

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΤΟΥ
«ΣΕΝΤΚΕΝ»

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 1200

ΑΠΟΜΥΘΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΑΪΝΣΤΑΪΝ

Χρυσή «πλάκα» τῶν Ἰνκας ἐξηγεῖ
τὴν αὐτόματη τεχνικὴ ὠκεανοπορίας
παναρχαίων Ἑλλήνων ἐξερευνητῶν

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Αθήνα.
Τηλέφωνα: 3223957, 9841655.
Τηλεομοιότυπος: 3314997.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ («Internet»):
<http://www.davlos.gr>
Ήλεκτρονική Ήλληλογραφία:
davlos@otenet.gr

Τα Γραφεία του «Δ» λειτουργούν
πρωινές ώρες 9.30 - 13.30
καθημερινά (και Σάββατο).

Ίδρυτής-Ίδιοκτήτης-
Εκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Αχιλλέως - Μουσών 51
Παλαιό Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία - Ατελιέ:
PRESS LINE
Μάγερ 11, Αθήνα, τηλ.: 5221792.
Εκτυώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΠΩΡΓΟΣ

- Τιμή αντίτυπου: 1.200 δρχ.
- Δωδεκάμηνη συνδρομή: 12.000 δρχ.
- Οργανισμών κ.λπ.: 18.000 δρχ.
- Φοιτητών: 8.000 δρχ.
- Έξωτερικού: 65 δολλ. ΗΠΑ.
- Η συνδρομή καταβάλλεται κατά την έγγραφη.
- Η συνδρομή ανανεώνεται αυτόματα μετά την λήξη του 12μήνου. Διακοπή της συνδρομής γίνεται μόνον κατόπιν τηλεφωνήματος του ενδιαφερομένου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Όλες οι συνεργασίες και τα ταχυδρομικά εμβάσματα στη διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσών 51
175 62, Π. Φάληρο, Αθήνα.

Παρακαλούνται οι συνδρομητές που αλλάζουν διεύθυνση, να το γνωστοποιούν στο περιοδικό.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση κειμένων του «Δ», με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται ρητώς η πηγή τους.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 11584:

Ή έκτροπή των ιδεολογημάτων

Δ.Ι.Α.

ΣΕΛΙΣ 11585:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Ι. ΛΑΖΑΡΗΣ, Γ. ΒΟΥΡΝΕΛΗΣ, Μ. ΔΑΝΙΚΑΣ, Κ. ΚΗΠΟΥΡΟΣ, Ν. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. ΚΡΟΝΙΔΗΣ, Ν. ΝΙΚΗΤΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11591:

Τα δόγματα «Αφροκεντρισμός», «Ινδοευρωπαϊσμός»
και «Έξ' Ανατολών τό φώς» στην Έκπαίδευση

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11595:

Χρυσή πλάκα με παραστάσεις των Ίνκας εξηγεί
τον μηχανισμό της ωκεανοπορίας

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11605:

Πρό του 1922 ό Βενιζέλος είχε άρchiσει την έκριζωση
του Μικρασιατικού Έλληνισμού

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11608:

Κυκλοτερές αρχαίο κτίσμα στον Ύμητο

Β.Κ. - Π.Κ. - Μ.Μ.

ΣΕΛΙΣ 11611:

«Αερόμπικς»: Οί ελληνικές γυμνοπαίδες

ΕΥΘ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11611:

Όλυμπιακό πνεύμα και «Όλυμπιάδα Άννηρών»

Ε. Ε. ΜΑΡΜΑΤΣΟΥΡΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11619:

Έρευνα Γερμανού φυσικού άπομυθοποιεί
την «θεωρία» του Άλβέρτου Άϊνστάιν

ΚΑΛΟΜΕΝΟΣ ΛΑΣΤΡΙΑΝΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11629:

Ή Συμφωνία του Σένγκεν

Συνέντευξη Θ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ προς Μ. ΜΑΜΑΝΕΑ

ΣΕΛΙΣ 11635:

Οί ένοικοίντες μετά του Ήρακλέους

«THE ECONOMIST»

ΣΕΛΙΣ 11637:

Ή Βυζαντινή ήγεσία διέταξε τον Άλάριχο
νά εξαφανίση τους Έλληνες της Ν. Ελλάδος

ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ

ΣΕΛΙΣ 11643:

Πέτρα: Μία πανάρχαια Έλληνική
πόλι στην έρημο της Αραβίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 11647:

Ή προπόληση πλοίων από τον Μιαούλη
και ή δολοφονία του Ίω. Καποδίστρια

ΑΚΕΣΑΣ

ΣΕΛΙΣ 11649:

Γιουρούκοι-Γραικοί: Ένα πανάρχαιο ελληνικό
φύλο της Μικράς Ασίας

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 11654:

Γιατί μόνο στην Ελλάδα ύπήρξε φιλοσοφία

Γ.Δ. ΔΕΠΟΣ

ΣΕΛΙΣ 11658:

Τό Άττικό Ήμερολόγιο

ΕΠ. ΠΑΝΤΕΛΕΜΙΔΗΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

Ο ΚΑΛΑΘΟΣ ΤΩΝ ΑΧΡΗΣΤΩΝ: σελ. 11590 • Ο ΑΛΛΟΣ
ΛΟΓΟΣ: σελ. 11594 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΪΤΑ: σελ. 11609 •
ΟΙ ΓΕΝΝΗΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ σελ.
11617 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 11627 • Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
ΠΡΟΠΑΤΟΡΩΝ ΗΜΩΝ: σελ. 11641 • Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ:
σελ. 11576.

Ἡ ἐκτροπή τῶν ιδεολογημάτων

Ἡ (ἀληθινή) Ἱστορία εἶναι ὅ,τι ἔγινε. Δὲν ὑπάρχει καμμία δύναμη, πὺν νὰ μπορῇ νὰ μετατρέψῃ ὅ,τι «ἔγινε» σὲ «δὲν ἔγινε».

Τὸ «ὅ,τι ἔγινε» ἐπεκτείνεται κυριαρχικὰ «διὰ φυσικῆς ροῆς» στὸ «ὅ,τι θὰ γίνη». Δὲν ὑπάρχει Αὔριο, πὺν νὰ μὴν εἶναι ἡ ἴδια ἡ συνέπεια καὶ συνέχεια τοῦ Χθές. Καὶ συνεπῶς δὲν ὑπάρχει δύναμη, πὺν νὰ μπορῇ νὰ ἀποσυνδέσῃ τὸ Αὔριο ἀπὸ τὸ Χθές. Ἐπομένως ἡ πιστὴ καὶ πλήρης γνώση τοῦ ἀληθινοῦ Χθές εἶναι καὶ ἡ ἀκριβοῆς γνώση τοῦ Αὔριο, ἡ ἀσφαλὲς πρόβλεψη, ἀφοῦ ὁ δρόμος τοῦ Μέλлонτος εἶναι ἀναπόφευκτα χαραγμένος ἤδη ἀπὸ τὸ Χθές. (Βλέπε «Δαυλόν», τεῦχος 187).

Ἀντιμέτωπα πρὸς τὴν μαθηματικὴν ἀρμονία - ἀλληλουχία «Χθές→Αὔριο» ἔρχονται τὰ διάφορα ιδεολογήματα, θρησκευτικὰ ἢ πολιτικοκοινωνικά. Εἶναι γεννήματα τῆς ἀδιαφορίας ἢ ἀγνοίας ἢ ἀλλοιώσεως τοῦ ἀληθινοῦ Παρελθόντος ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς ἀπόπειρας ὑποδουλώσεως τῶν ἐξελίξεων τοῦ Μέλλλοντος σὲ κάποιον αὐθαίρετο σκοπὸ ἀφ' ἑτέρου. [Παράδειγμα τυπικὸ τὸ μαρξιστικὸ ιδεολόγημα: ἔπλασε ἓνα ψευδὲς Παρελθόν (μονομερῆς οἰκονομιστικὴ ἀντίληψη τῆς Ἱστορίας) καὶ «προέβλεψε» - κατ' ἀναγκαίαν συνέπειαν - ἓνα ψευδὲς Μέλλον (δικτατορία τοῦ προλεταριάτου → κομμουνιστικὴ κοινωνία), πρόβλεψη πὺν παταγωδῶς διαψεύσθηκε ἀπὸ τὴν ροὴ τῆς Ἱστορίας]. Τὰ ιδεολογήματα ἀποτελοῦν προσπάθεια διασπάσεως καὶ καταργήσεως τῆς ἀλληλουχίας Χθές→Αὔριο καὶ παρεμβάσεως στὴν ἐξέλιξη τῆς Ἱστορίας, παρεμβάσεως καταδικασμένης τελεσίδικα σὲ ἀποτυχία. [Σήμερα τὰ ιδεολογήματα πρὸ τοῦ ἀδιεξόδου τους ἔφθασαν σὲ ἐντελῶς παρανοϊκὲς μορφές: Δὲν ἀλλοιώνουν ἀπλῶς τὴν Ἱστορία, ἀλλὰ τὴν ἀρνοῦνται ἀπολύτως (πρβλ. Φονκογιάμα καὶ ἄλλους: «τέλος τῆς Ἱστορίας», «μεταῖστορία» κ.λπ. - «ἐννοιες» δηλαδή, πὺν ἀνάγονται ἀποκλειστικὰ στὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ψυχιατρικῆς)]. Ἡ αἰτία: ἡ τυραννία τοῦ (ἐξουσιαστικοῦ) σκοποῦ, πὺν ὁδηγεῖ τὰ ιδεολογήματα σὲ ὀριστικὸ «διαζύγιο» μὲ τὴν πραγματικότητα.

Ἡ ἀπόπειρα - ἀποτυχημένη «ἐκ γενετῆς» - ἐκτροπῆς τῆς «φυσικῆς ροῆς» τῆς Ἱστορίας χάριν ἐξουσιαστικῶν σκοπιμοτήτων συνιστᾷ τὴν περίφημη «Υῶριν», τὴν σύγκρουση δηλαδή μὲ τὴν ἀλήθεια, τὸ μὴ-λῆθον. Οἱ συνέπειες τῆς «Υῶρεως» εἶναι πάντοτε τρομακτικές. Δὲν χρειάζεται νὰ ἐπεκαθοῦμε σ' αὐτές, διότι εἶναι πασίγνωστες στὴ φύση, τὴν κοινωνία, τὴν οἰκονομία, τὴν ψυχικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σημερινὴ ἄνεν προηγουμένου «παθολογία» τῆς ἀνθρωπότητος ἢ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀποκλειστικὴ συνέπεια τῆς «Υῶρεως» τῶν ἐξουσιαστικῶν ιδεολογημάτων-ιδεοληψιῶν.

Ὁ «Δαυλός», στὰ 16 χρόνια πὺν κυκλοφορεῖ, ἀνάλωσε ὁλόκληρο τὸν δυναμισμὸ του σ' ἓναν ἀγῶνα, πὺν ἔχει δύο κατευθύνσεις: α) Τὴν ἀποκατάσταση τοῦ ἀληθινοῦ Χθές καί, μὲ τὴν βοήθειά του ὡς «ἱστορικοῦ σκεπτικοῦ», τὴν ἀνίχνευση τοῦ προχαραχθέντος ἀπὸ τὸ Παρελθόν δρόμου τοῦ Μέλλλοντος. β) Τὴν ἀνάλυση, περιγραφή καὶ καταγγελία τῆς «παθολογίας» τῶν ιδεολογημάτων τῆς ἐκτροπῆς καὶ τοῦ θανασίμου κινδύνου, πὺν ἀντιπροσωπεύουν γιὰ τὸ Αὔριο τῆς ἀνθρωπότητος. Ἴσως τὸ τίμημα τῆς προσπάθειάς μας ὑπῆρξε βαρὺ. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει τίποτε μέχρι στιγμῆς, πὺν νὰ μᾶς πείθῃ, ὅτι πλανώμεθα πορευόμενοι, ὅπως πορευθήκαμε.

Δ.Ι.Α.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Οί Βέλγοι άπορρίπτουν τὰ ψεύδη τοῦ Φοινικισμοῦ

HOW MUCH DO YOU KNOW ABOUT EUROPE?

- In Greek the word "Europe" means : "big eyes".
- In the Greek mythology, the word "Europe" was initially applied to a beautiful young Phoenician girl, of Greek origin, kidnapped by Zeus.

Φωτοτυπία τοῦ διορθωμένου άποσπάσματος τοῦ Ὁδηγοῦ τῆς μόνιμης ἐκθέσεως τῶν Βρυξελλῶν «Mini Europe». Τὰ φοινικιστικά ψεύδη περὶ παραγωγῆς τῆς λέξεως «Εὐρώπη» ἀπὸ τὴν φοινικικὴ λέξη... «ereb» ἔχουν ἀφαιρεθῇ καὶ ἀνεγράφη ἡ ἀληθινὴ ἔτυμολογία τῆς λέξεως χάρις στὶς ἐνέργειες τοῦ κ. Ι. Λάζαρη.

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,
Ἡ σελίδα πὺν σὰς ἐπισυνάπω, εἶναι φωτοτυπία ἀπὸ τὸ νέο διορθωμένο φυλλάδιο τῆς ἐκθέσεως τῶν Βρυξελλῶν Mini Europe.

Ἀπ' ὅ,τι βλέπετε, ἐξαφανίσθηκαν καὶ τὰ σκοτάδια καὶ οἱ Φοῖνικες. Ἡ διόρθωση ἔγινε, ὅπως ἀκριδῶς τὴν ζητήσαμε. Οἱ ἀνακριδῆες γιὰ τὴν δῆθεν προέλευση τῆς λέξης *Εὐρώπη* ἀπὸ τὸ ἔρεβος, τὸ ὁποῖο μάλιστα ὑπεστηρίζετο, ὅτι ἦταν λέξη φοινικικὴ, ἀφαιρέθηκαν. Τώρα ἀναγράφεται, ὅτι ἡ *Εὐρώπη* ἦταν κοπέλλα ἀπὸ τὴν Φοινίκη, ἑλληνικῆς καταγωγῆς, τὴν ὁποία ἀπήγαγε ὁ Ζεὺς. Οἱ χιλιάδες τῶν ἐπισκεπτῶν τῆς ἐκθέσεως θὰ διαβάζουν τώ-

ρα τὴν ἱστορικὴ ἀλήθεια, ἰδωμένη στὸ γνήσιο Ἑλληνικὸ φῶς, χωρὶς τοὺς παραμορφωτικοὺς φακοὺς τοῦ φοινικισμοῦ.

Ἡ διόρθωση αὐτὴ ὅμως δὲν θὰ γινόταν ποτὲ χωρὶς τόσον τὴν δική σας βοήθεια («Δαυλός», τεῦχος 174), ὅσον καὶ τῆς κ. Ἀννας Τζιροπούλου – Εὐσταθίου («Δαυλός», τεῦχος 178). Σὰς εὐχαριστῶ καὶ τοὺς δύο.

Τὸ ἔργο πὺν ἐπιτελεῖτε εἶναι πολὺ πλεονεξ καὶ σημαντικό.

Μετὰ τιμῆς

Ἰωάννης Λάζαρης

Στρατιωτικὸς Σύμβουλος Πρεσβείας
Βρυξέλλες

Σημείωση «Δαυλοῦ»

...Ὅμως οἱ ἐν Ἑλλάδι φοινικιστὲς ὄχι μόνον ἐπιμένουν στὰ ψεύδη τους, ἀλλὰ, ὅταν τοὺς τὰ ὑποδεικνύουμε, μᾶς κατηγοροῦν ὡς «ἐθνικιστὲς», «ρατσιστὲς» καὶ «ἀντισημίτες»...

Καὶ ἡ σάτιρα σύρεται στὰ δικαστήρια στὴν Ἑλβετία!..

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,
Ἑλβετός πὺν ἐκδίδει σὲ Κοινότητα τοῦ νομοῦ Ζυρίχης σατυρικὴ εφημερίδα γιὰ τὸ καρναβάλι, θέλοντας νὰ σατυρίσῃ ἀφ' ἐνὸς τοὺς πολιτικοὺς τῆς χώρας του γιὰ τὴν δουλοπρέ-

πεια καὶ τὸν ραγιαδισμό τους καὶ νὰ διακωμωδήσῃ τὴν πολυτέλειά τους καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ στηλιτεύσῃ κριτικὰ πάντοτε τὴν ὀψιμὴ ἀπαίτησι τῶν ἐβραιοκρατουμένων κυκλωμάτων ἐξουσίας γιὰ ἀποζημίωσι τῶν Ἑβραίων

θυμάτων του Ναζισμού, έδημοσίευσε στιχούργημα όκτώ στίχων, με τό όποιο έσατύριζε τήν παραπάνω έπικαιρότητα. 'Αφορμής λοιπόν δοθείσης (του καρνάβαλου) προτείνει στον άφελή «φορολογούμενο Φρίτς», εάν θέλει μερίδιο από τά χρήματα, που βρίσκονται έτοιμοπαράδοτα, δέν έχει παρά νά περιτηθῇ και νά παρουσιασθῇ στον πρωθυπουργό πρός είσπραξιν αὐτῶν. 'Εάν ή περιτομή δέν τόν πείση (τόν πρωθυπουργό), άς ζωγραφίσῃ τότε στα όπίσθιά του ένα άστρο. Αυτή είναι ή μετάφρασις τῶν όκτώ στίχων σέ πεζό λόγο. Στήν συνέχεια άγανακτισμένη 'Ελβετίδα (;) φωτοαντιγράφει τό στιχούργημα αυτό και μέ συνημμένο «διαφωτιστικό» κείμενό της, διά του όποίου στιγματίζει τό άντισημιτικό κατ' αὐτήν μένος του γνωστοῦ στην τοπική κοινωνία στιχουργού, τό διανέμει σέ 1.200 έως 1.400 γραμματοκιδώτια της περιοχῆς «πρός ένημέρωσιν». 'Ενῶ ή φυσιολογική αντίδρασις, που προκαλεῖ τό στιχούργημα στον άναγνώστη, είναι τό αὐθόρμητο καλοπροαίρετο γέλιο μέ τήν έπίκαιρη σάτυρα και τό καυστικό πνεῦμα του, έν τούτου ή διανομεὺς καλεῖ τοὺς πολίτες νά τό άπορρίψουν μετά βδελυγμίας... στό πῦρ τό έξώτερον. Στήν συνέχεια ό στιχουργός και μέλος του Διοικητικοῦ Συμβουλίου της Κοινότητος ζητᾶ δημόσια «συγγνώμη», προφανώς έπειδή κάποιοι του υπέδειξαν ποιο «άπαγορευμένο» και «καυτό» θέμα άγγιξε μέ τήν σάτυρά του· και τό γεγονός θεωρεῖται λήξαν

πρός ίκανοποίησιν τῶν δύο αντιπάλων.

Όμως και οί δυό τους «λογάριάζαν χωρίς τόν ξενοδόχο». Διότι μετά τήν πάροδο δύο μόλις ήμερῶν ό είσαγγελεὺς της Ζυρίχης, θέλοντας νά άπονεμή τήν δικαιοσύνη, σάν νά έπρόκειτο περί άδικήματος όλκής είς δάρος του κοινωνικοῦ συνόλου, στιριζόμενος δεβαίως και στον νόμο «φίμωτρο», άσκησε αὐτεπαγγέλτως ποινική δίωξι κατά του στιχουργού, του εκδότου της έφημερίδος και του τυπογράφου. Πόση δέ σημασία έλαβε ή αὐτεπαγγελτη αὐτή ποινική δίωξι διαφαίνεται και από τήν σοδαρότητα που δόθηκε από τόν έλβετικό τύπο, όπου σέ ώρισμένες έφημερίδες ή είδησις αὐτή ήταν κύριος πρωτοσέλιδος τίτλος!! Συμπεράσματα: άς προσέξουν όλοι όσοι γράφουν ή άρθρογραφούν, όσοι εκδίδουν ή διαδίδουν ή μεταδίδουν τήν είδησι, γιατί τοὺς περιμένει ή άνοιχτομάτα ή δικαιοσύνη!

Δυστυχώς ό Μεσαίωναs μάς έρχεται μέ ταχύτερο βήμα από ό,τι ύπολογίζαμε. 'Ενδευόμενος μέ τό ένδυμα του άτομικισμοῦ, τό καπέλλο της προσωπικής έλευθερίας, τήν κάππα του φεμινισμοῦ, τό θρακί (παρακαλῶ, άς μου έπιτραπῇ ή έκφρασις) της σεξουαλικότητος, τό ζωνάρι της βίας, μέ όρθωνοιχτο τό στόμα της διαφημιστικής άποχαυνώσεως και τό φίμωτρο του νόμου στην είσπνοή της έλευθερίας.

Μετά τιμῆς
Γ. Βουρνέλης
8001 Zürich, 'Ελδετία

Γλωσσικά τερατουργήματα στις έφημερίδες τῶν 'Αθηνῶν

'Αξιότιμε κ. διευθυντά,
'Η άγραματοσύνη τῶν «δημοσιογράφων» και τῶν έφημερίδων έχει πιά ξεπεράσει κάθε όριο. Δείγματα γραφῆς παραθέτω άμέσως. 'Η «Αὔριανή» της 29/3/97 έγραψε στην πρώτη της σελίδα: «*Κράτος έν κράτη*» (έννοεί τοὺς καθηγητῆς Μέσης 'Εκπαίδευσως). Κάτι τέτοιο σέ άλλες έποχές (σαφώς καλύτερες) θάκανε νά γελάσῃ κάθε πικραμένος. Προχωρῶ σέ άλλο δείγμα γραφῆς. Τό «Βήμα της Κυριακῆς» (23/3/97) δημοσίευσε έπιστολή άναγνώστου μέ τίτλο «*Έξεστι Λακεδαιμονίοις άσχημονεῖν*». Τήν φράση μάλιστα ό συμπαθής άναγνώστης τήν επαναλαμβάνει στο τέλος της έπιστολής του. Θάπρεπε δεβαίως νά γνωρίζουν, τόσοσν αὐτός όσο και ή έγκριτος έφημερίς μέ τοὺς γνωστούς δημοσιογράφους

και τοὺς συνεργάτες-καθηγητῆς Πανεπιστημίου, ότι άλλοι άσχημονοῦσαν στα χρόνια εκείνα και πάντως όχι οί Λακεδαιμόνιοι. Τό όρθόν δεβαίως είναι: «*Έξεστι Κλαζομενίοις άσχημονεῖν*». 'Εάν δέν είναι ίκανοί νά γράψουν ούτε μιά φράση σωστά, τί τίς θέλουν τίς άναφορές στην 'Αρχαία 'Ελλάδα; Για νά ύπογραμμίσουν τήν άμάθειά τους;

Τρίτο και φαρμακερό: ό παρουσιαστής της Παρελάσεως της 25ης Μαρτίου θέλοντας νά κάμῃ επίδειξη άρχαιογνωσίας είπε τό άμίμητο, ότι δηλαδή «*ό όρκος τῶν στρατενομένων στην 'Αρχαία 'Αθήνα ήταν: "ού καταισχύνω όπλα τά ιερά"*». Λάθος άσυγχώρητο. Τό όρθόν είναι «*καταισχυνῶ*». Όπως δέ σημειώθηκε και στην «*Εστία*» της 27/3/97, πρόκειται περί όρκου· και ό όρκος, κατ' ανάγκην,

ἀναφέρεται εἰς τὸ μέλλον.

Δὲν θὰ ἐπαναλάβω τὰ ὅσα ἔχω καὶ σὸ παρελθὼν τὸνίσει μέσα ἀπὸ τὶς στήλες τοῦ «Δαυλοῦ» περὶ τῆς ξεχωριστῆς, τῆς ἰδιαίτερης εὐθύνης τῶν δημοσιογράφων ἐναντὶ τῆς Κοινῆς Γνώμης. Θλίβομαι ὅμως βαθυτάτα, διότι βλέπω, ὅτι κατακραυλοῦμε στοῦ κακοῦ τὴν σκάλα ὅλο καὶ περισσότερο. Τὸ ποιοὶ εὐθύνονται γιὰ τὸ κατάντημα αὐτὸ εἶναι γνωστό, ἔχει ἀναλυθῇ ἀπὸ ἀξιόους συνεργάτες τοῦ «Δαυλοῦ» κατ' ἐπανάληψιν.

Φυσικὰ δὲ ἡ ἀσχετοσύνη κάποιων (οἱ

ὅποιοι, ὦ τοῦ θαύματος!, κατέχουν παντοῦ τὰ «πόστα») κάνει ἀκόμη περισσότερο συγκινητικὴ καὶ ἐπιτακτικὴ τὴν προσπάθεια περιοδικῶν ὅπως ὁ «Δαυλός». Ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν ἀσχολούμεθα ἡμεῖς οἱ πολλοί, οἱ δυστυχεῖς, μόνο μὲ τὶς πιθανότητες νομῆς τῆς ἐξουσίας ἐπιτυχίας κάποιων ὠραιοπαθῶν σαραντάρηδων...

Μετὰ τιμῆς
Μιχαὴλ Δανίκας
Δράμα

Στροφή στὶς ἀείρορες πηγές τοῦ Ἑλληνισμοῦ

Κύριε διευθυντά,

Ἡ ἀνησυχητικὴ πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ κατάσταση εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς, ἡ θεήλωσις καὶ ὁ ἐκχυδαῖσμός τῆς ἱερῆς γλώσσας μας, ἡ ἀπαράδεκτος «ξеноμανία», ἡ ἀλλοίωσις παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ, «ρεῦματα» ἀλλότρια, ἔξωθεν εἰσελάσαντα, ἐπιμελῶς δὲ καὶ ὑπόπτως συντηρούμενα, ἐπιβάλλουν ἀναχαίτισιν, ἀναστροφὴν καὶ ἀνόρθωσιν. Ἐπιβάλλουν ἐνατένισιν καὶ γνῶσιν καὶ βίωσιν τοῦ ἐνδόξου ἀρχαιοελληνικοῦ παρελθόντος. Τὴν ἐπάνοδον τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ «Δωρικὰ καὶ Ἀττικὰ ἦθη καὶ πρότυπα».

Αἱ ἔννοιαι, αἱ θεωρίαι καὶ τὰ διδάγματα τῶν ἀρχαίων μας σοφῶν, μὲ τὰ ὅποια ἐξεπολιτίσθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν οἱ λεγόμενοι σήμερον προηγμένοι λαοί, ἀνάγκη ἐπιτακτικὴ νὰ γίνουν κτῆμα, δῶμα καὶ θρησκεία τῶν ὅπου γῆς Ἑλλήνων. Θλιβερὴ, μὰ γενικὴ, ἡ διαπίστωσις, ὅτι, ἐνῶ οἱ ἄλλοι, οἱ μὴ Ἕλληνες τὴν καταγωγὴν, οἱ «δάρδαροι», προώδευσαν ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μας πνευματικὴν κληρονομίαν, πρὸς δὲ καὶ ἐξελληνίσθησαν «τῆς ἡμετέρας παιδείας μετέχοντες» κατὰ Ἰσοκράτη, ἡμεῖς οἱ φυσικοὶ κληρονόμοι τῆς «Θεϊκῆς σοφίας» τῶν ἰδεολατρῶν προγόνων μας, ἀγνοοῦμε τὰ κείμενά των, τοὺς τίτλους τῶν ἔργων των καὶ – τὸ καὶ χεῖριστον – καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματά των. Ἐγγίζει τὰ ὅρια τοῦ ὀνείδους, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Παλαιστινίων νὰ γνωρίζῃ «ἀπ' ἔξω» τὰ Ὀμηρικὰ Ἐπη καὶ Ἕλληνες νὰ ἀγνοοῦν καὶ αὐτὸ τὸ «Ἀνδρα μοι ἔννεπε, Μοῦσα, πολὺτροπον...».

Καὶ ἐὰν οἱ ταγοὶ περὶ ἄλλα τυρβάξουν, ἅς μεριμνήσῃ ἕκαστος ἡμῶν νὰ καταστήσῃ κτῆμα του, κτῆμα τῆς οἰκογενείας του, τὴν

προγονικὴν σοφίαν καὶ ἀρετὴν. Κοσμήσατε, Συνέλληνες, καὶ ἐμπλουτίσατε τὴν βιβλιοθήκην σας μὲ τὰ αἰδία φῶτα, τὰ ζεῖδωρα νάματα τῆς Κλασσικῆς Ἑλλάδος. Ἄς γίνουν αὐτὰ τὸ καθημερινόν σας ἐντρυφήμα. Θὰ αἰσθανθῇτε κάθε μεγαλεῖον. Θὰ αἰσθανθῇτε ὑπερκείμενοι τῶν ἄλλων. Θὰ αἰσθανθῇτε, ὅτι ὄντως «Ἕλληνες ἐσμέν τὸ γένος». Οἱ Διοτραφεῖς πρόγονοί μας δὲν εἶναι καθόλου «ἀρχαῖοι». Εἶναι πάντοτε ἐπίκαιροι, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ὀλβίου τάφου των καὶ ἀπὸ τὰς ἑδρας τῶν ἀνὰ τὴν οἰκουμένην πνευματικῶν ἰδρυμάτων ὁδηγοῦν – καὶ θὰ κατευθύνουν ἔσαεῖ – τὴν σκεπτόμενην ἀνθρωπότητα. Ἡ θεσπεσία ἠθικὴ τῶν ἔργων τοῦ Πλουτάρχου, ὁ οὐράνιος ἰδεαλισμὸς τοῦ θείου Πλάτωνος, ἡ πανεπιστημοσύνη τοῦ Ἀριστοτέλους, οἱ ψυχικὲς δονήσεις τῶν ἔργων τῶν Τραγικῶν καὶ Λυρικῶν, οἱ περιηγήσεις τοῦ Πανυσανίου, ἡ Ἱστορία τοῦ Ἡροδότου, ἐνὶ λόγῳ τὰ ἠθο-ψυχο-εθνοπλαστικὰ διδάγματα τῶν θεμελιωτῶν τοῦ πολιτισμοῦ προγόνων μας φωτίζουν νοῦν καὶ καρδίαν μὲ τὸ ὑπερκόσμον Φῶς τῆς Ὀλυμπίας, τῶν Δελφῶν, τῆς Ἐλευσίνης, τοῦ Ἐλικῶνος. Οἱ λάτρες καὶ μῦστοι τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀρχαίου Πνεύματος αἰσθάνονται ὑψιπετεῖς, Ἕλληνες. Σκαπανεῖς μᾶς ἐπιθυμητῆς κοινωνίας, πατρίδος, οἰκουμένης.

Ἄς στραφοῦμε στοὺς προγόνους. Στὶς δικές μας πηγές. Ἄς ἀντιπαρέλθωμε ξένους συγγραφεῖς, οἱ ὅποιοι – ὅλοι οἱ ἀξιόλογοι – ἀντλήσαν ἀπὸ τὸν ἀείροον καὶ πολυνάματον ποταμὸν τῆς Ἑλληνικῆς σοφίας. Τὰ χρήματα ποῦ θὰ ξοδευθοῦν γιὰ τοὺς κλασσικοὺς μας, θὰ ἀποφέρουν πολλαπλάσιον καὶ γλυ-

κύτατον τόκον. Ἐμπρὸς λοιπόν, Συνέλληνες. Στροφή στήν Ἑλλάδα. Στίς ἀείρροες πηγές. Τὸ ὀφείλομεν στήν προγονική σοφίαν καὶ ἀρετήν. Στὴν ἐλληνική μας καταγωγήν.

Μετὰ τιμῆς
Κωνσταντῖνος Κηπουρὸς
Γ. Γρ. Συνδ. Ἐφ. Ἀξ/κῶν Ἀθηνῶν
Ἰλίσια

Κρατικὸς ὑπάλληλος ἀλλάζει τὴν ἐπίσημη ὀνομασία τῶν Ἑλλήνων

Κύριε διευθυντά,

Διάβασα μὲ προσοχὴ τὸ ἄρθρο τοῦ καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς π. Γ. Μεταλληνοῦ στὸ περιοδικὸ «Νέμεσις» μὲ τίτλο «Πορεία κατευθυνόμενη». Ἀναφέρεται στὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821, πῶς ἄρχισε καὶ πῶς τελείωσε.

Ἀπορῶ, γιατί στὸ ἄκουσμα τῶν λέξεων ἀρχαία Ἑλλάδα καὶ Ἕλληνες τὸν ἐν λόγω καθηγητὴ καὶ ἱερωμένο τὸν καταλαμβάνει πανικός. Τὸ νὰ αἰσθάνεται «Ρωμῶς» εἶναι δικαίωμά του βέβαια, ὅπως καὶ δικαίωμά μου εἶναι νὰ αἰσθάνωμαι Ἕλλην. Ὡς ἱερωμένος ὅμως καὶ ὡς καθηγητῆς δὲν ἔχει, νομίζω, κανένα δικαίωμα νὰ προσπαθῇ νὰ πείσῃ τοὺς Ἕλληνες, πού τὸν ἀκοῦνε καὶ τὸν διαβάσουν, ὅτι εἶναι «Ρωμιοί». Καὶ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού τὸ κάνει αὐτό. Τὸ ἀναφέρει, ὅποτε τοῦ δοθῇ ἐνκαιρία. Κάνει ὅμως λάθος ὁ π. Γ. Μεταλληνός. Ὡς καθηγητῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας γνωρίζει πολὺ καλά, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς στὴν Ἑλλάδα ἐπεβλήθη διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου καὶ ὄχι «μὲ τὴν ἀγάπη», ὅπως διατυμπανίζει. Ὁ «Ἕλληνας» ἄρχισε νὰ λέγῃ, ὅτι εἶναι Ρωμῶς, ὅταν ἔπρεπε νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ μαχαίρι τῶν φανατισμένων Χριστιανῶν. Ὁ Ἰσπανοεβραῖος αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου Θεοδόσιος, ὁ ἐπονομαζόμενος «Μέγας», σὲ μία καὶ μόνον νύκτα ἐσφάξε στὸν ἱππόδρομο 15.000 Θεσσαλονικεῖς, ἐπειδὴ δὲν ἀσπασθήκαν τὸν Χριστιανισμό. Ὁ ἴδιος εἶχε ἀπαγορεύσει τὴν χρῆσιν τοῦ ὀνόματος «Ἕλλην» ἐπὶ ποινῇ θανάτου. Δὲν θέλω βέβαια νὰ ἀναφέρω τὸ γκρέμισμα τῶν ἀρχαίων ναῶν οὔτε τὴν ἀφαίρεση τῶν κεφαλῶν ἀπὸ τὰ ἀγάλματα, γιὰ νὰ φύγουν τὰ δαιμόνια ἀπὸ τὸν λαμό. Ἄς μὴ μιλήσουμε γιὰ τὴν Ἑλληνίδα φιλόσοφο Ὑπατία, πού οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν ἐγδαραν ζωντανή. Ἄς μὴ μιλήσουμε γιὰ τὸν ἐμπρησμό τῆς Ἀλεξανδρινῆς Βιβλιοθήκης μὲ τοὺς 750 χιλιάδες τόμους ἀρχαίων Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων, πού ἀποτεφρώθηκαν. Καὶ ἂς ἐλθουμε στὴν ἄλυσιν τῆς Πόλης, πού τὴν θέλει ὁ π. Γ. Μεταλληνός «Ἑλληνική», καὶ τὸν ρόλο τῆς ἐπίσημης Ἐκκλησίας στὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821.

Στίς 29 Μαΐου τοῦ 1453 οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς Πόλεως ἦσαν μόνον 6.000 ἄνδρες, γιὰ 500.000

νέοι ἄνδρες, πού μπορούσαν νὰ κρατήσουν ὅπλα καὶ νὰ πολεμήσουν. ἦσαν στὰ μοναστήρια ρασοφορεμένοι καὶ περιμέναν τὸ «θέλημα τοῦ Θεοῦ». Βέβαια αὐτὸ τὸ ἐκτίμησαν οἱ Τούρκοι καὶ γι' αὐτὸ μετὰ τὴν ἄλυσιν ἔδωσαν τεράστια προνόμια στὴν Ἐκκλησία. Καί, ὅπως ξέρεῖ ὁ π. Γ. Μεταλληνός καλύτερα ἀπὸ τὸν καθένα, μὲ διαταγὴ τοῦ ἐκάστοτε Πατριάρχου καὶ γιὰ 400 χρόνια στίς ἐκκλησίες ἐψάλλετο τὸ «πολυχρόνιον» γιὰ τὸν σουλτάνο. Ἄς μὴ ἀναφέρουμε βέβαια τὸν ἀφορισμὸ ἀπὸ τὸν Πατριάρχη τοῦ Ρήγα Φεραίου, ἐπειδὴ μὲ τὰ ποιήματά του ξεσήκωνε τοὺς «Γραικοὺς» ἐναντίον τοῦ πολυχρονεμένου σουλτάνου. Ὅσο γιὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ '21, ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία ὄχι μόνον ἦταν ἀντίθετη, ἀλλὰ ὁ Γρηγόριος ὁ Ε' τὴν ἀφώρισε. Θὰ ξέρεῖ βέβαια ὁ ἐν λόγω ρασοφόρος καθηγητῆς καὶ τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸν μῦθο, πού ἔπλασε ἀργότερα ἡ Ἐκκλησία γιὰ τὴν δηθεν εὐλογία τοῦ λαδάρου τῆς Ἐπανάστασεως ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανό. Ὁ κληρικὸς αὐτὸς οὔτε κανένα λάδαρο ὕψωσε ποτέ, οὔτε κανέναν ὀπλαρχηγὸ ὄρκισε. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια. Ἀλλὰ ἐπειδὴ πάγια θέσις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ εὐλογῇ τοὺς κρατοῦντας, ἔτσι ἔκανε καὶ μὲ τὴν ἐπανάστασιν. Πρῶτα τὴν ἀφώρισε ὡς Πατριαρχεῖο, γιὰ νὰ τὰ ἔχῃ καλὰ μὲ τὸν σουλτάνο καὶ ἀφοῦ καθιερώθηκε, τὴν εὐλόγησε ὡς «Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος», γιὰ νὰ τὰ ἔχῃ καλὰ μὲ τοὺς ἐπανάστατας. Φαντάζεται κανεὶς, τί θὰ συνέβαινε, ἂν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐσκέπτοντο ὅπως μερικοὶ ἱερωμένοι;

Καὶ μία ἀπορία: Ὁ π. Γ. Μεταλληνός μισθοδοτεῖται ὡς καθηγητῆς ἀλλὰ καὶ ὡς ἐφημέριος μὲ δύο μισθοὺς ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος. Οἱ κάτοικοι τοῦ Κράτους αὐτοῦ φέρουν ἐπίσημα τὸ ὄνομα «Ἑλληνες». Ἡ ἐπιμονὴ ἐνὸς κρατικοῦ ὑπάλληλου νὰ ἀδιαφορῇ γιὰ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ ὀνομασία καὶ νὰ τὴν ἀντικαθιστᾷ μὲ κάποια ἄλλη («Ρωμιοί») δὲν ἀποτελεῖ (ἐκτὸς τοῦ ἀπαράδεκτου ἐθνικοῦ ὀλισθήματος) καὶ βαρύτατο πειθαρχικὸ παράπτωμα;

Μετὰ τιμῆς
Ν. Νικολακόπουλος
Ν. Ἐρυθραία, Ἀθήνα

Ἡ τραγελαφική αὐταπάτη «Δεξιοὶ - Ἀριστεροὶ»

Ἀγαπητὲ κ. Λάμπρου,

Κάπου ἐκεῖ στὴν δεκαετία τοῦ '70 διερωτῶμαι, ἂν ὄντως οἱ δεξιοὶ στὴν οὐσία λειτουργοῦν ὅπως οἱ ἀριστεροί. Τὸ σκεπτικό μου: 1) Ὁνειρο τῶν δεξιῶν μὴ θέση στὸ δημόσιο, γιὰ νὰ κερδίσουν ἔτσι τὴν αἰώνια ἀργία καὶ φυσικά τὴν μακαριότητα τῆς μεταθανάτιας ζωῆς. 2) Ὁ δῆθεν ἐλεύθερος κόσμος, δημοκρατία, ἀτομικά δικαιώματα, γιὰ τοὺς δεξιούς ἦταν λέξεις κενὲς περιοχόμενου, ὅπως ἀκριῶς καὶ στὸν ὑπαρκτὸ σοσιαλισμό. 3) Οἱ δεξιοὶ κήρυκες τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τῆς ἀτομικῆς ιδιοκτησίας δημιούργησαν τόσους δημόσιους ὀργανισμούς (ἴσως γιὰ πελατεία, ἴσως γιὰ σύγχυση τοῦ ρωμοῦ), ποὺ ξεπέρασαν σὲ ζῆλο καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς

Σοβιετικούς. Τὸ τραγελαφικὸ: Ἐνῶ οἱ δεξιοὶ δάδιζαν στὰ χνάρια τῶν ἀριστερῶν, οἱ τελευταῖοι φώναζαν «ἔξω οἱ δεξιοί». Στὴν πρόθεσή πάντως – ἂν καὶ δὲν ὑπάρχουν δομές – νὰ ὀδηγηθῇ ἡ χώρα ἀπὸ τοὺς σοσιαλιστὲς στὴν πλήρη μορφή τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ κατὰ συνέπειαν στὴν τέλεια ξενοποίηση τοῦ Ρωμοῦ καὶ ἐνῶ οἱ ἀριστεροὶ θὰ σιωποῦν, οἱ δεξιοὶ θὰ φωνάζουν: «ἔξω οἱ κᾶρες, οὐκ ἔστ' ἀνθεστήρια».

Μέχρι τώρα ὁ Ρωμιὸς ἐνοιθε ὑπερήφανος, διότι εἶχε μέτρο τὸν Τοῦρκο. Σὲ λίγο θὰ ψάχνῃ τὸν παγκόσμιό χάρτη, γιὰ νὰ βρῇ σύγκριση.

Φιλικότατα

Διομήδης Κρονίδης

66032 Κύργια, Δράμα

Ὁ «Δαυλὸς» μπῆκε στὸ Διαδίκτυο («Ἰντερνέτ»)

Ἀγαπητὲ «Δαυλὲ»,

Θὰ ἤθελα νὰ συγχαρῶ καὶ ἐγὼ προσωπικά τὸν καθένα ἀπὸ ἐσᾶς γιὰ τὴν καταπληκτικὴ δουλειά, ποὺ κάνετε κάθε μῆνα. Ὅμως δὲν θὰ περιορισθῶ μόνο σὲ καλὰ λόγια καὶ κολακεῖες, ἀλλὰ θὰ καταθέσω καὶ μερικὲς ἀπὸ τίς ιδέες μου γιὰ τὴν βελτίωση τοῦ «Δαυλοῦ».

Πιστεύω, ὅτι μία θετικὴ ἐξέλιξη εἶναι νὰ διανθιστοῦν τὰ κείμενα μὲ ὀπτικὸ ὕλικό, ὅπως σχέδια, χάρτες καὶ συνοδευτικὲς φωτογραφίες, ἰδίως στὰ κείμενα, ποὺ ἔχουν ἀναφορὲς σὲ ἀρχαιολογικοὺς χώρους ἢ ἀρχαῖα μνημεῖα. Ἄν δὲν ἐπιθυμῆτε νὰ αὐξηθῇ τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ ἐκτύπωσης, περιορισθεῖτε ἔστω στὶς ἀσπρόμαυρες φωτογραφίες. Πολύτιμος χώρος μπορεῖ νὰ ἐξοικονομηθῇ μὲ τὸν περιορισμὸ τῆς δημοσίευσης μερικῶν ἐπιστολῶν.

Ἀκόμα θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω, ὅτι στὴν σύγχρονη ἐποχὴ Μέσα Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας δὲν ἀποτελοῦν μόνο τὰ περιοδικὰ ἀλλὰ καὶ ὁ ἠλεκτρονικὸς τύπος. Εἶναι λυπηρό, ὅτι ὁ «Δαυλὸς» λάμπει διὰ τῆς ἀπουσίας του ἀπὸ τὸ «Internet». Ἄν σὲ κάποιο μελλοντικὸ φύλ-

λο ἀνακοινώσετε, ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ μπῆτε στὸ «Internet», εἶμαι σίγουρος, ὅτι πλῆθος ἀναγνωστῶν θὰ ἐπικροτήσῃ τὴν προσπάθειά σας, ἀλλὰ καὶ θὰ βοηθήσῃ τόσο οἰκονομικά ὅσο καὶ τεχνολογικά. Σημειωτέον, ὅτι τὸ κόστος γιὰ ἓνα τέτοιο ἐγχεῖρημα εἶναι ἐλάχιστο. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπο θὰ ἀποκτήσετε περισσότερους ἀναγνώστες ἀπὸ **ὅλο τὸν κόσμο** καὶ θὰ ἐξαπλώνετε τίς πολυσήμαντες ἀνακαλύψεις σας σχετικὰ μὲ τὸν Ἑλληνισμὸ **παντοῦ**. Ἀκόμα μὲ τὴν βοήθεια τοῦ ἠλεκτρονικοῦ ταχυδρομείου θὰ μπορῇ κάθε Ἑλλήν κάτοικος τοῦ ἐξωτερικοῦ νὰ σᾶς ἐνημερώνῃ μὲ ἀνακαλύψεις καὶ ἀναφορὲς γιὰ τὸν Ἑλληνισμό, ποὺ ἐνδεχομένως νὰ μὴν ἔφταναν ποτὲ στὸν Ἑλληνικὸν χώρο.

Μὲ τιμὴ καὶ θαυμασμὸ

Νικόλαος Νικητάκης

Φοιτητῆς Ἱατρικῆς

Néppüdro U. 21F, VI/23

Budapest 1138, Οὐγγαρία

Σημείωση «Δαυλοῦ»

Πληροφοροῦμε τὸ ἀναγνωστικὸ μας κοινό, ὅτι ἤδη ὁ «Δαυλὸς» εἰσῆλθε στὸ Διαδίκτυο («Ἰντερνέτ»). Τοποθεσία παγκοσμίου ἰστοῦ τοῦ Διαδικτύου:

<http://www.davlos.gr>

Ἡλεκτρονικὴ ἀλληλογραφία («e-mail»): davlos@otenet.gr

Μνήμες

“Αχ! Τί μνήμες μου ξύπνησε αὐτὸς ὁ ἅγιος σχολικὸς σύμβουλος τῆς Λάρισας... Νᾶναι καλά... Ἐκείνες τίς ἀλησμόνητες ἐποχὲς μου θύμισε...” Ὅταν ἔδγαине ἓνας ἅγιος πατέρας κι ἔλεγε: μακρυνά ἀπὸ τὰ μιάσματα τῶν ἐθνικῶν. Καὶ ἀμέσως ἔτρεχαν οἱ πιστοὶ μου κι ἔθαζαν φωτιὲς στὶς βιβλιοθήκες. Κι ἂν ἔδρισκαν καὶ κανένα ἀμετανόητο φιλόσοφο, τὸν κομματίαζαν· ἔτσι γιὰ νὰ δείξουν τί σημαίνει ἀγάπη. Τί ὠραῖες ἐποχές. Τότε πὺν ὁ ἐπίσκοπος ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὰ παλικάρια του ἔμπαινε στὸ Σεράπειο καὶ τὸ ἰσοπέδωνε. “Ὅταν ὅλη ἡ Κωνσταντινούπολη ἔψελνε γιὰ τὴν Παναγία, ὅτι τοὺς φιλοσόφους ἀσόφους κατέδειξε...” Ὅταν οἱ γιατροὶ ἔσθην στὰ κάτεργα, γιὰ τὴν ἱατρικὴν ἀσκοῦσαν οἱ πιστοὶ τοῦ γητευτῆ τοῦ Πέτρου. Τί νὰ προφθάσουν νὰ πρωτοκάνουν οἱ Φιλιππινέζοι οἱ θαυματοποιοί... Βλέπεις τώρα ἔχουμε καὶ τὰ δίντεο. Δὲν πρόλαβαν οἱ ἐκλεκτοὶ μου νὰ διαδώσουν τὴν τέχνη τους, κι ἦρθαν αὐτὰ τὰ μηχανήματα τῆς προόδου ν’ ἀποδείξουν τὴν ἀπάτη τους. “Αχ! γιὰ τὴν νὰ μὴν κρατᾷ ἀκόμα ὁ μεσαῖωνας; Νὰ μὴν ἔχουμε ἀνάπτυξη· νὰ μὴν ὑπῆρχαν τηλεοράσεις καὶ κάμερες. Καταραμένη πρόοδος· καταραμένη ἐπιστήμη. Πούσαι, Γρηγόριε Ε΄, τότε πὺν ἀφώρισες τὴν φυσικὴ καὶ τὰ μαθηματικά; Τότε πὺν συγκυδερονούσαμε μὲ τοὺς Τούρκους κι εἴμαστε ἐξουσιαστές δυνατοί. Τότε πὺν ὁ Ἁθ. Πάριος καθύβριζε τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ κατακεραυνῶνε τὸν Κοπέρνικο, πὺν ἔλεγε, ὅτι ἡ γῆ κινεῖται. Τότε πὺν μετρούσαμε τὸν χρόνο ἀπὸ «κτίσεως κόσμου» τὸ 5.000 π.Χ. Τώρα μιλάνε ὅλοι γιὰ τὴν μεγάλη ἔκρηξη. Ξεθάψανε τὸν Ἡσίοδο, πὺν μὲ τόση ἐπιμέλεια θέλησα νὰ ἐξαφανίσω. Τότε πὺν ρίχναμε φυλακὴ τὸν μυσαρὸ Ἀνθρακίτη καὶ κάψαμε στὴν πυρὰ τὰ βιβλία του, γιὰ τὴν δίδασκε λογικὴ καὶ μαθηματικά.

Τὰ χέρια μου καὶ τὴν ψυχὴ μου δὲν θὰ ζεστάνουν ξανά οἱ πυρὲς συγγραμμάτων. Βλέπεις μὲ τὴν τυπογραφία δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ συγκεντρώσω ὅλα τ’ ἀντίτυπα καὶ νὰ τὰ κάψω. Κι ὅλο καὶ κάποιος θὰ δρίσκωνται νὰ τὰ βγάξουν στὴν φόρα. Ὁ φόβος τοῦ Γιαχδὲ ἔπαψε νὰ συνετίζη ἀνθρώπους. “Ὅλοι ψάχνουν τώρα νὰ δοῦν, τί λένε οἱ ἐπιστήμες... Φαγωθήκανε μ’ αὐτές. Παντοῦ πιά ἀκοῦς ἐλευθερία λόγου, ἐλεύθερη διακίνηση ἰδεῶν. Δὲν καταλαβαίνουν, ὅτι μὲ πληγώνουν;” Αχ! ὠραία ἐποχή, πὺν σφάζαμε τοὺς ἄπιστους καὶ ὁ διπλανὸς τους δὲν ἔπαιρνε χαμπάρι. Καταραμένη πληροφόρηση, ὅσο καὶ νὰ σὲ ἐλέγχω, πάντα δρίσκεις τὸν τρόπο νὰ μὲ κάνης ἑξάλλο. Χωρὶς σκληρὴ λογοκρισία πῶς ν’ ἀνασάνω ἐλεύθερα; Τοὺς ρίχνω ζῶδια, τοὺς ρίχνω ἐξωγήινους, ἀλλὰ τίποτε· ἔρχεται ἡ στιγμή, πὺν ὅλα τινάζονται στὸν ἀέρα. Ξέρω ὅμως καλὰ ποιοὶ φταῖνε. Αὐτοὶ οἱ καταραμένοι οἱ Ἕλληνες πὺν δὲν ἔφταναν οἱ ἀνακατωσοῦρες στὴν πατρίδα τους, φύγανε καὶ γιὰ τὴν Εὐρώπη, νὰ δώσουν τὰ φῶτα κι ἐκεῖ. Πού; Στους πιὸ καλοὺς πιστοὺς μου, πὺν ἀπὸ τὸ φάγωμα τῶν ὠμῶν ριζῶν περάσαν ἐκόντες ἄκοντες στὴν κυριαρχία τοῦ Γιαχδὲ κατευθεῖαν. Τώρα, θὰ μοῦ πῆτε, ὅτι θὰ δημιουργηθῇ ρεῦμα ὑπὲρ τοῦ Καζαντζάκη, πὺν εἶναι ὁπαδὸς τῆς θεοκρατίας. Τὸ κακὸ δὲν εἶναι μεγάλο. Ἰσα ἴσα ἐγκλωδίζεται ὁ κόσμος σὲ μιὰ ἄλλη θεοκρατία, δὲν φεύγει ἀπὸ τὸ μαντρί. Αὕτη εἶναι ἡ μαγκιά μου, γιὰ τὴν ἄλλωθς θὰ μὲ εἶχε σαρώσει ἀπὸ καιρὸ τὸ

Σάρωθρον

Τὰ δόγματα Ἀφροκεντρισμός, Ἰνδοευρωπαϊσμός καὶ «Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς» στὴν Ἑλληνικὴ Παιδεία ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ κ.κ. ΧΡ. ΝΤΟΥΜΑΣ ΚΑΙ Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἐστάλθηκαν στὰ δημόσια σχολεῖα διντεοκασσέττες παραγωγῆς τοῦ ἰδιωτικοῦ «Ἰδρύματος Μελετῶν Λαμπράκη» μὲ θέματα ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἑλληνικὴ ἱστορία. Οἱ ταινίες συνωδεύοντο ἀπὸ ἔνθετα, ποὺ περιελάμβαναν περίληψι τοῦ περιεχομένου κάθε ταινίας καὶ ἐκτενὴ πραγμάτευσι τοῦ θέματος ἀπ' τὸν ἐπιστημονικὸ σύμβουλο τῆς ταινίας. Θ' ἀναφεροῦμε στὰ φυλλάδια τῶν τριῶν πρώτων ταινιῶν, διότι σ' αὐτὰ ἀναγράφονται πεπαλαιωμένες καὶ ἀνασκευασμένες ἤδη θεωρίες σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τῆς προϊστορίας καὶ καταγωγῆς τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ καὶ διότι σὲ ὠρισμένα σημεία φαίνεται νὰ γίνονται κάποιες «ὑπαναχωρήσεις» κυρίως σχετικὲς μὲ τὴν κατάρρευσι τῶν ἱστορικῶν ψευδῶν τοῦ φοινικισμοῦ καὶ τοῦ Ἰνδοευρωπαϊσμοῦ. Τοῦτο ἔχει ὡς συνέπεια νὰ ὑπάρχουν κάποιες ἀντιφάσεις καὶ αὐτοαναιρέσεις στὰ ἴδια τὰ ἐν λόγῳ κείμενα.

1. Ἀφροκεντρισμός

Τὸ πρῶτο ἔνθετο ἔχει τίτλο «*Τί εἶναι τέχνη*»· τὸ ἐπιμελήθηκε ἡ ἀρχαιολόγος κ. Ἄννα Λαμπράκη – Σημηριώτη. Σ' αὐτὸ περιέχονται ἀντιεπιστημονικὲς ἀπόψεις γιὰ τὴν παρουσίᾳ τῶν πρώτων ἀνθρώπων στὴν ἑλληνικὴ γῆ καὶ καταβάλλεται προσπάθεια ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι κοιτὶς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ Ἀφρικὴ. Συγκεκριμένα παρατίθεται ἕνας χρονολογικὸς πίνακας τῆς προϊστορίας τῆς Ἑλλάδος. Σ' αὐτὸν ἡ παλαιολιθικὴ ἐποχὴ περιορίζεται στὸ 100.000 π.Χ., ἐνῶ σὲ ὑποσημείωσι ἀναγράφονται τὰ ἑξῆς: «*Οἱ χρονολογικοὶ πίνακες εἶναι σχετικοί. Ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος κάθε περιόδου παρουσιάζει κατὰ λαοὺς καὶ κατὰ ἐποχὰς αὐτονόητες διαφοροποιήσεις. Ἡ παρουσία τοῦ ἀνθρώπου στὴ γῆ γιὰ παράδειγμα καὶ κατὰ συνέπεια ἡ παλαιολιθικὴ ἐποχὴ χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 2.000.000 π.Χ., ἐνῶ γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὰ κατάλοιπα τῆς ἀνθρώπινης παρουσίας ἀνάγονται στὸ 100.000 π.Χ. περίπου*».

Σκοπὸς τῆς προαναφερθείσης ἀρχαιολόγου εἶναι προφανῶς ἡ στήριξι τοῦ γνωστοῦ δόγματος τοῦ «Ἀφροκεντρισμοῦ» (βλ. «*Δαυλόν*» τ. 185 κ.ά.). Γράφει σχετικὰ: «*Τὸ ἀνθρώπινο εἶδος πρωτοεμφανίστηκε στὴν Ἀφρικὴ (Ἀθιοπία). Αὐτὸ τοῦλάχιστον δείχνουν τὰ προϊστορικὰ εὐρήματα (δόντια, κομμάτια ἀπὸ κρανίον). Δὲν ἀποκλείεται ὅμως, ὅπως ἰσχυρίζονται οἱ Κινέζοι ἐπιστήμονες, συγχρόνως νὰ ἐμφανίστηκε καὶ στὴν Κίνα ἀλλὰ καὶ ἄλλου*». Οἱ νεώτερες ἀνακαλύψεις στὸν Αἰγαῖο (ὅπως ὁ ἀρχάνθρωπος τῶν Πετραλώνων 700.000 χρόνων π.Χ., τὰ λίθινα ἐργαλεῖα, ποὺ εὐρέθησαν στὸν Περίδικκα Μακεδονίας ἡλικίας 3.000.000 ἐτῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ἐργαλείων ἀποδεικνύεται, ὅτι ἐλέφαντας κυνηγήθηκε ἀπὸ ὁμίλο ἐμφρόνων ἀνθρώπων, καθὼς καὶ τὸ κρανίον πρωτογόνου ἀνθρώπου τῆς ομάδας τῶν ραμπαθίθκων ἡλικίας 9-11 ἑκατομμυρίων χρόνων: βλέπετε προηγουμένα τεύχη «*Δαυλοῦ*») ἀποδεικνύουν, ὅτι ὁ ἀνθρώπος ἐμφανίσθηκε στὸ Αἰγαῖο, πολὺ πρὶν ἐμφανισθῇ στὴν Ἀφρικὴ. Τὸ διεθνὸς κύριον ἀγγλικὸ ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ «*New Scientist*» ἐδημοσίευσε στὸ τεύχος 1701 τῆς 27.1.90 ἄρθρο μὲ τίτλο «*Κοιτὶς τοῦ ἀνθρώπου ἢ Ἑλλὰς καὶ ὄχι ἢ Ἀφρικὴ*». Σημειωτέον, ὅτι τὸ παλαιότερον εὐρημα ἀνθρωποειδούς προγόνου τοῦ ἀνθρώπου στὴν Ἀφρικὴ – ἀμφισβητούμενο πάντως ἀπὸ πολλοὺς παλαιολογολόγους – ἦτο ἐκεῖνο τοῦ «*Αὐστραλοπιθήκου τοῦ Ἀφρικανικοῦ*», ὁ ὁποῖος θεωρεῖται, ὅτι παρουσιάσθηκε στὴν περιοχὴ τοῦ Ἰσημερινοῦ πρὶν ἀπὸ 6 ἑκατομμύρια χρόνια. Δέον ν' ἀναφερθῇ, ὅτι ὁ Ἄρης Πουλινὸς ἀνεκάλυψε προσφάτως κνήμη κανονικοῦ ἀνθρώπου στὴν Τρίγλια ἡλικίας 11.000.000 ἐτῶν (βλ. «*Δαυλόν*» τ. 181), ἀποδεικνύοντας ὡσαύτως τὴν γῆ τῆς Μακεδονίας ὡς κοιτίδα τοῦ ἀνθρώπινου γένους. «Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἀγνοεῖ ἡ προαναφερθεῖσα ἀρχαιολόγος».

2. «Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς»

Στὸ συνοδευτικὸ ὑδῆλιό τῆς ταινίας μὲ τίτλο «*Μυστήριον στὶς Κυκλάδες*» περιέχεται μελέτη τοῦ

καθηγητού Προϊστορικής Ἀρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν κ. Χρήστου Ντούμα. Ὁ κ. Χρ. Ντούμας δίδει τὸ προβάδισμα τοῦ πολιτισμοῦ στὴν Ἀνατολή. Γράφει σχετικὰ: «Τὰ παραπάνω χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Πρώτης Ἑποχῆς τοῦ Χαλκοῦ ἐμφανίστηκαν στὴν περιοχὴ τοῦ Αἰγαίου γύρω στὶς ἀρχὲς τῆς τρίτης χιλιετίας π.Χ., περίπου μιὰ χιλιετία ἀργότερα ἀπ' ὅ,τι στὴ Μεσοποταμίᾳ καὶ στὴν Αἴγυπτο» καὶ γιὰ τὶς ναυτικὲς ἐπιδόσεις τῶν Κρητῶν γράφει, ὅτι: «Ἡ εὐφορία καὶ ἡ ἀντάρχεια, πὺν χαρακτηρίζουν τὴν ἡπειρωτικὴ Ἑλλάδα καὶ τὴν Κρήτη στὸν τομέα τῆς γεωργοκτηνοτροφίας, συντελέσαν, ὥστε οἱ ἀντίστοιχοι πολιτισμοὶ τοὺς νὰ διαμορφώσουν καθαρὰ ἡπειρωτικὸ χαρακτήρα. Ἀντίθετα οἱ ἄλλοι δύο πολιτισμοὶ (ἐνν. τοῦ Αἰγαίου) εἶναι κατ' ἐξοχὴν νησιωτικοί». Φαίνεται νὰ ἀγνοῇ, ὅτι ὁ ὀρεϊχάλκος σύμφωνα μὲ τὸν James Jeans (περ. «Ἡλιος», τεύχος 433) ἐχρησιμοποίηθη κατὰ πρῶτον στὴν Κρήτη τὸ 3800 π.Χ., ἐνῶ στὴν Αἴγυπτο τὸ 2800 π.Χ. Δηλαδή οἱ Κρητὲς προηγούνται 1.000 χρόνια τῶν Αἰγυπτίων στὴν ἀνακάλυψη-ἐφεύρεσι τοῦ ὀρεϊχάλκου. Ὁ Will Durant ἀναφέρει, ὅτι ἀνευρέθησαν ὀρεϊχάλκινα ἀντικείμενα στὴν Κρήτη τοῦ 3.000 π.Χ., ἐνῶ στὴν Αἴγυπτο τοῦ 2.800 π.Χ. (δὲς «Παγκόσμια Ἱστορία τοῦ Πολιτισμοῦ», τόμ. Α', σελ. 116). Στὴν «Cambridge Ancient History» ἀναφέρεται: «Ἐν Αἰγύπτῳ (ὁ ὀρεϊχάλκος) ἐμφανίζεται τὸ πρῶτον κατὰ τὴν 5ην δυναστείαν ὅχι μεταγενέστερον τοῦ 2800 π.Χ. καὶ ἐν Κρήτῃ ἀκόμη ἐνωρίτερον, κατὰ τὴν ἀρχὴν σχεδὸν τῶν Μινωικῶν περιόδων», δηλαδή πρὸ τοῦ 3000 π.Χ. Σημειωτέον, ὅτι γιὰ τὸν ὀρεϊχάλκο ἀπαιτεῖται κασσίτερος, πὺν δὲν ὑπάρχει στὸ Αἶγαιο, ἀλλὰ στὰ νησιά τῆς Μ. Βρεταννίας (Κασσιτέριδες Νῆσοι). Συνεπῶς οἱ Κρητὲς καὶ πρὸ τοῦ 3000 π.Χ. ἐπλεον ὡς τὴν Μ. Βρεταννία καὶ δὲν ἦσαν «ἡπειρωτικοί» ἀλλὰ μεγάλοι ἐξερευνηταὶ καὶ ναυτικοί. Κατὰ τὸν H. Wells μάλιστα: «Εἰς τὴν Κνωσὸν ὑπάρχον νεολιθικὰ λείψανα ἐξ ἴσου παλαιὰ ἢ καὶ παλαιότερα ἀπὸ ὅλα τὰ προδυναστικά λείψανα τῆς Αἰγύπτου. Ἡ ἐποχὴ τοῦ χαλκοῦ ἤρχισεν εἰς τὴν Κρήτην ταυτοχρόνως μὲ τὴν Αἴγυπτον, εὐρέθησαν δὲ ἀγγεῖα εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀναγόμενα εἰς τὴν 1ην δυναστείαν, τὰ ὅποια ὁ ἀνακαλύψας αὐτὰ Flinders Petrie θεωρεῖ, ὅτι εἰσῆχθησαν ἀπὸ τὴν Κρήτην» («Παγκόσμια Ἱστορία», σελ. 222). Ὑπενθυμίζομε, ὅτι ἡ τελικὴ φάσις τῆς Νεώτερης Νεολιθικῆς ὀνομάζεται καὶ Χαλκολιθική, διότι ἤδη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχε ἀρχίσει ἡ χρησιμοποίησι τοῦ χαλκοῦ, ὅπως φαίνεται ἀπ' τὰ χάλκινα ἐργαλεῖα καὶ εὐρήματα τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

Γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε ὅμως ποίος ἀνεκάλυψε καὶ διέδωσε τὴν τέχνη τοῦ χαλκοῦ καὶ τὴν μεταλλουργία, ἀναφέρομε τί λέγει ὁ Robert P. Charles: «Μὲ τὴν ἐναρξίν τῆς μεταλλουργίας περὶ τὸ 2800 π.Χ. οἱ λαοὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος ἐπώκησαν μέγα μέρος τῆς Δυτικῆς καὶ Νοτιοδυτικῆς Ἀνατολῆς» (Δὲς «Cahiers Ligures de Préhistoire et d' Archéologie» ἐκδ. 1960, σελ. 205), ἐνῶ ὁ ἀρχαιολόγος Α. Σ. Ἀρθανιτόπουλος ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: «Ὁ αἰγυπτιολόγος Φλίνδερς Πήτρι ἀπέδειξε μάλιστα δι' εὐρημάτων, ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου, ἥτοι ἡ σημερινὴ Αἴγυπτος, κατωκεῖτο καὶ κατεῖχετο ὑπὸ τῶν προϊστορικῶν Ἑλλήνων ἀποίκων πρὸ τῆς ἐμφανίσεως τῶν παλαιῶν Αἰγυπτίων, ἥτοι πρὸ τοῦ 6000 ἢ 4000 π.Χ.» (Ἐγκ. Ἐλευθερουδάκη, τόμ. 5, σελ. 477). Οἱ ἄποικοι λοιπὸν αὐτοὶ διέδωσαν τὸν χαλκὸ καὶ τὸν ὀρεϊχάλκο στοὺς Αἰγυπτίους. Ἄρα οἱ Κρητὲς προηγούνται τῶν Αἰγυπτίων, ὅσον ἀφορᾷ στὴν χρῆσι τοῦ χαλκοῦ, καὶ ὅχι τὸ ἀντίθετο, ὅπως ἀναφέρει ὁ κ. Ντούμας. Οἱ ἀπόψεις τοῦ κ. Ντούμα συντονίζονται μὲ ἀπόψεις παλαιότερων ἀρχαιολόγων, οἱ ὅποιοι περιώριζαν τὴν νεολιθικὴ ἐποχὴ στὴν Ἑλλάδα στὸ 3000 π.Χ., ὥστε νὰ μὴν ἀποδειχθῇ, ὅτι ὁ Αἰγαιακὸς πολιτισμὸς προηγεῖται τοῦ Αἰγυπτιακοῦ. Γράφει σχετικὰ ὁ Δ. Θεοχάρης: «Γενικὰ οἱ παλαιῆς χρονολογίαις ἐπασχαν ἀπ' τὸ "σύμπλεγμα τοῦ 3000 π.Χ." καὶ ἀπὸ τὴ "φοβία τῆς Ἀνατολῆς". Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ μᾶς ἔχουν τώρα ὀριστικὰ ἀπαλλάξει οἱ ραδιοχρονολογίαι, πὺν ἔδειξαν, ὅτι ἡ Νεολιθικὴ στὴν Ἑλλάδα ἀρχισε δύο χιλιᾶδες χρόνια περὶ πρὸ ἐνωρίτερα ἀπὸ ὅ,τι στὴν Αἴγυπτο». («Νεολιθικὸς Πολιτισμὸς», 1993, σελ. 166). Ἀν λάβωμε ὑπ' ὄψιν μας καὶ τὶς ἀναφορὰς τοῦ Πλάτωνος καὶ τῶν Ἀργοναυτικῶν τοῦ Ὀρφέως καθὼς καὶ τὴν ἐπιγραφὴ τῆς Καστοριάς (5250 π.Χ.) καὶ τὴν προσφάτως εὐρεθεῖσα ἐπιγραφὴ στὰ Γιούρα τοῦ 6000 π.Χ., τότε ἀντιλαμβανόμεθα, ὅτι ὁ πολιτισμὸς στὴν Ἑλλάδα προηγεῖτο τῶν Ἀνατολικῶν. Πάντως ὁ κ. Ντούμας παραδέχεται, ὅτι ἡ Πολιόχνη τῆς Λήμνου, ἥτοι ἡ «ἀρχαιότερη πόλις τῆς Εὐρώπης» καὶ ὅτι ἐκεῖ εἶχαμε «ἀνάπτυξη συστήματος συλλογικῆς διακυβέρνησης». Κατὰ τὸν κ. Ντούμα «στὶς πρώτες νησιωτικὲς κοινωνίες τοῦ Αἰγαίου δημιουργήθηκαν οἱ ἀρχαιότεροι δημοκρατικοὶ θεσμοί» (δὲς Π. Κουβαλάκη, «Πολιόχνη: Μιὰ Ἑλληνικὴ δημοκρατία τῆς τέταρτης

χιλιετίας προ Χριστού», «Δανλός», 183).

3. Ίνδοευρωπαϊσμός

Ἀξιοσημείωτο είναι, ὅτι ὁ καθηγητής κ. Χρ. Ντούμας ἀμφισβητεῖ τὴν ἰνδοευρωπαϊκὴ θεωρία καὶ τὴν ἀνάδοδο τῶν Ἑλλήνων τὸ 2000 π.Χ. Γράφει σχετικὰ: «Ἡ ἔλεση ὅμως νέων φύλων καὶ μάλιστα ἀπὸ βορρᾶ, ὅπως τὸ θέλει ἡ σχετικὴ θεωρία, εἶναι ἀρχαιολογικὰ ἀτεκμηριώτῃ καὶ λογικὰ ἀστήρικτη. Πρῶτον γιατί δὲν ἔχουν ὡς τώρα ἐπισημανθεῖ ὑλικὲς μαρτυρίες, ποῦ θὰ μπορούσαν νὰ ταυτίσουν τὴν ὑποτιθέμενη ἐστία τῶν φύλων αὐτῶν σὲ ὁποιοδήποτε σημεῖο τοῦ βορρᾶ ἢ τῇ διαδρομῇ τους πρὸς νότο. Καὶ δεύτερον γιατί ὁ ἐλληνικὸς βορρᾶς, ὀρεινὸς καὶ ἀφιλόξενος, μὲ πλείστον ἐλλοχεύοντες κινδύνους, θὰ ἦταν ὁ πλέον ἀκατάλληλος δρόμος γιὰ νομάδες, οἱ ὁποῖοι θὰ κινδύνευαν νὰ ἀποδεκατιστοῦν ἀπὸ τὸ κρύο καὶ τὰ ἄγρια θηρία. Συνεπῶς ἀρχαιολογικὰ καὶ λογικὰ ἢ ἀπὸ βορρᾶν ἔλεναι τῶν Ἑλλήνων εἶναι ἓνα ἀνύπαρκτο γεγονός. Τὰ νέα πολιτιστικὰ στοιχεῖα, ποῦ ἐμφανίζονται τόσο στὴν ἡπειρωτικὴ χώρα ὅσο καὶ στὰ νησιὰ τοῦ νότου, μᾶλλον ἀποτελοῦν ἐνδείξεις γιὰ τὴν ἔλευση προσφύγων ἀπὸ τὰ νησιὰ τοῦ βορείου καὶ ἀνατολικοῦ Αἰγαίου μετὰ τὴν ἐρήμωσή τους. Συνεπῶς ἡ λεγόμενη ἔλευση τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶναι παρὰ ἓνα ἐνδοαιγαιακὸ ἐπείσοδο, μιὰ πρόωπη προσφυγία – ἴσως ἡ πρώτη – ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ πελάγους». Δέον ν' ἀναφερθῇ, ὅτι οἱ κυριώτεροι ἀνασκαφεῖς προϊστορικῶν οἰκισμῶν τῆς Θεσσαλίας ὑποστηρίζουν τὴν ἀποψιν, ὅτι οἱ εἰσβαλόντες στὴν Νότια Ἑλλάδα ἦσαν ἐλληνικὰ φύλα τῆς Θεσσαλίας, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαιοτάτων πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Νεολιθικὴ Ἐποχὴ. Αὐτὸ συνάδει μὲ τις ἀρχαῖες ἐλληνικὲς παραδόσεις, οἱ ὁποῖες τοποθετοῦσαν στὴν Θεσσαλία τὴν κοιτίδα τῶν Ἑλλήνων (δὲς Δ. Θεοχάρην εἰς «Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους», «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν», τόμ. Α', σελ. 97, 162-163). Μάλιστα σὲ ἀνακοινώσεις του ὁ κ. Δ. Θεοχάρης, ποῦ ἐδημοσιεύθησαν στὴν ἐφημερίδα «Καθημερινή» (20 Μαρτίου 1966), ὑπεστήριξε, ὅτι οἱ Ἕλληνες «ἐνδύσκονται εἰς τὴν Ἑλλάδα ὄχι ἀπὸ τριῶν ἀλλὰ ἀπὸ τριάντα χιλιετίων». Τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ ἐπίσημη ἀρχαιολογία ἀρχίζει ν' ἀμφισβητῇ τις καθιερωμένες ἀπόψεις.

Στὸ συνοδευτικὸ βιβλίο τῆς ταινίας μὲ τίτλο «Ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ γλῶσσα» περιέχεται μελέτη τοῦ καθηγητοῦ γλωσσολογίας στὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν κ. Γ. Μπαμπινιώτῃ, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει παρὰ τὴν καθιερωμένην περὶ ἰνδοευρωπαϊῶν θεωρίαν: «Γύρω στὸ 2000 – γράφει – μιὰ νέα, ἄγνωστη στὸ Αἰγαῖο φυλὴ, οἱ Ἕλληνες, κατεβαίνουν κατὰ κύματα (φυλές) καὶ ἐγκαθίστανται στὸ χωρὸν, ποῦ ἔπ' αὐτοὺς ὀνομάστηκε Ἑλλάδα. Πρόκειται ὅπως δείχνει ἡ γλῶσσα τους γιὰ ἓνα λαὸν, ποῦ ἀνήκει στὴ λεγόμενη ἰνδοευρωπαϊκὴ φυλὴ». Φαίνεται ὅμως νὰ κάμῃ ὁ κ. Γ. Μπαμπινιώτῃς κάποιες «ὑποχωρήσεις». Συγκεκριμένα ἀναφέρει, ὅτι: «Ἡ κρατοῦσα ἀποψη εἶναι, ὅτι οἱ μεγάλες ὁμοιότητες ἀνάμεσα σ' ὅλες αὐτὲς τίς γλῶσσες (ἰνδοευρωπαϊκὲς) δὲν ὀφείλονται σὲ δανεισμὸ τῆς μιᾶς γλῶσσας ἀπὸ τὴν ἄλλη ἢ σὲ παρᾶλληλες γλωσσικὲς ἀναπτύξεις καὶ ὑστερογενεῖς συγκλίσεις, ἀλλὰ στὴν κοινὴ τους καταγωγὴ ἀπὸ μιὰ κοινὴ πρωτογλῶσσαν, αὐτὴν ποῦ συμβατικὰ ὀνομάστηκε ἰνδοευρωπαϊκὴ "μητέρα" γλῶσσα». Ἀναφέρει δέ, ὅτι ὑπάρχουν καὶ διαφορετικὲς ἀπόψεις: «Θὰ πρέπει νὰ ποῦμε – γράφει – ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλες ἀπόψεις, ὅτι λ.χ. οἱ Ἕλληνες ἦταν αὐτόχθονες κ.λπ., θεωρίες ποῦ δὲν ἔχουν ἐπικρατήσῃ». Ἡ θέσι συνεπῶς τοῦ «Δανιλοῦ», ποῦ ἐπὶ χρόνια ὑποστηρίζει, ἀναφέρεται ἔστω καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ἀπ' τὸν καθηγητὴ κ. Γ. Μπαμπινιώτῃ. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι στὸ πρῶτο ἔντυπο ποῦ ἀναφέραμε, ὁ καθηγητὴς ἀρχαιολογίας κ. Χρ. Ντούμας ἀπορρίπτει τὴν ἀνάδοδο τῶν Ἑλλήνων τὸ 2000 π.Χ., χαρακτηρίζοντας τὴν ἀνάδοδο ἰνδοευρωπαϊῶν στὴν Ἑλλάδα ἀστήρικτη ἀρχαιολογικὰ, ἐνῶ στὸ ἄλλο ἔντυπο ὁ καθηγητὴς γλωσσολογίας κ. Γ. Μπαμπινιώτῃς θεωρεῖ ὡς βέβαιη τὴν ἀνάδοδο τῶν Ἑλλήνων τὸ 2000 π.Χ. Ἀναμφύβολα ὅμως θὰ δημιουργητὰ σύγχυσι στοὺς μαθητὲς, οἱ ὁποῖοι θὰ διαδόσουν αὐτὰ τὰ ἔντυπα. Οἱ Ἕλληνες ἦλθαν τὸ 2000 π.Χ. στὴν Ἑλλάδα, ὅπως ἐπιμένει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Γ. Μπαμπινιώτῃς, ἢ ἡ ἀνάδοδος τους δὲν ἐγινε ποτέ, ὅπως τονίζει, λίγες σελίδες παρακάτω, ὁ καθηγητὴς τοῦ ἴδιου Πανεπιστημίου κ. Χρ. Ντούμας;

Ἀπολλώνιος

Ἀνοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς Φοινικιστὰς

Ἄντε, ρε παιδιά! Συμφωνήστε ἐπὶ τέλους, γιατί μᾶς ἔχετε γκαστροῦσει. Ἐν τάξει! Ἐξ Ἀνατολῶν τὸ φῶς. Ἀλλὰ ἀπὸ ποιού; Οἱ Φοίνικες ἦταν μιὰ κάποια λύση. Ἀλλὰ, φαίνεται, ἐλλείψει γραπτῶν στοιχείων ἡ ομάδα δὲν τραβάει. Ὅσους προπονητὲς κι ἂν χρησιμοποίησε, ἡ θεωρία αὐτὴ πῆγε ἀπ' τὸ κακὸ στὸ χειρότερο. Γιὰ τοὺς Χανααίους καλύτερα νὰ μὴ μιλάμε. Ἦταν τόσο ἀθῶοι τοῦ πολιτισμοῦ, πού καὶ ἡ νομὴ τῶν προβάτων πού γνώριζαν ἦταν γι' αὐτοὺς μέγα ἐπίτευγμα. Κάτι Σουμέριοι, Ἀκκάδιοι καὶ Ἐλαμίτες ἀπορρίφθηκαν νωρίς, γιατί ἀπὸ μόνοι τους δὲν εἶχαν τὰ φόντα νὰ μεταδώσουν τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ. Εἶναι, σὰν νὰ λέμε, ὅτι, ἂν ἀγοράση ὁ Παναθηναϊκὸς παῖκτες ἀπὸ τὸν Ἀστέρα Ἀμαλιάδος, θὰ προσδοκᾷ νὰ ὀγῇ πρωταθλητὴς Εὐρώπης.

Καὶ ἐκεῖ πού τὸ γυροφέρναν καὶ τὸ ψάχναν τὸ θέμα, τοὺς προέκυψαν δυὸ λύσεις: ἡ μιὰ ἄκουγε τὸ μαγικὸ ὄνομα Ἑβραῖοι, λαὸς μὲ κάποιαν ἄλφα ἱστορία καὶ μὲ πατριάρχες κομμάτι μαγαάσες, ἐνῶ ἡ δευτέρη εἶχε νὰ κἀνὴ μὲ τὸν τεράστιο, τὸν θεόρατο καὶ συμπαντικὸ Ἀφρικανικὸ πολιτισμὸ. Καὶ ἄρχισαν φόρα παρτίδα τὰ γνωστὰ τσιράκια τοῦ ἡμέτερου Σιωνισμοῦ νὰ προπαγανδίζουν, σώνει καὶ ντέ, γιὰ τὸν πολιτισμὸ τῶν Ἑβραίων: πού ὁ Μωυσῆς βρῆκε τὸ Ἀλφάδιτο, πού ἦταν συγγενεῖς τῶν Λακεδαιμονίων, πού εἶναι οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν συμμαζεῦται. Ὅμως, κι ἐπειδὴ κι ἐδῶ δὲν μασοῦσε ἡ κατσίκα ταραμᾶ, τὸ παραμῦθι δὲν τσούλησε. Βρέθηκαν κάτι ἀπέραντοι μωροφιλόδοξοι κι ἄρχισαν νὰ γίνωνται οἱ διαλαλητὲς τῆς πρᾶμᾶταιας: «Περάστε, κόσμε! Ἐδῶ ὁ καλὸς Ἑβραϊκὸς πολιτισμός». Ἀλλὰ καὶ πάλι τζίφος, καθόσον κάτι τὸ μπουχτισμα ἐκ τῶν θρησκευτικῶν στὸ Γυμνάσιο, κάτι τὰ σκάνδαλα τῶν ρασοφόρων, τὸ μόνο πού κατάφεραν ἦταν νὰ προκαλέσουν νύστα καὶ ἀδιαφορία.

Ἔτσι ἐπιστρατεύθηκε ὁ κύριος Μπερνάλ καὶ ἡ θεωρία τοῦ Ἀφροκεντρισμοῦ. Φρέσκια – φρέσκια κι ἄρτι ἐξεληθούσα τοῦ φούρνου. Καὶ νὰ ὀρῦται ὁ κύριος Μπερνάλ γιὰ τοὺς κακοὺς Ἕλληνες, πού ἔκλεψαν τὸν πολιτισμὸ ἀπὸ τοὺς καὶ μὲνους τοὺς Μαύρους, πού τὸν παρεποίησαν καὶ ἐπὶ πλέον τοὺς ἐξεμεταλλεύθησαν. Ὡραῖο πρᾶγμα ὁ Ἀφροκεντρισμός. Γράφεις ὅ,τι θέλεις σὲ ὀκτῶ (!) τόμους καὶ δὲν δίνεις λόγο σὲ κανένα. Καθόσον, σοῦ λέει ὁ ἄλλος, ἐρευνητὴς Πανεπιστημίου ὁ κύριος Μπερνάλ. Δὲν μπορεῖ, κάτι θὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του. Τώρα νὰ ἀντιδικήσης μαζί του εἶναι σὰν νὰ μιλάς μὲ τὸν στόλον σου (προσοχή τὸ στ). Διότι τί σχέση ἔχει ἡ πλατυχειλία μὲ τὸ κλασσικὸ κάλλος καὶ ἡ ἀνθρωποφαγία μὲ τὸν Παρθενῶνα, τοὺς αἰσυνμητὲς καὶ τὸν πολιτισμὸ γενικώτερα; Γράψε καλύτερα, ὅτι «γονοστάρεις τὸν ἀράπη, τὸν σκύλο, τὸ τάμ, τάμ, τάμ» (Ζαμπέτας ἀπὸ ἔδρας) κι ἄσε τίς παρλαπίες.

Γι' αὐτὸ σᾶς γράφω, ἀγαπητοί μου φοινικιστὲς, βρῆτε ἐπὶ τέλους μιὰ θεωρία κοινῶς ἀποδεκτὴ καὶ ὀλίγον πειστική, γιατί μᾶς ἔχει φάει ἡ ἀγωνία, πόθεν προέρχεται ὁ πολιτισμός. Σᾶς ἱκετεύουμε, κάντε λίγο γρήγορα, γιατί ἐδῶ ὁ κόσμος ἔχει ξεσηκωθῇ καὶ ὄχι μόνο διαβάξει μετὰ πάθους «Δαυλὸ», ἀλλὰ καὶ γεμίζει αἶθουσες, πού γίνονται ὁμιλίες γιὰ τὸν προϊστορικὸ Ἑλληνικὸ πολιτισμὸ.

Γιώργος Πετρόπουλος

ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

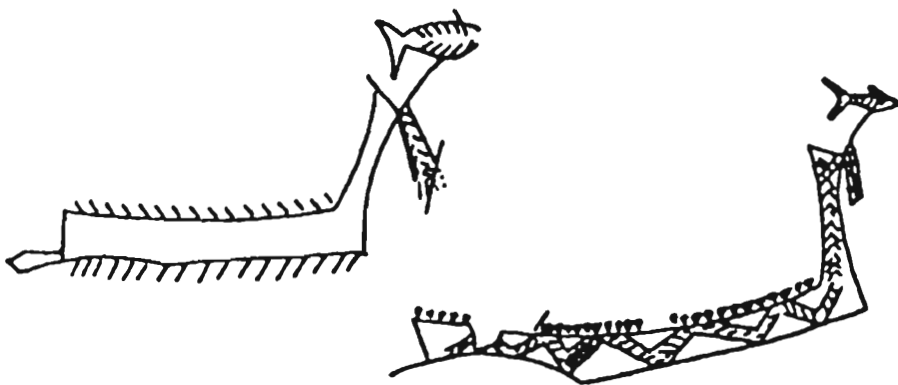
**Χρυσή πλάκα με παραστάσεις των Ἴνκας
ἐξηγεῖ τὸν μηχανισμό ὠκεανοπορίας
τῶν Αἰγαίων με τὴν δύναμη τῶν κυμάτων**

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὅλα τὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας τοῦ Ἀκρωτηρίου Θήρας μετὰ τὰ παράξενα κουπιὰ (βλ.: «Μετὰ τὴν δύναμη τῶν κυμάτων ὠκεανοποροῦσαν οἱ πανάρχαιοι Ἕλληνες ἐκπολιτιστὲς τῆς Γῆς», «Δαυλός», τ. 173) φέρουν στὴν πλώρη τους ἀπὸ δύο σχήματα τοῦ ἡλίου, ἐνῶ στὴν πρύμνη ὅλα φέρουν τὴν παραστάση ἐνὸς ἰαγουάρου ἢ πάνθηρα. Ἐξαίρεση ἀποτελεῖ ἡ λεγόμενη «ναυαρχίδα», ἡ ὁποία φέρει τέσσερις παραστάσεις τοῦ ἡλίου καὶ εἶναι στολισμένη μετὰ γιρλάντες σὲ σχῆμα τριφυλλιοῦ. Ὁ πρῶτος ἡλιος στὸ ἀκρότατο σημεῖο τῆς πλώρης εἶναι δεκαεξάκτινος, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶναι δωδεκάκτινος.

Ὅπως ἤδη προανέφερα («Δαυλός», τ. 173), τὰ πλοῖα αὐτὰ θὰ πρέπει νὰ ἦσαν καὶ πολεμικά, διότι ὅλα τους φέρουν ἐμβόλο. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε ἔχει τοποθετηθῇ ὁ ἰαγουάρος πάνω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ ἐμβόλο.

Ἐάν τώρα παρατηρήσουμε καὶ τίς παραστάσεις πλοίων στὰ τηγανόσχημα τῆς Σύρου, θὰ διαπιστώσουμε, ὅτι ἔχουν τὸν ἴδιο ἀριθμὸ συμβόλων (παραστάσεων) μετὰ αὐτὰ τῆς τοιχογραφίας τῆς Θήρας. Μόνο πού τὰ σύμβολά τους εἶναι διαφορετικοῦ σχήματος. Γιὰ παράδειγμα στὸ ἀκρότατο σημεῖο τῆς πλώρης τους εἶναι ζωγραφισμένο ἓνα μικρὸ ψάρι καὶ ἀμέσως πιὸ κάτω κάτω, πού κρέμεται σὰν σημαία. Ἐχουν ἄραγε κάποια σχέση οἱ δύο αὐτὲς παραστάσεις τῶν τηγανόσχημων μετὰ τοὺς δύο ἡλίους τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας;

Σχῆμα 1. (Βλέπε στὸ κείμενο).

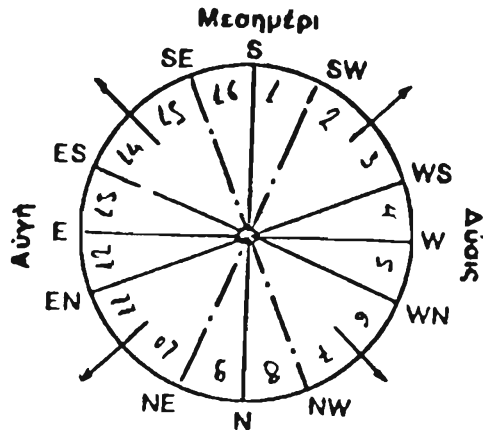
Ἐπίσης σὲ ὅλα τὰ μικρὰ πλοῖα στὸ κάτω πρυμνὸ σημεῖο τῆς καρίνας τους προεξέχει κάτι, πού μοιάζει με κεντρί. Σὲ κάποιο μάλιστα ἀπ' αὐτὰ (βλέπε καὶ σχῆμα 1) μοιάζει με ξίφος. Τὸ ἐρώτημα λοιπὸν πού προκύπτει εἶναι τὸ ἑξῆς: Ὑπάρχει ἀντιστοιχία τῶν συμβόλων τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας μετὰ τὰ σύμβολα, πού φέρουν τὰ πλοία τῶν τηγανόσχημων;

Δέν χωρεῖ καμμιά ἀμφιβολία, πὼς τὰ ἔμβολα τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας στὰ τηγανόσχημα παριστάνονται μὲ τὸ κεντρὶ τῆς πρύμνης (ἢ μὲ τὸ ξίφος).

Ἔχει κάποια σχέση ὅμως ὁ δεκαεξάκτινος ἥλιος μὲ τὸ ψάρι καὶ ὁ δωδεκάκτινος μὲ αὐτὸ ποὺ μοιάζει στὰ πλοιάρια μὲ σημαία; Εἶναι πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ ὑποστηρίζουν, πὼς μὲ τὸ ψάρι ἀπεικονίζεται πυξίδα ἢ κάποια μορφή πυξίδας. Ἐάν ὄντως τὸ ψάρι συμβολίζῃ τὴν πυξίδα, τότε εἶναι σίγουρο, πὼς ὁ δεκαεξάκτινος ἥλιος ἀποτελοῦσε τὸν πίνακα, πάνω στὸν ὁποῖο ἐτοποθετεῖτο τὸ μαγνητικὸ ψάρι. Τὸ ὅτι ὁ δεκαεξάκτινος ἥλιος ἀποτελοῦσε πίνακα καὶ μιὰ πρώτη διαίρεση τοῦ ὀρίζοντα σὲ 16 μέρη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα εἶναι πασίγνωστο (βλέπε καὶ σχῆμα 2).

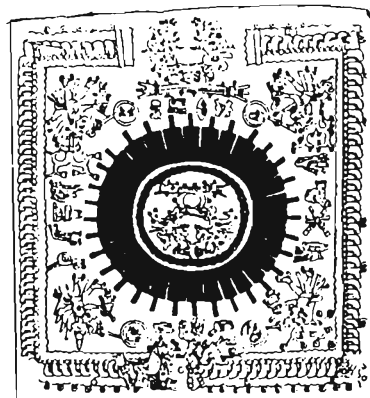
Μιὰ διαίρεση ὅμως τοῦ ὀρίζοντα σὲ 16 μόνο μέρη δὲν νομίζω, πὼς θὰ ἦταν ἀρκετὴ γιὰ τὸν ἀκριβῆ ἐντοπισμὸ τοῦ στίγματος. Θὰ πρέπει κατὰ τὴν ἀποψή μου μὲ βάση τὸν ἀριθμὸ 4 (τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα), δηλαδὴ $4 \times 4 = 16$ μέρη ποὺ διαιρεῖται ὁ ὀρίζοντας (μὲ τὸν δεκαεξάκτινο ἥλιο), νὰ ὑπῆρχε καὶ κάποια περαιτέρω διαίρεση.

Ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον εὑρημα μὲ βάση τὴν ἀρχὴ $4 \times 4 = 16$ καὶ μὲ μιὰ περαιτέρω διαίρεση τοῦ κύκλου (ὀρίζοντα), ποὺ φθάνει τὰ 64 μέρη, ἔχει βρεθῆ στὴν Ἀμερικανικὴ ἥπειρο. Προέρχεται ἀπὸ τὸν πολιτισμὸ τῶν Ἀζτέκων ἢ τῶν Μάγια καὶ εἶναι γνωστὸ μὲ τὴν ἐπωνυμία «Κώδικας Βοργία» (βλέπε σχῆμα 4).

Σχῆμα 2.

Ἡ ἱστορία τῆς ναυσιπλοΐας διὰ τῆς ἀνιχνεύσεως τῶν οὐρανίων σωμάτων ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεΐα ἕως τὸν πλοίαρχον Κούκ.

Σχῆμα 4. (Βλέπε στὸ κείμενο).

“Ὅπως βλέπουμε, στὴν πλάκα ὑπάρχουν διάφορες ἱερογλυφικὲς παραστάσεις καὶ μεταξὺ αὐτῶν μικρὲς παραστάσεις τεσσάρων ἀνθρώπων. Ὑπάρχουν ἐπίσης στὶς 4 πλευρὲς (πάνω-κάτω-δεξιὰ-ἀριστερὰ) ἀπὸ τέσσερα σύμβολα (ἱερογλυφικὰ προφανῶς), ποὺ μᾶς δίνουν τὴν συμβολικὴ ἰσότητα $4 \times 4 = 16$. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ κύκλου ὑπάρχουν 16 στίγματα, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχουν κανονικὲς μεταξὺ τους ἀποστάσεις (προφανῶς ὁ ἀντιγραφεὺς χαράκτης δὲν γινώριζε τὴν σημασία τῆς ἐν λόγω πλάκας). Ἡ ὑπόλοιπη διαίρεση ὅμως εἶναι ἀρκετὰ ἀκριβής. Ὑπάρχουν 16 ἀκτῖνες, ποὺ φέρουν στίγματα, ἄλλες 16 χωρὶς στίγματα, ὅπως ἐπίσης καὶ ἄλλη μία διαίρεση μεταξὺ τῶν ἀκτίνων σὲ 32 μέρη. Ἐὰν ἐδῶ ἔχουμε μία διαίρεση τοῦ κύκλου (ὀρίζοντα) μὲ βάση τὸ 4 σὲ 64 μέρη ($4 \times 4 = 16 + 16 = 32 + 32 = 64$).

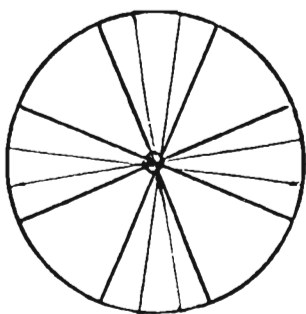
Βέβαια δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε μὲ σιγουριά, πῶς ὁ «Κώδικας Βοργία» σχετίζεται μὲ τὸν δεκαεξάκτινο ἥλιο τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας τῆς Θήρας. Ἡ σύμπτωση ὅμως αὐτῇ, θαρρῶ, ἀποτελεῖ πρόκληση γιὰ κάθε ἐρευνητὴ, ποὺ ἀναζητεῖ στοιχεῖα γιὰ τὴν πιθανότητα ἐπικοινωνίας τῶν λαῶν τῆς Μεσογείου μὲ τοὺς λαοὺς τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Ἐκτὸς αὐτοῦ πάρα πολλὰ εὐρήματα στὶς νήσους Ἀνδρος (τοῦ Ἀτλαντικοῦ) καὶ Μπίμινι ὅπως ἐπίσης καὶ στοὺς πολιτισμοὺς τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου πείθουν, πῶς αὐτὴ ἡ ἐπικοινωνία ὑπῆρχε. Ἐὰν καὶ ἡ πιθανότητα νὰ ὑπάρχῃ σχέση μεταξὺ τοῦ δεκαεξάκτινου ἡλίου τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας τῆς Θήρας καὶ τοῦ «Κώδικα Βοργία» εἶναι πολὺ μεγάλη (μιὰ πρὸ ἐπισταμένη ἐρευνα ἐπὶ τοῦ θέματος θὰ γίνῃ στὴν συνέχεια). Πρὸς τὸ παρὸν μένουμε μὲ τὴν ὑπόψιν, πῶς τὸ ψάρι στὰ μικρὰ πλοῖα παριστάνει τὴν πυξίδα καὶ ὁ δεκαεξάκτινος ἥλιος τῶν μεγάλων πλοίων τῆς τοιχογραφίας τὸ «ταμπλῶ» τῆς πυξίδας. Στὴν οὐσία ψάρι καὶ δεκαεξάκτινος ἥλιος παριστάνουν τὸ ἴδιο πρᾶγμα, δηλαδὴ τὴν πυξίδα ἢ κάποια μορφή πυξίδας.

Ἄς ἐρευνήσουμε τώρα καὶ τὴν σχέση, ποὺ μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ μεταξὺ τοῦ δωδεκάκτινου ἡλίου τῶν πλοίων καὶ τῆς σημαίας (ἢ τοῦ ἀνεμούριου) τῶν τηγανόσχημων. Στὶς ἐκδόσεις «Ἡλιος» τοῦ Ι. Πασσᾶ («*Ἡ ἀληθινὴ Προϊστορία*», σελ. 164) ἀναφέρονται τὰ ἑξῆς: «*Ἡ Ἑλλὰς εἶχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἓνα δωδεκαδικὸν σύστημα προσδιορισμοῦ τῶν ἀνέμων, καὶ ὁ προσδιορισμὸς τοῦ καιροῦ ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀνέμου*». Ἐὰν ὁ δωδεκάκτινος ἥλιος, ποὺ φέρουν τὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας, συμβολίζει τοὺς δώδεκα ἀνέμους, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ καὶ ὁ Ι. Πασσᾶς. Καὶ βεβαίως γιὰ τὸν προσδιορισμὸ τῶν ἀνέμων θὰ πρέπει νὰ ὑπῆρχε κάποιο ὄργανο εἰδικό (ἀνεμούριο), πρᾶγμα ποὺ σημαίνει, πῶς αὐτὸ ἀπεικονίζεται στὰ πλοιάρια τῶν «τηγανίων» μὲ τὴν σημαία. Ἐὰν ἡ σημαία τῶν τηγανόσχημων παριστάνει ἀνεμούριο, ἐνῶ ὁ δωδεκάκτινος ἥλιος τῶν πλοίων τῆς τοιχογραφίας τὸ «ταμπλῶ» τοῦ ἀνεμούριου.

Δὲν χωρεῖ λοιπὸν ἀμφιβολία καμμία, πῶς τὰ σύμβολα, ποὺ φέρουν τὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας, ἀναπαριστάνονται μὲ διαφορετικὸ τρόπο στὰ τηγανόσχημα. Ὅπως προσέφερα ὅμως, οἱ χαρακτεῖς τῶν τηγανόσχημων σκοπὸ εἶχαν νὰ τονίσουν ἰδιαίτερα τὴν τεχνολογία τῶν πλοίων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Γι' αὐτὸ ὑπάρχει μιὰ πρὸ σαφὴς ἀπεικόνιση στὴν χάραξη καὶ ἀναπαράσταση τῶν βοηθητικῶν ὀργάνων, ποὺ ἔφεραν τὰ πλοῖα στὰ τηγανόσχημα.

Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὅμως ὁ Ι. Πασσᾶς, κατὰ τὸν Ταίηλορ οἱ ναυτικοὶ τῆς Μεσογείου χωρίζαν τοὺς ἀνέμους σὲ 8 καὶ τοὺς ἀποκαλοῦσαν «*Ρόμβους τῆς Μεσογείου*». Πῶς τελικὰ προέκυψε νὰ ὀρίζουν οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀνέμους σὲ 12; Ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια, ὁ συμβολικὸς ἀριθμὸς 12 προέκυψε ἀπὸ τὸ εἰδικὸ ὄργανο, ποὺ ἔφεραν τὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας, μὲ τὸ ὁποῖο προσδιορίζετο μὲ ἀκρίβεια ἡ κατεύθυνση τοῦ ἀέρα, ἄρα καὶ

τῶν κυμάτων τῆς θάλασσας. Τὸ ὄργανο αὐτὸ ἦταν ἄκρως ἀπαραίτητο στὰ ἐν λόγω πλοῖα, διότι μὲ τὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸ τῆς κατεύθυνσης τῶν κυμάτων καθορίζετο ἀνάλογα καὶ ἡ «γγραμμὴ πλεύσεως τοῦ σκάφους» μὲ τελικὸ ἀποτέλεσμα τὴν σωστὴ καὶ ἀποδοτικὴ λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ.

Σχῆμα 5.

Ὁ ἀριθμὸς 12 προέκυψε τελικὰ ἀπὸ κάποια εἰδικὴ διαίρεση τοῦ «ταμπλώ» (ὄργανου), τὸ ὁποῖο σὰν βάση εἶχε τοὺς 8 ἀνέμους τῶν ναυτικῶν τῆς Μεσογείου. Πιὸ συγκεκριμένα, ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια, ἐγίνε ἓνας ἐπὶ πλέον διαχωρισμὸς τῶν τεσσάρων ἀπὸ τοὺς ὀκτὼ ῥόμβους σὲ τρία μέρη (βλέπε σχῆμα 5). Τοῦτο συνέβη, ὅπως προανέφερα, μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάγκη τῆς σωστῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ. Ἄρα τὸ γενικώτερο συμπέρασμα ποὺ προκύπτει ἀπὸ τὰ μέχρι στιγμῆς στοιχεῖα, εἶναι, ὅτι τὰ σύμβολα, ποὺ φέρουν τὰ πλοῖα τῆς τοιχογραφίας (δωδεκάκτινος καὶ δεκαεξάκτινος ἥλιος), ἀποτελοῦσαν ὄργανα πλοήγησης κατὰ τὴν «προϊστορικὴ» περίοδο.

Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερως καὶ τὸ ἑξῆς: Ἐὰν ἡ πυξίδα σὰν ὄργανο πλοήγησης ἐθεωρεῖτο καὶ θεωρεῖται ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀπαραίτητα ὄργανα γιὰ τὴν ὠκεανοπορία, ἓνα ἀντίστοιχο ὄργανο (πυξίδα προσδιορισμοῦ κατεύθυνσης τῶν κυμάτων) ἦταν ἄκρως ἀπαραίτητο. Αὐτὸ τὸ ὄργανο ὑπῆρχε καὶ τὸ πιὸ συγκλονιστικὸ εἶναι, πὼς αὐτὸ τὸ ὄργανο δρέθηκε στὴν Ἀμερικανικὴ ἥπειρο. Μπορῶ νὰ πῶ δὲ προκαταβολικά, πὼς αὐτὸ τὸ εὑρημα ἀπετέλεσε τὸ ἐπιστέγασμα τῆς ὅλης προσπάθειας ποὺ ἔκανα γιὰ τὴν τελικὴ λύση τοῦ προβλήματος, ποὺ ἐρευνοῦμε.

II. Ἡ χρυσὴ «Πλάκα Ἐκένικ» τῶν Ἴνκας

Στὶς μελέτες τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων, ποὺ τὸ ἐξέτασαν, αὐτὸ τὸ ὄργανο ἔχει καταχωρηθῇ μὲ τὴν ἐπωνυμία «Πλάκα Ἐκένικ». Εἶναι αὐτὴ ἡ χρυσὴ Πλάκα, γιὰ τὴν ὁποία διέτυπωσε τὴν ἄποψη ἡ Ἐνριέττα Μέρτζ, πὼς πρόκειται γιὰ εἶδος πυξίδας τῶν Ἑλλήνων τῆς «προϊστορικῆς» περιόδου (ἡ ἄποψή της ἀναλύεται στὴν συνέχεια). Ὅπως θὰ δοῦμε, στὴν ἐν λόγω Πλάκα γίνεται μία πλήρης περιγραφή τῆς λειτουργίας καὶ χρήσεως μηχανισμοῦ πρὸς πλοίων διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς δυνάμεως τῶν κυμάτων. Ὑπάρχει ἐπίσης μία πλήρης καὶ σαφέστατη περιγραφή ἐξαρτημάτων τοῦ μηχανισμοῦ, ὅπως ἐπίσης καὶ μία σαφέστατη περιγραφή χειρισμοῦ τοῦ μηχανισμοῦ σὲ διάφορες καὶ διαφορετικὲς περιπτώσεις.

Ἄς δοῦμε ὅμως πρῶτα, ποιὲς εἶναι οἱ ἀπόψεις τῶν εἰδικῶν, οἱ ὁποῖοι μελέτησαν τὴν ἐν λόγω Πλάκα. Τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα εἶναι παρμένο ἀπὸ τὸ βιβλίο «Ἡ Ἀθηνὴ Προϊστορία» τοῦ Ι. Πασσᾶ (ἔκδ. «Ἡλιος», σελ. 163-164):

«... Βασιζόμενοι εἰς τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα, ὁδηγούμεθα εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ πλάκα, ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ποσειδῶνα, ἦτο πιθανώτατα ἓνα τέχνασμα τῶν ναυτικῶν, ποὺ τὴν ἐχρησιμοποίησαν, καὶ ἐὰν ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ εἶναι σωστὴ, τότε ἡ πλάκα, κρεμασμένη ἀπὸ τὸν λαιμόν, ἐπέτρεπεν εἰς τὸν ναυτικόν νὰ τὴν κρατῇ ἐπίπεδον ἐπὶ τῆς παλάμης τῆς χειρὸς καὶ τὸ κατώτερον καὶ περισσότερον σημαντικὸν τμήμα Α παρήμενον εἰς τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. Αὐτὴ ἡ θέσις παρεῖχεν εἰς τὸν ναυτικόν τὴν εὐκαιρίαν νὰ γέρῃ τὴν πλάκα πρὸς τὸ σημαντικώτερον κατώτερον τμήμα Α πρὸς τὸν ὕψιον

νυκτερινόν ἀστέρα καὶ τοιοῦτοτρόπως καθώριζε τὴν θέσιν του. Αὐτὸ δὲν ἦτο παρὰ μία ἀπλὴ πα-
σίγνωστος ἀνθρωπίνῃ ἐπινόησις εὐθὺς χρησιμοποιοῦμένη ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους ναυτικούς ὡς πνεῖς
πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς μαγνητικῆς δελόνης διὰ τὸν προσανατολισμὸν των.

» Ἰδιαιτέρα προσοχὴ πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὰς τέσσαρας μικρὰς κεφαλὰς καὶ ἰδίως εἰς τὰ ἀσυνήθη
διαστήματά των, δύο εἰς τὴν κορυφὴν καὶ δύο εἰς τὸ κάτω μέρος, ποὺ προσδιορίζονται ἀπὸ τὰ γράμ-
ματα H καὶ C.

» Εἰν ἡ συσχέτισις μὲ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ναυτικὴν πνεῖδα εἶναι σωστή, αὐταὶ αἱ κεφαλὰι
δὲν εἶναι παρὰ παραστάσις τῶν τεσσάρων κυριωτέρων ἀνέμων τῆς Μεσογείου Θαλάσσης (Μαῖστρος,
Γκαρμπῖνο, Σιρόκο, Γκρέκο). [...]

» Ἀν ἡ χρυσὴ πλάκα τοῦ Ἑκένικ θεωρηθῇ ὡς ἀρχαία ναυτικὴ πνεῖς τῶν ἀνέμων τῆς Μεσογείου,
αὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν σπουδαιότεραν ἱστορικὴν ναυτικὴν ἐπινόησιν, ποὺ μᾶς εἶναι γνωστὴ ἀπὸ τὸν
ἀρχαῖον κόσμον. Εἰς τὴν ἐπιφάνειά της ἡ πνεῖς δεικνύει ἓνα ὁρειοανατολικὸν πλάτος, βασιζόμε-
νον εἰς τὸν Βόρειον Ἀστέρα, ἀπὸ τὸν ὅποιον οἱ ναυτικοὶ καθώριζαν τὴν πορείαν των, αὐτὸ ὅμως
ἀποκλείει κάθε θεωρίαν «Ἀνεξαρτήτων ἐφευρέσεων», ἀφοῦ ὁ Βόρειος Ἀστὴρ ἀνεγνωρίζετο εἰς τὰς
13° νοτίου πλάτους εἰς Κούζκο (πόλιν τῆς Βολιβίας), διότι ὁ ἀστὴρ δὲν εἶναι ὁρατός, ὅταν ὁ ἀστε-
ρισμὸς τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ ἐξαφανίζεται κάτω ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα 10° νότιον πλάτος διὰ ἑξὶ μῆνας
τὸν χρόνον. Αὐτὸς ὁ τύπος πνεῖδος περιέπεσεν εἰς ἀχρηστείαν μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς μαγνητικῆς
δελόνης καὶ τὰ σημεῖα τῶν ἀνέμων παρέμειναν ἀπλῶς διακοσμητικά. Ἐπομένως ὁδηγούμεθα εἰς τὸ
συμπέρασμα, πὼς ἡ πλάκα Ἑκένικ εἶναι πράγματι μία ἀρχαία Ἑλληνικὴ πνεῖς τῶν Μεσογειακῶν
ἀνέμων. Δηλαδή προσθέτομεν ἡμεῖς, ἐγώ, ὁ συγγραφεὺς τοῦ διϋλίου, μία ἐπιπλέον σημαντικὴ ἀπό-
δειξιν, ὅτι οἱ πανάρχαιοι Ἕλληνες θαλασσοπόροι εἶχον φθάσει καὶ ἐγκατασταθῇ ἀπὸ χρόνον ἀπροσ-
διορίστου χρονολογικῶς εἰς τὴν Κεντρικὴν καὶ Νότιον Ἀμερικὴν, ὅπου εἶχον μεταφέρει καὶ τὰς σχε-
τικὰς μὲ τὴν ναυτικὴν τέχνην γνώσεις των».

«Ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια τῆς ἔρευνάς μας, μόνον ἡ E. Μέρτζ καὶ ὁ I. Πασσᾶς ἀπὸ
ὅλους τοὺς ἐρευνήτες εἰδικεῖς ἐπιστήμονες ἔχουν πλησιάσει κάπως τὴν ἀλήθεια, τοῦλά-
χιστον ὅσον ἀφορᾷ στὴν προέλευση τῆς «Πλάκας Ἑκένικ». Εἶναι ἀπολύτως δικαιολογη-
μένη ὅμως ἡ ὁποιαδήποτε λανθασμένη ἐρμηνεία, διότι ἡ «Πλάκα Ἑκένικ» σχετίζεται ἀπό-
λυτα μὲ τὸν μηχανισμό προώσεως πλοίων διὰ τῆς δυνάμεως τῶν κυμάτων, καὶ ὁ μηχανι-
σμός αὐτὸς ἦταν ἄγνωστος στοὺς κύκλους τῶν εἰδικῶν ἐπιστημόνων, οἱ ὅποιοι μελέτησαν
τὴν Πλάκα.

«Ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια, στὴν «Πλάκα Ἑκένικ» ὑπάρχει σαφέστατη περιγραφή,
ποὺ ἀναφέρεται: 1) σὲ πόσες μοῖρες δεξιὰ ἢ ἀριστερὰ τῆς κατεύθυνσης τῶν κυμάτων ὁ μη-
χανισμὸς λειτουργεῖ αὐτόματα 2) σὲ ποιὲς περιπτώσεις λειτουργεῖ χειροκίνητα 3) σὲ ποι-
ές ἐνέργειες θὰ πρέπει νὰ προβῇ τὸ πληρωμα, γιὰ νὰ μετατρέψῃ μὲ τὸν μηχανισμό τὴν αὐτό-
ματη λειτουργία του σὲ χειροκίνητη καὶ τοῦμπαλιν· καὶ 4) πὼς θὰ πρέπει νὰ γίνῃ χάρα-
ξη πορείας τοῦ πλοίου σὲ περίπτωσιν μὴ εὐνοϊκοῦ ἀνέμου, ἄρα καὶ κατεύθυνσης κυμάτων.

Πέραν ὅμως τῶν ὅσων προκαταβολικῶς ἀνέφερα, ἡ «Πλάκα Ἑκένικ» θὰ μᾶς δώσῃ τὴν
δυνατότητα νὰ ἐπιβεβαιώσουμε μὲ σαφήνεια α) τὴν ὑπαρξὴ τοῦ μηχανισμοῦ, β) τὴν πα-
ρουσία Ἑλλήνων σὲ ὅλα τὰ μῆκη καὶ πλάτη τοῦ πλανήτη μας ὡς ἐκπολιτιστῶν καὶ δημι-
ουργῶν ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν πολιτισμῶν τῆς ὑψηλίου καὶ γ) τὴν ὑπαρξὴ τεχνολογίας
καὶ ὅλων τῶν ἀπαραίτητων βοηθητικῶν ὀργάνων, ποὺ τοὺς ἐπέτρεπαν νὰ ὠκεανοποροῦν
μὲ ἀσφάλεια σὲ ὅλες τὶς θάλασσες τοῦ πλανήτη μας.

III. Τί παριστάνει ἡ χρυσὴ «Πλάκα Ἑκένικ»

Κατ' ἀρχὰς πρέπει νὰ παρατηρήσω, ὅτι οἱ γραμμὲς ποὺ ἔχουν τοποθετηθῇ μεταξὺ τῶν
γραμμάτων G H καὶ C D τῆς παραστάσεως τῆς «Πλάκας Ἑκένικ», ποὺ δημοσιεύει ὁ I. Πασ-
σᾶς, δὲν ἔπρεπε νὰ τοποθετηθοῦν ἐκεῖ (βλέπε Σχῆμα 6). Ὁ χαρακτὴς τῆς ἐν λόγω παρα-

στάσεως έχει κάνει μὲν πιστή ἀντιγραφή τῆς Πλάκας, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ Πλάκα δὲν φέρει κανενὸς εἶδους διαχωριστικὴ γραμμὴ στὴν ἐν λόγῳ περιοχὴ τῆς. Αὐτὲς οἱ γραμμὲς τοποθετήθηκαν ἀπὸ τοὺς ἐρευνητές, γιὰ νὰ ἐξηγήσουν προφανῶς, πῶς τὰ ἀνθρώπινα πρόσωπα καὶ οἱ ρόμβοι στὸ κάτω μέρος τῶν προσώπων ἀντιπροσωπεύουν τοὺς ὀκτῶ χωριστοὺς ἀνέμους («ρόμβους» τῶν ναυτικῶν τῆς Μεσογείου).

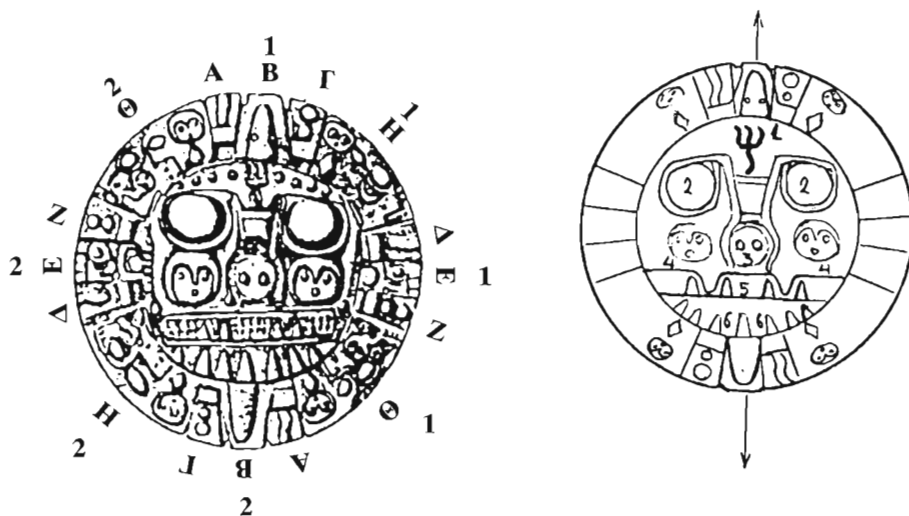
Σχῆμα 6. (Βλέπε στὸ κείμενο).

Ρόμβοι ὅμως, ὅπως βλέπουμε, εἶναι χαραγμένοι καὶ πλευρικῶς τῶν ἀνθρώπινων προσώπων. Ὅπως ἐπίσης ἀνθρώπινα πρόσωπα εἶναι ζωγραφισμένα καὶ στὸ κεντρικὸ μέρος τῆς Πλάκας. Μάλιστα ἐνδιάμεσα σ' αὐτὰ τὰ δύο πρόσωπα ὑπάρχει κάποιον κυκλικὸ σχῆμα, πὺν μοιάζει νὰ κρέμεται παγιδευμένο μεταξὺ δύο βραχιόνων.

Ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια, τὰ ἀνθρώπινα πρόσωπα ὑπονοοῦν χειροκίνητη πρόωση τοῦ σκάφους, ἐνῶ οἱ ρόμβοι ρομβοειδῆ πορεία σκάφους (ζιγκ-ζάγκ). Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ τονισθῇ, πῶς ἦταν ἀδύνατον νὰ διατυπωθῇ μία ὁποιαδήποτε σωστὴ ἐρμηνεία τῶν ὅσων περιγράφονται στὴν Πλάκα, ἐφ' ὅσον ἦταν ἄγνωστος ὁ μηχανισμὸς προώσεως πλοίων διὰ τῆς δυνάμεως τῶν κυμάτων. Βεβαίως ἡ Ε. Μέρτζ καὶ ὁ Ι. Πασσᾶς εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων, διότι κατάφεραν ἔστω νὰ συμπεράνουν, πῶς τὸ ἐν λόγῳ εὔρημα ἔχει σχέση μὲ τὸν ἐντοπισμὸ τῆς κατεύθυνσεως τοῦ ἀνέμου καὶ πῶς πρόκειται γιὰ ἐλληνικῆς προελεύσεως ὄργανον. Τὸ ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ὄργανον λειτουργοῦσε μὲ τὸν ἄνεμον (ἀνεμούριο) εἶναι προφανές. Ὁ σκοπὸς ὅμως (ἐντοπισμὸς τῆς κατεύθυνσης τοῦ ἀνέμου) ἐπεκτεινόταν καὶ στὸν ἀκριβῆ προσδιορισμὸ τῆς κατεύθυνσης τῶν κυμάτων, δεδομένου ὅτι ἡ κατεύθυνση τῶν ἀνέμων συμπίπτει μὲ τὴν κατεύθυνση τῶν κυμάτων. Καὶ ὁ μηχανισμὸς, ὅπως προανέφερα, λειτουργοῦσε σωστὰ μόνον, ὅταν ὑπῆρχε «πρύμα-πλώρη» κυματισμὸς (καὶ τὸ ἀντίθετο), ἀλλὰ καὶ σὲ κάποιες μέρες «δεξιὰ-ἀριστερά» τῆς κατεύθυνσης τῶν κυμάτων.

Ἄς δοῦμε ὅμως τί περιγράφει ἡ περίφημη «Πλάκα Ἐνένη» μὲ τὰ διάφορα σύμβολα καὶ παραστάσεις, πὺν εἶναι χαραγμένα πάνω σ' αὐτήν. Ὅπως βλέπουμε, ἡ Πλάκα μὲ τὰ διά-

φορα σύμβολα είναι χωρισμένη σε 8 κύριες ομάδες, από τις οποίες οι 4 είναι ένιατες, ενώ οι άλλες 4 είναι διαιρεμένες σε τρία μέρη (θέσεις) (βλέπε σχήμα 7).

Σχήμα 7. (Βλέπε στο κείμενο).

Ο τρόπος με τον οποίο έχω τοποθετήσει τα γράμματα και τους αριθμούς δεν είναι τυχαίος. Διότι, όπως βλέπουμε, οι περιοχές με τον αριθμό 1 απεικονίζουν τα ίδια περίπου σύμβολα με τις περιοχές 2. Έτσι λοιπόν έχουμε:

Περιοχή ΑΒΓ-1

Θέση Α: Έδω υπάρχουν δύο κυματοειδείς γραμμές (>>). Στην αρχή νόμισα, πώς συμβολίζουν την αριστερή πλευρά του σκάφους. Στην συνέχεια όμως διεπίστωσα, πώς οι κυματοειδείς γραμμές πολύ απλά συμβολίζουν κύματα.

Θέση Β: Έδω απεικονίζεται πλήρη (Α) πλοίου. Τα δύο στίγματα (όπες), όπου περνούσαν κορδόνι οι "Ινκας, στην ουσία παριστάνουν τα μάτια του σκάφους (••). "Αρα πρόκειται για την πλήρη του σκάφους. "Όπως θα δούμε στην συνέχεια οι δύο όπες (••) χρησιμοποιούνται σε όλες τις περιπτώσεις, που το σκάφος κινείται αυτόδύναμα.

Θέση Γ: Έδω υπάρχουν δύο κύκλοι (◯), από τους οποίους ο επάνω είναι εμφανέστατο, πώς είναι μεγαλύτερος από τον κάτω. Από ό,τι τελικώς διεπίστωσα, ο μεγάλος κύκλος συμβολίζει τα καθέτως τοποθετημένα αντίβαρα, ενώ ο μικρός τα αντίβαρα του έκκρεμους.

Σημείωση: Από ό,τι διεπίστωσα μελετώντας τα διάφορα εύρηματα από νησιά των Κυκλάδων, για να δύναται ο μηχανισμός να λειτουργεί αυτόματα, θα πρέπει τα καθέτως τοποθετημένα αντίβαρα του μηχανισμού να έχουν το διπλάσιο βάρος από τα αντίβαρα του έκκρεμους. Η άποψή μου αυτή τεκμηριώνεται με τον καλύτερο τρόπο από τα στοιχεία που υπάρχουν στην «Πλάκα Έκένικ» και ιδιαίτερα από τα απεικονιζόμενα (όπως θα δούμε στην συνέχεια) στο κέντρο της Πλάκας.

"Αρα στην περιοχή ΑΒΓ-1 υπάρχουν τρεις διαφορετικές θέσεις, που η κάθε μία έχει

διαφορετικής σημασίας σύμβολα. Ἡ σημασία τῶν συμβόλων··· εἶναι κατὰ σειρά ἡ ἑξής: α) κύματα θαλάσσης (λ)· β) πλώρη πλοίου ($\blacktriangle$)· γ) κάθετα ἀντίδραρα καὶ ἀντίδραρα ἐκκρεμοῦς ($\odot$). Στὴν συνέχεια θὰ κάνουμε μιὰ πιὸ ἐπισταμένη ἐπεξήγηση τῆς σημασίας, ποὺ ἔχουν τὰ παραπάνω σύμβολα.

Περιοχὴ ΑΒΓ-2

Ὅπως βλέπουμε, καὶ στὴν περιοχὴ ΑΒΓ-2 ὑπάρχουν τὰ ἴδια σύμβολα μὲ αὐτὰ τῆς περιοχῆς ΑΒΓ-1. Ἡ μόνη διαφορὰ ποὺ ὑπάρχει εἶναι στὴν θέση Β, ὅπου ἀπὸ τὸ σκάφος ($\blacktriangle$) λείπουν οἱ δύο ὁπές. Ἐχω καταλήξει στὸ συμπέρασμα, πὼς ἐδῶ ἀπεικονίζεται ἡ πρύμνη τοῦ σκάφους.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ μηχανισμὸς λειτουργοῦσε ἐξίσου ἀποτελεσματικά, εἴτε δεχόταν τὸ πλοῖο τὰ κύματα «πλώρη-πρύμα» εἴτε «πρύμα-πλώρη», σχεδιάστηκε μιὰ πλώρη ($\blacktriangle$) καὶ μιὰ πρύμνη ($\blacktriangle$), ἀκριβῶς γιὰ νὰ φανῇ, πὼς στὶς περιοχὲς αὐτὲς τὸ πλοῖο κινεῖται αὐτοδύναμα καὶ σὲ εὐθεῖα πορεία. Ὅπως θὰ δοῦμε ὅμως στὴν συνέχεια, οἱ δύο ὁπές ($\bullet\bullet$) ποὺ ὑπάρχουν στὴν πλώρη τοῦ πλοίου χρησιμοποιοῦνται σὲ κάθε περίπτωση, ποὺ τὸ σκάφος κινεῖται αὐτοδύναμα. (Οἱ δύο ὁπές δηλαδὴ ἀποτελοῦν καὶ σύμβολα αὐτοδύναμης πορείας τοῦ σκάφους). Ὅλα αὐτὰ θὰ γίνουν ἀπολύτως κατανοητά, ὅταν προχωρήσουμε στὴν ἐπεξήγηση καὶ τῶν ὑπολοίπων συμβόλων τῆς Πλάκας.

Τὸ μόνο ποὺ μπορούμε νὰ ποῦμε πρὸς τὸ παρὸν γιὰ τὶς περιοχὲς ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2 εἶναι πὼς: μόνο σ' αὐτὲς τὶς περιοχὲς τὸ σκάφος εἶναι δυνατόν νὰ κινῆται σὲ εὐθεῖα πορεία καὶ μὲ αὐτόματη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ. Γι' αὐτὸ καί, ὅπως βλέπουμε, στὶς ἀμέσως ἐπόμενες περιοχὲς ὑπάρχουν σχεδιασμένες ἀνθρώπινες κεφαλὲς καὶ κάτω ἀπὸ αὐτὲς ἀπὸ ἕνα ρόμβος ($\odot$). Οἱ ἀνθρώπινες κεφαλὲς συμβολίζουν χειροκίνητη λειτουργία, ἐνῶ οἱ ρόμβοι συμβολίζουν ρομβοειδῆ κίνηση τοῦ σκάφους. Δηλαδὴ πορεία τοῦ σκάφους μὲ αὐτόματη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ ἀλλὰ μὲ συνεχεῖς ἐλιγμούς («Ζιγκ-ζάγκ»), πάντα ὅμως μὲ εὐνοϊκὸ κυματισμὸ, ποὺ νὰ δίνει τὴν δυνατότητα σωστῆς λειτουργίας τοῦ μηχανισμοῦ. (Μὲ τὸ συγκεκριμένο πρόβλημα θὰ ἀσχοληθοῦμε πιὸ ἀναλυτικὰ στὴν συνέχεια).

Στὸ σημεῖο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ τονίσω καὶ τὸ ἑξῆς: Ἡ Πλάκα μὲ τὴν πλώρη τοῦ πλοίου στὴν θέση Β-1 ($\blacktriangle$) ἐτοποθετεῖτο πάντα κατὰ μέτωπο τῆς κατευθύνσεως τῶν κυμάτων. Στὴν συνέχεια καὶ ἀνάλογα μὲ τὸ στίγμα (προορισμὸς τοῦ σκάφους) ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ ἡ ἀνάλογη ἐπιλογὴ τοῦ τρόπου κάλυψης τῆς ἀποστάσεως. Δηλαδὴ ἐπελέγετο, ἐὰν ἔπρεπε τὸ σκάφος νὰ κινηθῇ μὲ αὐτόματη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ ἢ χειροκίνητα.

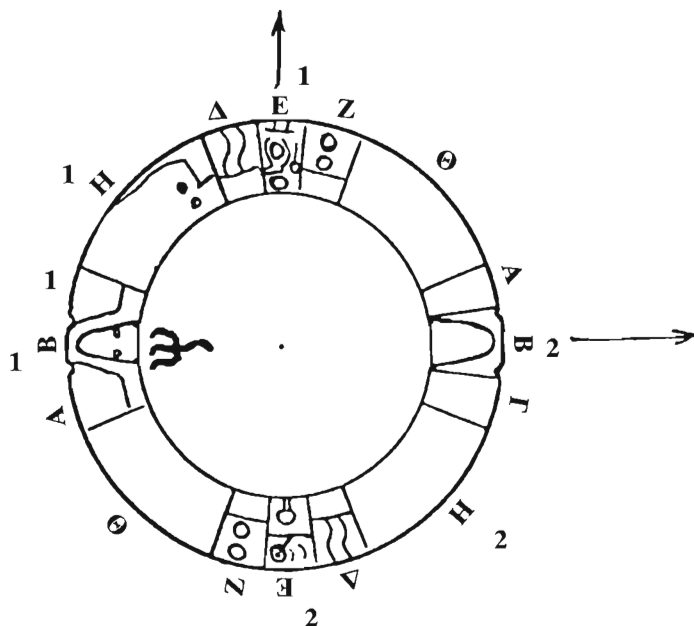
Στὴν συνέχεια θὰ μελετήσουμε τὴν κίνηση τοῦ σκάφους μὲ πλευρικό κυματισμὸ καὶ σὲ εὐθεῖα πορεία μὲ χειροκίνητη λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς.

IV. Η ΧΕΙΡΟΚΙΝΗΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ

Περιοχὲς ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2

Μελετώντας τὰ πρῶτα σύμβολα τῆς «Πλάκας Ἑκένικ» θὰ μπορούσε ὁ καθένας νὰ υποστηρίξῃ, πὼς αὐτὰ μπορεῖ νὰ συμβολίζουν ἄλλα πράγματα ἀπὸ αὐτὰ ποὺ δεχθήκαμε ἐμεῖς. Ὅπως θὰ δοῦμε ὅμως στὴν συνέχεια, στὶς περιοχὲς ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2 ὑπάρχουν σύμβολα, ὅπου μὲ ἀπόλυτη σαφήνεια ἀπεικονίζεται ἐκκρεμὲς σὲ χειροκίνητη λειτουργία.

Γιὰ νὰ γίνουν ὅμως ὅλα τὰ σύμβολα κατανοητά, θὰ πρέπει σὲ κάθε περίπτωση νὰ γίνε-
ται καὶ ἡ σωστή τοποθέτηση τῆς Πλάκας. Στὴν αυτόματη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ
ἔπρεπε ἡ Πλάκα νὰ εἶναι τοποθετημένη ἔτσι, ὥστε ἡ πλώρη τοῦ πλοίου τῆς Πλάκας νὰ βρί-

Σχῆμα 8. (Βλέπε στὸ κείμενο).

σκεται στὴν ἴδια κατεύθυνση, ποὺ ἔχουν καὶ τὰ κύματα· ἐνῶ στὴν χειροκίνητη λειτουρ-
γία τοῦ μηχανισμοῦ ἡ πλώρη τοῦ πλοίου τῆς Πλάκας θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ κατεύθυνση ἀρι-
στερά-δεξιά, ποὺ σημαίνει, πὼς ὑπάρχει πλευρικός κυματισμός (δῆλε σχῆμα 8). Καὶ φυ-
σικά, ὅταν ὑπάρχει πλευρικός κυματισμός, ὁ μηχανισμός εἶναι ἀδύνατον νὰ λειτουργῇ
αὐτόματα.

”Ας δοῦμε ὅμως τὰ σύμβολα, ποὺ ὑπάρχουν στὶς περιοχὲς ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2 τῆς Πλά-
κας καὶ τί συμβολίζει τὸ καθένα ἀπ’ αὐτά.

Περιοχὴ ΔΕΖ-1

Θέση Δ: ”Ὅπως δῆλουμε, καὶ σ’ αὐτὴν τὴν θέση ὅπως καὶ στὶς θέσεις Α τῶν περιοχῶν
ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2 ὑπάρχει ἀπεικόνιση κυμάτων (>>). Αὐτὸ σημαίνει, πὼς, ὅταν ὑπάρχει
πλευρικός κυματισμός, τὸ ἐκκρεμὲς λειτουργεῖ χειροκίνητα μέσα σὲ κάποια ὅρια. Καὶ τὰ
ὅρια αὐτὰ θὰ πρέπει καὶ σ’ αὐτὴν τὴν περίπτωση νὰ καλύπτουν τὸν χώρο, ποὺ καταλαμ-
βάνουν οἱ περιοχὲς ΔΕΖ-1 καὶ ΔΕΖ-2. Πολὺ πιθανὸν δὲ παράλληλα μὲ τὴν χειροκίνητη
λειτουργία τοῦ ἐκκρεμοῦς νὰ ἀντλεῖτο καὶ μία συμπληρωματικὴ δύναμη λόγω τῆς ταλά-
ντωσης (πάνω-κάτω) τοῦ πλοίου πάνω στὰ κύματα.

Θέση Ε: Ἐδῶ ἔχουμε τέσσερα διαφορετικὰ σύμβολα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὸ ἓνα εἶναι σαφέ-
στατο, πὼς συμβολίζει ἐκκρεμὲς (<). Ὑπάρχει ἐπίσης ἓνα σύμβολο, ποὺ μοιάζει μὲ ἀνά-

ποδο κεφαλαίο πι ($\perp$). Όπως θα δοῦμε στήν συνέχεια αὐτό τὸ σύμβολο εἶναι τὸ εἰδικὸ ἐξάρτημα, ποὺ συνδεέτο μὲ τὸ ἐκκρεμές, καὶ οἱ δύο κάθετες γραμμὲς συμβολίζουν τὶς χειρολαβές, ποὺ χρησιμεύουν στὴν χειροκίνητη λειτουργία τοῦ μηχανισμοῦ (ἐκκρεμοῦς).

Στὴν συνέχεια καὶ στὴν ἴδια θέση ὑπάρχει ἓνας κύκλος ($\circ$) καὶ πάνω ἀκριβῶς ἀπὸ τὸν κύκλο ὑπάρχει κάτι, ποὺ μοιάζει μὲ «δαγκάνα» ($\curvearrowright$). Στὸ μέσον τῆς «δαγκάνας» ὑπάρχει ἐπίσης ἓνας κύκλος. [Γιὰ νὰ γίνῃ ἀπόλυτα κατανοητὸ τὸ τί παριστάνεται μὲ τὰ δύο αὐτὰ σύμβολα, θὰ πρέπει πρῶτα νὰ προχωρήσουμε στὴν μελέτη τῶν συμβόλων, ποὺ ὑπάρχουν στὴν ΔΕΖ-2 περιοχὴ (κάτω μέρος) τῆς Πλάκας, ὅποτε ἀναγκαστικά θὰ ἐπανέλθουμε].

Θέση Ζ: Στὴν θέση Ζ ὑπάρχουν δύο κύκλοι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὁμοιο μέγεθος ($\circ$). Στὴν ἀρχὴ εἶχα τὴν ἐντύπωση, πῶς τὸ σύμβολο αὐτὸ ἦταν ὁμοιο μὲ αὐτὰ ποὺ ὑπάρχουν στὶς περιοχὲς ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2. Μετὰ ὅμως ἀπὸ μία πιὸ προσεκτικὴ μελέτη διεπίστωσα, πῶς οἱ δύο ὁμοιοι σὲ μέγεθος κύκλοι ($\circ$) συμβολίζουν τὸν μηχανισμό τοῦ ἐκκρεμοῦς καὶ ὄχι τὸ σύνολο τοῦ μηχανισμοῦ. Διότι, ὅπως θὰ δοῦμε στὴν συνέχεια, ἐκκρεμές ἀπεικονίζεται καὶ στὴν κεντρικὴ περιοχὴ τῆς Πλάκας, στὴν ὁποία ὑπάρχουν, στὸ ἀντίδαρο, δύο μικροὶ κύκλοι ὁμοιοι μὲ αὐτοὺς τῶν θέσεων Ζ.

Περιοχὴ ΔΕΖ-2

Θέση Δ: Στὴν θέση Δ βλέπουμε, πῶς καὶ ἐδῶ ἀπεικονίζονται κύματα ($\rangle\rangle$), πράγμα ποὺ σημαίνει, πῶς καὶ ἐδῶ μπορεῖ νὰ γίνετα ἐκμετάλλευση τῶν κυμάτων, ὅταν ὑπάρχῃ πλευρικὸς κυματισμὸς καὶ τὸ σκάφος κινῆται στὰ ὅρια τῆς ΔΕΖ-2 περιοχῆς.

Θέση Ε: Ἐδῶ, ὅπως βλέπουμε, ὑπάρχουν δύο σύμβολα, στὰ ὁποία ἔχουμε μιὰ σαφέστατη ἀπεικόνιση ἐκκρεμοῦς. Τὸ ἐπάνω εἶναι σὲ θέση «προφίλ» (b), ἐνῶ τὸ κάτω σὲ θέση «ἀνφάς» (a)· καὶ τὸ πιὸ καταπληκτικὸ: Μὲ τὶς γραμμὲς ποὺ ὑπάρχουν δίπλα ἀπὸ τὸ ἀντίδαρο ἔχουμε μιὰ τέλεια ἀναπαράσταση τῆς λειτουργίας τοῦ ἐκκρεμοῦς.

Θέση Ζ: Καὶ στὴν θέση Ζ βλέπουμε, πῶς ὑπάρχουν δύο ὁμοιοι κύκλοι ($\circ$), ποὺ, ὅπως προανέφερα, συμβολίζουν τὰ ἀντίδαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς.

[**Σημείωση:** Όπως βλέπουμε, ὁ ἀντιγραφὴς τῶν συμβόλων τῆς Πλάκας ἔχει κάνει μιὰ ἀρκετὰ πιστὴ ἀντιγραφὴ τῆς πυξίδας προσδιορισμοῦ τῆς κατεύθυνσης τῶν κυμάτων. Καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ γεγονός, πῶς, ἐνῶ στὶς θέσεις Γ τῶν περιοχῶν ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2 ἔχει ζωγραφίσῃ ἓνα μεγάλο καὶ ἓνα μικρὸ κύκλο ($\circ$), ὅπου ὁ μὲν μεγάλος κύκλος συμβολίζει τὰ κάθετα ἀντίδαρα, ὁ δὲ μικρὸς τὰ ἀντίδαρα τοῦ ἐκκρεμοῦς, στὶς θέσεις Ζ τῶν περιοχῶν ΑΒΓ-1 καὶ ΑΒΓ-2 ἔχει ζωγραφισμένους δύο ὁμοιοιους κύκλους ($\circ$). Παρατηρῶντας στὴν συνέχεια, πῶς δύο ὁμοιοι κύκλοι εἶναι ζωγραφισμένοι καὶ στὸ ἐκκρεμές ποὺ ἀπεικονίζεται στὸ κέντρο τῆς Πλάκας ($\otimes$), διεπίστωσα, πῶς οἱ δύο ὁμοιοι κύκλοι εἶναι τὰ σύμβολα τῶν ἀντιδάρων τοῦ ἐκκρεμοῦς].

[Σὲ προσεχὲς τεῦχος: Ἀποκρυπτογράφηση τῶν «κρυπτογραφικῶν» ὁδηγιῶν τῆς «Πλάκας Ἐκένικ» γιὰ τὴν λειτουργία τοῦ αὐτόματου μηχανισμοῦ ὠκεανοπορίας μὲ τὴν δύναμη τοῦ κυματισμοῦ.]

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

Πρὸ τοῦ 1922 ὁ Ἑλ. Βενιζέλος εἶχε ἀρχίσει τὴν ἐκκρίζωσιν τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ

I. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Παλαιότερα («Δαυλός», τ. 157, Ἰανουάριος 1995: «Μὲ ἑλληνική, ὄχι τουρκική πρωτοβουλία, ξεριζώθηκε ὁ Μικρασιατικὸς Ἑλληνισμός») εἶχαμε ἀναφερθῇ ἐκτενῶς στὴν Συνθήκη τῆς Λωζάννης (1923) καὶ στὴν εἰδική της ρήτρα, ποὺ ὑπαγόρευε «ὑποχρεωτικὴ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν» μεταξὺ Ἑλληνικοῦ καὶ Τουρκικοῦ κράτους. Ὅπως ἀποδείξαμε τότε, ἀρχιτέκτων καὶ πρωτεργάτης αὐτῆς τῆς ἀπάνθρωπης ρήτρας καὶ τοῦ συνακόλουθου ἐξανδραποδισμοῦ ἐνὸς μεγάλου μέρους τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἦταν ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος· καὶ τὸ σημαντικώτερο: ἡ «ἀνταλλαγὴ» δὲν ἀπετέλεσε σὲ καμμία περίπτωσιν ἀναπόφευκτη συνέπεια ἢ τετελεσμένη κατάστασις τῆς Μικρασιατικῆς ἥττας. Μὲ τὴν παρούσα μελέτη ἐπανερχόμαστε σ' αὐτὸ τὸ καίριος σημασίας ζήτημα τῆς νεώτερης ἱστορίας τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐπισημαίνοντας δύο νέα ἱστορικὰ στοιχεῖα, ποὺ μὲ τὴν βαρὺότητά τους δοθεὺν στὴν ὁλική σύνθεσιν τῆς εἰκόνας του.

II. Ο ΞΕΡΡΙΖΩΜΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΚΑΥΚΑΣΟΥ ΤΟ 1919

Ἐλάχιστοι σήμερα γνωρίζουν, ὅτι ἡ ἐκκρίζωσις τῶν Ἑλλήνων τῶν βορείων ἀκτῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τοῦ Καυκάσου ἀρχισε ἀπὸ τὸ 1919 μὲ ἀπόφασιν τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ Ἑλ. Βενιζέλου. Μὲ τὸ πρόσχημα τῆς ἐχθρότητος τῶν Ρώσων μπολσεβίκων καὶ τῶν Κούρδων ἐναντὶ τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τοῦ Καυκάσου μετεφέρθησαν στὴν Ἑλλάδα (1919-1920) ἑκατὸν πενήντα περίπου χιλιάδες ψυχές. Αὕτῃ ἡ ἀποστολὴ ἐξετελέσθη μὲ ἐπικεφαλῆς (κατὰ περίεργον ὁμολογουμένως τρόπο) τὸν γνωστὸ λογοτέχνη Νίκο Καζαντζάκη. Ὁ Καζαντζάκης, ἐνῷ θρῖσκόταν στὴν Ἰταλία, ἔλαβε τηλεγράφημα ἀπὸ τὸν ὑπουργὸ Κοινωνικῆς Πρόνοιας (Περιθάλψεως) κατ' ἐντολὴν τοῦ Βενιζέλου, μὲ τὸ ὅποιο τοῦ ζητοῦσε νὰ ἀναλάβῃ Γενικὸς Διευθυντὴς τοῦ ὑπουργείου, μὲ εἰδικὴ ἀποστολὴ νὰ μεταβῇ στὸν Καυκάσον καὶ νὰ ὀργανώσῃ τὴν μεταφορὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Γεωργίας καὶ τῆς εὐρύτερης περιοχῆς (Μπατούμ, Σοχούμ, Τιφλίδα, Κάρς). Ἐντύπωση πάντως προκαλεῖ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Βενιζέλος διέλαξε γιὰ τὴν ἀποστολὴ αὐτοῦ τοῦ ξεριζωμοῦ τὸν Καζαντζάκη. Οἱ σχέσεις τους βέβαια ἦταν πολὺ στενές ἤδη ἀπ' τὸν Βαλκανικὸ πόλεμον, ὅταν ὁ Καζαντζάκης, ὅπως γράφεται, κατετάγη ἐθελοντής, τάχιστα ὁμῶς βρέθηκε στὸ εἰδικὸ (ἰδιαίτερον) γραφεῖο τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἑλ. Βενιζέλου.

Στὸ ἔργον τοῦ «Ἀναφορὰ στὸν Γκρέκο» (κεφ. ΚΖ', «Καύκασος») ὁ Καζαντζάκης ἀναφέρεται ἐκτενῶς στὴν ἀποστολὴν αὐτήν, καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸς ὁ τρόπος, ποὺ περιγράφει τοὺς μεταφερόμενους Ἕλληνες: «Τὸ βαπόρι ἦταν γεμᾶτο ψυχὰς ποὺ ξεριζώθηκαν ἀπὸ τὰ χώματά τους καὶ πῆγαινα νὰ τίς μεταφυτέψω στὴν Ἑλλάδα»... Μακρυνὰ ἀπ' τὴν Ἑλληνικότητα ἢ παθολογικὴ θεοκρατικότητά του τοῦ ἐπέτρεπε νὰ θεωρῇ τὸν ἑαυτὸν (καὶ ἀσφαλῶς τοὺς ὁμοίους του) ὡς «μεταφυτευτὴ» ψυχῶν. Ὡστόσο διεκπεραίωσε στὸ ἔπακρον τὴν ἀποστολὴν του καί, ὅπως ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ, ἐκκρίζωσε ἑκατὸν πενήντα χιλιάδες ψυχές. Ἡ ἐκκρίζωσις αὕτη δὲν ἦταν τυπικὰ ὑποχρεωτικὴ, γι' αὐτὸ τὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Καζαντζάκη ἔδιδε δελεαστικὰ ὑποσχέσεις γιὰ τὴν ἐγκατάστασιν στὴν Ἑλλάδα. Παρ' ὅλα αὐτὰ πλείστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων τοῦ Καυκάσου ἀρνήθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τίς πανάρχαιες ἐστίες τους. Ἀξίζει ἐδῶ νὰ μεταφέρουμε ἀπ' τὴν «Ἀναφορὰ στὸν Γκρέκο» (σελ. 516) τὸν διάλογον τοῦ Καζαντζάκη μὲ ἕνα Πόντιο γέροντα, ἕνα ἀπ' τοὺς

πολλούς Ποντίους, που ἀρνήθηκαν νὰ φορτωθοῦν στὰ πολυάριθμα ἀτμόπλοια, πού ἐστάλησαν ἀπ' τὴν Ἀθήνα: «Τὴν ὥρα πού ἐτοιμάζουμον νὰ μῶν στὸ θαπὸρι, ἕνας γέρος Πόντιος μὲ ζύγωσε: – Ἐχῶ ἀκουστὰ ἀφεντικό, πὼς εἶσαι γραμματιστοῦμενος· ἕνα πρᾶμα θέλω νὰ σέ ρωτήσω μὲ τὴν ἀδείᾱ σου: Οἱ Ἀνδοὶ πού πολέμησαν στὸν Τρωικὸ πόλεμο ἦταν Ἕλληνες; Ξαφνιάστηκα: ποτὲ δὲν μοῦ ῥθε στὸ νοῦ, πὼς μπορεῖ κι αὐτὸ νὰ γίνει πρόβλημα, νὰ παιδεύει τὸν ἄνθρωπο. – Ἕλληνες; ἀποκρίθηκα: καθόλου· ἦταν Ἀνδοί, Ἀνατολίτες. Ὁ γέρος κούνησε τὸ κεφάλι: – Καλὰ λοιπὸν μοῦ τὸ 'παν, πὼς ἀπαρνήθηκες τὰ πάτρια. Χαίρετε! Ἐτοῦτῃ ἦταν ἡ τελευταία φωνὴ πού ἄκουσα στὸν Καύκασο».

Πρέπει νὰ λάβωμε ὑπ' ὄψιν μας, ὅτι ἡ περιόδος τοῦ ἐν λόγω ξεριζωμοῦ (1919-1920) ἦταν ἡ περίοδος πού ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς εἶχε ἀποβιβασθῇ στὴν Μ. Ἀσίᾳ καὶ προέλεινε νικηφόρος στὰ ἐνδότερα. Δὲν ὑπάρχει ἐπομένως καμμία δικαιολογία, ἡ ὁποία θὰ μπορούσε νὰ στηριχθῇ σὲ στρατιωτικὰ τετελεσμένα. Τὸν ἀφελληνισμό τῆς μείζονος Ἀνατολίας θὰ ὁλοκληρώσῃ δέκα χρόνια ἀργότερα ὁ γνωστὸς Ἀμερικανοεβραῖος Χ. Μοργκεντάου.

III. ΕΠΑΓΡΥΠΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΟ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ

Τὸ Σύμφωνο Ἑλληνοτουρκικῆς Φιλίας, πού ὑπεγράφη τὸ 1930, ἀποσκοποῦσε στὴν παγίωση τοῦ καθεστώτος, πού προέκυψε ἀπ' τὴν ἐφαρμογὴ τῆς «ὑποχρεωτικῆς ἀνταλλαγῆς». Πέρα ἀπ' τὸ ἐν λόγω σύμφωνο (πού ἐκτὸς τῶν ἄλλων θέτει ἀπὸ μόνο του ἕνα τεράστιο ἠθικὸ ζήτημα, ἀφοῦ ἦταν νωπὸ ἀκόμη τὸ αἷμα τῶν νεκρῶν καὶ ἐν δυνάμει ἡ τραγωδία τῆς προσφυγιάς) ὁ Ἑλ. Βενιζέλος ἕως τὸ τέλος τῆς ζωῆς του, εἴτε ἦταν στὴν Κυβέρνηση εἴτε στὴν ἀντιπολίτευση, μὲ ποικίλους τρόπους καὶ μεθοδεύσεις περιφρουροῦσε τὴν ὁλοκληρωμένη πλέον ἀνταλλαγὴ, ἀπὸ φόβο μήπως οἱ Ἕλληνες Μικρασιάτες καταφέρουν τὴν πολυπόθητῃ γι' αὐτοὺς παλιννόστηση.

Ἐνδεικτικὸ τὸ παρακάτω παράδειγμα: Στις 26 Νοεμβρίου τοῦ 1933 μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπίσκεψης στὴν Ἀθήνα τοῦ Τούρκου ὑπουργοῦ Ἐξωτερικῶν Ρουσὴ Μπέη ἡ «Βενιζελική» ἐφημερίδα «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΞ» ζητοῦσε ἀπ' τὴν τότε κυβέρνησι Τσαλδάρη νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπ' τὸν Τούρκο ἀξιοματοῦχο τὴν ἐλεύθερη μετάβαση τῶν Ἑλλήνων προσφύγων στὴν Τουρκία, προσωρινῶς ἢ μονίμως, ἀφοῦ οἱ ἀνταλλαχθέντες Τούρκοι ἐπέστρεφαν ἐλεύθεροι στὴν Ἑλλάδα: «*Ἡδὴ πλείστοι ἐκ τῶν ἀνταλλαχθέντων Τούρκων ἐλευθέρως ἐπανήλθον καὶ ἐλευθέρως παρέμειναν κατὰ βούλησιν των καὶ ὅπου καὶ ὅσον ἤθελον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοὺς ἐκ Τουρκίας ὅμως Ἕλληνας μετροῦνται εἰς τὰ δάκτυλα τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκεῖνοι, πού κατόπιν σειρᾶς διατυπώσεων καὶ δυσχερειῶν κατώρθωσαν νὰ μεταβοῦν εἰς Τουρκίαν...*». Καὶ τόνιζε: «*Συγκεκριμένως δὲν ἔχει ὁλοκληρωθῇ ἀκόμη ἡ ἑλληνοτουρκικὴ φιλία, ἐφόσον πολίται Ἕλληνες πλέον ὅπως οἱ πρόσφυγές μας δὲν εἶνε ἐλεύθεροι – ὑπὸ τὰς προβλεπομένας φυσικὰ δι' ὅλους τοὺς ἀλλοδαποὺς διατυπώσεις – ὅσοι θέλουν νὰ μεταβοῦν, ὅπου τῆς φίλης χώρας θέλουν, καὶ νὰ παραμείνουν ὅσον θέλουν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων των ἢ καὶ διὰ τὴν ἐλευθέραν των ἐκεῖ διαμονήν*».

Κανένας Ἕλλην πολιτικὸς ἡ ἐφημερίδα ἕως τὴν στιγμὴ αὐτὴ δὲν εἶχε δημοσιεύσῃ ἐκφράσει τὴν ἀντίθεσίν του πρὸς τὴν ἀθρόα ἐπιστροφή τῶν Τούρκων ἀνταλλαχθέντων καὶ κανένας δὲν εἶχε τολμήσῃ νὰ ζητήσῃ τὸ αὐτονόητο: τὴν ἐλευθέρην ἐπιστροφή καὶ τῶν Ἑλλήνων στὶς Μικρασιατικὰ ἐστίες του. Διαβάζοντας ὁ Βενιζέλος τὸ ἄρθρο αὐτὸ τοῦ «ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ» δυσαρεστήθηκε σφοδρῶς καὶ ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μοσχολίτη (διευθυντὴ τῆς ἐν λόγω ἐφημερίδας) ἕνα κείμενο πρὸς δημοσίευση, τὸ ὁποῖο εἶχε τὴν ὑπογραφή «*Ἐνας Πρόσφυγας Ἀναγνώστης σου*», κρατῶντας ἔτσι τὴν ἀνωνυμίαν τοῖν γιὰ εὐνόητους λόγους. Σ' αὐτὸ τὸ κείμενο (δημοσιεύθηκε τὴν 1η Δεκεμβρίου 1933) μεταξὺ τῶν ἄλλων ἔγραφε: «*Ὡς πρόσφυγς ὑέοια συγκινοῦμαι γι' αὐτὴν τὴν ἰδέαν (σ.σ. τῆς ἐπιστροφῆς), ὅχι γιατί θὰ ἤθελα νὰ ἀφήσω τὴν νέα ζωὴν, πού προσπαθῶ νὰ δημιουργήσω ἐδῶ, ἀλλὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν προσφυγίαν θὰ μοῦ ἦτανε πολὺ εὐχάριστο αἶσθημα, ὅτι ἀπὸ ἐμὲ*

ἐξαργτάται νὰ γυρίσω ἢ νὰ μὴν γυρίσω στὸν τόπο τῆς γεννήσεώς μου». Εἶναι δεδαίως προφανές, ὅτι κανένας ἐκ τῶν ἐνάμισυ ἑκατομμυρίου προσφύγων δὲν θὰ μπορούσε νὰ γράψῃ αὐτὰ τὰ ἀκατανόμαστα. Καὶ συνεχίζει: «Ὅσοι ἐπομένως πιστεύουν, ὅτι ἡ ἑλληνοτουρκικὴ φιλία ΕἶΝΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΜΑΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΦΕΥΓΟΥΝ ΚΑΘΕ ΤΙ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΘΕΣΗ ΕΙΣ ΚΙΝΔΥΝΟΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΑΝ ΑΥΤΗΝ». Καὶ γιὰ νὰ δώσῃ «παρηγοριὰ στὸν ἄρρωστο» κατὰ τὴν λαϊκὴ ρῆση, ἀναφέρει καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἀς μὴν ἐξετάσωμεν τοὺς πλουσίους καρπούς, ποὺ μπορεῖ νὰ ἀποδώσῃ ἡ φιλία αὐτῇ, ὅταν ὕστερα ἀπὸ δέκα ἢ εἴκοσιν ἢ τριάντα χρόνια καὶ τὰ δύο ἔθνη καταλάθουν καλὰ, ὅτι ἡ φιλία τῶν εἶναι ἡ προϋπόθεσις τῆς δυνάμεως καὶ τῆς εὐημερίας τῶν. Τότε εἶναι φυσικὸν νὰ ἰδοῦμεν ὅσοι εἴμεθα ἀκόμη νέοι ἢ παιδιὰ ἐκείνων, ποὺ εἶναι σήμερα ἡλικιωμένοι, μιὰ Ἑλληνοτουρκικὴν Ὀμοσπονδίαν» (!!) Εἶναι ὁμολογουμένως καταπληκτικὸς ὁ ρητορικὸς τοῦ λόγος! (Καὶ δὲν χρειάζεται νὰ ἀναλύσουμε πολιτικὰ τὴν σημασίαν τῶν γραφῶν του...).

Καὶ τὸ σχόλιό τοῦ «ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΗΡΥΚΟΣ», ποὺ ἀκολουθεῖ μετὰ τὴν ἐπιστολὴ τοῦ ... Πρόσφυγος - Βενιζέλου, εἶναι ἰδιαίτερα ὁμιλητικὸ: «Ἀπὸ τὸ παραπάνω γράμμα δὲν μπορεῖ ὄντως ν' ἀμφισβητηθῇ οὔτε μία γραμμὴ οὔτε ἓνα καί. Τὰ πράγματα ἔχουν ΕΤΣΙ. Καὶ δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ὑπῆρξε ΛΑΘΟΣ μας τὸ ἄρθρο, ποὺ δημοσιεύσαμε»...

IV. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἔως τὸ τέλος τῆς ζωῆς τοῦ ὁ Βενιζέλος μὲ ἓνα πλῆθος ἄρθρων του, τὰ ὁποῖα φιλοξενούσαν οἱ φιλοβενιζελικὲς ἐφημερίδες στὴν πρώτη τους σελίδα, ἐπεδίωκε νὰ πεῖσῃ τὴν κοινὴ γνώμην τῆς Ἑλλάδος, ὅτι ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν ὑπῆρξε ἡ σωτηρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολίας. Ἡ ἀσθενὴς ὁμως ἐπιχειρηματολογία τοῦ τὸν ἐξωθοῦσε σὲ ψευδολογίες μὲ κυριώτερη καὶ συνηθέστερη αὐτῇ τοῦ ὅτι «οἱ Τοῦρκοι ἀπεφάσισαν τὴν ἀνταλλαγὴν» καὶ ὅτι δὲν κατόρθωσε νὰ τοὺς μεταπείσῃ οὔτε ὁ ἴδιος οὔτε οἱ ἐκπρόσωποι τῶν «Συμμάχων». Ἀπέκρυψε καὶ ἀπὸ τοὺς στενωτέρους τοῦ συνεργάτες τὰ μυστικά του τηλεγραφήματα πρὸς τοὺς διαμεσολαθεῖς τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, στοὺς ὁποίους ὑπεδείκνυε «ἀνταλλαγὴν πρὶν τὴν ὑπογραφὴν τῆς εἰρήνης» (δὲς καὶ πάλι «Δαυλόν», τ. 157).

Εἶναι γεγονός, ὅτι πλεῖστες φορὲς καὶ οἱ ἴδιοι οἱ ἐκπρόσωποι τῶν «Συμμάχων» αἰφνιδιάζοντο ἀπ' τὴν περίεργη στάση του καὶ τοῦτο καταδεικνύει, ὅτι οἱ ἀποφάσεις τοῦ Βενιζέλου δὲν λαμβάνοντο ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐπίσημων διπλωματῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ πολὺ περισσότερο ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν ἀπόψεων. Ὁ Κουρδὸς ἱστορικὸς Ἀλὴ Καρδοῦχο, πρὶν διωχθῇ ἀπὸ τὴν Τουρκία, εἶχε προσβάσεις στὰ μυστικά ἔγγραφα τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας, ποὺ ἀναφέρονται στὴν περιόδο τῆς Μικρασιατικῆς ἡττας καὶ τῆς Συνθήκης τῆς Λωζάννης. Ὅπως ὁ ἴδιος δηλώνει, ὑπάρχουν ἔγγραφα, ποὺ πιστοποιοῦν τὴν ἀποψη, ὅτι ὁ Βενιζέλος ὑπέδειξε τὴν ἀνταλλαγὴν στοὺς Τούρκους διπλωμάτες.

Ἐχουν παρῆλθαι ἑβδομηταπέντε χρόνια ἀπὸ τὴν λήψιν τῆς ἀπόφασις γιὰ τὸν ξεριζωμὸ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀνατολίας καὶ οὐδεὶς ἕως σήμερα, δημοσιογράφος, πολιτικὸς ἢ ἱστορικὸς ἐν Ἑλλάδι, μπόρεσε νὰ ἀντιμετωπίσῃ μὲ τὴν ἀναγκαίαν ἀντικειμενικότητα αὐτὸ τὸ ἱστορικὸ ὁρόσημο τοῦ Νεώτερου Ἑλληνισμοῦ (πλὴν ἐλαχίστων ἐνστάσεων). Ὁ τυφλὸς κομματισμὸς καὶ κυρίως ὁ ἐγκλωδισμὸς ὧλων στὴν κρατικιστικὴ ἀντίληψιν περὶ ἔθνους, ἱστορίας καὶ πραγματικότητας ὁδήγησαν στὴν μεσσιανικὴ ἐρηγνεία τῶν γεγονότων καὶ τῶν προσώπων. Αὐτὸ τὸ πνευματικὸ κληροδότημα ἀνέδειξε «σωτήρες» καὶ «ἐθνάρχες», οἱ ὁποῖοι ἔπρεπε νὰ διαθέτουν τὸ χάρισμα τοῦ «ἀλάθητου». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο καταργήθηκε ἡ ἱστορία καὶ ἀντικατάστηκε ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν προσδοκίαν. Ἡ κοινὸτόθηρις πολιτικὴ σκέψις καὶ ἡ ἀπουσία τῆς ἱστορικῆς διδασχῆς ταλανίζουν καὶ στίς μέρες μας τὰ ἀπὸ τὴν φύσιν τοὺς «ἡρεμα νερά» τοῦ Αἰγαίου.

ΚΥΚΛΟΤΕΡΕΣ ΚΤΙΣΜΑ ΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΗ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟ ΛΑΤΟΜΕΙΟ ΤΟΥ ΎΜΗΤΤΟΥ

**Φωτογραφία του κυκλοτεροῦς κτίσματος τοῦ ἀρχαίου λατομείου τοῦ Ὑμηττοῦ.
Τὸ κρημνῶδες τῆς περιοχῆς δὲν ἐπέτρεψε τὴν λήψη τῆς φωτογραφίας ἀπὸ
κατάλληλη γωνία λήψεως, ὥστε νὰ ἀναδεικνύεται ἀκριδέστερα τὸ κυλινδρικό
σχῆμα του καὶ τὸ ὕψος του.**

Ἀπὸ τὸν ἀναγνώστη τοῦ «Δαυλοῦ» κ. Λεόντιο Σκοπελίτη πληροφορηθήκαμε τὴν ὕπαρ-
ξη ἐνὸς ἀρχαίου κυκλοτεροῦς οἰκίματος στοὺς πρόποδες τοῦ Ὑμηττοῦ, τὸ ὁποῖο καὶ ἐπε-
σκέφθη ὁμάδα συνεργατῶν τοῦ «Δ» ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς κ.κ. Βασίλη Κατσιαδράμη,
Παναγιώτη Κουβαλάκη καὶ Μάριο Μαμανέα, συνοδευόμενη ἀπὸ τὸν κ. Σκοπελίτη.

Ὁ χώρος, ὅπου ὑπάρχει τὸ κτίσμα, βρίσκεται σὲ ἱκανὸ ὑψόμετρο ὑπεράνω τοῦ δάσους,
πὺν ξικινῶ ἀπὸ τὰ ὄρια τοῦ Δήμου Βύρωνος. Ὁ ἐν λόγῳ κυκλοτεροῦς οἰκίσκος –καθόσον
γνωρίζομε δὲν ἀναφέρεται τίποτε γι' αὐτὸν στὴν ἀρχαιολογικὴ βιβλιογραφία– εἶναι κτι-
σμένος κοντὰ στὴν δάση ἐνὸς ὑψηλοῦ λατομικοῦ πετάσματος καὶ πιθανῶς χρησίμευε γιὰ
τὴν διαμονὴ τῶν ἐργαζομένων στὰ ἀρχαῖα λατομεῖα τῆς περιοχῆς. Εἶναι δομημένος κατὰ
τὸ ἐκφορικὸ σύστημα, ἀποτελεῖται δηλαδὴ ἀπὸ ἀλλεπάλληλα τοποθετημένους πλακοει-
δεῖς λαξευμένους ὀγκολίθους ἀπὸ μαρμαρυγιακὸ σχιστόλιθο βάρους 1-2 τόνων ὁ καθέ-
νας, καὶ πάχους 25 περίπου ἑκατοστομέτρων. Τὸ ἐμβαδὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ κτίσματος
καλύπτει περὶ τὰ 20 τετ. μέτρα, ἐνῶ τὸ ὕψος του φθάνει τὰ 2,30 μ. Στὸ ἐσωτερικὸν του δια-
κρίνονται λαξευμένοι ἀναβαθμοὶ σὲ διάφορα ἐπίπεδα, πὺν προφανῶς ἐξυπηρετοῦσαν
λειτουργικὰς ἀνάγκες (τοποθέτηση ἀντικειμένων). Στὸ κέντρο του δὲ ὑπάρχει ὀγκόλιθος,
στὴν ἄνω ἐπιφάνεια τοῦ ὁποίου εἶναι ἐμφανὴς ἡ λάξευση ἐνὸς κυκλικοῦ δίσκου διαμέ-
τρου 33 ἐκ. καὶ βάθους 3 ἐκ.

Σὲ ἀπόσταση 25 περίπου μέτρων ἀπὸ τὸν οἰκίσκο, στὸ κατώτατο μέρος ἐνὸς λαξευμέ-
νου βράχου, ὑπάρχει δείγμα ἀλφαριθμητικῆς γραφῆς σμιλεμένης μὲ ὀξὺ ὄργανο. Τόσο ἡ ἐπι-
γραφή ὅσο καὶ ὁ ἴδιος ὁ οἰκίσκος εἶναι δύσκολο νὰ χρονολογηθοῦν τόσο λόγῳ ἐλλείψε-
ως ὑλικοτεχνικῶν μέσων ἀπὸ πλευρὰς μας ὅσο καὶ λόγῳ τῶν πενιχρῶν ἱστορικῶν πλη-
ροφοριῶν, πὺν παραδίδονται σχετικὰ μὲ τὴν λειτουργία τῶν ἀρχαίων λατομείων τοῦ
Ὑμηττοῦ. Τὸ πρόβλημα περιπλέκουν καὶ τὰ διαφόρων χρονικῶν περιόδων κεραμικὰ
θραύσματα, πὺν ἀφθονοῦν στὴν περιοχὴ. Ὅπωςδὴποτε ὅμως τὸ λατομεῖο καὶ τὸ κτίσμα
δὲν εἶναι νεώτερα τῆς κλασσικῆς περιόδου.

Β.Κ.-Π.Κ.-Μ.Μ.

‘Εβραϊκή πόλη!

Στήν «Θεσσαλονίκη-Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» έγιναν μέσα στο 1997 η γίνονται:

1) «Εόδομάδα Μνήμης» για τους Έβραίους της Θεσσαλονίκης. 2) Έγκαίνια του Μνημείου του Όλοκαυτώματος στην συμβολή των οδών Ν. Έγγαντια και Παπαναστασίου (συνολική δαπάνη: 50 εκατομ. δραχμές). 3) Ρεσιτάλ του Έβραίου Murray Perahiah στην Αΐθουσα Τελετών του Άριστοτελείου Πανεπιστημίου. 4) Έκδοση του έπιτατόμου έργου του Ίωσήφ Νεχαμιά από το Άριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. 5) Άγορά διβλίων για τις συναγωγές της Θεσσαλονίκης και της Βέροιας. 6) Ντοκιμανταίρ για την τηλεόραση και τον κινηματογράφο με θέμα τους Έβραίους σέ σενάριο Βασιλή Βασιλικού (συνολική δαπάνη: 70 εκατομ. δραχμές) και προβολή του ντοκιμανταίρ από την ΕΤ3. 7) Ίδρυση του «Μουσείου Έβραϊκής Παρουσίας Θεσσαλονίκης», προϋπολογισμού 150 εκατομ. δραχμών. 8) Έκθεση καλλιτεχνικής φωτογραφίας μουσεικών έβραϊκών αντικειμένων. 9) Φιλοξενία 100 μαθητών από το Παρίσι για ξενάγηση στα έβραϊκά μνημεία της Θεσσαλονίκης. 10) Ημερίδα αφιερωμένη στην σύγχρονη έβραϊκή σκέψη. 11) Έκθεση 10 Έβραίων ζωγράφων από την Θεσσαλονίκη. 12) Διεθνή συνέδρια ραββίνων από έθνωπαϊκές έβραϊκές κοινότητες και διευθυντών των έβραϊκών μουσείων της Ευρώπης. 13) Ημερίδα γλωσσολογίας του έβραϊκού τύπου της Θεσσαλονίκης. Το συνολικό κόστος των ανωτέρω έργων και έκδηλώσεων ανέρχεται στο ποσόν των 330 εκατομ. δραχμών.

Διερωτάται κανείς, μήπως η Θεσσαλονίκη βρίσκεται στο Ίσραήλ και όχι στην Ελλάδα. **Ι.Δ.Α.**

‘Η εϋημερία της πείνας

Πωρ’ όλο πού τα τελευταία 30 χρόνια το λεγόμενο «έθνικό προϊόν» των περισσότερων χωρών έχει αυξηθί θεαματικά, έν τούτοις το ποσοστό των φτωχών και εξαθλιωμένων ανθρώπων ανά τον κόσμο –συμπεριλαμβανομένης και της Δύσης– έχει διπλασιασθί. Αυτό το παράδοξο αποτέλεσμα κατονοείται, άν σταθούμε στις σκοπιμότητες των μεθοδεύσεων της Διεθνούς Έξουσίας, ή όποία κυρίως διά του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και του περίφημου Ο.Ο.Σ.Α. υποδουλώνει και κατευθύνει τις κρατικές οικονομίες σέ παγκόσμιο επίπεδο. Οι «διεθνείς» αυτοί οργανισμοί χρηματοδοτούν με υπέρογκα ποσά μέσω μεγάλων πιστωτικών ιδρυμάτων τις κρατικές οικονομίες, για να στηρίξουν δήθεν την οικονομική τους ανάπτυξη, ένψ ταυτόχρονα, ένθαρρύνοντας την κρατική διαφθορά, έμποδίζουν αυτή την ανάπτυξη. Το αποτέλεσμα δραματικό: Καταχρεωμένες χώρες έξωρτημένες στις μεγάλες διεθνείς τράπεζες ζητάνε νέες χρηματοδοτήσεις, για να αποφύγουν την κατάρρευση. ‘Η νέα δανειοδότηση δίνεται με προϋπόθεση όμως την εφαρμογή της περιήφης «λιτότητας», ώστε να υπάρξη μία ελάχιστη δυνατότητα έπιστροφής. Το παράδειγμα της μεταπολεμικής Ελλάδας είναι ιδιαίτερα όμιλητικό, όπως και τα διαδραματιζόμενα αυτή την στιγμή στις χώρες της Άν. Ευρώπης, όπου οι προϋποθέσεις, πού θέτει το Δ.Ν.Τ. και ό Ο.Ο.Σ.Α., οδηγούν στην άνεχεια τό 80% του πληθυσμού των χωρών αυτών. Τόν περασμένο Φεβρουάριο αντιπροσωπεία του Ο.Ο.Σ.Α. ήλθε στην Αθήνα, για να έλέγξη την οικονομική συμπεριφορά των έδώ διαχειριστών της Διεθνούς Έξουσίας. ‘Ο επικεφαλής της αντιπροσωπείας Βάλ Κορομζάι έδωσε τις συμβουλές του και έφυγε ίκανοποιημένος...

Π.Α.Κ.

‘Η «Φιλολογία του Μίσους» και ό Νέος Μεσαίωνας

Τό περιοδικό «Τάμι» (τεύχος 26ης Μαΐου 1997, σελ. 15) δημοσίευσε την είδηση, ότι ό δημοσιογράφος Ντάγκ Κόλλινς της έφημερίδας «North Shore News» του Καναδά, πού χαρακτήρισε σέ κριτική τον την ταινία «‘Η Λίστα του Σίντλαιρ» ως «ιουδαϊκή προπαγάνδα», δικάστηκε στο Δικαστήριο Άνθρωπίνων Δικαιωμάτων της Βρεταννικής Κολομβίας, γιατί τό κείμενό του θεωρήθηκε «φιολογία του μίσους». Μ’ αυτήν την δίκη τέθηκε για πρώτη φορά υπό δοκιμή στον Καναδά ένας νέος νόμος, πού άπαγορεύει στους εκδότες και τους δημοσιογράφους να δημοσιεύουν «ότιδήποτε δύναται να προκαλέσει τό μίσος και την περιφρόνηση έναντι ατόμων, τάξεων ή κοινωνικών ομάδων». Τό «Τάμι» δέν αναφέρει, άν ό έν λόγω δημοσιογράφος τελικά καταδικάστηκε. ‘Ο σοφός νομοθέτης πού συνέταξε αυτόν τον νόμο, πού αποτελεί ένα ακόμα δίημα πρός τον «έξανθρωπισμό της κοινωνίας μας», σέβεται τα ευαίσθητα συναισθήματα των «λιγότερο προνομιούχων» ατόμων, τάξεων ή κοινωνικών ομάδων, δηλαδή των δύστυχων Έβραίων (ό νόμος τους «φωτογραφίζει»). Μόνο πού γι’ αυτόν τον «έξανθρωπισμό» πρέπει δυστυχώς να πληρωθί ένα πολύ βαρύ τίμημα: ή έξάλειψη της έλευθεροτυπίας, ή άπαγόρευση της κριτικής, ό διωγμός της έλεύθερης άποψης. Σκοταδισμός και δημιουργία ενός Νέου Μεσαίωνα λοιπόν έν όνόματι της «προόδου».

Ι.Δ.Α.

Νεογνό και αὐλὸς 8.200 ἐτῶν

Σύμφωνα με ἀνακοίνωση τοῦ ἀρχαιολόγου κ. Παναγιώτη Χρυσοστόμου σὲ ἀρχαιολογικὸ συνέδριο, ποὺ ἐγίνε στὴν Θεσσαλονικὴ πρόσφατα, στὸν οἰκισμό 'Αἰοῦ Α' στὰ Γιαννιτσὰ ἤρθε στὸ φῶς ταφικὸ ἀγγεῖο τοῦ 6.200 π.Χ., τὸ ὁποῖο περιέχει τὸν σκελετὸ ἐνὸς νεογνοῦ. Τὸ ἐν λόγω εὔρημα, ποὺ θεωρεῖται ὡς τὸ ἀρχαιότερο στὸν κόσμον, ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη ἀξία ὄχι μόνον λόγῳ τῆς παλαιότητός του, ἀλλὰ διότι παρουσιάζει ἀνάγλυψη τὴν περὶ νεκρῶν ἀντίληψη μιᾶς τόσο χρονικά ἀπομακρυσμένης ἐποχῆς. Τὸ δρέφος εἶναι τοποθετημένο σὲ στάση συστολῆς μέσα στὸ ἀγγεῖο, τὸ ὁποῖο ἔτσι συμβολίζει μιὰ δευτέρη «μήτρα», ποὺ τὸ προφυλάσσει ἀπὸ τὸ περιβάλλον. Στὸν χώρον αὐτὸν ἐπίσης εὑρέθη ἓνα ὀστεῖνο μακρόστενο ἀντικείμενο, προφανῶς μουσικὸς «αὐλός», ποὺ χρονολογεῖται στὴν ἴδια μὲ τὸ νεογνὸ περίοδο. Τὰ δὲ ὑπόλοιπα εὑρήματα, χάντρες, κοσμημᾶτα, σφραγίδες, ἐργαλεῖα, προδίδουν πολιτισμικὴ ὁμαλότητα καὶ ἀνάπτυξη εἰς πείσμα τῶν ὁσων ἢ ἐπίσημη κατεστημένη ἱστορία διατυμπανίζει.

Μ.Μ.

Κανναβολογία

Ἀφηνίασαν καὶ πάλι τὰ ἐν Ἑλλάδι διαπιστευμένα «πολυπολιτισμικά» φερέφωνα. Αὐτὴ τὴν φορά ἐπιμένουν νὰ νομιμοποιήσουν τὴν ἐλεύθερη ἐμπορία καὶ χρῆση τῆς ἰνδικῆς κάνναβης. Παρ' ὅλο ποῖ, ὅπου νομιμοποιήθηκε στὴν Εὐρώπη, οἱ χρήστες πολλαπλασιάσθηκαν καὶ μέγιστα ποσοστὰ τῆς νεολαίας ὠδηγήθηκαν στὸ μαζικὸ καὶ παραπεταμένο «μαστούρωμα», ἐν τούτοις τὰ γνωστὰ κέντρα (μὲ πρωτοπαλῆκαρο τὸν κ. Γ. Παπανδρέου) ἐπιμένουν. Μάλιστα προτείνουν καὶ τὴν οἰκιακὴ καλλιέργεια τοῦ «χασίς» (στὸ μπαλκόνι ἢ στὸν κήπο κάθε σπιτιοῦ), «γὰ νὰ παταχθῇ ἔτσι ἡ αἰσχροκερδία τῶν ἐμπόρων», λές καὶ τὸ πρόβλημα εἶναι τὰ κέρδη τῶν ἐμπόρων καὶ ὄχι ἡ χρῆση ναρκωτικῶν καθ' ἑαυτήν. Ἴσως ἡ χρῆση τοῦ «χασίς» νὰ γίνῃ ὑποχρεωτικὴ γιὰ τοὺς ὑποψηφίους τῶν πανελλαδικῶν ἐξετάσεων γιὰ τὴν ἀποφυγὴ τοῦ ἀγχυλῶς... Δυστυχῶς οἱ πρόπατορες τοῦ κ. Γ. Παπανδρέου δὲν βρῖσκονται «ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ», γὰ νὰ καμαρώσουν τὸ ἄξιο τέκνον. Ὅμως εἶναι σίγουρο, ὅτι ἀπὸ κάπου ψηλά ὁ παπποὺς Μινεῖκο καὶ ὁ παπποὺς Τσάντ παρακολουθοῦν μὲ περηφάνεια τὸ χαριτωμένο ἐγγόνι τους.

Π.Α.Κ.

Τὸ Ἱερὸν τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς

Ἡ ἀναγγελία τῆς ἐκδόσεως ἀπὸ τὸ ΥΠΕΧΩΔΕ εἰδικοῦ προεδρικοῦ διατάγματος, διὰ τοῦ ὁποῖου ἐκχωρεῖται ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ χώρου τοῦ Ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς Ἀθηνῶν ἔκτασις διὰ ἐγκατάστασιν (!) εἰς τὸν Ἑθνικὸν Γυμναστικὸν Σύλλογον διὰ μεταρρυθμίσεως καὶ τοῦ ὅλου ρυμοτομικοῦ σχεδίου τῆς περιοχῆς αὐτῆς τοῦ ὁλοῦν λεηλατουμένου ἀπὸ τοὺς γραικυλίζοντας κατοίκους τοῦ ἀτυχοῦς ἀστεὺς καὶ ἀτυχεστάτου ἀττικοῦ τοπίου, ἀποτελεῖ κραυγαλέαν ἀπόδειξιν ἀφελλῆνίσεως τοῦ κρατιδίου τῆς πλατείας Συντάγματος. Βεβαίως καὶ οἱ «πνευματικοί» μας ἄνθρωποι, ὠρισμένοι ἐκ τῶν ὁπίων (ἀρχαιολογοῦντες) ἐγένοντο καί... «βουλενταὶ ἐπικρατείας», δὲν συνεκινήθησαν καὶ δὲν ἀντέδρασαν ἐν ὄψει αὐτῆς τῆς θανάτου προσβολῆς τῆς ἐθνικῆς μνημοσύνης μας ἀπὸ τοὺς τυχαράστους τοῦ ΥΠΕΧΩΔΕ καὶ τοὺς γνωστὸς «παράγοντας» τοῦ «ἀθλητισμοῦ», τῆς ἀφανίσεως ἐνός ἐκ τῶν ἐλαχίστων ἐναπομεινάντων, ἀπροσβλήτων ἀόμη ἀπὸ τὸν δογματισμὸν - φαντισμὸν καὶ τὸν οἰκονομισμὸν, ἱερῶν μας χώρων. Τοῦ χώρου ἰδίᾳ τοῦ ἀφιερωμένου εἰς τὸν ἐνανθρωπίσαντα τὸ θηλαστικὸν τῆς οἰκογενείας τῶν μεταπιθηκοειδῶν, τὸν Δία-Ζῆνα. Ἐὰν ὅμως ἀντὶ τοῦ Διὸς ὁ χώρος αὐτὸς ἦτο «ἀφιερωμένος» εἰς κανένα ἅγιον τῆς κρατοῦσης θερσκειτικῆς διοικήσεως, αὐτὴ καὶ οἱ ὁπαδοὶ τῆς θα εἶχον ἀναταράξει τὸ σύμπαν.

Β.Π.-Γ.

Ἱερὸν ἀλματωδῶς γηράσκουσα

Κι ἐνῷ ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων τοῦ «Ὀλοκαυτώματος» ὁσημέραι μικραίνει ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἱστορικῶν ντοκουμέντων, ὁ ἀριθμὸς-χρονολογία ἰδρύσεως τῆς Ἱερῆς μεγαλῶνις συνεχῶς... Μέχρι πρό τινος οἱ ἐπίσημες πλάκες τοῦ Ἀουσβίτς πληροφοροῦσαν τοὺς ἐπισκέπτες, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων τοῦ Ὀλοκαυτώματος ἦταν τεσσεράμισι ἑκατομμύρια, ἐνῷ οἱ σημερινές (ποὺ ἀντικατέστησαν τὶς παλαιότερες) ἀναγράφουν τὸν ἀριθμὸ ἓνα ἑκατομμύριο διακόσιες χιλιάδες περίπου... (Βλέπετε Ροζὲ Γκαρωντὶ, «Οἱ θεμελιώδεις μῦθοι τῆς Ἰσραηλινῆς πολιτικῆς», σελ. 16 καὶ 181). Παρομοίως, ἡ χρονολογία ἰδρύσεως τῆς Ἱερῆς παλαιότερα ἦταν ἡ 5η π.Χ. χιλιετία· τελευταῖα ὅμως ἀνέθηκε στὸ 8350-7350 π.Χ. (Βλέπετε, Παγκόσμιος Ἀτλας τῆς Καθημερινῆς 261-97). Κι αὐτὸ, προκειμένου νὰ ἰσχύῃ τὸ δόγμα: «Ἱερὸν ἢ ἀρχαιότερη πόλις στὸν κόσμον» (ὅπως γράφουν στὰ γραμματόσημά τους), ποὺ κατερρίφθη ἀπ' τὴν ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη στὴν Κύπρο (Χοιροκοιτία). Αὐτὸ ὥστόσο ποὺ ἐκπλήττει δὲν εἶναι τὰ ἀσύστολα ψεῦδη ἐκείνων, ποὺ ἐπιτέλους κάνουν τὴν δουλειά τους, ἀφοῦ μὲ τὰ ψέμματα κυβερνοῦν τὸν κόσμον. Αὐτὸ ποὺ προκαλεῖ ἐρωτηματικὰ εἶναι ὁ ρόλος τῶν Μ.Μ.Ε. καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τῆς «Καθημερινῆς», ποὺ δομοβαρδίζει τοὺς ἀναγνώστες τῆς μὲ τὰ ψεῦδη αὐτά. Ὅμως καὶ ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος, ποὺ χρηματοδότησε τὴν ἐκδοσὶ τοῦ «Παγκοσμίου» αὐτοῦ «Ἀτλαντος», τί ρόλο παίζει; **Π.Σ.**

ΕΥΘΥΜΙΟΣ Ν. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

«Ἀερόμπικς»: Οἱ ἐλληνικὲς γυμνοπαιδιές

Ὁ πολιτισμὸς τῆς ἀρχαιοελληνικῆς περιόδου – Αἰγαίων, Κρητῶν κ.λπ. – καθημερινά, μὲ στοιχεῖα ποὺ ἔρχονται στὴν δημοσιότητα, ἀποδεικνύεται, ὅτι ὄντως εἶχε ἐξακτινισθῇ, καλύπτοντας ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς. Ἰδιαίτερα ὅμως οἱ ἀνήσυχοι, ἐρευνητικοὶ καὶ πολυπράγμονες πανάρχαιοι πρόγονοί μας εἶχαν ἐπισημάνει τὴν ἀξία καὶ σημασία τῆς γύμνασης τοῦ σώματος καὶ ἱστορικὰ ἀποδεικνύεται, ὅτι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι ποὺ δημιούργησαν καὶ τελειοποίησαν τὴν συνειδητὴ ἄσκηση τοῦ σώματος, ἡ ὁποία κατεῖχε μία θέση πέρα καὶ μακριὰ ἀπ’ τὶς ἀπλὲς μορφές παιχνιδιῶν, ποὺ ἀναφέρονται σὲ ἄλλους λαοὺς (Κινέζοι, Ἰάπωνες).

Ἡ γύμναση αὐτή, ἡ συνειδητὴ δηλ. ἄσκηση τοῦ σώματος, μὲ γυμνά, ἄδεια καὶ χωρὶς ὅπλα χέρια, ἂν καὶ στὴν ἀρχικὴ τῆς μορφῇ ξεπηδάη μέσα ἀπὸ τὶς θρησκευτικὲς τελετουργίες ὡς δημιούργημα καὶ ἀπόρροια αὐτῶν, ἐν τούτοις φαίνεται νὰ βασίζεται σὲ τόσα καὶ τέτοια ἐπιστημονικὰ δεδομένα, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν κατάπληξη καὶ θαυμασμὸ σήμερα, ποὺ ἡ γυμναστικὴ ὡς ἰδιαίτερη ἐπιστῆμη καὶ σὲ συνεργασία μὲ συναφεῖς ἐπιστῆμες παρουσιάζει τὸ τέλειο.

Μέσα λοιπὸν στὶς θρησκευτικὲς ἐκεῖνες τελετουργίες ἡ συνειδητὴ ἄσκηση, ζυμωμένη μὲ τὸ θρησκευτικὸ συναίσθημα, ὠδηγοῦσε καὶ δημιουργοῦσε μία

Ὀλυμπιακὸ Πνεῦμα καὶ «Ὀλυμπιάδες Ἀναπήρων»

Εἶναι βέβαιον, ὅτι καταβάλλεται ἀπὸ πολλὰς πλευρὰς προσπάθεια ὑποβαθμίσεως-ὑποτιμήσεως, ἀλλοτριώσεως καὶ κατ’ ἐπέκτασιν εὐτελισμοῦ τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἰδέας. Δὲν θὰ σταθοῦμε στὴν ἐμπορευματοποίηση-κοκακολαποίηση τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων, ποὺ ἀποτελεῖ συνέπεια τῆς γενικῆς παραδόσεως «τῶν ἀγίων τοῖς κυσί», δεδομένου ὅτι θὰ ἀποτελοῦσε οὐτοπία νὰ περιμένε κανεὶς διαφορετικὴ μεταχείριση ἀπὸ λαοὺς μὲ «πολιτισμὸ», ποὺ βασικὲς του ἀξίες ἔχει τὸ κέρδος, τὶς «μπίζινες». Συνέπεια τοῦ πολιτισμικοῦ ἐπιπέδου καὶ τῆς ἱεραρχήσεως ἀξιῶν τῶν νεοδαρθάρων εἶναι ἡ ἐκτροπὴ τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων σὲ ἐμποροπανηγυρικὸ-διαφημιστικὸ-ιδεολογικοπολιτικὸ κατασκεῦασμα, τοῦ ὁποίου ἡ πολυτέλεια καὶ ἡ ἐπίδειξη νεοπλουτισμοῦ ἀπο-

ιδιαίτερη ψυχοσωματική ἔξαρση μὲ κινήσεις καὶ ρυθμούς, ποὺ σιγὰ σιγὰ ἰδιομορφοποιήθηκαν καὶ συστηματοποιήθηκαν σὲ ὁμαδικές γυμναστικές ἐκδηλώσεις, ἁρμονικές, συγχρονισμένες, θεαματικές, χαριτωμένες, εὐχάριστες στὸ πνεῦμα καὶ ὑγιεινὲς στὸ σῶμα. Ἀρχισαν δὲ οἱ ὁμαδικές αὐτὲς ἐκδηλώσεις νὰ διακρίνονται μεταξὺ τους μὲ τὴν ἀξιολόγηση καὶ κατάταξη τῶν σκοπῶν, τῶν δυνατοτήτων καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τους. Ἐτσι ἐξελισσόμενες ἀρχίζουν νὰ χαρακτηρίζονται ὡς ἀναπάλη, γυμνοπαιδιά, χειρονομία, σκιαμαχία, πυρρίχη. Ὅλες δὲ ὡς κύριο καὶ κοινὸ στοιχεῖο τους εἶχαν τὴν ὄρχησιν.

Οἱ γυμνοπαιδιὲς ἦταν ἰδιαίτερη γιορτή, ποὺ πανηγυριζόταν στὴν ἀρχαία Σπάρτη πρὸς τιμὴν τοῦ Πυθαίου ἢ Καρνείου Ἀπόλλωνος σὲ μία συγκεκριμένη τοποθεσία, ποὺ ὀνομαζόταν Χορός, γύρω ἀπὸ τὰ ἀγάλματα τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Λητοῦς. Ὅσοι συμμετεῖχαν στὴν γιορτὴ αὐτὴ ἐκτελοῦσαν ὀρχήσεις γυμνοί. Ὅταν λέμε ὄρχηση, ἐννοοῦμε τὸν συνδυασμὸ ποίησης, μουσικῆς καὶ κίνησης γιὰ τὴν ἐκφραση ἰδεῶν, ἐπιθυμιῶν καὶ συναισθημάτων. Θὰ πρέπει δὲ νὰ τονισθῇ ἰδιαίτερα, ὅτι ἡ ὄρχηση στοὺς ἀρχαιοέλληνες εἶχε σπουδαιότατη θέση στὶς γιορτές τους, στὶς δημόσιες τελετές, στὴν λατρεία, στὴν ἀγωγή καὶ στὴν ἰδιωτικὴ τους ζωὴ ἀκόμη. Καὶ ἀποτελοῦσε ὑπόθεση τῆς πολιτείας, ἡ ὁποία μὲ σοβαρότητα καὶ ὑπευθυνότητα διωργάνωνε καὶ ὀρχηστικὸν ἀγῶνα.

Οἱ ἀρχαιοέλληνες πίστευαν, ὅτι τὴν ὄρχηση τὴν εἶχε διδάξει ἡ Ρέα στοὺς Κο-

τελοῦν ὕδριν (μὲ τὴν ἀρχαιοελληνικὴ ἔννοια τῆς λέξεως) στὴν Ὀλυμπιακῇ Ἰδέᾳ. Παράδειγμα καὶ ἡ διαφήμιση, ποὺ παρίστανε τὸν Παρθενῶνα μὲ κολῶνες τὶς μποτίλλιες τῆς κόκα-κόλα.

Δὲν θὰ σταθοῦμε οὔτε στὴν ἄρνηση τῆς Διεθνοῦς Ὀλυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς νὰ δώσῃ στὴν πατρίδα τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων τὴν διοργάνωση τῆς Ὀλυμπιάδος τοῦ 1996 (ἐκατονταετηρίδος ἀπὸ τὴν ἀναβίωση τοῦ θεσμοῦ), δεῖγμα ἐλλείψεως ἀδρότητας καὶ ἀναγνωρίσεως ἱστορικῆς καὶ πολιτισμικῆς ὑποχρέωσος. Ἀντιπαρερχόμεθα ἄνευ σχολίων τὰ περὶ ἐκτελέσεως ἐντολῶν –μετὰ ἢ ἄνευ οἰκονομικῶν παροχῶν– καὶ τὰ περὶ καταλληλότητος ἢ μὴ τῶν ἀθλητικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῶν λοιπῶν συνθηκῶν τῆς Ἑλληνικῆς πρωτευούσης. (Εἶδαμε τὴν καταλληλότητα καὶ τὰ ... χάλια τῆς Ἀτλάντας!).

Δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ μὴν χαρακτηρίσουμε προσπάθεια ἀλλοτριώσεως τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἰδέας α) τὴν ἀχαρακτήριστη ἀπαίτηση-πρόταση τῆς Διεθνοῦς

ρύθαντες στήν Φρυγία καὶ στοὺς Κουρήτες στήν Κρήτη. Πίστευαν ἀκόμη, ὅτι ὄρχηση τελοῦσαν καὶ οἱ θεοί, χωρὶς νὰ ἐξαιρηται κι αὐτὸς ὁ «*πατὴρ θεῶν τε ἀνθρώπων τε*», ὁ Ζεὺς. Τὴν ὄρχηση τὴν συναντᾶμε ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὴν κρητομυκηναϊκὴ ἐποχὴ, δηλαδή τὸν δέκατο ἕκτο καὶ δέκατο πέμπτο πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα. Στὶς τοιχογραφίες τῆς Ἀγίας Τριάδας καὶ τῆς Κνωσοῦ ἀλλὰ καὶ σὲ πληθώρα δακτυλιόλιθων, ποὺ βρέθηκαν στήν Κνωσὸ καὶ στὶς Μυκῆνες, παριστάνονται χορευτές. Ἀλλὰ καὶ σὲ *ρυτὸν* (κύπελλο ἀνοιχτὸ ἐπάνω καὶ κλειστὸ κάτω στήν περιφέρειά του), ποὺ βρέθηκε στήν Ἀγία Τριάδα καὶ χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 1450 π.Χ., παριστάνονται σειρὲς ὀρχουμένων, ποὺ οἱ κινήσεις τους προσιδιάζουν σὲ προκαταρκτικὰ γυμνάσματα παγκρατίου. Ἀκόμη ὑπάρχει καὶ ἡ περιγραφὴ τῆς ὄρχησης ἀπὸ τὸν Ὅμηρο στήν «*Ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως*».

Δύο ἦταν οἱ μεγάλες κατηγορίες τῆς ὄρχησης. Ἡ *ἀπολλώνεια* καὶ ἡ *διονυσιακὴ*. Ὁ Πλάτων τὴν πρώτη τὴν ἀποκαλεῖ *σπουδαία*, ἐνῶ τὴν δεύτερη *φαύλη*. Ἀκόμη διαιρεῖ τὴν ἀπολλώνεια σὲ πολεμικὴ καὶ τὴν ὀνομάζει *πυρρίχη* καὶ σὲ εἰρηνικὴ καὶ τὴν ὀνομάζει *ἐμμέλεια*. Θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ τονισθῇ, ὅτι ἡ πολεμικὴ ὄρχηση διακρινόταν σὲ *ἄνευ ὅπλων*, σὲ *γυμνικὴν* καὶ σὲ *ἐνόπλιον*.

Ὅλα δὲ τὰ εἶδη τῆς ὄρχησης πλὴν τῶν ἄλλων σκοπῶν τους κύριο καὶ κοινὸ τους σκοπὸ εἶχαν τὸν θεαματικὸ. Γι' αὐτὸ καὶ στὶς δημόσιες τελετὲς οἱ ὀρχήσεις προκαλοῦσαν τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον καὶ ὡς ἐκ τούτου ὑποχρέωναν τοὺς ὀρχουμένους νὰ ἀσκοῦνται ἐντονώτερα γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ συγχρονισμοῦ.

Ὀλυμπιακῆς Ἐπιτροπῆς, ποὺ ἐδρεύει, ὡς γνωστόν, στήν Λωζάννη, νὰ μεταφερθοῦν στὸ ἐκεῖ ἰδρυνόμενο Ὀλυμπιακὸ Μουσεῖο πολλὰ καὶ σημαντικὰ ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία καὶ β) τὴν πρόταση-πρόκληση, ποὺ ἔγινε πρὸ ἐτῶν, νὰ κρατηθῇ ἡ Ὀλυμπιακὴ Φλόγα μονίμως στὸ προαύλιο τοῦ Μουσείου τῆς Δ.Ο.Ε. στήν Λωζάννη, μὲ προοπτικὴ-πρόθεση στὸ μέλλον ἡ ἀποστολὴ τῆς ἱερῆς φλόγας στοὺς τόπους τῆς Ὀλυμπιάδος νὰ γίνεται ἀπὸ ἐκεῖ. Πρῶγμα ποὺ θὰ ἀποξένωνε τὴν ἀρχαία Ὀλυμπία ἀπὸ τὶς Ὀλυμπιάδες τοῦ μέλλοντος.

Οἱ πιὸ πάνω προσπάθειες ἀποξενώσεως τῶν μελλοντικῶν Ὀλυμπιάδων ἀπὸ τὴν κοιτίδα τους δημιουργοῦν ὑποψίες καὶ γιὰ κάποια ἀπόπειρα ἐμπρησμοῦ στὸ Κρόνιο τῆς Ὀλυμπίας ἀπὸ ἀλλοδαπούς, ποὺ ἔγινε πρὸ ἐτῶν (1993). Τὴν ἀπόπειρα αὐτὴν ἐματαιώσε ὁ νυκτοφύλακας, στὸν ὁποῖον οἱ δρᾶστες ἐπετέθησαν, πρὶν ἐξαφανισθοῦν.

Στὰ Παναθήναια, τὴν λαμπρότερη καὶ μεγάλωπρεπέστερη ἐκδήλωση τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, χοροὶ παίδων καὶ χοροὶ ἀγενεῖων παρουσίαζαν ὀρχήσεις πυρρίχης. Ἦταν δὲ ὑποχρεωμένες οἱ δέκα φυλὲς νὰ παρουσιάξῃ δική τῆς ὁμάδα ἢ καθεμιά, πού μετὰ ἀπὸ ἐπιδείξεις, τὶς ὁποῖες πραγματοποιοῦσαν σὲ προκαθορισμένα σημεῖα, ἀπ' ὅπου διερχόταν ἡ πομπή, παρακολουθοῦνταν ἀπὸ ἐπιτροπὲς καὶ ἀπονέμονταν καὶ βραβεῖα, τὰ ὁποῖα εἶχαν ἰδιαίτερη ἀξία.

Ἀλλὰ, γιὰ νὰ φτάσουν οἱ ὀρχούμενοι στὸ σημεῖο τῆς τελειότητας, τοῦ συγχρονισμοῦ καὶ τῆς ἀπόδοσης τῶν κινήσεων, ἀπαιτοῦνταν μακροχρόνια καὶ συστηματικὴ ἐξάσκηση, ἡ ὁποία βασίζοταν ἀποκλειστικά στὸ πρόγραμμα τῶν γυμνοπαιδιῶν. Ἔτσι δύο-τρία ἄτομα μαζί ἢ καὶ ὁλόκληρη ὁμάδα ἀσκούνταν στὴν ὀρχηση, προσθέτοντας κάθε φορὰ καὶ συνέχεια ὅλο καὶ πὺ νέες μορφές στὴν κίνηση, πρωτότυπες, ἐντυπωσιακές, οὐσιαστικά ἀποδοτικές καὶ ἐναρμονισμένες στὶς νέες παρατηρήσεις, πάνω ἀπ' ὅλα δὲ θεαματικές.

Ὅλες ὅμως αὐτὲς οἱ κινήσεις ὄχι μόνο δὲν ἦταν τυχαῖες καὶ ἀμελέτητες, ἀλλὰ βασίζονταν πάνω σὲ κανόνες γύμνασης καὶ ὀρθοπεδικῆς, ὥστε ἡ προσφορὰ θεάματος νὰ μὴν ἀποβαίνει σὲ βάρος τῆς σωματικῆς διάπλασης καὶ ἰσορροπίας. Ἔτσι λοιπόν, ὅπως τὰ ἄλλα εἶδη, τὸ ἴδιο καὶ οἱ γυμνοπαιδιὲς ἦταν ἓνα σύνολο ἀπόλυτα μελετημένων ἀσκήσεων, πού συνοδεύονταν ἀπὸ ἀνάλογα ἐναρμονισμένη μουσικὴ καὶ ποίηση, ὥστε νὰ μὴν εἶναι μόνο γυμναστικές ἀσκήσεις τοῦ σώματος. Νὰ εἶναι ταυτόχρονα καὶ ἀσκήσεις τοῦ νοῦ, τῆς συνείδησης, τοῦ συναισθήματος, ὥστε οἱ ὀρχούμενοι νὰ φτάνουν ἔτσι στὸν

Καὶ ὅταν ἡ ἀλλοτρίωση δὲν ἀρκεῖ ἢ δὲν ἐπιτυχάνεται, ἡ προσπάθεια ὑποτιμήσεως καὶ ἀλλοιώσεως τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἰδέας ἀκολουθεῖ μὲ ἄλλα μέσα. Μέσα βασιζόμενα στὴν συναισθηματικὴ φόρτιση, μέσα «μακροπρόθεσμα», πού εἶναι δύσκολο νὰ γίνουν ἀντιληπτά, νὰ χαρακτηρισθοῦν ἐπικίνδυνα καὶ νὰ ἀντιμετωπισθοῦν γιὰ συναισθηματικούς λόγους. Ξέρουν καλὰ οἱ «ἀρμόδιες ὑπηρεσίες» νὰ ἐκμεταλλεύωνται τὸν συναισθηματικὸ παράγοντα καὶ νὰ ἐπιτυχάνουν μὲ αὐτὸν νὰ ἀλλοιώνουν τὴν πραγματικότητα καταστρέφοντας ἰδέες, ἄτομα, λαούς, θεσμούς.

Κι ἔρχονται στὸ προσκήνιο οἱ περίφημες «Ὀλυμπιάδες ἀτόμων μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες», μὲ ἄλλους λόγους Ὀλυμπιάδες Ἀναπήρων. Κι ἂς μὴν διασθῇ ὁ ἀναγνώστης νὰ προβῇ σὲ χαρακτηρισμοὺς γιὰ τὴν ἀποψη, πού ἐκφράζεται στὸ παρὸν κείμενο. Μὲ ὅλη τὴν συμπάθεια μας στοὺς ἀναπήρους συνανθρώπους μας, μὲ ὅλο τὸν σεβασμὸ στὸν ἀνθρώπινο πόνο τόσο τῶν πασχόντων ὅσο καὶ τοῦ στενοῦ περιβάλλοντός τους, δὲν μποροῦμε, δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ

άνωτερο θαθμό και τήν σωματική ισχύ και τήν πνευματική εξέλιξη.

Οί άσκήσεις πού πραγματοποιοΰσαν, ήταν κινήσεις χειρών, ποδιών και σώματος πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις, άπλές ή σύνθετες και εΐχαν άπαραίτητα και συμβολισμό. Μὲ τήν πραγματοποίηση λ.χ άλμάτων εΐς ύψος πίστευαν, ὅτι ένισχυόταν ή αύξηση τών φυτών και έπιφερόταν άφθονία τών άγαθών τής γής. Πίστευαν άκόμη, ὅτι μὲ τίς ζωηρές κινήσεις, πού συνοδεΰονταν άπό προκλήσεις και θόρυβο (στόν άγώνα σώματος πρὸς σῶμα), μειωνόταν τὸ ήθικό τοϋ άντιπάλου στην μάχη και αύξανόταν ταυτόχρονα τὸ θάρρος εκείνου πού τά χρησιμοποιοΰσε. "Ετσι στίς κραυγές πού ρυθμικά εκθάλανε για έκτόνωση, κυρίαρχη ὅσο και άπαραίτητη και καθοριστική θέση κατεΐχε τὸ παρακελευστικό έπιφώνημα «εΐα!», πού σήμαινε: «έλα λοιπόν», «έμπρὸς λοιπόν», «άντε ντέ». Καί, τί παράξενο άλήθεια, τὸ «καράτε ντό» σήμερα για έκτόνωση τών ασκουμένων μ' αυτό έχει τήν κραυγή «κία!». Νά εΐναι σύμπτωση ή ομοιότη-
τα;

"Αν λοιπόν θελήσουμε νά έξετάσουμε αναλυτικώτερα τήν ὄρρηση και ιδι-
αίτερα τίς γυμνοπαιδιές, δέν θά χρειασθῇ νά καταφύγουμε στην δημιουργία
φανταστικών εΐκόνων και παραστάσεων, γιατί αυτά τά παρέχει άπόλυτα και
ζωντανά τὸ σημερινὸ «άερόμπικς». Μὲ μόνη τήν διαφορά ὅτι τὸ άερόμπικς δέν
συνοδεΰεται άπό ποίηση, τήν δημιουργία δηλαδή τοϋ ψυχικοϋ μεγαλείου, ή
ὁποία συνώδευε και ήταν άναπόσπαστο μέλος και συνυφασμένο στίς γυμνο-
παιδιές, ἴσως γιατί σήμερα, εποχή πού παραμερίζονται και κονιορτοποιοΰνται

*συνδύασουμε τὸν ὄρο 'Ολυμπιάδα μὲ άναπήρους, ὅταν τὸ 'Ολυμπιακὸ Πνεϋμα
ἴσα-ἴσα επιβάλλει, αναφέρεται στο γνωστὸ «νοϋς ύγιής έν σώματι ύγιεί».*

*'Υπάρχει πληθος προσωπικότητων διεθνῶς γνωστών, πού παρὰ τίς σοβαρές
άναπηρίες τους έπεδλήθησαν και άπετελέσαν παραδείγματα για τὸν ισχυρὸ
χαρακτήρα τους, τήν έπιτυχία νά ξεπεράσουν τὰ έμπόδια τής άναπηρίας τους
και για τήν προσφορά τους στοϋς συνανθρώπους τους. Μιᾶς τέτοιας προσω-
πικότητας τὸ ὄνομα θά άξιζε νά δοθῇ σὲ παγκόσμιους άγῶνες άναπήρων.
'Ενδεικτικά αναφέρεται τὸ ὄνομα τής "Ελλεν Κέλλερ.*

*"Οσο κι αν έχουν χάση στίς μέρες μας τήν σημασία τους οί λέξεις και οί θε-
σμοί, θά έπρεπε νά άντιληφθοϋν τόσο τὰ ὀρμώμενα άπό άγνά φιλανθρωπικά
αΐσθήματα καλής πίστεως άτομα ὅσο και οί χρησιμοποιοϋντες τοϋς θεσμούς
και τὰ ιερὰ για λόγους έξ-ουσιαστικούς, ψηφοθηρικούς, λαϊκίστικους και
οικονομικοεμπορικούς, πῶς πρέπει νά σταματήσουν νά παίζουν «έν οϋ παι-*

ιδέες, αξίες και ιδανικά, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπαραίτητο πέρα ἀπὸ τὴν ἀπλὴ γύμναση τοῦ σώματος...

Ναί. Μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα ὑποστηρίζω, ὅτι καὶ τὸ ἀερόμπικς δὲν εἶναι καινούργιο. Εἶναι κι αὐτὸ μία, κακοποιημένη ὅμως, ἀντιγραφὴ ἀρχαιοελληνικοῦ προτύπου, ὅπως συμβαίνει μὲ τόσα καὶ τόσα ἄλλα –τελευταῖο ἀπ’ αὐτὰ τὸ παγκράτιο...–, πάνω στὰ ὁποῖα ἀσελοῦν, θὰ ἔλεγα, ἀδαεῖς, ἄσχετοι καὶ ἀνιστόρητοι ἢ γινώστες ἀλλὰ μὲ κακόβουλες διαθέσεις, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὡς στόχο ἢ τὸν χρηματισμὸ ἀπὸ τὴν ἐκμετάλλευσή τους ἢ νὰ μειώσουν τὴν αἵγλη, ἀξία καὶ σημασία τους ἔναντι ἄλλων παρεμφερῶν, μειώνοντας ἔτσι τὸ μεγαλεῖο τῆς δημιουργίας τῶν προγόνων μας.

Ἔχουμε λοιπὸν καθῆκον καὶ ὑποχρέωση ἔναντι τῶν προγόνων μας, προβάλλοντας μὲ τὶς πιὸ ἀπαραίτητες διευκρινίσεις τὶς δημιουργίες τους, ἀντιστεκόμενοι ταυτόχρονα σὲ ὁποιους σφετεριστές, ἀπὸ ὅπουδῆποτε κι ἂν προέρχονται καὶ ὅποιοι κι ἂν εἶναι, νὰ φωνάζουμε –ἦρθε πιὰ ἡ ὥρα– ὁμαδικὰ καὶ στεντόρια: «ἐκὰς οἱ θέβηλοι» ἀπὸ ὅλα ἐκεῖνα, ποὺ χρησιμοποιοῦν μὲ οἰκειοποίηση μόνο γιὰ ἐμπορευματοποίηση!.. Δὲν εἶναι δὲ οὔτε ρατσιστικὸ οὔτε σωβινιστικὸ νὰ ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴν ἀποκατάσταση ὅποιας ἱστορικῆς ἀλήθειας. Καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ τὸ ἀερόμπικς δὲν εἶναι κι αὐτὸ νέο, ἀλλὰ προϋπῆρξε αὐτούσιον καὶ σὲ πιὸ καλὴ κατάσταση μάλιστα στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα, ἀποτελεῖ ἀφ’ ἑαυτῆς ἱστορικὴ ἀλήθεια...

κτοῖς» μὲ τὴν ἱερότητα τῆς Ὀλυμπιακῆς Ἰδέας, ποὺ ἀντιπροσωπεύει μεγάλη ἀξία γιὰ τὸ ἔθνος μας. Ἀλλὰ καὶ οἱ ταγοί μας, πολιτικοὶ καὶ πνευματικοί, θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν ἀντιδράσει καὶ διαμαρτυρηθῇ γιὰ τὴν χρῆση τοῦ ὀνόματος «Ὀλυμπιάδας» στοὺς ἀγῶνες ἀναπήρων, ἀξιῶνοντας ἄλλη ὀνομασία, πρᾶγμα ποὺ οὐδόλως θὰ ὑποτιμοῦσε τὰ καθ’ ὅλα ἄξια θαυμασμοῦ ἄτομα γιὰ τὴν προσπάθειά τους νὰ ὑπερνήκουν τὶς φυσικὲς τους ἀδυναμίες.

Αὐτά, ἀντὶ οἱ μὲν πολιτικοὶ ταγοί μας νὰ συζητοῦν γιὰ τὴν «Ὀλυμπιάδα γιὰ παιδιὰ μὲ διανοητικὴ καθυστέρηση» τὸ 1999 στὴν Ἑλλάδα (ἐφημερίδα «Πειραικὴ Πολιτεία» τῆς 4/11/93), οἱ δὲ πνευματικοὶ ταγοί μας νὰ πετοῦν πομφόλυγες τῆς μορφῆς: «... δὲν πρέπει νὰ λέμε ἄτομα μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες ἀλλὰ ἄτομα μὲ εἰδικὰ προσόντα» (τὸ ἄκουσα σὲ τηλεοπτικὴ ἐκπομπή)· ἢ ὅτι: «... πίσω ἀπὸ κάθε ἄτομο μὲ εἰδικὲς ἀνάγκες κρύβεται ἓνα ἄτομο μὲ εἰδικὲς ἱκανότητες» (τὸ διάβασα σὲ ἐφημερίδα).

Ε.Ε. Μαματσούρης

ζ. Ἐπίχαρμος

Ὁ Ἐπίχαρμος ὁ Κῶρος παιδί ἀκόμη μετανάστευσε στήν Σικελία κι ἀπὸ ἐκεῖ στίς Συρακοῦσες, ὅπου ἐνενηκοντούτης ἀπέθανε. Σύμφωνα μὲ τὸν Διογένη Λαέρτιο ἔξι ἔτη πρὸ τῶν Περσικῶν (500 π.Χ.) ἦταν στήν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας του καὶ δίδασκε στίς Συρακοῦσες φυσιολογία, ἀστρονομία, μαθηματικά καὶ ἱατρική. Ὁ Ἀριστοτέλης ὅμως τὸν θεωρεῖ παλαιότερο καὶ μάλιστα «πολλῶ πρότερον Χιωνίδου καὶ Μάγνητος» («Ποιητική» III, 1448a).

Σύμφωνα μὲ τὸ Πάριον Μάρμαρον ὁ Ἐπίχαρμος ὑπῆρξε «εὐρετικός καὶ φιλότεχνος». Σ' αὐτὸν ἀποδίδεται ἡ εὐρεσις τῆς τραγωδίας, τὴν ὁποία τελειοποίησαν οἱ Ἀττικοὶ ποιητές. Ὁ Ἀριστοτέλης μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Ἐπίχαρμος εἰσήγαγε στήν τραγωδία τὴν πλοκὴ τῶν μύθων. Ὁ Διογένης Λαέρτιος ἰσχυρίζεται, ὅτι δίδαξε πενήντα δύο (52) δράματα, ἐνῶ ὁ Λύκων κάνει λόγο γιὰ τριάντα πέντε (35) μονάχα.

Ὁ Πλάτων, πού ὀφείλει πάρα πολλὰ στὸν Ἐπίχαρμο, τὸν θεωρεῖ ἰσοστάσιον τοῦ Ὀμήρου: «... Ὅλοι οἱ σοφοὶ πλὴν τοῦ Παρμενίδου συμφωνοῦν, ὅτι ὅλα τὰ ὄντα βρίσκονται σὲ κατάσταση “γίγνεσθαι” καὶ κανένα δὲν εἶναι τελειωμένο... Ὁ Πρωταγόρας, ὁ Ἡράκλειτος, ὁ Ἐμπεδοκλῆς καὶ ἀπ' τοὺς ποιητὲς οἱ κορυφαῖοι καὶ τῶν δύο εἰδῶν τῆς ποιήσεως, τῆς κωμωδίας ὁ Ἐπίχαρμος καὶ τῆς τραγωδίας ὁ Ὀμηρος, ὁ ὁποῖος, λέγοντας “Ὡκεανὸν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν”, εἶναι σὰν νὰ θεωρῇ τὰ ὄντα γεννήματα τῆς ροῆς καὶ τῆς κινήσεως» («Θεαίτητος», 152 e).

Δὲν χωρεῖ ἀμφιβολία, ὅτι ὁ Πλάτων εἶχε στήν διάθεσί του κάποια ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἐπιχάρμου –δέκα τόμοι κατὰ τὸν Πορφύριο– αὐτούσια. Πολλοὶ μάλιστα ἰσχυρίζονται, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος εἶχε ὅλο τὸ ἔργο τοῦ Ἐπιχάρμου, τὸ ὁποῖο συμβουλευόταν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ὅπως κι ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, σ' ἓνα ἐκ τῶν διασωθέντων ἀποσπασμάτων του ὁ Ἐπίχαρμος ἐμφανίζεται «παρμενιδικός», ἀφοῦ ἀρνεῖται παντάπασιν τὴν κίνησι καὶ τὴν μεταβολὴ τῶν ὄντων: «Οἱ δὲ θεοὶ ὑπῆρχαν πάντοτε καὶ οὐδέποτε ἔχουν ἔλλειψιν τίνα· τόσο ὁ κόσμος τους ὅσο καὶ οἱ νόμοι τους εἶναι ἀθάνατοι. Λέγεται, ὅτι πρῶτο δημιουργήμα τῶν θεῶν εἶναι τὸ χάος· αὐτὸ ὥστόσο δὲν εἶναι ὀρθό, διότι μόνο αὐτό, πού δὲν γίνεται ἀπὸ κανένα ἄλλο καὶ μέσα σὲ κανένα ἄλλο, μπορεῖ νὰ λέγεται πρῶτο. Ὅμως, μὰ τὸν Δία, οὔτε καὶ δεύτερο· διότι τὰ ὄντα, πού τώρα ἐξετάζουμε, ὑπῆρχαν πάντοτε» (Diels-Kranz).

Ἐκανε ἄραγε λάθος ὁ Πλάτων, χαρακτηρίζοντας «ροϊκὸν» τὸν Ἐπίχαρμο; Ὁχι ἀσφαλῶς, ὅπως δὲν κάνουμε κι ἐμεῖς λάθος, τοποθετῶντας τὸν Ἡράκλειτο μεταξὺ τῶν φιλοσόφων τοῦ «εἶναι» ἢ τὸν Παρμενίδη μεταξὺ τῶν «ροϊκῶν». Ὁ λόγος, τὸ σοφὸν καὶ τὸ πῦρ τοῦ Ἐφεσίου δὲν ὑπόκεινται σὲ καμμιὰν ἀπολύτως μεταβολή, ὅπως ἀντίθετα καὶ ὁ κόσμος τῆς «δόξας» τοῦ Παρμενίδου οὐδέποτε παύει νὰ γίγνεται. Ὁ Ἀλκιμος πρῶτος ἐπρόσεξε, ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τῶν ὄντων σὲ νοητὰ (ιδέες) καὶ αἰσθητὰ ἀνήκει στὸν Ἐπίχαρμο. Δὲν ἀποκλείεται λοιπὸν ὁ Πλάτων νὰ ὀφείλῃ στὸν Ἐπίχαρμο τὴν θεωρίαν τῶν ιδεῶν, τῶν ὁποίων ἡ φύσις εἶναι αἰωνίως «ταύτη καὶ ὁμοία» ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ αἰσθητὰ ὄντα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουν σταθερὴ ποιότητα καὶ ποσότητα, ἀλλὰ βρίσκονται σὲ διαρκῆ κίνησι καὶ μεταβολή. Στὸ παραπάνω ἀπόσπασμα μπορούμε νὰ δοῦμε ὅχι μόνο τίς δύο αὐτὲς ἐννοιες (νοητὰ-αἰσθητὰ) ἀλλὰ καὶ τὸ «ἐκμαγεῖον ἢ ὑποδοχὴν» τοῦ «Τιμαίου»· αὐτὸ τό: «μὴ ἔχον γ' ἀπὸ τινος μήδ' ἐς ὃ, τι πρᾶτον μόλοι», εἶναι ἀποκαλυπτικό!

“Ενα ἄλλο ἀπόσπασμά του μᾶς πληροφορεῖ, ὅτι ἡ διαλογικὴ μέθοδος τοῦ Πλάτωνος ἦταν γνωστὴ στὸν φιλόσοφο ποιητὴ: « Ἡ αὐλῆσις εἶναι κάποιο πράγμα; – Βεβαί-
ότατα. – Ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐλῆσις; – Ἀσφαλῶς ὄχι. – Ἀς ἐξετάσουμε, τί εἶναι ὁ
αὐλῆτης; Εἶναι ἄνθρωπος; – Βεβαίότατα. – Δὲν νομίζεις, ὅτι ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα
καὶ σχετικὰ μὲ τὸ ἀγαθόν; Τὸ ἀγαθὸ καθαυτὸ δὲν εἶναι ἓνα πράγμα; Κι ὅποιος τὸ μα-
θαίνει καὶ τὸ κατανοεῖ δὲν γίνεται κι ὅλας ἀγαθός; Διότι, ὅπως γίνεται αὐλῆτης αὐτὸς
ποὺ μαθαίνει αὐλῆσιν, χορευτὴς αὐτὸς ποὺ μαθαίνει χορόν, πλέκτης αὐτὸς ποὺ μα-
θαίνει πλεκτικήν, ἔτσι ἀκριβῶς, ἂν κάποιος μάθῃ κάτι παρόμοιο μὲ αὐτά, δὲν θὰ ταυ-
τισθῇ μὲ τὴν τέχνην, ἀλλὰ θὰ γίνῃ ἓνας τεχνίτης της» (Diels-Kranz).

“Ενα τρίτο ἀπόσπασμα τοῦ Ἐπιχάρμου, ποὺ ἔμμεσα ἀναφέρεται στὰ Μαθηματικὰ
καὶ συγκεκριμένα στὴν θεωρία τῶν ἀρτίων καὶ περιττῶν ἀριθμῶν, ἐπιβεβαιώνει τίς πα-
ραπάνω σκέψεις μας σχετικὰ μὲ τὴν διαλογικὴν μέθοδο, ἐνῷ ταυτόχρονα πείθει τὸν
Οὐγγρο ἱστορικὸ τῆς Μαθηματικῆς Αἰ. Szabo, ὅτι ὁ Ἐπίχαρμος γνώριζε βασικούς
ὀρισμούς τῶν «Στοιχείων» τοῦ Εὐκλείδου: «– Ἄν σ’ ἓναν ἀριθμὸ περιττὸν ἢ ἄρτιον προ-
σθέσουμε ἓνα ψηφίον, ἢ ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα ἀφαιρέσουμε ἓνα, ὁ ἀριθμὸς θὰ παραμείνῃ
τὸ ἴδιον; – Ὁχι βέβαια. – Ἄν σ’ ἓνα πηχναῖο μέτρο προσθέσουμε ἢ ἀφαιρέσουμε κά-
ποιο μῆκος, θὰ παραμείνῃ τὸ μῆκος ἐκεῖνο; – Ἀσφαλῶς ὄχι. – Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο θὰ
πρέπει νὰ ἐξετάσουμε καὶ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἓνας μεγαλώνει, ὁ ἄλλος φθίνει
κι ὅλοι βρῖσκονται σὲ διαρκῇ μεταβολή. Ὅ,τι ὅμως μεταβάλλεται καὶ δὲν μένει στὴν
ἴδια κατάστασι θὰ πρέπει νὰ εἶναι διαφορετικὸ ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴ. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ
γιὰ μᾶς: Ἄλλοι ἦμαστε χθές, ἄλλοι σήμερα κι ἄλλοι θὰ εἴμαστε σὲ λίγο· σύμφωνα δὲ
μὲ τὸν συλλογισμό αὐτὸ διαφορετικοὶ ἀπ’ ὅ,τι τώρα εἴμαστε» (Δ. Λαέρτιος).

Ὁ Ἐπίχαρμος πέραν τοῦ βασικοῦ ἔργου του «καὶ ὑπομνήματα κατατέλει», ἐν οἷς
φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἱατρολογεῖ. Θὰ παραθέσουμε μερικὰ ἐξ αὐτῶν, ἐνδεικτικὰ
τοῦ ἥθους καὶ τοῦ ὕφους τοῦ σοφοῦ: « Ἀνδρὶ θ’ ὑγιαίνειν ἀριστόν ἐστιν, ὥς γ’ ἐμοὶ δο-
κεῖ. – Οὐ μετανοεῖν, ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν ἄνδρα τὸν σοφόν. – Ἄ δὲ φύσις ἀγαθὰς
πλέονα δωρεῖται, φίλοι. – Ἐφώδιον θνατοῖς μέγιστόν ἐστιν εὐσεβὴς δῖος. – Νοῦς ὀρῇ
καὶ νοῦς ἀκούει· ἄλλα κωφὰ καὶ τυφλά» (Diels-Kranz).

Τὰ ὑπομνήματα αὐτὰ σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν πολυμαθεῖα τοῦ ἀνδρὸς μᾶς ἐπιβάλλουν
νὰ τὸν συμπεριλάβουμε μεταξὺ τῶν σοφῶν, οἱ ὅποιοι δὲν εἶχαν δική τους θεωρίαν καὶ
μεθόδους ἔρευνας, ἀλλ’ ὡς σκοπὸν εἶχαν τὴν διάσωσι καὶ διαιώνισι τῶν γνώσεων, ποὺ
παρελάμβαναν ἀπὸ τοὺς προγενέστερούς τους. Γνώσεων, τῶν ὁποίων οἱ ρίζες ἀνάγο-
νταν στὴν ἐποχὴ τῶν ἀνθρώπων «τῶν πρὸ τῆς νῦν γενέσεως», δηλαδὴ στὸν πολιτισμὸ
τοῦ Διὸς καὶ τῶν θεῶν-βασιλέων. Αὐτὸ τὸ λέγει καθαρὰ ὁ Πλάτων στὸν «Τίμαιον» καὶ
τὸν «Φίληρον»: «Θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις, ὥς γὰρ ἐμοὶ καταφαίνεται... καὶ οἱ μὲν
παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν καὶ ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντες, ταύτην τὴν φήμην παρέδο-
σαν... πειστέον δὲ τοῖς εἰρηκόσιν ἔμπροσθεν... ἀδύνατον οὖν θεῶν παισὶν ἀπιστεῖν,
καίπερ ἄνευ τε τῶν εἰκότων καὶ ἀναγκαίων λέγουσιν...».

Ματαιοπονοῦν ὅσοι πασχίζουν νὰ περάσουν στὴν ἀνθρωπότητα τίς ἐξ-ονσιαστικὲς
ἀπόψεις περὶ τοῦ «θαύματος τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς» ἢ περὶ τῆς ἀνατολικῆς προελεύ-
σεως τῆς γνώσεως κ.ο.κ. Τὰ ἀποσπάσματα τῶν σοφῶν καὶ τοῦ Ἐπιχάρμου μᾶς παρα-
πέμπουν ὁλόισια στὸν παμπάλαιον πολιτισμὸ τῶν Ἑλλήνων, ὁ ὁποῖος ἀνεγεννήθη τὴν
Ἀρχαϊκὴ ἐποχὴ.

Σαράντος Πάν

ΚΑΛΟΜΕΝΟΣ ΛΑΣΤΡΙΑΝΟΣ

ῚΕρευνα Γερμανοῦ φυσικοῦ ἀπομυθοποιεῖ τὴν «θεωρίαν» τοῦ Ὶλβέρτου Ὶινστáιν

Πρόκειται περὶ ἐνὸς ἄρθρου, τὸ ὁποῖον ἐντελῶς συμπτωματικῶς ἀνεκάλυψε εἰς τὰς σελίδας τοῦ γερμανικοῦ διμηνιαίου πρωτοποριακοῦ περιοδικοῦ «Χῶρος καὶ Χρόνος»¹. Γνωρίζω, ὅτι τὸ φυσικομαθηματικὸν μέρος δὲν ἄπτεται ἀμέσως τῆς θεματολογίας τοῦ «Δανλοῦ». Δὲν σκοπεύομεν ἐξ ἄλλου νὰ ἀσκήσωμεν ἐκ τῆς θέσεως αὐτῆς οἰονδήποτε εἶδους φυσικομαθηματικὴν κριτικὴν, πολλῶ μᾶλλον νὰ ἀναλάβωμεν ἐπιχειρήσιν ἀνατροπῆς τῶν θεωριῶν τῆς σχετικότητος. Τὸ ἱστορικὸν ὅμως παίσιον καὶ τὰ γεγονότα, ὡς ἐκτυλίσσονται κάτω ἀπὸ ἐντελῶς διαφορετικὸν πρῶσμα, φωτίζουν τὴν σκέψιν μας μὲ ἀναπάντεχον, σχεδὸν ἐκτυφλωτικὸν φῶς. Ὶ ἀπόδοσις τοῦ κειμένου ἐκ τῆς γερμανικῆς ἦτο ἐξαιρετικῶς δύσκολος, καθ' ὅτι τὸ ἐμπαθὲς ὕφος τοῦ ἀρθρογράφου θίγει ἐμμέσως τοὺς διδασκάλους μου, τοὺς καθηγητάς μου, τοὺς συναδέλφους μου φυσικομαθηματικούς καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον.

* * *

Μεταπολεμικῶς ἡ ἐπιστήμη τῆς Φυσικῆς καθωδηγήθη παγκοσμίως εἰς μίαν πορείαν ἐντελῶς διαφορετικὴν τῆς ἀναμενομένης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς τρίτης δεκαετίας τοῦ αἰῶνος. Τὴν νέαν αὐτὴν πορείαν ἐσφράγισε κυρίως ἓνα ὄνομα: Ὶλβέρτος Ὶινστáιν. Ὶ θεωρία τῆς σχετικότητος, ἣτις ὑποτίθεται, ὅτι ἀνήκει εἰς αὐτόν, κατέχει ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τὴν Φυσικὴν τὴν ἰδίαν σημασίαν, ὅσον εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καθολικῆς Ὶκκλησίας τὸ δόγμα τῆς ἀμιάντου συλλήψεως τῆς Παρθένου Μαρίας, αἱ δὲ διδασχαὶ τοῦ Ὶινστáιν διεκδικοῦν τὴν θέσιν τοῦ παπικοῦ ἀλαθήτου. Ὶ ἀμφιβάλλον ἐξοστρακίζεται, ἀφοριζόμενος, ἐκ τῆς κοινωνίας τῶν ἐπιστημόνων, καταδεδικασμένος εἰς ἀφάνειαν. Πλήθος ἐπιστημόνων καὶ ἰνστιτούτων διαβίουν σήμερον ὡς οἱ πάπαι τῆς Ρώμης ἐπὶ ἐποχῆς Λουθήρου, παχυλῶς τρεφόμενοι ὑπὸ τῶν διδασκαλιῶν «ἐνὸς λίθου» (= Ein-stein γερμανιστί). Ὶ Εφ' ᾧ δικαίως ὁ φυσικὸς Δρ. Πλίχτα εἰς τὸ βιβλίον του «Ὶ μυστικὴ ἐξίσωσις τοῦ Θεοῦ»² δηκτικώτατα παρατηρεῖ: "... διατί νὰ ριποκινδυνεύσωμεν ὅ,τι ἔτι ἀνοικοδομήσαμεν;".

Ὶ Εν τούτοις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πληθαίνουν αἱ ἐνδείξεις, ὅτι ἡ κοσμοθεωρία τῆς συγχρόνου «ὀρθοδόξου» Φυσικῆς, ἡ κατ' οὐσίαν ὑπὸ τοῦ Ὶινστáιν πεσφραγισμένη καὶ ἀπὸ δύο τοῦλάχιστον γενεὰς φυσικῶν ὑποστηριζομένη καὶ διδασκομένη, εἶναι ἐσφαλμένη. Ὶ Ὅσον χαλεπῶς καὶ βραδύως φέρομε τὸν «ἐκπατρισμόν», δέον ὅπως ἀποχαιρετίσωμεν καὶ ἀποχωρισθῶμεν τῶν πλειοτέρων προτύπων, τῇ βοηθείᾳ τῶν ὁποίων ἡ Φυσικὴ καὶ μετ' αὐτῆς τὰ Μαθηματικὰ προσεπάθουν προσέγγισιν τινὰ τε καὶ ἐρμηνείαν τῶν παγκοσμίων φαινομένων. Μεταξὺ τῶν ὡς ἄνω προτύπων συγκαταλέγεται προφανῶς καὶ τὸ τοῦ ἀτόμου, εἰς τὴν μέχρι σήμερον τοῦλάχιστον παραδεδεγμένην μορφήν του.

1. *Raum und Zeit*: Ehlers Verlag, Heft 84, Nov.-Dez. 1996.

2. *Peter Plichta: Gottes geheime Formel*. Langen-Müller, 1995.

Τὴν εἰς τὸν ὀρίζοντα σκιαγραφομένην ἀναθεώρησιν δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ συγκρατήσουν οὐδὲ οἱ στεροῦμενοι κριτικῆς προπαγανδιστὰι τοῦ Ἀινστάιν ὡς λόγον χάριν ὁ Μάρτιν Οὐρμπαν³, διευθυντῆς ἐκδόσεων ἐπιστημονικῶν θεμάτων τῆς «Ἐφημερίδος Νοτίου Γερμανίας», ὅστις ἔτι ἐν ἔτει 1988 προσεπάθει νὰ κατατάξῃ τοὺς κριτικούς τῆς θεωρίας τοῦ Ἀινστάιν εἰς τὸ πλευρὸν τῶν ἀντιστοιμιῶν (!), οἵτινες ἀπῆλθον ἐκ τῶν ἐθνικοσοσιαλιστῶν μίαν «γερμανικὴν φυσικὴν».

Ὅμοι μετὰ τοῦ ἐπιστήμονος Βάλτερ Ντίσλερ⁴ διερωτᾶται τις: «Μήπως ἡ πίστις εἰς τὴν θεωρίαν τῆς σχετικότητος τοῦ Ἀινστάιν ὁδηγεῖ εἰς εἶδος τι πνευματικῆς ἀνικανότητος;». Ἡ ἐρώτησις ἀναδύεται ἐφιαλτικῶς μὲν, πλὴν εὐλόγως, λαμβανομένου ὑπ' ὅσιν ὅτι οὐδεὶς μέχρι σήμερον ἐνόησε τὴν θεωρίαν τῆς σχετικότητος τοῦ Ἀινστάιν, συμπεριλαμβανομένων τῶν χιλιάδων ἐπιστημόνων, οἵτινες διδάσκουν, ἐργάζονται καὶ ἐρευνοῦν μετ' αὐτῆς. Καθ' ὅμοιον τρόπον οὐδεὶς τολμᾷ νὰ ὁμολογήσῃ σήμερον, ὅτι δὲν ἀντιλαμβάνεται τὸν Ἀινστάιν, διότι αὐτομάτως θὰ ἐσήμαινε τοῦτο, ὅτι εἶναι ἀκατάλληλος διὸ τὴν ὑπηρεσίαν, εἰς ἣν διωρίσθη.

Ἀδιάλλακτος καὶ ὀξύτατος κριτικὸς τῶν θεωριῶν τοῦ Ἀινστάιν ὑπῆρξεν ὁ αὐστριακὸς φυσικομαθηματικὸς καὶ συγγραφεὺς Γκόττχαρντ Μπάρτ⁵. Οὗτος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν συνέλεγεν προσεκτικῶς ὅτιδήποτε ἐγράφετο περὶ Ἀινστάιν, ἀδιακρίτως ἐὰν τὰ δημοσιεύματα αὐτὰ ἦσαν ὑπὲρ ἢ κατὰ αὐτοῦ. Κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς δεκάδων χιλιάδων κλητούς τε καὶ ἀκλήτους ἱεραποστόλους τοῦ Ἀινστάιν ἔκρινε τὰ πάντα ἀναλυτικῶς. Κάτοχος ὢν εἰδικῶν μαθηματικῶν γνώσεων, ἀντελήφθη πρὸ πάντων τὸ λάθος εἰς τὴν καλουμένην μεταμόρφωσιν κατὰ Λόρεντζ (Lorentz), ἐν ἣ ἀνεγνώρισε τὴν μεγαλύτεραν ἀπάτην εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐπιστήμης.

Ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ Μπάρτ ἐδημοσίευσεν τὴν ἐργασίαν, ἥτις παρατίθεται κατωτέρω, εἰς τὸ γερμανικὸν περιοδικὸν «Χῶρος καὶ Χρόνος», ἔνθα ἐκθέτει τὴν ἄποψιν, ὅτι ὁ Ραϊντγκεν⁶ ἦτο ὁ κοσμήσας τὸν ἀσημαντὸν Ἀινστάιν μετὰ τῶν πτερυγῶν τοῦ διασήμου μαθηματικοῦ Ἀνρί Πουανκαρέ⁷. Ὁ Ἀινστάιν ὑποκλέπτει ἀντιγράφον τὸν Πουανκαρέ, εὐλογίαις δὲ Ραϊντγκεν δημοσιεύει τὰ κλοπιμαῖα ὡς ἰδικά του εἰς τὰ «Ἐπιστημονικὰ Χρονικά» (Annalen), μίαν σημαντικὴν εἰς τὸν τομέα τῆς Φυσικῆς περιοδικὴν ἐκδοσιν ἐπιστημονικῶν ἀνακοινώσεων. Τὰ ἀνωτέρω ἀποτελοῦν μέρος ἐνὸς διεστραμμένου σχεδίου τοῦ Ραϊντγκεν, στόχον ἔχοντος τὴν ἐκδίκησιν (!) ἐναντίον τοῦ ἐπιστημονικοῦ κατεστημένου τῆς ἐποχῆς του.

3. Martin Urban, (Süddeutsche Zeitung).

4. Walter Dissler.

5. Gotthard Barth +, Zwingendorf, Αὐστρία.

6. Wilhelm Conrad Röntgen (1845-1923). Φυσικὸς καθηγητῆς ἐν Χωενχάιμ, Στρασβούργῳ, Γκίησεν, Βύρτσμπουργκ καὶ Μονάχῳ. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἠσχολήθη μετὰ τῆς θερμικῆς ἀγωγιμότητος τῶν κρυστάλλων, τῆς εἰδικῆς θερμότητος τῶν ἀερίων κ.λπ. Γνωστὸς ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ὁμωνύμων ἀκτίνων ἢ ἀκτίνων Χ, διὰ τὴν ὁποίαν τοῦ ἀπηνεμήθη τὸ πρῶτον ἱστορικὸν ὥραβεϊον Νόμπελ διὰ τὴν Φυσικὴν ἐν ἔτει 1901.

7. Henri Poincaré (1854-1912). Γάλλος μαθηματικὸς, ἀστρονόμος καὶ φιλόσοφος. Καθηγητῆς ἐν Παρισίοις. Ἐξεπόνησε μελέτας εἰς τὰ μαθηματικά (ἄλγεβραν, διαφορικὸν λογισμόν, συναρτήσεις κ.λπ.) καθὼς ἐπίσης εἰς τὴν φυσικὴν (ἠλεκτροδυναμικὴν, φωτοθεωρίαν) καὶ κυρίως εἰς τὴν ἀστρονομίαν, ἔνθα τὰ ἔργα του ἀποτελοῦν τὸ ἀποκορύφωμα τῆς κλασσικῆς θεωρητικῆς ἀστρονομίας.

‘Ο Μπάριτ δεν είναι ο μόνος ασκῶν κριτικὴν ἐναντίον τοῦ Ἀινστάιν. Ἐκατοντάδες ἐκδόσεων, χιλιάδες ἐπιστημονικῶν δοκιμῶν ἀνατρέπουν τὸν Ἀινστάιν καὶ τὰς δύο περὶ σχετικότητος θεωρίας του. Παραδόξως ὁμως οὐδὲν καθίσταται γνωστὸν εἰς τὸ εὐρύτερον κοινὸν καὶ κατὰ συνέπειαν οὐδὲν ἐκαρποφόρησεν. Ἡ «Μεγάλῃ Ἐπιστήμῃ» (Big Science) διεθνῶς τὰ ἀγνοεῖ, ἀπειλοῦσα οἰονδήποτε πολιτικόν, ὅστις ἐνδεχομένως συμπαραταχθῇ μετὰ τῶν πολεμίων κριτικῶν τῆς θεωρίας, ὅτι ἡ χώρα του θὰ ὑποβιβασθῇ ἐπιστημονικῶς εἰς ἐπίπεδον ἀνυπαρξίας, τὸ δὲ μέλλον τὸ ἰδικόν του καὶ τῆς χώρας του θὰ εἶναι σκοτεινὸν καὶ ἀδέβαιον.

Εἶναι ἀναγκαῖον διὰ τὸν ἀναγνώστην νὰ τονισθῇ, ὅτι ἡ δεικτικὴ κριτικὴ τοῦ Μπάριτ, ὡς ἀκολούθως παρατίθεται, εἶναι ἀποτέλεσμα ἐρεΐνης δεκαετιῶν. Ἄς μὴν ἀπορριφθοῦν λοιπὸν ἀσυνζητητὶ ὡς ἐμπαθεῖς ὑπερβολαὶ αἱ ἐφιαλτικαὶ διαστάσεις τοῦ κατηγορητηρίου του.

Τὸ ἄρθρον τοῦ Γερμανοῦ ἐρευνητοῦ Gotthard Barth Αἴνσταϊν: Ἡ ΧΙΜΑΙΡΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ

Ἀἰ ἀπὸ πεντηκονταετίας ἄκαρποι ἐρευνᾶν μου περὶ τὸν Ἀινστάιν ἔλαβον προσφάτως καὶ ἐντελῶς ἀπρόοπτος μίαν ἐκπληκτικῶς ἀπίστευτον τροπὴν. Πρόκειται περὶ μιᾶς πλήρους ἀναστροφῆς τοῦ μύθου Ἀινστάιν. Ὁ μέγας ἀπατεὼν δὲν ἦτο ὁ ἀσήμαντος ἀντιγραφεὺς Ἀινστάιν ἀλλὰ ὁ πανίσχυρος κάτοχος βραβείου Νόμπελ φυσικὸς Ραϊντγκεν. Αὐτὸς ὠδήγησεν τοὺς πάντας εἰς παραλογισμόν. Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἐθεώρουν τὸν Ἀινστάιν ὡς ἐπιστήμονα, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἐὰν ἦ ὅχι εὕρισκετο ἐν πλάνῃ.

Ἡ σχέσις τοῦ Ραϊντγκεν μετὰ τὴν ἀλήθειαν ἦτο προφανῶς διεστραμμένη, ὡς οὐδεμίαν δι’ αὐτὸν ἀξίαν ἔχουσα. Τελικὸς στόχος του ἦτο ἡ γελοιοποίησις τῆς Ἐπιστήμης. Ἐν πλήρει ἀνευθυνότητι ἐναντι τοῦ ἀνθρώπου Ἀινστάιν καὶ ἐναντι τῆς ἀληθείας κατώρθωσε διὰ ραδιοεργιῶν νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι καὶ ἀποτυχημένος τις, ἓνα τίποτε, ἓνα μηδενικόν, ὡς ὁ Ἀινστάιν, εἶναι δυνατόν νὰ ἀνακηρυχθῇ καθηγητὴς Πανεπιστημίου καὶ νὰ διακριθῇ διὰ τῆς ἀπονομῆς τοῦ βραβείου Νόμπελ.

Ὁ Ραϊντγκεν ὡς ἀπεριορίστου ἰσχύος κυρίαρχος καὶ ἀπόλυτος ἐλεγκτὴς ἐπὶ τῶν δημοσιεύσεων εἰς τὰ “Ἐπιστημονικὰ Χρονικά” διέθετε ἀναμφισβητήτως τὴν ἀπαιτουμένην ἐξουσίαν. Ἀνέδειξεν εἰς “προφέσορα” τὸν ἄτυχον διδάσκαλον τεχνικῆς σχολῆς Ἀινστάιν ἐναντίον τῆς βουλήσεως τῆς Συγκλήτου τῶν καθηγητῶν. Ὅταν ὁ ἀσήμαντος ὑπαλληλάκος Ἀινστάιν ὑπέβαλε τὴν παραίτησίν του, διότι μετεκαλεῖτο ὡς καθηγητὴς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ζυρίχης, ὁ προϊστάμενός του ἐπίστευεν, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀηδοῦς ἀστείου. Ἀντιθέτως ὁμως τὸ πανεπιστήμιον ἤθελε νὰ ἐπιδείξῃ ἐκσυγχρονισμένην ἀντίληψιν καὶ ἀναγνώρισιν τοῦ “παλμοῦ τῆς ἐποχῆς”. Ἐξ ἄλλου τὸ γεγονός ἐξέφραζε καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πανισχύρου Ραϊντγκεν. Ἐνα ἀκόμη δῆμα εἰς τὸ μεγαλόπνοον σχέδιόν του νὰ ἀναδείξῃ “νομπελίστα” ἓνα ἀποτυχημένον.

Ὁ Ἀινστάιν εἶχεν ἀρχίσει τὴν σταδιοδρομίαν του ὡς προβληματικὸς μαθητὴς, ὡς μικρὸς ἀνεπρόκοπος. Αἱ σπουδαί του διεκόπησαν εἰς τὴν πέμπτην τάξιν τοῦ ἐν Μονάχῳ γυμνασίου ἐξ αἰτίας ἐνὸς νευρικοῦ κλονισμοῦ καὶ καταρρεύσεως, δεόντως πιστοποιηθείσης ὑπὸ τῶν ἱατρῶν. Οἱ γονεῖς του ἀπουσίαζον ἐν Ἰταλίᾳ. Εἰς τὴν προσπάθειαν ἐπανόδου του εἰς τὸ σχολεῖον ἀποτυχάνει καθὼς ἐπίσης καὶ κατὰ τὰς εἰσαγωγικάς ἐξετάσεις

διά την Πολυτεχνικήν Σχολήν τῆς Ζυρίχης. Κατόπιν προετοιμασίας ἐνὸς ἔτους εἰς μίαν μέσιν ἐπαγγελματικὴν σχολὴν κατορθώνει ἐπὶ τέλους τὴν παρακολούθησιν ἐνὸς τετραετοῦς κύκλου σπουδῶν εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν, ὅθεν ἀπεφοίτησεν ὡς “μηχανικός” μὲ ἐιδικότητα “διδασκάλου Φυσικῆς”.

Μετὰ διετὴ λοιπὸν καθυστέρησιν –νευρικός κλονισμός, ἐπαγγελματικὴ σχολή– εἰκοσαετῆς ὧν, ἀποφοιτᾷ ἐν ἔτει 1900 ἀπὸ τῆν Πολυτεχνικὴν Σχολήν, πλὴν ὅμως ὁ βαθμὸς τοῦ πτυχίου του παραμένει ἄγνωστος εἰς τὰ βιογραφικὰ τοῦ Ἀινστάιν. Οἱ θαυμασταὶ του παρέλειψαν οὕτως ἓνα σημαντικὸν ἀποδεικτικὸν στοιχεῖον τῆς “ὑπερανθρώπου εὐφυΐας” τοῦ προστατευομένου των. Ἀλλ’ ἴσως αὐτὸς ἀκριβῶς ὁ βαθμὸς νὰ ἦτο ἡ αἰτία μὴ εὐρέσεως ἐργασίας ὡς “εἰδικοῦ διδασκάλου Φυσικῆς”. Οὐδεμία Σχολὴ ἐπεθύμει τὸν “εὐφυῆ”. Εἰς τὴν ἀπεγνωσμένην αὐτὴν κατάστασιν, βοηθούμενος ὑπὸ φίλου τινος, διορίζεται ἐν Βέρνη ὡς “ἐλεγκτὴς εὐρεσιτεχνιῶν τρίτης κατηγορίας”, ἔνθα ἐργάζεται μέχρι τῆς μετακλήσεώς του εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ζυρίχης.

‘Ο Ἀινστάιν ἀντιγράφει τὸν Πουανκαρέ

Ο Ραϊντγκεν ὑποχρεοῦται νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν ἐβδόμην τάξιν τοῦ γυμνασίου τῆς Οὐτρέχτης ἐξ αἰτίας ἀνακαλύψεως μιᾶς ἐπιτυχημένης γελοιογραφίας εἰς δάρος τῶν καθηγητῶν του, ὅταν ὑπερφάνως ἀρνήται νὰ κατονομάσῃ τὸν σχεδιαστήν. Ἀκολουθεῖ μία ἐπιπρόσθετος ἐξέτασις, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποτυγχάνει. “Ὅπως ὁ Ἀινστάιν καὶ τινες ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι διέκοψαν τὰς γυμνασιακάς των σπουδὰς, παρακολουθεῖ ἐπὶ χρονικὸν τι διάστημα μαθήματα εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν Σχολήν τῆς Ζυρίχης. Ὑπὸ τύχης καὶ διπλωματικότητος εὐνοούμενος, ἀποκτᾷ περιστασιακὰς ἐπαφὰς μετὰ διαφόρων καθηγητῶν, οἵτινες πείθονται καὶ προσλαμβάνουν τὸν Ραϊντγκεν ὡς βοηθὸν εἰς νέον τι πανεπιστήμιον, ἕως ὅτου ἀναγορευθῇ ὁ ἴδιος καθηγητής.

Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀκτίνων Χ (γνωστῶν ὡς “ἀκτίνων Ραϊντγκεν”) τὴν κυρίως ἔρευνα καὶ τὸν φόρτον ἐργασίας ἐβάστασαν οἱ ἐπὶ διδακτορία φυσικοὶ Φρίντριχ καὶ Κνίππινγκ (Friedrich καὶ Knipping). Ἀμφότεροι ὅμως ἀπῆλθον μὲ κενὰς χεῖρας. Ὁ Ραϊντγκεν εὗρίσκετο ἤδη ἐν ὄξυτάτῃ διαστάσει καὶ διαξιφισμοῖς μετὰ τῶν ἐπιστημονικῶν ὑπαλλήλων. Κατὰ τὴν τελετὴν τῆς ἀπονομῆς τοῦ βραβείου Νόμπελ, παρ’ ὅλον ὅτι ἀπετέλει προδιαγραφὴν, ἀπέφυγε τὴν ὑποχρεωτικὴν διάλεξιν περὶ τῆς ἐφευρέσεώς του. Ἰσως αἱ δυσκολίαι του λόγῳ ἐλλείψεων (ἀπολυτήριον γυμνασίου, ἀκαδημαϊκὸν κ.λπ.) νὰ ἀπετέλουν ἓνα ἀκόμη ἐπιπρόσθετον λόγον καὶ αἰτιολογίαν τοῦ διακαοῦς του πόθου νὰ γελοιοποιήσῃ τὴν ἐπιστήμην. Ἡ καταστροφή θὰ ὀλοκληρωθῇ μὲ τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν του ἐπὶ τῶν “Ἐπιστημονικῶν Χρονικῶν” ὡς κατέχοντος βραβεῖον Νόμπελ, καθὼς ἐπίσης καὶ μὲ τὸν ἀνεξήγητον τρόπον ἀντιδράσεως καὶ ἐν γένει ἀκατανοήτου συμπεριφορᾶς τῶν συναδέλφων του καθηγητῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονται πολλὰ διάσημα ὀνόματα.

Ἐχὼ ἀποδείξει, ὅτι ὁ Ραϊντγκεν ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ὁ Ἀινστάιν ἐν ἔτει 1905 εἶχεν ἀντιγράψῃ τὸν Πουανκαρέ. Ἐξ ἄλλου ὁ ἴδιος ὁ Πουανκαρέ διαμαρτυρόμενος εἶχε κατηγορηματικώτατα καταγγεῖλει τὴν κλοπὴν. Τὸ γεγονὸς συνέβη, ὅταν ὁ διάσημος μαθηματικὸς Πουανκαρέ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς παγκοσμίου ἐκθέσεως ἐν Ἀγίῳ Λουδοβίκῳ (1905) ἐπραγματοποίησε μίαν μεγάλην διάλεξιν, παραθέτων τὰς ἐκπληκτικὰς κατακτήσεις τῆς συγχρόνου Φυσικῆς, ὁμιλῶν περὶ ἀκτίνων Ραϊντγκεν, περὶ ραδίου, περὶ ραδιοφώνου, Μαρκόνι κ.λπ., καθὼς ἐπίσης καὶ περὶ σχετικοῦ χρόνου συμφώνως πρὸς τὴν κατὰ Λόρεντζ μεταμόρφωσιν. Ἡ διάλεξις ἐκείνη ἦτο τότε διὰ τοὺς φυσικοὺς ὅλου τοῦ κόσμου

τὸ θέμα τῆς ἡμέρας καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπασχόλει καὶ τὰ “Ἐπιστημονικά Χρονικά”. Ὁ Ραϊντγκεν καθωδήγησε τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπιτροπὴν (ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μάξ Πλάνκ) εἰς συλλογικὴν ἀπάτην. “Ἀπαντες ἐγνώριζον τὴν κλοπὴν τοῦ Ἀινστάιν.

Σήμεραρον κατέχω μίαν διαφορετικὴν, πλέον συγκεκριμένην, ἄποψιν: Ὡς ἰσχυρίζεται καὶ ὁ Γιάφφε, βοηθὸς τοῦ Ραϊντγκεν, ὁ μικρὸς ἀδέξιος δασκαλάκος Ἀινστάιν δὲν θὰ ἐτόλμα ποτὲ νὰ ἀντιγράψῃ μίαν κυριολεκτικῶς πασίγνωστον ὁμιλίαν. Πρὸς τί; Ποῖον τὸ ὄφελος; Μόνον ὁ Ραϊντγκεν ἠδύνατο νὰ τὸν ἐξωθήσῃ εἰς τὴν ἀντιγραφὴν, μὲ τὴν σύγχρονον διαβεβαίωσιν ὅτι ἡ ἐργασία του (δηλ. ἡ κλαπείσα) θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὰ “Χρονικά”. Ἐνα ἀκόμη ἀποφασιστικὸν βῆμα –ραδιοεργασία τοῦ Ραϊντγκεν– πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ διεστραμμένου σχεδίου του: Νὰ ἐξασφαλίσῃ βραβεῖον Νόμπελ εἰς ἕνα ἀσήμαντον ἀποτυχημένον.

Ἡ ἀλήθεια γίνεται σχετικὴ

Οὐδεμία ἐξίσωσις, οὐδεὶς τύπος φέρει τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου μαθηματικοῦ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεγίστης περὶ τὸν Ἀινστάιν ὑστερίας ὁ Ε. Γκέγκε ἐν Βερολίνῳ ἀπέδειξεν δι’ ἐκάστην τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἀινστάιν κεχωρισμένως τὸ “πόθεν ἔσχεν”, δηλαδὴ πόθεν ἀντέγραψεν. Ἀλλὰ τὸ χειρότερον ἀποτέλεσμα τῶν ψευδῶν τε καὶ διεστραμμένων ἐνεργειῶν τοῦ Ραϊντγκεν ἦτο ἡ ἠθικὴ κατάρρευσις τῆς Φυσικῆς, ἀφ’ ἧς στιγμῆς ἡ ἀλήθεια ἀποκτᾷ σχετικότητα: “Ὅσον παράλογος εἶναι μία ἰδέα, τόσον πιθανώτερον εἶναι καὶ ὁρθή. Τὸ ἐλεύθερον ἀτομικὸν σκέπτεσθαι ἀπαγορεύεται. Ὁ κατ’ ἰδίαν κριτικῶς σκεπτόμενος, πᾶς ὁ ἐν δογματικῇ ἀμφιβολίᾳ διαφωνῶν, χαρακτηρίζεται ἄπιστος ἀντιρρησίας, ὑποπτος καὶ ἐπικίνδυνος, κατὰ συνέπειαν ἐξοστρακιστέος.

“Ὅταν σήμερον οἱ πιστοὶ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀινστάιν συζητοῦν μετὰ τῶν ἀσκούντων κριτικὴν εἰς τὰς θεωρίας του, εἰς ἕνα συμφωνοῦν ἀπολύτως: Ὁ Ἀινστάιν ἀντέγραψε τὸν διάσημον μαθηματικὸν Πουανκαρέ. Γίνεται λόγος περὶ μαθηματικῶν ἐφευρέσεων (!): Ἡ κατὰ Λόρεντζ μεταμόρφωσις θεωρεῖται ὡς θεία ἀλήθεια ἀπολύτως ἰσχύουσα, ὁ δὲ σχετικὸς χρόνος ὡς ἀδιαμφισβήτητον ἀξίωμα τῆς Φυσικῆς. Δυστυχῶς ὁ Πουανκαρέ ἀποδεικνύει τοιουτοτρόπως, πόσον ἐπιφανειακῶς ἀντιλαμβάνεται τὰ μαθηματικά. Ὡς ἑκατομμύρια ἄλλοι καθηγηταί, δὲν ἀντελήφθη, ὅτι ἡ κατὰ Λόρεντζ μεταμόρφωσις ἐξαφανίζεται κατόπιν ἀπλοποιήσεων! Πρόκειται περὶ ἐνὸς πολλαπλασιασμοῦ μὲ τὴν μονάδα, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει ἀπολύτως κανένα νόημα. Τοῦτον ἀπέδειξα ἤδη ἐν ἔτει 1987⁸.

Ὁ Ραϊντγκεν ἐν ἔτει 1900 εἰς ἡλικίαν 55 ἐτῶν, εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς δόξης του, γνωρίζει τυχαίως τὸν εἰκοσαετῆ Ἀινστάιν εἰς τὸ κατὰ τὸν θεῖον του Γιάκομπ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁ Ραϊντγκεν ἠγόραζε ἠλεκτρικὰς συσκευάς. Ὁ Ἀινστάιν εἶχεν ἤδη ἀποφοιτήσῃ ἀπὸ τὴν Πολυτεχνικὴν, ἀλλὰ οὐδεμία σχολὴ ἐπεθύμει τὸν “διδάσκαλον Φυσικῆς”, ἕως ὅτου φίλος τις ἐξασφαλίζει τῷ ἀνέργῳ θέσιν τινα ἐλεγκτοῦ εὐρεσιτεχνιῶν τρίτης κατηγορίας. Ὁ Ἀινστάιν εὗρίσκετο εἰς τὸ ναδίρ τῆς σταδιοδρομίας του. Ἐγραψα εἰς προηγουμένης δημοσιεύσεις μου περὶ “κεραυνοβόλου ἔρωτος” μεταξὺ Ραϊντγκεν καὶ Ἀινστάιν, διότι ὁ δύσμοιρος δασκαλάκος ἐμφανίζεται ἐντελῶς ἀπροόπτως ἐν ἔτει 1900 ὡς ἐπιστημονικὸς συνεργάτης εἰς τὰ “Χρονικά”. Ἀλλὰ μόνον περὶ ἀγάπης δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ὁμιλῶμεν. Διὰ τὸν Ραϊντγκεν παρόμοια ἀνθρώπινα συναισθήματα ἦσαν ἄγνωστα. Ὁ ψυχρὸς ὑπολογιστὴς εἶχεν ἀνακαλύψει τὸ κατὰ τὸν ἰδανικόν του θῦμα πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ διεστραμμένου σχεδίου του: τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς Ἐπιστήμης.

8. «Raum und Zeit», Nr. 36/1988, Ehlers Verlag.

‘Ο άσήμαντος αντιγραφεύς ‘Αινστάιν θά άναγορευθῇ καθηγητής έν τῷ έν Ζυρίχη Πανεπιστημίῳ καί θά διακριθῇ διά τοῦ βραβείου Νόμπελ. Τό παράδοξον ὅμως εἶναι, ὅτι ἡ πρόθεσις τοῦ Ραϊντγκεν απέτυχεν έντελῶς. Τούναντίον καί παρόλον ὅτι ἀπό τοῦ 1900 ἐκδίδει τακτικῶς καί άνεξελέγκτως εἰς τά “Χρονικά” ὀτιδήποτε γράφει ὁ ‘Αινστάιν άνευ κριτικῆς ἢ οἰασδήποτε συζητήσεως, οἱ “εἰδικοί” άνακαλύπτουν εἰς τās άνοησίας του τήν “ύπεράνθρωπον εὐφυΐαν” του.

Λόρεντζ: ‘Η αἰσχύνη μιᾶς χρεωκοπημένης θεωρίας

Συμφώνως πρὸς τās ἡλιθίας θεωρίας τοῦ Φαρανταίη (Faraday) περὶ αἰθέρος καί τās αἰθεροδάμονας ἐξιῶσεις τοῦ Μάξουελ (Maxwell) αἱ ὁδοὶ τοῦ φωτὸς ἀλλάζουν πορείαν ἐπὶ τῆς γῆς συνεπεία τῆς κινήσεως τῆς έντός τοῦ ἀκινήτου σύμπαντος. Τό πείραμα ὅμως τοῦ Μάικελσεν⁹ έν Ποτσδάμη έν ἔτει 1881 ὠδήγησε τήν θεωρίαν εἰς οἰκτρὸν ναυάγιον: Οὐδεμία ἀλλαγὴ πορείας τοῦ φωτὸς παρατηρήθη, ἡ ταχύτης τοῦ ὁποίου παραμένει σταθερά καί εἶναι έντελῶς άνεξάρτητος τῆς κινήσεως τῆς ὕδρογειοῦ έν τῷ «αἰθέρι». ‘Ο Μάικελσεν ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Χέλμχολτς¹⁰ πρὸς ἐπανεκτέλεσιν τοῦ πειράματος έν Βερολίνῳ, ἀλλὰ τὸ ἰνστιτοῦτον τῶν Φυσικῶν ‘Επιστημῶν δέν διέθετεν ἐπαρκῶς τās σταθεράς προϋποθέσεις διὰ μετρήσεις ὕψηλῆς ἀκριβείας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὸ πείραμα ἐπανελήφθη έν τῷ ἀστεροσκοπεῖῳ τῆς Ποτσδάμης. Τὸ ἀποτέλεσμα, ὡς προελέχθη, ἦτο ὀλέθριον: Αἱ ἐξιῶσεις τῶν Φαρανταίη καί Μάξουελ ἦσαν ἐσφαλμέναι.

Μίαν πρώτην προσπάθειαν σωτηρίας ἀναλαμβάνει ὁ ἄγγλος φυσικὸς Λάρμορ¹¹. Εἰς μίαν διάλεξιν του ἐπρότεινε τήν ἀναίρεσιν τῆς ἀλλαγῆς τῆς πορείας τοῦ φωτὸς συμφώνως πρὸς τὸν τύπον τοῦ Γαλιλαίου ($x-v/c$). ‘Ο Λάρμορ έν τούτοις ἐνήργησε μετὰ μεγίστης προσοχῆς καί κατόπιν περισκέψεως: Οὐδέποτε ἐδημοσίευσε τι περὶ “σχετικοῦ χρόνου”, παρ’ ὅλον ὅτι ἦτο γνώστης τοῦ θέματος. Ἰσως διότι ἐθεώρει τήν ad hoc ἀλλαγὴν τῆς θεωρίας ὡς ἀντιεπιστημονικὴν ἢ ἴσως ἀκόμη, διότι ἐγνώριζεν 93 ἔτη πρὸ ἑμοῦ, ὅτι ἡ πρότασις περὶ “σχετικοῦ χρόνου” θά ὠδήγει εἰς τὸν άνευ έννοίας πολλαπλασιασμὸν μὲ τήν μονάδα.

‘Ο πολλαπλασιασμὸς μὲ τήν μονάδα

Τοιούτου εἵδους ἀναστολὰς δέν εἶχεν ὁ ὀλλανδὸς Λόρεντζ¹². Τὸ ἐπόμενον ἔτος (1895) παρουσιάζει τήν ἐπέκτασιν $c=x/l$ ὁμοῦ μετὰ τοῦ συντελεστοῦ τοῦ Γαλιλαίου¹³ κατὰ Λάρμορ καί τοῦ συνημιτόνου τοῦ Μπράντλεϋ¹⁴. Τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἐπέκτασις αὕτη δι’ ἄπλο-

9. Albert Michelson (1852-1931). Ρωσοπολωνοαμερικανοεβραῖος φυσικὸς. Καθηγητὴς έν Σικάγῳ ἀπὸ τὸ 1893. Τὸ έν λόγῳ πείραμα ἐξετέλεσεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Morley. ‘Υπελόγησε τήν ταχύτητα τοῦ φωτὸς μετὰ μεγίστης ἀκριβείας. Βραβεῖον Νόμπελ Φυσικῆς 1907.

10. Hermann Ludwig Ferdinand von Helmholtz (1821-1894). Γερμανὸς ἱατρός, φυσιοδίφης καί ἐφευρέτης πολλῶν ἐπιστημονικῶν καί ἱατρικῶν ὀργάνων. Ἦσκει μεγάλην ἐπίδρασιν εἰς τοὺς κύκλους τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τῆς ἐποχῆς του.

11. Joseph Larmor (1857-1942). Ἀγγλος φυσικὸς. Ἐμελέτησε τήν ἐπίδρασιν ἐνὸς ἐξωτερικοῦ μαγνητικοῦ πεδίου ἐπὶ τοῦ μανδύου ἡλεκτρονίων ἐνὸς ἀτόμου.

12. Hendrik Antoon Lorentz (1853-1928). ὀλλανδὸς φυσικὸς. Βραβεῖον Νόμπελ 1902 ὁμοῦ μετὰ τοῦ P. Zeeman. Παρουσίασε τήν κλασσικὴν θεωρίαν τῶν ἡλεκτρονίων.

13. Galileo Galilei (1564-1642). Ὁ γνωστὸς Ἰταλὸς φυσικὸς. Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τῆς «Galilei transformation», ἔνθα ἓνα σύστημα συνισταμένων μετασχηματίζεται κινούμενον εὐθυγράμμως καί μὲ

ποιήσεων εξαφανίζεται δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ἀντιληφθοῦν οὔτε ὁ Λόρεντζ οὔτε οἱ μετ' αὐτὸν ἑκατομμύρια καθηγητῶν μέχρι σήμερον. Τὸ συνημίτονον τῆς κατὰ Μπράντλεϋ ἐκτροπῆς εἶναι ἡ “σχετικιστικὴ ρίζα”, τὸ σῆμα κατατεθὲν τοῦ Ἀινστάιν. “Ὅποτε ἐνεφανίζετο ἡ ρίζα αὕτη εἰς οἷονδήποτε ὑπολογισμόν, “ἀπεδεικνύετο” καὶ αὐτομάτως “ἐδικαιώνετο” ὁ Ἀινστάιν, ἀσχέτως ἐὰν ἀργότερον κατόπιν ἀπλοποιήσεων ἡ ρίζα ἐξηφανίζετο.

Ἄλλ' ἂς προσπαθῶμεν νὰ κατανοήσωμεν τὸν Λόρεντζ: Κατ' ἀρχάς, πιστεύων εἰς τὸ ἀλάθητον τῆς μαθηματικῆς γλώσσης, ἦτο πεπεισμένος διὰ τὸ νόημα τῶν ἐξιιώσεών του. Ἀργότερον ὅμως ἀνεγνώρισεν ἀσφαλῶς τὸν πολλαπλασιασμόν μὲ τὴν μονάδα. Τίτι τρόπῳ ὅμως θὰ περισώσῃ τὸ γόητρόν του; Ἀπλῶς ἐστήριξεν τὴν καταπληκτικὴν του ἀνακάλυψιν διὰ μιᾶς ἀκόμῃ ἐπιπροσθέτου ἐπεκτάσεως:

$$c = x \cdot t : t \cdot v/c = v \cdot x/c^2$$

Ὡς ἦτο δυστυχῶς ἀναμενόμενον, οὐδεὶς καὶ πάλιν ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν πιστῶν ἀντελήφθη τὸν ἐκ νέου ἐπιπρόσθετον πολλαπλασιασμόν μὲ τὴν μονάδα.

Ἐὰν ὁ Λόρεντζ παρεδέχετο δημοσίως τὸ λάθος του, τοῦτο θὰ ἐσήμαινε τὸ τέλος μιᾶς λαμπρῆς σταδιοδρομίας, ὡς ἀκριβῶς συνέβη μὲ τὴν περίπτωσιν τοῦ Λάουε. Τοιοῦτοτρόπως πιστοὶ τε καὶ ἀμφισβητοῦντες ἐξακολουθοῦν ὡς ὁ Ἀινστάιν νὰ θεωροῦν τὴν ταχύτητα τοῦ φωτὸς ὡς σταθεράν τινα μέσῳ τῆς ἀνοήτου μεταμορφώσεως κατὰ Λόρεντζ. Ἄλλ' ἐκ τῶν πρώτων, ἃ τις διδάσκεται εἰς τὸ σχολεῖον, εἶναι ὅτι τὰ Μαθηματικὰ ἀποτελοῦν ἓνα σύστημα ταυτολογιῶν, μίαν λογικὴν ἀλληλουχίαν ταυτοτήτων καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι ἀδύνατον νὰ παράγουν νέαν τινα γνώσιν. Ἐὰν ὡς ἀποτέλεσμα ὑπολογισμῶν προκύψῃ νέον τι μὴ συμφωνοῦν πρὸς τὰ δεδομένα, τότε αὐτὸ θὰ σημαίνη ἀπλῶς, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς εἶναι λανθασμένος. Οὐδεμία μαγικὴ ἐξίσωσις εἶναι εἰς θέσιν νὰ παρουσιάσῃ τὴν ταχύτητα τοῦ φωτὸς (c) ὡς μίαν σταθεράν. Ἡ σταθερότης τῆς ταχύτητος τοῦ φωτὸς δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα εἰδους τινος μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν. Πρόκειται διὰ μίαν φυσικὴν σταθεράν, ἀποδεδειγμένην ὑπὸ πλήθους μετρήσεων ἀκριβείας, πρὸ πάντων ὑπὸ τῆς ἀστρονομίας.

Ὁ λόγος τῆς ἀποστάσεως δύο ἀλληλοεπιδρώντων σωμάτων καὶ ὁ χρόνος μεταξὺ δράσεως καὶ ἀντιδράσεως εἶναι εἰς τὸ κενὸν πάντοτε τοῦ ἰδίου μεγέθους. Ὁ πολλαπλασιασμός μὲ τὴν μονάδα δὲν εἶναι ἐσφαλμένος, ἀλλ' ἐντελῶς περιττός καὶ ἄνευ νοήματος. Ὁ χαμηλὸς δείκτης εὐφυΐας τοῦ Ἀινστάιν καὶ ἡ ἐλλειπὴς πρακτικὴ του ἐξάσκησις δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ἀνοησίας εἰς τὴν κατὰ Λόρεντζ μεταμόρφωσιν οὔτε ὑπ' αὐτοῦ οὔτε ἀκόμῃ ὑπὸ πλήθους ἄλλων “εἰδικῶν”.

Ἡ μυστικὴ ἀλήθεια τοῦ Λάουε

Εἶναι δύσκολον νὰ ἀνακαλύψῃ τις ἀντιπροσωπευτικώτερον παράδειγμα “κατάντιας” τῆς Ἐπιστήμης ἀπὸ τὴν περίπτωσιν τοῦ Λάουε¹⁵. Ἐπιστῆμῃ σημαίνει σήμερον “ἐπισώ-

σταθεράν ταχύτητα, ἰσχυόντων ὅμως τῶν νόμων τῆς μηχανικῆς τοῦ Νεύτωνος.

14. James Bradley (1692-1762). “Ἀγγλὸς ἀστρονόμος ἐν Ὁξφόρδῃ, ἀργότερον διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου Γκρήνουϊτς.

15. Max von Laue (1879-1960). Γερμανὸς φυσικὸς, καθηγητὴς ἐν Ζυρίχῃ, Φρανκφούρτῃ καὶ Βερολίνῳ. Ἀκολούθως εἰς τὸ Ἰνστιτούτον Max-Planck ἐν Göttingen καὶ ἀπὸ τὸ 1951 ἐκ νέου ἐν Dahlem Βερολίνου. Ἀνεκάλυψε τὴν παρεκτροπὴν τῶν ἀκτίνων Röntgen εἰς τοὺς κρυστάλλους καὶ ἡσχολήθη μὲ θέματα τῆς θεωρίας τῆς σχετικότητος. Βραβεῖον Νόμπελ Φυσικῆς 1914.

ρευσις γνώσεων". Με τὸ "σκέπτεσθαι" οὐδεμίαν δυστυχῶς πλέον σχέσιν ἔχει. Διὰ τὸν φοιτητὴν "ἀλήθεια" εἶναι ὅ,τι ἀκούει ἀπὸ τὰς παραδόσεις τοῦ "διασήμου καθηγητοῦ" του καὶ ἀργότερον ὁ ἴδιος θὰ ἐπαναλάβῃ εἰς τὰς ἐξετάσεις του κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπακριδῶς, διὰ νὰ τοῦ ἀπονεμηθῇ τὸ «ἄριστα».

Ὁ Λάουε ἦτο ὁ μέγας προφήτης τοῦ Ἀινστάιν. Ἐν ἔτει 1911-12 συνέγραψεν ἐν Μονάχῳ καὶ ἐν Ζυρίχῃ ἓνα θεμελιῶδες ἔργον: «*Ἡ Ἀρχὴ τῆς Σχετικότητος*». Ἐάν τις ἐπεθύμει αὐθεντικόν, ἐπιστημονικόν τε καὶ κατανοητὸν τι ἐκ τῶν θεωριῶν τοῦ Ἀινστάιν, ἀνέτρεχεν ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ σύγγραμμα τοῦ Λάουε. Ἡ συνεχὴς ὁμως ἐπαφὴ τοῦ Λάουε μετὰ τὸν Ἀινστάιν θὰ ἔπρεπεν νωρὶς νὰ εἶχεν ὁδηγήσει εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῶν πραγματικῶν διαστάσεων τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἀναστήματος τοῦ "ἀσημάντου ἀντιγραφέως". Ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴν τοῦ εἶχεν ἀποκαλυφθῇ ἡ σαθρότης τῶν ἰδεῶν τοῦ Ἀινστάιν. Ἐνδιαφέρουσαν ἔνδειξιν ἀποτελεῖ ἡ ἐξῆς φράσις, τὴν ὁποίαν ἔγραψεν ὁ Ἀινστάιν, ἀπαντῶν εἰς συγχαρητήριον ἐπιστολὴν τοῦ φίλου του Σολδίνε διὰ τὴν ἑβδομηκοστὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων του: «*Οὐκ ἔστιν ἔννοιά τις, οἷαν ἀδιάδλητον ἡδυνάμην θεωρῆσαι*». Ἡ φράσις ὁμως αὕτη δὲν ἀνήκει εἰς τὸν Ἀινστάιν. Κατ' οὐδένα τρόπον ἀποτελεῖ ἀπόσταγμα γνώσεών του ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐναγώνιον φιλοσοφικὸν πόρισμα τῆς λογικῆς σκέψεως τοῦ Λάουε. Ἀλλὰ τί θὰ ἡδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῆς ἀληθείας αὐτῆς; Κάθε λέξις θὰ ἐσήμαινε καὶ αὐτοκτονίαν, τὸ οἰκτρὸν τέλος τῆς ἐπιστημονικῆς του σταδιοδρομίας, ὡς δυστυχῶς περιτράνωσ ἀπέδειξαν τὰ γεγονότα τῶν ἐπομένων ἐτῶν. Ὁ Λάουε ἀνέβαλε μέχρι τοῦ θανάτου του τὴν δημοσίευσιν τῶν μυστικῶν γνώσεών του.

Ἡ προθεσμία ἔχει λήξει

Ο συνεργάτης μου Ἀλδέρτος Γιούλ ἐξ Ὀδένσης, ἀκούσας ψιθύρους περὶ διαθήκης τινος τοῦ Λάουε, ἀνέλαβεν πάραυτα τὴν ἔρευναν ἐπὶ τοῦ θέματος. Ἐκ τοῦ ὑπευθύνου Ἰνστιτούτου Ἀινστάιν ἐν Πρίνστον (Princeton, N.J.) ἔλαβε τὴν γνωστοποίησιν, ὅτι ἡρνήθησαν τὴν παραλαβὴν τῆς διαθήκης τοῦ Λάουε. Διατί; Μήπως ὁ προφήτης τοῦ Ἀινστάιν καὶ εἰδικὸς διευθυντὴς εἶχε παρανοήσει; Τὸ ἔγγραφον παρέλαβεν ἡ Ἀκαδημία τοῦ Ἀνατολικοῦ Βερολίνου, ἔνθα συμφώνως πρὸς ἐγκύρους ἀκαδημαϊκὰς πληροφορίας μέλλει διαφυλάσσεσθαι ἄχρι ἀποδιώσεως καὶ τοῦ τελευταίου δεδραβεμένου μετὰ Νόμπελ, ἀναφερομένου εἰς τὴν διαθήκην. Ἡ τελικὴ κατάστασις σήμερον: Ἡ διαθήκη παραμένει ἐπὶ 35 ἔτη μυστικὴ. Ἡ προθεσμία ἔχει λήξει, ἀλλὰ ματαίως ἀναμένομε τὴν κοινοποίησίν της.

Τί ἐγνώριζεν ὁ Λάουε; Ἀνεγνώρισε μήπως εἰς τὸν Λόρεντζ τὸν πολλαπλασιασμὸν μετὰ τὴν μονάδα πρὸ ἑμοῦ; Προνομιούχοι τινες σήμερον τυγχάνουν γινώσκειν τοῦ περιεχομένου τῆς διαθήκης τοῦ Λάουε. Ἡ ἀλήθεια ὁμως φυλάσσεται δι' ὀλίγους ἐκλεκτούς. Ἡ συντριπτικὴ πλειονότης δέον ἔτι νὰ πιστεύῃ ὅ,τι διὰ τὸν Ραϊντγκεν ἦτο ὁρθόν.

Ἐννεήκοντα ἐτῶν πλέγματα ἀσυνειδησίας καὶ παρανοικῆς ἐκδικήσεως ἐνὸς πανισχύρου διεστραμμένου. Ἐννεήκοντα ἐτῶν ἡλιθίως ἀνεξελέγκτου καὶ τυφλῆς ἐμπιστοσύνης εἰς ἐσφαλμένους μαθηματικούς ὑπολογισμούς. Εἶθε ἡ ὠραιότατὴ ἡμῶν ἐπιστήμη νὰ ἐπανεύρῃ κάποτε τὴν λογικὴν σκέψιν τοῦ Νεύτωνος...».

Τί χωρίζει και τί ενώνει την ανθρωπότητα

Από τις 3 έως τις 5 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε στην Κωνσταντινούπολη υπό την αιγίδα και παρουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου συνέδριο με θέμα: «Οί προοπτικές συνεργασίας και συμμετοχής χριστιανών και μουσουλμάνων ενώπιον της τρίτης χιλιετίας». Τόν ἴδιο μήνα, και συγκεκριμένα στις 29 Ιουνίου, πραγματοποιήθηκε στην Ρώμη ἡ γιορτή τοῦ Πέτρου καὶ Παύλου, ὅπου μάλιστα τὸ Πατριαρχεῖο δὲν ἤθελε νὰ ὀρίσῃ τὴν ἀντιπροσωπεΐα, πὸν θὰ παρευρεντοῦντο. Αἰτία τῆς ὀχλήσεως πὸν εἶχε δημιουργηθῇ στοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως χριστιανούς εἶναι οἱ κινήσεις τῶν χριστιανῶν τῆς Ρώμης, καὶ συγκεκριμένα τοῦ Πάπα, γιὰ διείσδυση στοὺς χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς καὶ πὸν εἰδικὰ στοὺς Ρώσους, πὸν μετὴν σειρά τους εἶναι δυσανεκτοί ἀπὸ τὴν στάση τῶν Χριστιανῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπέναντι σὲ αὐτοὺς τῆς Ἑσθονίας.

Παρουσιάζεται λοιπὸν τὸ δξύμωρο σχῆμα, ἀπὸ τὴν μία οἱ χριστιανικὲς ἐκκλησίες νὰ ἐρίζουν γιὰ τὰ πρωτεΐα, χωρὶς νὰ μποροῦν νὰ συνεννοηθοῦν, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μία ἀπὸ αὐτὲς τὲς ἐκκλησίες, συγκεκριμένα τὸ Ὁρθόδοξο Πατριαρχεῖο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, νὰ προσπαθῇ ἀπεγνωσμένα νὰ κἀνῃ διάλογο μετὰ τὸ Ἰσλάμ, παραδοσιακὸ πολέμο τῆς χριστιανοσύνης. Καὶ τὸ παράλογο εἶναι, πὼς ἔχουν τὴν ὑπόνοια, ὅτι μποροῦν νὰ συνεννοηθοῦν μετὰ τοὺς ἄλλοθρησκους, ἀφοῦ δὲν μποροῦν νὰ τὰ ἔρουν μετὰξύ τους.

Τελικὰ τί εἶναι ἡ θρησκεία: ἐνωτικὴ ἢ διχαστικὴ συνισταμένη τῶν λαῶν ἀπέναντι στίς προκλήσεις τοῦ 21ου αἰῶνα; Μὲ λίγα λόγια μπορεῖ ἡ Ὁρθοδοξία, τὸ Ἰσλάμ, ὁ Ἰνδουϊσμός, ὁ Καθολικισμός, ὁ Βουδδισμός, τὸ κάθε ἓνα ξεχωριστὰ ἢ ὅλα μαζὶ νὰ ἀποτελέσουν τὴν κοινὴ δόση ἀποδοχῆς, πᾶνω στὴν ὁποία θὰ δομηθῇ ὁ πολιτισμὸς τοῦ μέλλοντος; Μποροῦν νὰ δώσουν λύση στίς ἀνησυχίες καὶ τὰ ἀδιέξοδα τοῦ σήμερα; Ἄν θέλουμε νὰ εἴμαστε ρεαλιστὲς καὶ εἰλικρινεῖς μετὰ τὸν ἑαυτό μας, πρῶτα θὰ πρέπει νὰ παραδεχτοῦμε, ὅτι αὐτὸ φαντάζει ἐκ τῶν πραγμάτων οὐτοπία. Ἀπλυστάτα, γιὰτὶ καμμία θρησκεία στὴν ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους, ἀπὸ τὰ μεταχριστιανικὰ χρόνια καὶ ὕστερα, δὲν ἔδρασε ἐνωτικὰ. Ὅλες ἀνεξαιρέτως εἶχαν τὲς αἰρέσεις τους, ἀπὸ τοὺς καθολικοὺς ἕως τοὺς ὀρθοδόξους, ἀπὸ τοὺς βουδδιστὲς ἕως τοὺς μουσουλμάνους. Καὶ εἶναι γνωστὸ, πὼς φτάσανε στὴν σημερινή τους μορφή: μέσα ἀπὸ ἀπειλές, σφαγές, βία καὶ κάθε εἶδους ταπείνωση τῶν ἀντιφρονούντων. Καὶ ὅταν ἄρχισαν νὰ σταθεροποιοῦνται σὰν δόγματα καὶ μορφή, τότε ἄρχισαν τὸν ἀγῶνα γιὰ ἐξωτερικὴ ἐπιβολή, χωρὶς ποτὲ νὰ λείψουν καὶ οἱ ἐσωτερικὲς διαμάχες. Καὶ αἱματοκύλισαν τὸν πλανήτη στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Μωάμεθ, τοῦ Γιαχβὲ ἢ τοῦ ὅποιον σωτῆρα, προσπαθώντας νὰ πείσουν, ὅτι τὸ ἔκαναν γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῆς ἀλήθειας. Καὶ σκότωναν στὸ ὄνομα τῆς «ἀλήθειας» καὶ τῆς «θεϊκῆς δικαιοσύνης». Καὶ ἐξισλάμισαν, καὶ ἐκχριστιάνισαν, καὶ προπαντός, ὅπως ἔλεγον, «ἔσωσαν».

Μὰ ρώτησαν ποτὲ αὐτοὺς πὸν σκότωσαν, αὐτὲς πὸν δίασαν καὶ αὐτοὺς πὸν ἔκαψαν στὴν φωτιά, ἂν ἤθελαν νὰ σωθοῦν; Καὶ τολμοῦν νὰ ἔρχονται σήμερα οἱ ὄψιμοι ἀπόγονοί τους, τὰ ἀντάξια τέκνα τους, πὸν πρόσφατα ἀπέδειξαν στὴν Γιουγκοσλαβία, πὼς ὁ χορὸς καλὰ κρατεῖ, γιὰ νὰ μιλήσουν γιὰ ἐνότητα καὶ ἐνωτικὸ ρόλο τῶν θρησκειῶν ἢ οὐσιαστικὰ αὐτὸ πὸν ἐπιμελῶς κρύβουν, τῆς δικῆς τους θρησκείας; Κι ἔχουν τὸ θράσος οἱ ἐκπρόσωποι τῶν πολυεθνικῶν αὐτῶν ἐταιρειῶν νὰ θέλουν ἀκόμα καὶ σήμερα, πὸν ὅλα ἐκτίθενται στὸ φῶς τῆς γνώσεως καὶ τῆς κριτικῆς, νὰ κοροϊδεύουν καὶ νὰ ἐξαπατοῦν τοὺς λαοὺς τῆς ὑψηλῆς μετὰ τὸ ὄραμα τῆς δηθελ ἐνότητος, φέροντας οἱ ἴδιοι οὐσιαστικὰ τὴν νέα θρησκεία τῆς Νέας Ἐποχῆς, πὸν θὰ ἐξηγητῆται ἀκόμα περισσότερο τὰ οἰκονομικοπολιτικά τους συμφέροντα καὶ τὸν Διεθνὴ Ἐξουσιασμό;

Καὶ προσπαθοῦν δέβαια ἀπεγνωσμένα νὰ πετύχουν αὐτὴν τὴν ἐνότητα, ἀφοῦ βλέπουν ὁ καθένας νὰ χάνῃ τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ «χωράφια» του καὶ ὁ σπόρος τους νὰ μὴν βλαστήνῃ πλέον. Τὴν ἐπιδιώκουν, γιατί τὴν βλέπουν ὡς τὴν μόνη σανίδα σωτηρίας. Ἀπὸ τὴν ἄλλῃ ὁμως αὐτὴ ἡ λυκοφιλία δὲν ἀντέχει καὶ δοκιμάζεται καθημερινῶς καὶ παντοῦ, ὅπου προσπαθεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ. Καὶ εἶναι πολὺ λογικὸ, ἀφοῦ εἶναι τεχνητὴ καὶ ἐπιταγὴ συγκεκριμένων συγκυριῶν. Καὶ τὰ μαχαίρια κρύβονται ἐπιμελῶς κάτω ἀπὸ τὰ ἄμφια, τίς τιάρες καὶ τὰ σαρίκια, ἔτοιμα νὰ βγοῦν στὴν πρώτη εὐκαιρία. Γιατί τώρα δὲν μποροῦν, τοὺς κατατρῶγει ἡ ἀνησυχία γιὰ τὰ πρόδάτα τους, ποὺ χάνονται τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, πηδῶντας τίς μάντρες τῆς ἐξουσίας τους.

Καὶ τώρα ἀρχίζουν νὰ συνειδητοποιοῦν, ὅτι ποτὲ οὐσιαστικὰ δὲν ἐξουσίασαν ὁλοκληρωτικὰ τίς ψυχὰς τῶν λαῶν, ποὺ πίστεψαν, ὅτι κατέκτησαν. Γιατί εἶχαν τὴν κακοδαίμονιά νὰ διαδεχθοῦν ἕναν τρόπο ζωῆς καὶ σκέψης, ποὺ ἔκανε τοὺς ἀνθρώπους νὰ σκέπτονται, νὰ δροῦν ἐλεύθερα καὶ αὐτεξούσια, νὰ προωθοῦν τίς ἐπιστῆμες καὶ τὰ γράμματα, νὰ νοιώθουν, ὅτι εἶναι τελικὰ ἄνθρωποι καὶ ὄχι πρόδατα γιὰ τὸ μαντρί.

Αὐτὸς ὁ πολιτισμὸς εἶναι μόνο ὁ Ἑλληνικὸς. Καὶ πίστεψαν ἀνόητα καὶ θαρραλικά, ὅτι τὸν ἐξαφάνισαν, ἐπειδὴ εἶχαν τὸ ξίφος καὶ περισσέυμα θαρραλικῆς ἐξουσιαστικότητας, χυδαιότητος καὶ ἀμορφωσιάς. Πίστεψαν, ὅτι μποροῦν νὰ ἐξαφανίσουν τὸν λόγο, σκορπίζοντας τὸ αἷμα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ τὸν πίστευαν. Δὲν ἤξεραν, πῶς αὐτὸς ὁ λόγος ἔχει δικὴ του ψυχὴ, αἷμα καὶ σάρκα, πῶς εἶναι αἰώνια δεμένος μὲ τὴν γῆ, ἀπ' ὅπου προσπάθησαν νὰ τὸν ξεριζώσουν. Ἀπλωμένοι σὲ ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη αἰῶνες τώρα εἶχε ἀποκτήσει τὴν δική του αὐθύπαρκτη ὄντοτητα. Καὶ ἔνωνε μέσα ἀπὸ τὴν ἐλεύθερη ἐκλογὴ, ὅπως ἐνώνει καὶ σήμερα τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Ἔδινε νέους ὁρίζοντες καὶ ὄχι ὁράματα, ἀνοίγε δρόμους καὶ ὄχι πίστεις. Κατανοοῦσε τίς ιδιομορφίες τοῦ κάθε ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἐντάσσοντάς τους ὅλους μέσα στὸ κοινωνικὸ σύνολο χωρὶς φαρισαϊκὲς φιλανθρωπίες καὶ ἐξουσιασμοὺς εἰς ἄραρος τῶν «πτωχῶν καὶ ταπεινῶν». Ἔδωσε τὸ δικαίωμα μέσα ἀπὸ τίς ἐλεύθερες δομές του σὲ κάθε εἶδος ἐπιστήμονα, φιλόσοφο, τεχνίτη ἢ ὅποιονδήποτε ἄλλον ἄνθρωπο νὰ δώσῃ διέξοδο ἐλεύθερα στοὺς προβληματισμοὺς του, καταργώντας τίς αὐθεντίες καὶ τὰ ἀπυρόβλητα καὶ ἐκτοξεύοντας ἔτσι τὸν πολιτισμὸ στὰ ὕψη. Ἔδωσε μὲ λίγα λόγια ἓνα πολιτιστικὸ «μοντέλο» ἀνάπτυξης καὶ προόδου. Μιὰ μέθοδο γιὰ νὰ διώγῃς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν κοινωνία τοῦ σήμερα καὶ τοῦ μέλλοντος. Προπάντων ὁμως ἔδωσε τὸ μήνυμα τῆς ἐλεύθερης συνύπαρξης τῶν λαῶν, πάνω στὴν ἐνωτικὴ βάση, ποὺ οἱ ἑλληνικὲς ἀξίες διαμορφώνουν, βάση ποὺ στηρίζεται ἀποκλειστικὰ στὴν ἐλεύθερη ἐκλογὴ καὶ ὄχι στὴν ἐπιβολή. Καὶ ἔτσι καὶ ἐγινε.

Μετὰ ἦρθαν οἱ ἐπιδρομεῖς τοῦ ἐξουσιασμοῦ καὶ διεμόρφωσαν τὸν δικό τους κόσμον τῆς διχόνοιας, τοῦ μίσους, τοῦ ἐξουσιασμοῦ καὶ τῆς καχυποψίας. Αὐτὸν ποὺ σήμερα καταρρέει, ἐνῶ θερμενεῖ καὶ πάλι ἡ ἑλληνικὴ δύναμη, ὁ ἑλληνικὸς οἰκουμενικὸς πολιτισμὸς, ποὺ πάντοτε ὑπῆρχε, ἀλλὰ αὐτοὶ δὲν μποροῦσαν νὰ δοῦν. Ἡ ἐνωτικὴ δύναμη τῆς Ἑλληνικότητας. Μακρυνὰ ἀπὸ σωτήρες καὶ ἐξουσιαστές, κυρίαρχη καὶ αὐτεξούσια. Αὐτὴ ἀρμόζει σὲ ἐλεύθερους ἀνθρώπους.

Ποιὸς βουδδιστῆς, καθολικὸς, ὀρθόδοξος, ἰσλαμιστῆς, ἰουδαῖος δέχεται τὰ ξένα, ἐκτὸς τῆς θρησκείας του, δόγματα; Καὶ ποιὸς ἄνθρωπος, ἀνεξαρτήτου χρώματος, θρησκείας, ὑπηκοότητας, μπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ τὴν ἐπιστήμη, τὴν ἐλευθερία, τὴν δημοκρατία, τὸν ἔλεγχον, τὸν πολιτισμὸ –μὲ μίαν λέξη τὴν Ἑλληνικότητα; Γιὰ ποιά ἐνότητα λοιπὸν ψάχνουν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ἴσα-ἴσου ἀποτελοῦν τὴν αἰτία τῆς διασπάσεως τῆς ἀνθρωπότητας.

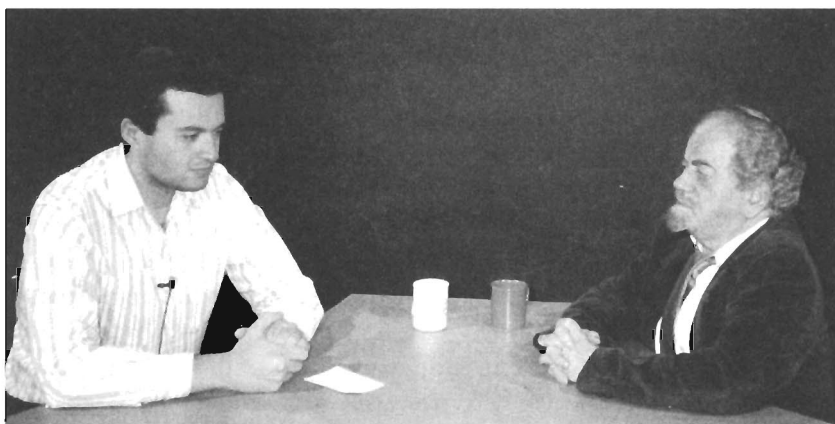
Νέμεσις

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΣΕΝΓΚΕΝ

Ο καθηγητής του Πανεπιστημίου των Παρισίων και δικηγόρος παρά τῷ Εὐρωπαϊκῷ Δικαστηρίῳ κ. **Θεόδωρος Σταυρόπουλος** συζητεῖ με τὸν κ. **Μάριο Μαμανέα** τὶς ἐπικίνδυνες ἐπιπτώσεις στὶς ἀτομικὲς καὶ πολιτικὲς ἐλευθερίες, πὺν θὰ ἐπιφέρει ἡ ψηφισθεῖσα καὶ ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κοινοβούλιο Συμφωνία τοῦ Σένγκεν, καὶ ἐπισημαίνει τὴν ἀνάγκη ἀναδιώσεως τῆς ἀνθρωπιστικῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας στὴν Εὐρώπη ὡς μόνου ἀντιδότου κατὰ τοῦ ἐπερχόμενου σκοταδισμοῦ καὶ μεσαιωνισμοῦ.

[Πρόσφατα ἦλθε στὴν ἐπικαιρότητα ἡ περιώνυμη «Συμφωνία τοῦ Σένγκεν» με ἀφορμὴ τὴν ψήφιση καὶ ἐπικύρωσή της ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸ Κοινοβούλιο τὸν περασμένο Μάρτιο. Οἱ πρὶν καὶ μετὰ τὴν ἔγκριση τῆς Συνθήκης ἀντιδράσεις ὑπῆρξαν ποικίλες, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀρνητικὲς. Ἐπειδὴ ἡ ἐνημέρωση τῶν πολιτῶν ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ Κράτους ἦταν, ὅπως συνήθως συμβαίνει στὰ σοβαρὰ ζητήματα, ἀνύπαρκτη, τὸ κοινὸ στὴν πλειοψηφία του εὐκαιριακὰ μόνον ἄκουσε, ἀνέγνωσε καὶ διεμόρφωσε γνώμη – ἡ ὁποία ὥστόσο οὐδέποτε τοῦ ἐξητήθη ἐπισήμως – πληροφοροῦμενο σχετικὰ ἀπὸ διάφορες πηγές.

Ἡ ἱστορικὴ προεργασία γιὰ τὴν τελικὴ διαμόρφωση καὶ θέση σὲ ἰσχὺ τῆς Συνθήκης ξεκίνησε πρὶν ἀπὸ ἑπτὰ χρόνια στὴν μικρὴ πόλη

Ο συνεργάτης μας Μάριος Μαμανέας συζητεῖ με τὸν καθηγητὴ Σταυρόπουλο (δεξιὰ) τὶς συνέπειες τῆς Συνθήκης Σένγκεν στὴν ἰδιωτικὴ καὶ δημόσια ζωή.

Schengen του Λουξεμβούργου. Τò κείμενο ἀφοροῦσε στήν κατάργηση τῶν συνοριακῶν ἐλέγχων μεταξύ τῶν χωρῶν μελῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑνώσεως. Ταυτόχρονα ὁμως προέβλεπε καί τήν ἐγκαθίδρυση ἑνὸς συστήματος πληροφοριῶν γιγαντιαίων διαστάσεων, τὸ ὁποῖο μὲ πρόσχημα τὴν ἐξασφάλιση ὁμαλότητος στήν ἐσωτερικὴ διακίνηση πολιτῶν στήν Εὐρώπη ἐπεξετάθη στήν συλλογὴ στοιχείων προσωπικοῦ χαρακτῆρα γιὰ κάθε Εὐρωπαῖο ὑπήκοο. Εὐκόλα ἀντιλαμβάνεται κανεῖς, τί μπορεῖ νὰ σημαίνει αὐτό, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ πολίτης βρίσκεται στήν διάθεση μιᾶς ἀπρόσωπης ἐξουσίας. Ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Συνθήκης ξεκίνησε γιὰ τὶς λεγόμενες «προηγμένες» εὐρωπαϊκὲς χώρες τὸν Μάρτιο τοῦ 1995.

Ὁ ἀντίκτυπος στήν χώρα μας ὑπῆρξε ὑποτονικὸς ἀλλὰ καὶ ἀποπροσανατολιστικὸς. Μόνον κάποιοι ἀμφιβόλου ταυτότητος θρησκευτικοὶ κύκλοι ἀνάγοντας τὴν λεπτομέρεια σὲ ὅλον ἀνάλωσαν τὸ ἐνδιαφέρον τους καὶ τὶς ἀντιδράσεις τους στήν προστασία τοῦ θρησκευματος, προβάλλοντας τὴν ἀπαίτησή τους ν' ἀναγράφεται αὐτὸ στὶς νέες ταυτότητες.

Ὅπως εἶπαμε, ἡ Συμφωνία τοῦ Σένγκεν ψηφίστηκε τὸν Μάρτιο τοῦ 1997 καὶ ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ Βουλὴ. Τὸ τί πρόκειται νὰ ἐπακολουθήσῃ μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῆς εἶναι προφανὸς θέμα, ποὺ ἄπτεται τῆς ἀτομικῆς καὶ πολιτικῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ὁ «Δαυλὸς» θεώρησε, ὅτι ἐπιβάλλεται ἡ ἐξέταση τῶν διαφορῶν πτυχῶν τῆς Συμφωνίας καὶ ἀπευθύνθηκε στὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων καὶ σινηγόρο παρὰ τῷ Εὐρωπαϊκῷ Δικαστηρίῳ κ. Θεόδωρο Σταυρόπουλο, ὁ ὁποῖος μᾶς παρεχώρησε στὸν συνεργάτη μας κ. Μάριο Μαμανέα τὴν συνέντευξη, ποὺ ἀκολουθεῖ.]

ΜΑΡΙΟΣ ΜΑΜΑΝΕΑΣ: Πῶς κρίνετε συνολικὰ τὴν Συμφωνία τοῦ Σένγκεν, κ. καθηγητά;

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ: Ἡ Συμφωνία τοῦ Σένγκεν ἐγκαθιδρύει ἀστυνομικὸ καθεστῶς σὲ ὁλόκληρὴ τὴν Εὐρώπη καὶ δημιουργεῖ τὶς προϋποθέσεις καταργήσεως καὶ τῶν στοιχειωδῶν ἐγγυήσεων γιὰ τὴν προστασία τοῦ πολίτη. Καταργεῖ στήν οὐσία τὸ σύνολο τῶν δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα θεμελιώθηκαν μὲ τὶς δημοκρατικὲς ἐπαναστάσεις ἀπὸ τὸν 17ο μέχρι καὶ τὸν 20ο αἰῶνα καὶ προωθεῖ ἓνα κράτος πολιτικοῦ αὐταρχισμοῦ καὶ πνευματικοῦ σκοταδισμοῦ. Θὰ ἤθελα δέ, κ. Μαμανέα, πρὸς χάριν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ ἀναγνωστριῶν τοῦ «Δαυλοῦ» νὰ ὑπογραμμίσω, ὅτι ἡ ρῆσις τοῦ Ἀδόλφου Χίτλερ, λίγο πρὶν πεθάνῃ, πρὸς τοὺς ἀντιπάλους του: «τώρα μὲ σκοτώνετε, ἀλλὰ στὸν δρόμο μου ἔρχεστε» ἀποκτᾷ μιὰ δραματικὴ ἐπιβεβαίωση, καθὼς πραγματοποιεῖται μὲ νομικὴ θεμελίωση πλέον.

Μ. Μ.: *Θὰ μπορούσατε νὰ μᾶς διευκρινίσετε, ποιές εἶναι οἱ γενικώτερες ἐπιπτώσεις τῆς Συμφωνίας στὴν πολιτικὴ ἀλλὰ καὶ στὴν προσωπικὴ ζωὴ τῶν πολιτῶν;*

Θ. Σ.: Μάλιστα. Κατὰ πρῶτον, ὅσον ἀφορᾷ στὰ δικαιώματα τοῦ πολίτη, εἶναι γνωστόν, ὅτι κάθε πολίτης εἶναι συστατικὸ στοιχεῖο σὲ κάθε δημοκρατικὴ πολιτεία. Τὸ ὁλοκληρωτικὸ ἀστυνομικὸ καθεστῶς τῆς Συμφωνίας τοῦ Σένγκεν καταργεῖ ἐντελῶς τὴν ιδιότητα τοῦ πολίτη καὶ καθιστᾷ τὸν Εὐρωπαῖο ὑπῆκοο μιᾶς στυγνῆς ἐξουσίας.

Μ. Μ.: *Μὲ ποιές μεθόδους ἐνισχύεται αὐτὸ τὸ ἀστυνομικὸ Κράτος;*

Θ. Σ.: Μέσα ἀπὸ τὰ ἄρθρα τῆς Συνθήκης τοῦ Σένγκεν, ποὺ ἀποτελοῦν νομικὸ πλαίσιο γιὰ ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ Κράτη, ἀνακύπτει ἡ παντοδυναμία τῶν ἀστυνομικῶν ἐξουσιῶν ἔναντι πάσης κινήσεως τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν εἴτε ὡς κατοίκων εἴτε ὡς ταξιδιωτῶν. "Ἐχουν ἀπόλυτη ἐξουσία τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα νὰ ἐλέγχουν μέχρι κατεξευτελισμοῦ τῆς ἀξιοπρεπείας τοὺς Εὐρωπαίους πολίτες πέρα ἀπὸ τὸν ἕως τώρα «παραδοσιακὸ» ἔλεγχο. Προσφάτως ἐγὼ καὶ ἕτερος συνάδελφός μου ταξιδέψαμε στὸ Λουξεμβούργο, προκειμένου νὰ ὑποστηρίξουμε ὑποθέσεις μας στὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον. Στὰ σύνορα Γαλλίας καὶ Λουξεμβούργου οἱ Γάλλοι ἀστυνομικοὶ ἐπέδειξαν τέτοια βαναυσότητα, ἀναισχυντία καὶ ἔλλειψη σεβασμοῦ ἀπέναντί μας ὡς πολιτῶν, ἡ ὁποία μᾶς κατέπληξε. Μολονότι δηλώσαμε, ὅτι ἡμασταν δικηγόροι στὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον, ἡ συμπεριφορὰ τοὺς ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ἀπαράδεκτη. "Ἐφθασαν δὲ στὸ σημεῖο νὰ μᾶς κάνουν καὶ σωματικὴ ἔρευνα, σὰν νὰ ἡμασταν ἐγκληματίες τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου. (σ.σ.: Ἡ Γαλλία ἐφαρμόζει τὴν Συνθήκη τοῦ Σένγκεν ἀπὸ τὶς 26/3/1995). Κατόπιν αὐτοῦ τοῦ περιστατικοῦ ἔχουμε δηλώσει, ὅτι ἐπιφυλασσόμεθα πάντων τῶν δικαιωμάτων μας ἐνώπιον πάσης ἐθνικῆς ἢ διεθνoῦς δικαστικῆς ἀρχῆς, ἐφόσον αὐτὴ ἢ κατάστασις ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται.

Μ. Μ.: *Ἐπειδὴ εἴσθε συνήγορος στὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον, θὰ ἐνδιέφερε τοὺς ἀναγνώστες μας νὰ πληροφορηθοῦν, τί ἐνέργειες μποροῦν νὰ γίνουν στὸ ἐξῆς σὲ νομικὸ ἐπίπεδο κατὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Σένγκεν.*

Θ. Σ.: Κατὰ πρῶτον κάθε Εὐρωπαῖος πολίτης καὶ κάθε κυβέρνησις ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐναγάγουν διὰ τῆς δεούσης διαδικασίας ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τοῦ Στρασβούργου τὴν ἐν λόγῳ Συνθήκη καὶ νὰ τὴν καταγγεῖλουν ὡς ἀνελεύθερη, ἀντισυνταγματικὴ καὶ παράνομη. Εἴμαστε ἤδη ἄρκετοὶ νομικοὶ στὴν Εὐρώπη, ποὺ θὰ συγκροτήσουμε σύλλογο, ὁ ὁποῖος θὰ προωθήσῃ τὶς σχετικὲς διαδικασίες ἐνώπιον τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Δικαστηρίου γιὰ τὴν μεταρρύθμισις ἢ καὶ τὴν κατάργησις ἀκόμη αὐτῆς τῆς βαρύντατος ἀντιδημοκρατικῆς καταστάσεως.

Μ. Μ.: *Ἀπευθύνομαι στὴν κρίσις σας, λέγοντάς σας τρία ὀνόματα: Ρώμη, Μάαστριχτ, Σένγκεν. Πῶς συνδέετε μεταξύ τους αὐτοὺς τοὺς τρεῖς σταθμοὺς*

τῆς σύγχρονης Εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας; Ποῦ ἀποσκοπεῖ αὐτὴ ἡ πορεία;

Θ. Σ.: Ἐπιτρέψτε μου ν' ἰσχύσω ἀντιστρόφως. Οἱ συνθήκες τοῦ Μάαστριχτ καὶ τοῦ Σένγκεν βρίσκονται σὲ κάθετη καὶ διαμετρικὴ ἀντίθεση μὲ τὴν Συνθήκη τῆς Ρώμης τοῦ 1951, ὅσον ἀφορᾷ στὰ ἀνθρώπινα καὶ πολιτικὰ δικαιώματα τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν. Ἡ σύμβαση τῆς Ρώμης, μπορεῖ νὰ πῇ κανεῖς, εἶναι τὸ δημοκρατικὸ νομοθέτημα, ποὺ ἐγκατέστησε ἡ εὐρωπαϊκὴ νομοθεσία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἀπεναντίας ἡ Συνθήκη τοῦ Μάαστριχτ συνιστᾷ τὴν κωδικοποίηση τῆς ἄρσεως ὅλων τῶν κοινωνικῶν καὶ οἰκονομικῶν δικαιωμάτων τῶν πολιτῶν, ἡ δὲ Συνθήκη τοῦ Σένγκεν συνιστᾷ τὴν κωδικοποίηση τῆς ἄρσεως τῶν πολιτικῶν καὶ προσωπικῶν ἐλευθεριῶν τῶν Εὐρωπαίων πολιτῶν. Διαπιστώνουμε λοιπὸν εὐκόλα τὴν ἐξελικτικὴ πορεία πρὸς τὸν σκοταδισμό καὶ τὸν ὁλοκληρωτισμό.

“Ἐνα γιγαντιαῖο σύστημα πληροφοριῶν

Μ. Μ.: Ὑπάρχει εὐρεῖα φιλολογία, κ. Σταυρόπουλε, γιὰ τὸ λεγόμενο «ἠλεκτρονικὸ φακέλλωμα». Πῶς τὴν κρίνετε; Φρονεῖτε, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀποπροσωποιοῦται;

Θ. Σ.: Ἀκριβῶς αὐτὸ συμβαίνει. Τὸ περίφημο «ἠλεκτρονικὸ φακέλλωμα» συνίσταται στὸ ἑξῆς: Μὲ τὴν ἐν λόγω Συνθήκη διαμορφώνεται καὶ ἡ τεχνολογικὴ προϋπόθεση καὶ ἡ νομικὴ ἐπιβολὴ γιὰ τὴν πλήρη ἀστυνόμευση ὅλων τῶν Εὐρωπαίων ἀπὸ ἓνα γιγαντιαῖο σύστημα συλλογῆς καὶ ἀποθηκεύσεως πληροφοριῶν. Ἐχει ἤδη ἐγκατασταθῇ στὰ περὶχωρα τοῦ Στρασβούργου ἓνας κεντρικὸς ἠλεκτρονικὸς ὑπολογιστὴς στὸ ὑπόγειο ἑνὸς ἐξωτερικῶν ἀθῶου κτιρίου, τὸν ὁποῖο ἡ κάθε ἐθνικὴ ἀστυνομία ἔχει τροφοδοτήσει μὲ τὰ δικά της δεδομένα, ποὺ ἀφοροῦν στὴν παρακολούθηση καὶ καταγραφὴ στοιχείων σχετικὰ μὲ πολίτες. Τὰ στοιχεῖα ποὺ ἔχουν καταχωρηθῇ, ἀναφέρονται σὲ ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ σὲ ὅπλα ἢ κλεμμένα αὐτοκίνητα. Πρόκειται γιὰ ἓνα «ἠλεκτρονικὸ θαῦμα», ὅπως τὸ ἀποκαλοῦν οἱ ζηλωτὲς τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους, τὸ ὁποῖο κατασκεύασε ὁ «Ὁμιλος Σέμα», ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὴν γερμανικὴ «Ζήμενς» καὶ τὴν γαλλικὴ «Μπούλ». Μέχρι αὐτὴ τὴν στιγμὴ ἔχουν καταχωρηθῇ στὶς μνῆμες αὐτοῦ τοῦ ὑπολογιστῆ στοιχεῖα, ποὺ ἀφοροῦν 9.000.000 πρόσωπα, καὶ ἔπεται συνέχεια. Νὰ συμπληρώσω δέ, ὅτι τὸ σύστημα S.I.S. (Schengen Information System), ὅπως εἶναι εὐρύτερα γνωστό, προβλέπει καὶ τὴν ἐγκατάσταση στὸ προσεχὲς μέλλον ἑνὸς ἄλλου μηχανήματος, ποὺ ἀποκαλοῦν «Σειρήνα», τὸ ὁποῖο ἐπιτρέπει τὴν ἄμεση σύνδεση τῶν ἀστυνομικῶν ἀρχῶν μιᾶς χώρας μὲ τοὺς ξένους συνεργάτες τους. Δὲν ἀποκλείεται δέ, κατὰ τὴν στιγμὴ ποὺ ὁμιλοῦμε, νὰ ἔχη ἤδη συντελεσθῇ ἡ ἐγκατάσταση τῆς «Σειρήνας». Ὑπάρχει λοιπὸν ἡ τεχνολογικὴ ὑποδομὴ γιὰ τὸ «ἠλεκτρονικὸ φακέλλωμα». Αὐτὴ ἡ «ἠλεκτρονικὴ ἀστυνόμευση» καταργεῖ τὴν πράξη καὶ τὸ τελευταῖο ὑπόλειμμα δημοκρατικῶν καὶ συνταγματικῶν ἐγγυήσεων.

Μ. Μ.: Πιστεύετε, ὅτι ἡ ἀστυνόμευση αὐτῆς τῆς μορφῆς ἐξικνεῖται μέχρι τὰ

ιδεολογικά, πολιτικά ή θρησκευτικά φρονήματα;

Θ. Σ.: Δύναμαι νά σᾶς ἐνημερώσω ἐπὶ τοῦ θέματος, καθὼς, ἀπ' ὅσο ἐλέγξαμε πρὸ ὀλίγου καιροῦ στὸ Εὐρωπαϊκὸ Δικαστήριον, ἡ ἀστυνόμευση ἐπεκτείνεται καὶ στὴν προσωπική, ἀκόμα καὶ στὴν ἐρωτική ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἀκούγεται ἀπίστευτο, ἀλλὰ συμβαίνει. Ὅπως καταλαβαίνετε, ὅχι ἀπλῶς βαδίζουμε, ἀλλὰ εὐρισκόμεθα ἤδη μέσα στὸν νεο-σκοταδισμό.

Μ. Μ.: *Κατόπιν ὧν αὐτῶν διερωτᾶται κανεὶς, ἕως ποῦ μπορεῖ νὰ φθάσῃ ἡ ἀποθράσυνση τῆς διεθνοῦς ἐξουσίας. Ἐσεῖς τί λέτε;*

Θ. Σ.: Ἡ ἀποθράσυνση τῆς ἐξουσίας ὀφείλεται στὸ γεγονός, ὅτι αὐτὴ ἔχει ἀπολέσει τὴν ψυχραιμίαν της, καθὼς ὁδεύει πρὸς τὸ τέλος της. Θὰ πολεμηθῇ ἐνεργὰ καὶ θὰ καταλυθῇ ἀπὸ τὴν ἀνάδυση τοῦ ἰδανικοῦ τῆς ἄμεσης δημοκρατίας τῶν πολιτῶν, πού ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν τοπικὴ αὐτοδιοίκηση καὶ φθάνει μέχρι τὸ ἐθνικὸ καὶ τὸ πανευρωπαϊκὸ ἐπίπεδο.

Μ. Μ.: *Πῶς κρίνετε τὴν ἀποδοχὴ καὶ ψήφιση τῆς Συνθήκης τοῦ Σένγκεν ἀπὸ τὴν χώρα μας;*

Θ. Σ.: Τὸ ἐλληνικὸ κράτος εἶναι ἐκ φύσεως συγκεντρωτικὸ καὶ ἔχει προσχωρήσει ἀπὸ καιροῦ στὸν εὐρωπαϊκὸ ὁλοκληρωτισμό. Κράτος καὶ κυβερνήσεις εἶναι συνένοχα στὴν δημιουργία αὐτοῦ τοῦ διεθνοῦς ὁλοκληρωτισμοῦ. Ὅμως οἱ πολῖτες ἐδῶ, στὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ παρεμβαίνουν ἀποφασιστικὰ κάθε στιγμή καὶ νὰ διεκδικοῦν τὴν κατάργηση τῆς Συνθήκης τοῦ Σένγκεν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν ἀποχώρηση τῆς Ἑλλάδος ἀπ' αὐτὸν τὸν σκοταδιστικὸ λαδῦρινθο. Φυσικὰ χρειάζεται ἡ δέουσα ἐνημέρωση γιὰ τὸ πρόβλημα. Τὸ κράτος κρύβει τὴν ἀλήθεια. Βλέπετε, ὁ ἔνοχος δὲν ὁμιλεῖ ποτὲ γιὰ τὸ ἔγκλημά του.

Ἀντίπαλον δέος ἡ ἐλληνικὴ ἀνθρωπιστικὴ παιδεία

Μ. Μ.: *Τί μπορεῖ ν' ἀντιταχθῇ στὴν «συγκεντροποίηση» τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν σὲ ἰδεολογικὸ ἐπίπεδο;*

Θ. Σ.: Ἐχει ἤδη ἀρχίσει ν' ἀντιτάσσεται τὸ κίνημα τῆς ἐπιστροφῆς στὴν ἀνθρωπιστικὴ καὶ πολυ-επιστημονικὴ παιδεία, πού ὑπάρχει στὴν Εὐρώπη. Ὑπάρχει ὥστόσο καὶ τὸ φαινόμενο τῆς διάθεσης τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνολογίας στὴν ὑπηρεσία τῆς ἐξουσίας, τὸ ὁποῖο τείνει νὰ ἀπειλήσῃ τὰ δικαιώματα καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν. Ἀπέναντι σ' αὐτὸν τὸν παραλογισμό πρέπει οἱ πολῖτες νὰ χρησιμοποιοῦν καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπιστήμη γιὰ δημοκρατικοὺς σκοποὺς.

Μ. Μ.: *Ἡ ἐλληνικὴ παιδεία μὲ τὴν κλασσικὴ τῆς ἐννοία κατὰ πόσον πιστεύετε, ὅτι μπορεῖ νὰ συντελέσῃ στὴν ἀποκάλυψη καὶ ἀπομάκρυνση αὐτοῦ τοῦ σκοταδισμοῦ;*

Θ. Σ.: Ἡ ἐλληνικὴ κλασσικὴ παιδεία εἶναι τὸ δυναμικώτερο καὶ ἀποτελεσματικώτερο ὄπλο ὅχι μόνον τῶν Εὐρωπαίων ἀλλὰ καὶ ὧν τῶν πολιτῶν τῆς

ύψηλίου ἐνάντια σὲ ὅλα τὰ ἀνελεύθερα κατεστημένα. Κι αὐτό, διότι ἡ ἐλληνικὴ παιδεία ἔχει ὡς βασικὴ ἀρχὴ τὴν ἀρνησὶν κάθε μορφῆς δογματισμοῦ καὶ σκοταδισμοῦ. Ἀπὸ τὸν Θαλῆ τὸν Μιλήσιο ἕως σήμερα ἡ ἐλληνικὴ παιδεία ἀνεκάλυψε καὶ προήγαγε τὸν ὀρθὸ λόγον, τὴν ἐλεύθερον σκέψιν, τὸ ἐλεύθερον φρόνημα καὶ τὴν δημοκρατία. Ὅταν ὅμως κάνουμε λόγον γιὰ ἐλληνικὴ παιδεία, δὲν τὴν ἐννοοῦμε μόνο ἱστορικά, ἀλλὰ διαβλέπουμε καὶ πῶς προωθείται σήμερα ὡς ἓνα σύνολο ἀξιών ζωῆς, ποὺ ἀνεβάζει τὸν ἄνθρωπον σ' ἓνα ὑψηλότερον ἐπίπεδο προσωπικῆς καὶ κοινωνικῆς ὄντοτης διανοητῆ καὶ πολιτῆ.

Σύγκρουση παγκόσμιας Ἑλληνικότητος καὶ Σιωνισμοῦ

Μ. Μ.: Σχετικὰ ὡς πρὸς τὸ τελευταῖον ποὺ εἶναι συνδεδεμένο μὲ τὴν ἀγωνιστικὴν περὶ ζωῆς ἀντίληψιν καὶ δράσιν, θὰ ἦταν εὐλόγον νὰ θυμῆθοῦμε καὶ τὰ διδάγματα τῆς «προ-επιστημονικῆς» «Μυθολογίας» μας...

Θ. Σ.: Μὲ προλάβατε... Ὁ Προμηθεὺς λόγον χάριν εἶναι τὸ πρῶτον σύμβολον τῆς γνώσης ἀπέναντι τὴν ἀπόκρυψιν καὶ τὴν αὐθαιρεσίαν. Καὶ ὅχι τὸ μόνο. Νεώτερες ἐρευνες ἔχουν ἀποκαλύψει, ὅτι ἡ ὀρθολογικὴ σκέψιν ἔχει ἀφυπνισθῆ στὴν Ἑλλάδα 10 καὶ 15.000 χρόνια π.Χ. Ἐστῶσαν γιὰ παράδειγμα οἱ ἀπόψεις, ποὺ προωθοῦν οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ ἱστορικοὶ γιὰ τὸν Ἑρμῆ τὸν Τρισμέγιστον, ἀπὸ τὶς ὁποῖες διαφαίνεται, ὅτι ἡ ὀρθολογικὴ, οὐμανιστικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἀφύπνισιν τοῦ ἀνθρώπου στὴν Ἑλλάδα ξεκινᾷ πολλὰς χιλιάδας χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ μας. Ἐμεῖς βέβαια τὰ λέμε αὐτὰ ὡς κληρονόμοι καὶ συνεχιστὲς τοῦ μεγαλυτέρου διαφωτισμοῦ στὴν ἀνθρώπινον ἱστορίαν, καθὼς καὶ μποροῦμε καὶ πρέπει νὰ προχωρήσουμε ἐξωπλισμένοι μ' αὐτὰς τὶς ἀξίες. Βέβαια οἱ ἰθύνοντες τοῦ Σένγκεν ἔχουν συμμάχους τοὺς διαφόρους πνευματικοὺς «ταγούς», οἱ ὅποιοι ἀντιπαραθέτουν στοὺς Ἕλληνας καὶ εὐρωπαϊκοὺς διαφωτισμοὺς τὸν ἰουδαϊκὸ σκοταδισμό τῆς Π. Διαθήκης. Γιὰ νὰ λέμε τὰ πράγματα μὲ τ' ὄνομά τους...

Μ. Μ.: Ἀνάμεσα στὸν ἐξουσιασμό τῆς Π. Διαθήκης καὶ τὸν νεο-σκοταδισμό τῆς Εὐρώπης ποιά κοινὰ στοιχεῖα ἐπισημαίνετε;

Θ. Σ.: Νὰ σᾶς πῶ. Τὰ τελευταῖα χρόνια παρατηρεῖται σὲ ὅλες τὶς μεγάλες βιομηχανικὰς χώρες τόσο τῆς Εὐρώπης ὅσο καὶ τῆς Ἀμερικῆς μία ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἐλληνικοῦ κριτικοῦ λόγου καὶ μία ἀντίστοιχη προώθησιν τῆς ἑδραϊκῆς θεοκρατικῆς ιδεολογίας. Αὐτὴ ἡ ἐπίθεσιν κατὰ τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος ἐνισχύεται ἀπὸ δυνατοὺς οἰκονομικά κύκλους, ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντιπαράθεσιν τόσο μὲ τὶς ἐλληνικὰς κοινότητες ὅσο καὶ μὲ λαμπροὺς ξένους ἐπιστήμονες, οἱ ὅποιοι προωθοῦν τὰ ιδεώδη τῆς ἀνθρωπιστικῆς, πολυεπιστημονικῆς καὶ δημοκρατικῆς παιδείας τῶν Ἑλλήνων. Αὐτὴ τὴν στιγμὴ λοιπὸν δύο κόσμοι ἀντιμάχονται. Τὸ ποῖός τελικὰ θὰ ἐπικρατήσῃ, θὰ φανῇ ἐν καιρῷ.

Μ. Μ.: Σὰς εὐχαριστῶ πολὺ.

Μάριος Μαρανέας

”Αρθρο τοῦ περιοδικοῦ “The Economist” ΟΙ ΣΥΝΟΙΚΟΥΝΤΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ Τὸ ἀνανεωμένο ἐνδιαφέρον γιὰ τοὺς κλασσικοὺς ἀποτελεῖ ἓνα νέο μα- στιγώμα στὰ ἐμετικά καὶ μηδαμινὰ τῶν Μέσων Μαζικῆς Ἐνημέρωσης

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ. – “Ενας ἀρχαῖος ἡμίθεος ἀποτελεῖ τὸν ἥρωα τῆς ἡμέρας γιὰ τὶς Η.Π.Α. Οἱ πλέ-
ον δημοφιλεῖς σειρὲς τῆς τηλεοράσεως εἶναι ἀφ’ ἑνὸς οἱ πραγματευόμενες θέματα τοῦ διαστήματος
ἀφ’ ἑτέρου δὲ ὁ Ἡρακλῆς, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως καὶ τὸ θέμα τῶν πλέον φιλόδοξων κι-
νουμένων σχεδίων τοῦ Ντίσνεϋ ὕστερα ἀπὸ τὸν «Βασιλέα Λέοντα». Τὴν θέρμη τῆς Ἀμερικῆς γιὰ τὸν
Ἡρακλῆ ἀποδεικνύει τὸ ἐξώφυλλο τοῦ TV Guide πρὸ ὀλίγων μηνῶν. Πρόκειται δὲ αὐτὴ ν’ αὐξηθῇ
ἀκόμα περισσότερο μὲ τὸν καλοκαιρινὸ καταιγισμὸ βιβλίων τοῦ Ντίσνεϋ μὲ θέμα τὸν Ἡρακλῆ, ὁ
ὁποῖος θὰ συμπέσῃ μὲ παρουσίαση ὁμοιωμάτων καὶ παρελάσεις κατὰ τὴν παρουσίᾳ τοῦ φιλμ στὶς
27 Ἰουνίου.

Ὁ Ἡρακλῆς δὲν εἶναι ὁ μόνος ἀρχαῖος ἥρωας, ὁ ὁποῖος ἐνθουσιάζει τοὺς Ἀμερικανούς. Τὸ Ν.Β.С.
δημιουργεῖ μὰ θεαματικὴ προσαρμογὴ τῆς *Ὀδύσσειας* τοῦ Ὀμήρου· μεταξὺ τῶν παραγωγῶν αὐτῆς
τῆς ταινίας συγκαταλέγεται καὶ ὁ Φράνσις Φόρντ Κόππολα, ἡ ὁποία κοστίζει περὶ τὰ 30.000 δολ-
λάρια, καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναμένεται νὰ κερδίσῃ τὸ κοινόν. Ἡ προτίμησις τῶν μέσων ἐνημερώσεως στοὺς
ἀρχαίους ἥρωες εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε τοὺς ἀνάγκασε νὰ προσαρμοστούν. Ἡ «Ζήνα» (Xena), τῆς
ὁποίας τὸ πρόγραμμα παρουσιάζεται κάθε Σάββατο θρόδῳ μετὰ τὸν Ἡρακλῆ, ἀποτελεῖ τὴν διόρ-
θωσι τοῦ Χόλλυγουντ στὸν σεξισμό τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Ὁ μίτος ὁδηγεῖ στοὺς «Myth 101», τὸ ὁποῖο
ἀπαντᾷ στὰ ἐριστικὰ ἐρωτήματα γύρω ἀπὸ τὸ ποιὸς ἔκανε τί σὲ ποιόν. Ὁ Δίας, ὁ βασιλεὺς τῶν
Θεῶν, «ἦταν ἀνίκανος νὰ κρατῇ τὸν μανδύα του κλειστόν». Ἡ Ἥρα, ἡ σύζυγός του, εἶχε τὴν κακὴ
συνήθεια «νὰ δολοφονῇ, νὰ φυλακίζῃ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ σκληρὴ πειθαρχία».

Ἡ λατρεία τῶν κλασσικῶν δὲν ἀξίζει τέτοιαις εὐτελείαις. Μιὰ νέα μετάφρασις τῆς «Ὀδύσσειας»
ἀπὸ τὸν Robert Fagles, διδάκτορα τοῦ πανεπιστημίου τοῦ Πρίνστον, ἐτράβηξε τὴν προσοχὴ μὲ 64.500
πωλήσεις καὶ μόνον ἐπαινετικὰς κριτικὰς, οἱ ὁποῖες ἀρχίζουν ἀπὸ τοὺς Times καὶ καταλήγουν στοὺς
New York Times. Τὰ καταστήματα ἀναφέρουν ζωντὴ κίνησι στὶς κασσέττες ἥχου μὲ θέμα τὴν *Ἰλιά-
δα* (ἀπαγγέλλει ὁ Derek Jacobi) καὶ τὴν *Ὀδύσσεια* (ἀπαγγέλλει ὁ Ian McKellen). Ὁ Ἡρόδοτος ἔχει
ἐπίσης γίνῃ ἐπίκαιρος μετὰ τὶς ἐνθουσιώδεις ἀναφορὰς γι’ αὐτὸν στοὺς κινηματογραφικὸ ἔργο «Ὁ
Ἀγγλὸς ἀσθενής».

Ὅμως τὰ πιὸ ἐνθαρρυντικὰ σημεῖα ἀναδιώσεως τῶν κλασσικῶν εἶναι, ὅτι περισσότερο ἀπὸ μισὸ
ἐκατομμύριο μαθητὲς ἢ φοιτητὲς τοὺς μελετοῦν τώρα. Ὁ Σύνδεσμος Ἀμερικανῶν Φιλολόγων, ἡ
ἐπαγγελματικὴ ἐταιρεία κλασσικῶν σπουδῶν, δηλώνει, ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτητῶν, οἱ ὁποῖοι πα-
ρακολουθοῦν τοὐλάχιστον Λατινικά, αὐξήθηκε κατὰ 25% μεταξὺ 1994 καὶ 1996. Ἡ αὐξησις αὐτὴ
ἀντανακλᾷ τὴν ἀνερχόμενη δημοτικότητα τῶν κλασσικῶν σπουδῶν στὰ δημόσια γυμνάσια, στὰ
ὁποῖα ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, ποὺ μελετοῦν Λατινικά αὐξήθηκε ἀπὸ 182.000 κατὰ τὸ 1990 σὲ 214.000
τὸ 1994 (ἡ τελευταία χρονιά γιὰ τὴν ὁποία διατίθενται στοιχεῖα).

Ὁ David Dendy, κριτικὸς ταινιῶν, ὁ ὁποῖος ἐπέστρεψε στοὺς πανεπιστήμιον τῆς Columbia σὲ ἡλι-
κία 48 ἐτῶν, γιὰ νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἀπαιτούμενη σειρὰ μαθημάτων σχετικὰ μὲ τοὺς κλασσικοὺς τῆς
Δύσεως, ἰσχυρίζεται, ὅτι ἡ ἀναδιώξις των ἀποτελεῖ ἀντίδοσι ἔναντι τῆς ὑπερδραστικότητος τῶν
Μέσων τῆς ἐποχῆς. Βομβαρδιζόμενοι ἀπὸ ἀτελεύτητες ἐπιλογὲς μεταξὺ παρεμφερῶν προγραμμά-
των, τὰ ὁποῖα προσφέρουν ἑκατοντάδες δίαυλοι τηλεοράσεων, οἱ πολῖτες μὲ αὐξανόμενο ρυθμὸ
ἐλκονται ἀπὸ ἔργα, τὰ ὁποῖα ἀντέστησαν στὴν δοκιμασίᾳ τοῦ χρόνου.

Ὁ κ. Fagles προσθέτει, ὅτι ἡ ἀναδίωξις συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴν ἐμφυτὴ ἐλπίς πρὸς τοὺς κλασσι-
κοὺς, ἰδιαίτερα πρὸς τὸν Ὀμηρὸν, ὁ ὁποῖος ἐρευνᾷ θέματα, τὰ ὁποῖα εἶναι παγκόσμια, ταυτοχρόνως
δὲ καὶ περιέργως ἤχουν ὡς σύγχρονα στ’ αὐτιά. Ἡ *Ὀδύσσεια* περιγράφει ἓναν κόσμον ποὺ φθάνει

στο τέλος του μετά την λήξη ενός παρατεταμένου πολέμου, ό οποίος διήρσε τον πολιτισμό σε δύο ιδεολογικές παρατάξεις. Συγκεντρώνει επιπλέον τον νοῦ σε οικογενειακές αξίες –όχι σε αξίες οικογενειών της ζαχαρίνης όπως των Waltons– αλλά με σάρκα και όσα, οι όποιες βασανίζονται από ζήλειες και έχθρότητες και οι όποιες καταφέρνουν παρ' όλα αυτά να παραμένουν ενωμένες.

‘Ο ‘Ομηρος ἔχει όπαδούς

Βεβαίως τό Χόλλυγουντ βλέπει τό θέμα από ευρύτερη όπτική γωνία. ‘Ο Christian Williams, ό δημιουργός της τηλεοπτικής σειράς «‘Ηρακλῆς», ισχυρίζεται, ότι οι παραγωγοί, προκειμένου να κάλυψουν τήν πληθώρα των απαιτήσεων, αναγκάζονται κυριολεκτικά να ληλατήσουν ό,τι είναι δυνατόν από τόν άρχαίο και τόν νεώτερο πολιτισμό. Και συμπληρώνει: οι άρχαίοι έχουν πολὺ δρόμο ακόμα, διότι έχουν δημιουργήσει όνόματα με άναγνώρισι. Διαθέτουν τέλειους ήρωες, γεμάτους δράση, προσφέροντας έτσι στοὺς δημιουργοὺς ταινιών τήν εύκαιρία να χρησιμοποιοῦν φανταστικά γραφικά από ηλεκτρονικούς ὑπολογιστές, παρουσιάζοντας τεράστιες δίνες και γιγαντιαία θαλάσσια τέρατα.

Κατά κάποιον τρόπο ό κ. Williams ταυτίζεται με τόν κ. Fagles, όσον άφορᾷ στήν παγκόσμια άπῆχσι των κλασικών. Οι τηλεοπτικές σειρές με θέματα ιατρικά, αστυνομικά και δικαστικά πάσχουν από «ύψηλή δημογραφική εϊδίκευσι», όπως λέγει, αλλά «οί όπερες των σταθιών», όπως ό ‘Ηρακλῆς, με τίς δραματικές τους ιστορίες και τίς καθαρές διακρίσεις μεταξύ καλοῦ-κακοῦ ἔλκουν τό παγκόσμιο ενδιαφέρον.

Γιατί όμως οι παραγωγοί τοῦ Χόλλυγουντ ἀνεκάλυψαν τοὺς κλασσικούς μόλις πρόσφατα; Έν μέρει αυτό όφείλεται στον τρόπο με τόν όποιο οι κλασσικιστές –ποτέ δέν συνεκροτήθησαν από άκαλλιέργητες μάξες– επέτυχαν να στρέψουν ὑπὲρ αὐτῶν τίς διδινμες δυνάμεις, άφ' ενός των διαφόρων πολιτισμῶν, άφ' ἑτέρου της άγοράς. Κατά τό πρώτο ήμισυ τοῦ αἰῶνα μας οι κλασσικιστές διέθεταν ἑγγυημένο άναγνωστικό κοινό, ὑποστηριζόμενοι από ένα σύνολο αποτελούμενο από κοινωνικά κενόδοξους δημοκρατικούς συμβολισμούς και ακαδημαϊκή έπιταγή. Με τήν μείωσι των δεδομένων άναγνωστῶν οι κλασσικιστές αναγκάστηκαν να πουλήσουν τοὺς ἑαυτοὺς τους, για να επιβιώσουν.

Προχώρησαν στήν παραγωγή ἑξαιρετικῶν μεταφράσεων. Χρησιμοποίησαν ηλεκτρονικούς ὑπολογιστές. Οι φοιτητές έχουν τήν δυνατότητα ν' άναγιγνώσκουν ‘Ελληνικά φιλολογικά κείμενα και άποσπάσματα Λατινικής φιλολογίας σε CD-ROM. ‘Ετσι μ' ένα άπλό «κλικ» εμφανίζουν μεταφράσεις και σχόλια. Μποροῦν ακόμα να συγκρίνουν μεταξύ τους κείμενα, να επιλέγουν διβλιογραφίες, να ἑρευνοῦν ἑξονυχιστικά αρχαιολογικούς χώρους και να ξεσκονίζουν τὰ Λατινικά τους κουνεβνιάζοντας ηλεκτρονικά.

Οί κλασσικιστές κατάφεραν να επανεξημερεύσουν τὰ θέματά τους ὑπὸ τό φῶς των νεωτέρων κατακτήσεων σε σχέση με φυλές, φύλα, καταπιέσεις και τὰ σχετικά. Κατά τίς προηγηθείσες λίγες δεκαετίες ἑμφανίστηκε ένας φιλολογικός κατακλυσμός, ό όποιος ἔεπλυνε τήν καθησυχαστική Βικτωριανή θεώρησι των ‘Ελλήνων ως ιδρυτῶν των φυλετικῶν διακρίσεων και της δημοκρατίας: ό E. R. Dodds για τοὺς ‘Ελληνες και τόν παραλογισμό, ό Geoffrey de Ste Croix και ό Moses Finley για τήν δουλεία και τήν μάχη των τάξεων, ό Michel Goucoult και οι ὑποστηρικτές του σχετικά με τόν ἑρωτισμό των αρχαίων, ό Kenneth Dover για τήν όμοφυλοφιλία των ‘Ελλήνων, καθώς και ένας μικρός στρατός διαφόρου μορφώσεως ατόμων, οι όποιοι άσχολήθηκαν με τό πῶς προήλθε ό άρχαίος κόσμος από ένα συνονθύλευμα πολιτισμῶν.

‘Αναπόφευκτα στήν ἀναβίωσι των κλασσικῶν ξεπετιοῦνται και μερικές άνοησίες κατά τό ξυπνηνά τους. Οι άφροκεντριστές ισχυρίζονται χαζοχαρούμενα, ότι ό Σωκράτης κατήγετο από νέγρους, χωρίς να διαθέτουν πρὸς ὑποστήριξιν οὔτε τό παραμικρό στοιχείο. ‘Ο Ζεύς θά ἑδυσκολεύετο πολὺ ν' άναγνωρίσει τόν ‘Ηρακλῆ, ό όποιος τόσο διασκεδάξει τοὺς σημερινούς ‘Αμερικανούς. Πάντως ένα θέμα, τό όποιο κάποτε ἑμφανίζετο έτοιμοθάνατο, άδιαμφισβήτητα ξεπετάχτηκε πίσω στήν ζωή και ό ‘Αμερικανικός πολιτισμός, είτε άφορᾷ στόν ὑψηλό είτε άφορᾷ στόν χαμηλό, τό άποζητᾷ.

[Μετάφρασις: Παν. Χατζηγιάννου]

ΠΑΝΟΣ ΤΣΙΝΑΣ*

Ἡ Βυζαντινὴ ἡγεσία διέταξε τὸν Ἀλάρικο νὰ ἐξαφανίσῃ τοὺς Ἑλλήνες τῆς Ν. Ἑλλάδος

Ι. ΑΙ ΓΕΝΙΚΩΤΕΡΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ

Ἡ καταστροφὴ τῶν Ἑλλήνων τῆς Νοτίου Ἑλλάδος ἐγίνε κατὰ τὰ ἔτη 395-398. Κατὰ τὸν μεγάλον ἱστορικὸν Βασίλειφ οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἦσαν σχεδὸν ὅλοι Ἑλλήνες τοῦ τύπου ἐκείνου, ποὺ εἶχαν γνωρίσει ὁ Παυσανίας καὶ ὁ Πλούταρχος. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Γρηγορόδιος, λέει ὁ Βασίλειφ, ἡ γλῶσσα, ἡ θρησκεία, οἱ συνήθειες καὶ οἱ νόμοι τῶν ἀρχαίων προγόνων τῶν Ἑλλήνων εἶχαν μείνει σχεδὸν ἀμετάβλητοι, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ Ἑλλήνες εἶχαν κατακτηθῇ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους πρὸ πέντε καὶ ἡμίσεως αἰώνων, ἥτοι τὸ ἔτος 146 π.Χ., καὶ παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ νέα ἰδεολογικὴ κατάκτησις, Ἀσιατικὴ αὐτὴν τὴν φορὰν, ὁ Χριστιανισμός, εἶχε ἤδη ἐπιβληθῇ διαικίως ἀπὸ τὴν Ρωμαϊκὴν ἐξουσίαν. Ἦδη ὁ νέος Ἀσιάτης κυρίαρχος εἶχε ἀναγνωρισθῇ ὡς ἐπίσημος θρησκεία τοῦ κράτους καὶ ἤδη μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Θεοδοσίον. Οὗτος ἦτο πλέον τὸ κράτος, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἦτο τὸ ὄργανον τὸ ὑλοποιεῖν τὰς ἀποφάσεις του, ἔστω καὶ ἂν αὐταὶ ἐξεδηλοῦντο δι' ἐνὸς νεύματος αὐτοῦ.

Οὗτω ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος ὁ Α' ἐξέδωσε καθ' ὑπαγόρευσιν σειρὰν ὅλην διαταγμάτων κατὰ τῶν Ἑλλήνων, δι' ὧν ἀπηγορεύετο ἡ λατρεία τῶν θεῶν, ἀπηγορεύθη ἡ τέλεσις τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων, ἀπηγορεύθη νὰ ἐορτάζωνται αἱ ἐπέτειοι τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῆς μάχης τῆς Σαλαμῖνος καὶ τέλος οἱ Ἑλλήνες τῆς Νοτίου Ἑλλάδος ἐκηρύχθησαν αἰρετικοὶ καὶ τὸ ὄνομα «Ἕλλην» ἐτέθη ὑπὸ ἀπαγόρευσιν ἐπὶ ποινῇ θανάτου. Ἡ νέα δοξασία συνεπληρώθη ὕστερα ἀπὸ αἱματηροὺς ἐσωτερικοὺς ἀγῶνας καὶ ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς, ὡς αὕτη ὠνομάσθη, Συνόδου, τὸ Ὁμοούσιον τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ ὡς νέα θεότης τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Καὶ ἐνῶ πάντα ταῦτα συνέβαινον, οἱ Ἑλλήνες κατεδιώκοντο καὶ οὐδεμία κίνησις ἦτο δυνατόν νὰ σημειωθῇ διὰ τὴν υπεράσπισιν τῶν πατρῶων θεσμῶν ἔστω καὶ διὰ τοῦ λόγου, ἐνῶ θὰ ἔδει ἀπὸ καιροῦ νὰ εἶχε ἐκδηλωθῇ μία γενικὴ ἐπανάστασις κατὰ τῆς αὐτοκρατορίας τοῦ Διαβόλου, ὡς ὅλο ἐν μετεσχηματίζετο τὸ πάλαι Ρωμαϊκὸν Κράτος. Δέον νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα, ὅτι καὶ μία τετάρτη, χθονία πλέον θεότης, ὁ Διάβολος, ἐγίνε δεκτὴ εἰς τὴν πρᾶξιν ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς τῆς Ἀνατολικῆς δοξασίας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τινες μύθοι ὡς ἡ Κόλασις, ὁ Παράδεισος κ.ἄ.

Ἀπὸ τότε ποὺ ὁ Ξέρξης ἀπέτυχε νὰ κατακτήσῃ στρατιωτικῶς τοὺς Ἕλληνας, ἐξηφαίνοντο εἰς τὴν Ἀνατολὴν σχέδια ἰδεολογικῆς κατακτήσεως τῆς Ἑλλάδος. Μὲ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ ἐγίνε ἀπόπειρα νὰ γίνῃ πρᾶξις ἡ κατάκτησις μὲ τὸν Παυσανίαν, τὸν Βασιλέα τῆς Σπάρτης. Τῆς Σπάρτης, τῆς ὁποίας ἐμελλε νῦν νὰ ἔλθῃ τὸ τέλος. Πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Ἀνατολῆς ἦτο κάρφος ὁ πολιτικὸς καὶ ὁ φιλοσοφικὸς λόγος τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ ἡ ἐλευθερία καὶ ἡ προόδος τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς ἐπιστήμας, ὡς καὶ ἡ ὑψηλὴ τέχνη ἠνώχλει τὰ μάλα τὴν Ἀνατολὴν. Ἐξ ἄλλου οἱ Ἑβραῖοι, οἵτινες ἐδίωξαν ἀρχικῶς τοὺς χρι-

* Ὁ κ. Π. Τσ. εἶναι νομικὸς καὶ ἐπίτιμος διευθυντὴς τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος.

στιανούς, οὓς κατεσκεύασεν μία μερὶς ἀνθρώπων ἐξ αὐτῶν (οἱ ἐρημῖται Ἑσσαιοί), ἦσαν νῦν οἱ καθοδηγῆται αὐτῶν, καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατέλαβον ὑψηλὰς θέσεις εἰς τὸ κίνημα αὐτό, ἀποβαλόντες ἐξ αὐτοῦ τὴν ἑσσαικὴν ἀπραξίαν καὶ πραότητα καὶ ἐμφυσήσαντες ἐβραϊκὴν κινητικότητα καὶ ἐβραϊκὴν σκληρότητα. Οἱ Ἑβραῖοι λοιπὸν λέγεται, ὅτι εἶχον ἓνα «ἀνοικτὸν λογαριασμὸν» μὲ τοὺς Ἕλληνας γενικῶς καὶ οὐχὶ τοὺς συγκεκριμένους Ἕλληνας τῆς Νοτίου Ἑλλάδος ἐξαιτίας τῆς πρὸς αὐτοὺς συμπεριφορᾶς τοῦ Σελευκίδου βασιλέως Ἀντιόχου τοῦ 4ου τοῦ Ἐπιφανοῦς· καὶ νῦν ἦσαν καὶ αὐτοὶ ἔτοιμοι νὰ ὠθήσουν τὸ διαρκῶς μεγεθυνόμενον τέρας, τὸν φανατισμὸν, κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Δίδομεν κατωτέρω δύο χωρία τῆς *Βίβλου* ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα (Μακ. Α' 41 ε): «... 41 Καὶ ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Ἀντίοχος πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἶναι πάντας εἰς λαὸν ἓνα 42 καὶ ἐγκαταλιπεῖν ἕκαστον τὰ νόμιμα αὐτοῦ, καὶ ἐπεδέξατο πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. 43 καὶ πολλοὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ εὐδόκησαν τῇ λατρείᾳ αὐτοῦ καὶ ἔθυσαν τοῖς εἰδώλοις καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ σάββατον. 36 Εἶπε δὲ Ἰούδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· ἰδοὺ συνετρίβησαν οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν, ἀναβῶμεν καθαρίσαι τὰ ἅγια καὶ ἐγκαινίσαι. 37 καὶ συνήχθη ἡ παρεμβολὴ πᾶσα καὶ ἀνέβησαν εἰς ὄρος Σιών. 38 καὶ εἶδον τὸ ἅγιασμα ἡρημωμένον καὶ τὸ θυσιαστήριον ὀβεθλωμένον καὶ τὰς πύλας κατακεκαυμένας καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς φυτὰ πεφυκῶτα ὡς ἐν δρυμὶ ἢ ὡς ἐνὶ τῶν ὀρέων. 39 καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ ἐκόψαντο κοπετὸν μέγαν καὶ ἐπέθεντο σποδὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν 40 καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξι τῶν σημασιῶν καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν.»

II. Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΗΓΕΣΙΑ ΣΤΡΕΦΕΙ ΤΟΝ ΑΛΑΡΙΧΟΝ ΠΡΟΣ ΝΟΤΟΝ

Ὑπεράνω ὅμως τοῦ ἀρχαίου μίσους τῆς Ἀνατολῆς κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἦτο νῦν τὸ μέγα μῖσος τῶν χριστιανῶν πλέον ἡγετῶν. Οὗτοι ἐν πολλοῖς ἦσαν Ἀνατολίται Ἰουδαῖοι ἀλλὰ καὶ τινες Ἕλληνες τῆς διασπορᾶς, οἱ ὅποιοι προσχωρήσαντες εἰς τὴν Ἀνατολικὴν αὐτὴν δοξασίαν εἰργάσθησαν, ἵνα δώσουν αὐτῇ θεωρητικὴν ὑπόστασιν. Τούτους κατέλαυε ζήλος μέγας ἐξελιχθεὶς εἰς ἔμμονον ἰδέαν ἐν εἴδει παρακρούσεως. Ἦδη πολὺ πρὸ τῆς ἐποχῆς, περὶ ἧς ὁ λόγος, ὁ Βασίλειος ὁ ἀποκληθεὶς ὑπὸ τῆς ἡγεσίας τῶν χριστιανῶν Μέγας καὶ Ἅγιος, παρώτρυνε τοὺς πιστοὺς, οἱ ὅποιοι ἦσαν νῦν ἓνα νέον εἶδος ἀνθρώπου πλέον, νὰ συντρίβουν τὰ Ἑλληνικὰ ἀγάλματα, διότι ἐντὸς αὐτῶν, ἔλεγε, ὡς καὶ ἐντὸς τῶν Ἑλληνικῶν ναῶν κατοικοῦν δαιμόνια. Ὁ δὲ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ὅστις ἦτο ὁρῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Νοτίου Ἑλλάδος, διέταξε ὡς πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὴν κατεδάφισιν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτεμίδος ἐν Ἐφέσῳ, ὅστις ἦτο ἓνα τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Πέραν τούτων ἓνα ἄλλο εἶδος ἀνθρώπων ἐπερίσσευσε κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν καὶ ἦτο ἐν δράσει. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κατῴρθωνον καὶ κατελάμβανον τὰ ὑπάτα ἀξιώματα τοῦ νέου πλέον κράτους. Ἦσαν οἱ ἐφαρμόζοντες κατὰ γράμμα τὴν ρῆσιν τοῦ Εὐαγγελίου, προβαίνοντες καὶ εἰς τὴν ἀνάλογον πρᾶξιν: «... Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, οὐ μοιχεύσης. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἥδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ...» (Ματθ. 3. 27-29). Τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς λοιπόν, τοὺς εὐνούχους, εἶχεν ὡς παρακαθημένους αὐτοῦ πᾶς μετὰ τὸν Θεοδόσιον αὐτοκράτωρ. Τὸ ἔτος 395 ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Α', ὁ ἀποκληθεὶς ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς Μέγας καὶ Ἅγιος, ἀπέθανε· καὶ αὐτοκράτωρ τοῦ ἀνατολικοῦ τομέως τῆς αὐτοκρατορίας ἐγένετο ὁ

δεκαεπταετῆς υἱὸς αὐτοῦ Ἀρκαδίος, τοῦ δὲ δυτικοῦ τομέως αὐτῆς ἐγένετο συναντοκράτωρ ὁ μικρότερος τοῦ Ἀρκαδίου εἰς ἡλικίαν ἀδελφὸς Ὀνώριος. Πρῶτος σύμβουλος τοῦ Ἀρκαδίου ἐγένετο ὁ εὐνοῦχος Ρουφῖνος. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἦτο παρόμοιον τι τοῦ σημερινοῦ λεγομένου πρωθυπουργοῦ. Ὁ Ρουφῖνος καὶ οἱ λοιποὶ εὐνοῦχοι οἱ περὶ αὐτὸν εἶπον: «*Τί θέλομεν κάμει νῦν τὸ παιδίον;*» καὶ πάλιν εἶπον: «*ποιήσωμεν τοῦτο πανικόβλητον*».

Οὕτω ὁ Ρουφῖνος, Γαλάτης τὴν καταγωγὴν, ἦλθε τότε εἰς συνεννόησιν μετὰ τὸν ἀρχηγὸν τῶν Βησιγόθων Ἀλάριχον, προτρέψας αὐτὸν νὰ ἐπαναστατήσῃ καὶ νὰ διαδίσῃ δῆθεν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ εἰς σημείον τι νὰ σταθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του καὶ νὰ ἀναμείνῃ, διὰ νὰ λάβῃ περαιτέρω ὁδηγίαν. Ὁ νεαρὸς αὐτοκράτωρ τότε τρομοκρατηθεὶς ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Ρουφῖνον νὰ ἐξεύρῃ λύσιν. Τότε ὁ Ρουφῖνος συναντήσας τὸν Ἀλάριχον ἔπεισε αὐτὸν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Νοτίου Ἑλλάδος. Οὕτω ὁ Ἀλάριχος ἀπεστάλη παρὰ τοῦ Ρουφίνου μετὰ ῥητὴν ἐντολὴν νὰ προβῇ εἰς γενοκτονίαν τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἦσαν αἰρετικοὶ ἀκολουθοῦντες τὴν παλαιὰν θρησκείαν, τὸ Δωδεκάθεον. Πρὸς διευκόλυνσιν αὐτοῦ ὁ Ρουφῖνος ἀντικατέστησε τὸν ἀνθύπατον τῆς Ἀχαΐας, ἥτοι τῆς Νοτίου Ἑλλάδος, διορίσας ἀνθύπατον τὸν χριστιανὸν Ἀντίοχον. Διώρισεν ἐπίσης ἀρχηγὸν τῆς φρουρᾶς τῶν Θερμοπυλῶν τὸν ἐπίσης χριστιανὸν Γερόντιον. Ὅταν ὁ Ἀλάριχος, ὁ ὁποῖος καὶ αὐτὸς ἦτο χριστιανός, ὁπαδὸς τοῦ Ἀρείου, ἐφθασεν εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα, ὁ νέος ἀνθύπατος καὶ ὁ νέος ἀρχηγὸς τῆς φρουρᾶς τῶν Θερμοπυλῶν, εἰδοποιηθέντες ἀπὸ τὸν Ρουφῖνον, οὐδὲν ἔπραξαν κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἄφησαν νὰ διέλθῃ ἀμαχητί. Ἐθεώρησαν μάλιστα ὡς θεάρεστον ἔργον τὴν σφαγὴν τῶν Ἑλλήνων.

Τὸν Νοέμβριον τοῦ ἔτους 395 ὁ Ρουφῖνος ἐδολοφονήθη εἰς προάστιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τοῦ Γόθου Γαῖνᾶ. Ἡ δολοφονία ἐγένετο ἐπὶ ἐπιτελευτῇ τοῦ πρώτου συμβούλου τοῦ συναυτοκράτορος εἰς τὴν Ρώμην Ὀνωρίου στρατηγοῦ Σηλίχωνος, ὁ ὁποῖος ἦτο ὁ ἀσκήτων ἐκεῖ τὴν ἐξουσίαν, λόγῳ τοῦ ὅτι ὁ Ὀνώριος δὲν ἦτο ἐνηλὶς, δὲν ἦτο δὲ σύμφωνος μετὰ τὰ τεκταινόμενα εἰς θάρος τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοὺς χριστιανούς τῆς Ἀνατολῆς, ἥτοι ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν Ἀνατολήν. Ἄμα τῇ δολοφονίᾳ τοῦ Ρουφίνου ὁμοῦς πρῶτος σύμβουλος τοῦ Ἀρκαδίου ἀνέλαβεν ὁ ἐπίσης εὐνοῦχος Εὐτρόπιος, ὁ ὁποῖος εἶχε διορισθῇ ἀπὸ τὸν Θεοδοσίον ἐπίτροπος αὐτοῦ. Ὁ Εὐτρόπιος ἦτο στενὸς φίλος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσόστομου, ὅστις καὶ ἐδοθήθησεν αὐτὸν τὸ ἔτος 388, διὰ νὰ ἐκλεγῇ Πατριάρχης τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οὗτος δὲ ἕνα ἔτος ἀργότερα, τὸ 399, ὅτε ὁ Εὐτρόπιος ἔπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν τοῦ Ἀρκαδίου, τοῦ ἔσωσεν τὴν ζωὴν, κρύψας αὐτὸν εἰς τὸν τότε ναὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας. Ὁ Εὐτρόπιος, καθοδηγούμενος ἀπὸ τὸν πατριάρχην Νεκτάριον καὶ ἀσφαλῶς καὶ ἀπὸ τὸν Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον, ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὸν Ρουφῖνον εἰς ἀνθελληνικότητα, ὑπαγορεύσας μάλιστα εἰς τὸν Ἀρκαδίον τὸ ἔτος 396, τὴν ὥραν ὅπου ὁ Ἀλάριχος ἐφθασεν εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα καὶ ἐσφαξεν, ὅπου ἐπέρνα, τοὺς ἄνδρας ἀπὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν καὶ ἄνω (καὶ ἔστειλε τὰ γυναικόπαιδα δῆθεν εἰς τὰ Βαλκάνια, εἰς τὴν πραγματικότητα ὅμως εἰς τὸν θάνατον, διότι ἀπέθνησκον ἐκ τῆς αἰτίας καὶ ἐκ τῶν κακουχιῶν), τὴν ὥραν λοιπὸν αὐτὴν ἀκριβῶς ὁ Ἀρκαδὸς ἐξέδωσε τῇ προτροπῇ τοῦ Εὐτροπίου τὸν περιώνυμον νόμον «*Ες ἑδάφος φέρειν*». Ὁ νόμος οὗτος ἦλθεν εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀθλίου ἔργου τοῦ Ἀλαρίχου, ἀπεστάλη δὲ πρὸς αὐτὸν εἰδικὴ παραγγελία παρὰ τοῦ Εὐτροπίου: «*Παρήγγειλεν αὐτῷ πάντα τὰ εἰδωλεῖα ἕως ἑδάφους καταστρέψαι καὶ πυρὶ παραδοθῆναι*». (Ἰδὲ καὶ Δ. Κούτουλα «*Ὁ ἀποκεφαλισμὸς τῶν Θεῶν*», «*Δαυλός*», τ. 152-153, σ. 8995).

III. Η ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

‘Ο Ἀλάριχος κατελθὼν εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα ἔφερε μετ’ αὐτοῦ πολλὰς χιλιάδας τακτικῶν στρατιωτῶν Βησιγόθων χριστιανῶν ὁπαδῶν τοῦ Ἀρείου καὶ ἀμετρήτους Βησιγόθους καὶ Ἀσιάτας ἀτάκτους ρασοφόρους μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι κατεδάφιζον καὶ συνέτριβον τὰ ἀγάλματα καὶ τοὺς κίονας τῶν ναῶν, εἰς τρόπον ὥστε αὐταὶ μόνον δι’ ὁδόστρωσιν τῶν ὁδῶν νὰ εἶναι πλέον κατάλληλοι, ὅπου καὶ κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου «*Ες ἔδαφος φέρειν*» ἐχρησιμοποιοῦντο, ὥστε οὐδὲ ἵχνος τοῦ ἀρχαίου κάλλους νὰ μὴν ὑπάρχῃ πλέον. ‘Ο Ἀλάριχος κατέστρεψε τοὺς Δελφοὺς καὶ τὰς πέριξ αὐτῶν πόλεις, ὁλόκληρον τὴν Βοιωτίαν, τὴν Ἀττικὴν καὶ τὴν Μεγαρίδα. Κατέλαβε τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸν κατέστρεψεν ὁλοσχερῶς. Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀλάριχος δὲν εἰσῆλθεν, διότι οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμαν ἐπιστράτευσιν, παρανόμως βεβαίως, διότι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον τὸ δικαίωμα τοῦ ἔχειν ἴδιον στρατόν. ‘Ο ἱστορικός τοῦ πέμπτου αἰῶνος Ζώσιμος ἀναφέρει (ἰδὲ καὶ Βασίλειεφ, «*Ιστορία Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας*» τόμ. Α, σελ. 120), ὅτι ὁ Ἀλάριχος, ἐνῶ ἐπολιόρκει τὰς Ἀθήνας, εἶδε τὴν θεὰν Ἀθηνᾶν νὰ ἴσταται ἐπὶ τοῦ τείχους ὠπλισμένη καὶ παραπλεύρως αὐτῆς ἴστατο ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ ἥρως τῆς Τροίας, καὶ φοβηθεὶς ἔλυσε τὴν πολιορκίαν τῶν Ἀθηναίων. Οὕτω οἱ Ἀθηναῖοι ἐγλύτωσαν, πλὴν ὅμως, μολονότι ἡ πόλις αὐτῶν εἶχε ἔλθει εἰς παρακμὴν καὶ ἦτο ἀσήμαντος, οὗτοι δὲν ἔπαυσαν νὰ εἶναι διὰ τοὺς χριστιανοὺς μία πρόκλησις. Οὕτω μετὰ πάροdon ἀρκετῶν αἰῶνων εἰς ἄλλος πατριάρχης, ὁ Σέργιος, συνθέσας τὸν Ἀκάθιστον Ὑμνον, ὁ ὁποῖος ψάλλεται καὶ σήμερον κατὰ τοὺς «Χαιρετισμούς», εἰρωνεύεται τὸν Πυθαγόραν καὶ ἐνωχλημένος ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὑπῆρχαν εἰσέτι οἱ Ἀθηναῖοι, ἐκχέει κατ’ αὐτῶν τὸ δηλητήριόν του.

‘Ο Ἀλάριχος ἐπέδραμε κατὰ τῆς Ἐλευσίνας καὶ ἐπυρπόλησε τὰ ἱερά, ὁ δὲ τελευταῖος ἱεροφάντης Ἰλαρίων εὗρε τραγικὸν θάνατον ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν, εἰς ἃς οἱ θάρβαροι παρῆδωσαν τὸ τελεστήριον. Ἐκεῖ πλησίον τοῦ ἀπέθανον μετ’ αὐτοῦ καὶ ὅλοι οἱ ἐπίσημοι λειτουργοὶ τῆς πατρῴας θρησκείας. Ταῦτα πάντα συνέβησαν ὑπὸ τὰς ἰαχὰς καὶ τοὺς πανηγυρισμοὺς τῶν ρασοφόρων βαρβάρων. Ὑστερον ἠκολούθησε ἡ κατεδάφισις καὶ ἡ κατάσπασις τῶν περιλάμπρων κτιρίων.

‘Ο Ἀλάριχος ἐπέδραμε καὶ κατὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἔσφαξε τοὺς Ἕλληνας ὅλων σχεδὸν τῶν πελοποννησιακῶν πόλεων καὶ κατεδάφισε καὶ ἐκεῖ τοὺς ναοὺς καὶ τὰ κτίρια (τῆς Νεμέας, τοῦ Ἀργεῖος, τῆς Ὀλυμπίας καὶ ὅσα ἄλλα εὗρεν εἰς τὸ πέρασμά του). Ἡ Κόρινθος, ἡ Τεγέα, ἡ Μαντινεία καὶ ἡ Σπάρτη δὲν ὑπῆρχον πλέον.

IV. ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΣ ΤΟΥ ΑΛΑΡΙΧΟΥ

Ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους 398 ὁ Στηλίκων, ὁ πρωθυπουργὸς τοῦ συναυτοκράτορος Ὀνωρίου εἰς τὴν Ρώμην, ὅστις ἦτο καὶ ἄριστος στρατηγός, ἀπεφάσισε νὰ ὑπερασπισθῇ ὅ,τι εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Οὗτος μετὰ πλοίων καὶ ἱκανοῦ στρατοῦ ἦλθεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Κορίνθου, ὅπου ἀπεβίβασε μέρος τοῦ στρατοῦ του, διὰ νὰ ἀποκόψῃ τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ἀλάριχου. ‘Ο Ἀλάριχος ἐστράφη τότε πρὸς τὰ βόρεια καὶ ἀφοῦ εὗρε πολλὰς δυσκολίας ἀπὸ τὸν στρατόν τοῦ Στηλίκωνος, κατῴρθωσε τελικῶς νὰ φύγῃ εἰς τὴν Ἠπειρὸν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἰλλυρίαν. ‘Ο δὲ Ἀρκάδιος «δὲν ἐντράπη», ὡς χαρακτηριστικῶς λέγει ὁ ἱστορικός Βασίλειεφ, νὰ τιμῇ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν τὸ ἔτος 398 μὲ τὸν τίτλον τοῦ *Magister Militum Illyricum* καὶ νὰ διορίσῃ αὐτὸν ὑπαρχὸν τῆς Ἰλλυρίας. Ἡ Νότιος Ἑλλὰς ἔμεινε τότε ἐπὶ δύο καὶ πλέον αἰῶνας ἔρημος καὶ ἀκατοίκητος χώρα, ὁπότε ὁ αὐτοκράτωρ Μαυρίκιος ἔστρεψε τὰ σλαβικὰ φύλα πρὸς ἐγκατάστασιν εἰς τὴν Νότιον Ἑλλάδα.

λε. Ρούθ

Προπατόρισα από σπόντα, μιᾶς καὶ προηγουμένως ἦταν κακὴ εἰδωλολάτρισσα καὶ λάτρευε τὸν ψεύτικο θεὸ Χεμῶς. Ὅταν ὁμως πίστεψε στὸν Ἰεχωβά τὸν μεγάλο, τότε ἔγινε καλὴ καὶ προπατόρισά «μας» ἀντάξια τοῦ ἱεροῦ «μας» οἰκίου καὶ τῶν ὑπολοίπων τύπων, ποὺ ἐμπεριέχει. Μιὰ ἐποχὴ πείνας λοιπὸν στὸ Ἰσραὴλ ξεκίνησε ὁ Ἐλιμέλιχ μὲ τὴν γυναῖκα του Ναομί καὶ τὰ δύο τοὺς παιδιὰ, τὸν Μααλὼν καὶ τὸν Χελαιὼν, καὶ ἦρθαν στὴν γῆ Μωάβ, ποὺ ἐκεῖ δὲν πεινοῦσαν. Ἦταν ἀπὸ τὰ καψόνια, ποὺ τοὺς ἔκανε ὁ Γιαχβὲ ποῦ καὶ ποῦ, γιὰ νὰ τὸν φοβοῦνται πιὸ πολὺ. Ἐκεῖ, στὴν γῆ Μωάβ, τὰ δύο παιδιὰ τοὺς πῆραν γιὰ γυναῖκες Μωαβίτισσες παρὰ τὶς ἐντολὰς τοῦ Γιαχβὲ, ποὺ δὲν θέλει ἀλλόθρησκες. Ἐπεφτε, βλέπετε, λίγο μακριὰ τὸ Ἰσραὴλ, γιὰ νὰ βολευτοῦν, καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ Αὐνὰν ἦταν σχετικὰ πρόσφατο.

Ἔτσι «καὶ οὗτοι ἔλαβον εἰς ἑαυτοὺς γυναῖκας Μωαβίτιδας· τὸ ὄνομα τῆς μιᾶς Ὀρφά, καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἄλλης Ρούθ» (Ρούθ α' 4). Νάτη ἡ προπατόρισα. Βρὲ ἂς μὴν ἤθελε ὁ Χελαιὼν νὰ ἐκπαιδεύσῃ τὸ χέλι του, καὶ θὰ σοῦ ἔλεγα ἐγώ, ἂν σὲ ἔγραφε τὸ ἱερό μας τὸ ἀνάγνωσμα. Ὅμως ὁ Γιαχβὲ δὲν θὰ τὸ ἄφηνε αὐτὸ ἔτσι νὰ περάσῃ. Τότε λοιπὸν «ἀπέθανον δὲ ἀμφότεροι ὁ Μααλὼν καὶ ὁ Χελαιὼν» καὶ ἐστερήθη ἡ γυνὴ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς καὶ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς» (Ρούθ α' 5). Τότε ἔπιασε τὸ μήνυμα ἡ Ναομί, ἡ Ἑβραία. Ἀμα μείνω ἐδῶ, σοῦ λείει, θὰ μὲ φάῃ καὶ μένα. Κάτσε νὰ φεύγουμε. «Καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου ὅπου ἦτο καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς· καὶ ἐπορεύοντο τὴν ὁδὸν διὰ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς γῆν Ἰούθα (Ρούθ α' 7).

Τὸ κακὸ ὁμως ἦταν ποὺ οἱ δύο οἱ νύμφες τῆς τῆς ἔγιναν κολαοῦξοι καὶ δὲν ἤθελαν μὲ τίποτα νὰ μείνουν πίσω στὴν Μωάβ. Ποιὸς Μωαβίτης θὰ τὶς παντρευότανε; Θέλανε Ἑβραίους γαμπροὺς τώρα. Κακὸ μετὰ ἀποκαλύψεως δηλαδὴ. Ἔλα ὁμως, ποὺ ἡ Ναομί δὲν τὶς ἤθελε καὶ προσπαθοῦσε μὲ εὐγενικὸ τρόπο νὰ τὶς διώξῃ. «Εἶπεν δὲ ἡ Ναομί πρὸς τὰς δύο νύμφας αὐτῆς. Ὑπάγετε, ἐπιστρέψατε ἐκάστη εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτῆς. Ὁ Κύριος νὰ κάμῃ ἔλεος εἰς ἐσᾶς καθὼς σεῖς ἐκάμετε εἰς τοὺς ἀποθανόντας, καὶ εἰς ἐμέ» (Ρούθ α' 8). Ἀλλὰ αὐτὲς «εἶπον πρὸς αὐτήν. Οὐχί, ἀλλὰ μετὰ σοῦ θέλομεν ἐπιστρέψαι εἰς τὸν λαὸν σου» (Ρούθ α' 10).

Βρὲ τί πάθαμε, σκέφτηκε ἡ Ναομί, πάει μὲ ἔφαγε ὁ Γιαχβὲ, ἂν τὶς πάρω μαζί μου τὶς ἄπιστες. Πῶς θὰ τὶς ξαποστείλω; «Καὶ εἶπεν ἡ Ναομί. Ἐπιστρέψατε, θυγατέρες μου· διὰ τί νὰ ἔλθητε μετ' ἐμοῦ; μήπως ἔχω ἔτι υἱοὺς ἐν τῇ κοιλίᾳ μου διὰ νὰ γείνωσιν ἄνδρες σας; ἐπιστρέψατε, θυγατέρες μου, ὑπάγετε» (Ρούθ α' 11-12). Καὶ τότε λύγισε ἡ Ὀρφά, ἡ μία ἡ ἀδελφούλα. Ὅμως ἡ Ρούθ «ἐπροσκολλήθη εἰς αὐτήν» καὶ εἶπεν ἡ Ναομί, ἰδοὺ ἡ σύννυμφός σου ἐπέστρεψε πρὸς τὸν λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς· ἐπέστρεψον καὶ σὺ κατόπιν τῆς συννύμφου σου» (Ρούθ α' 15). Καὶ τότε ἡ Ρούθ, ἀφοῦ εἶδε καὶ ἀπόειδε, ἔκανε τὸ μεγάλο βῆμα: «διότι ὅπου ἂν σὺ ὑπάγῃς καὶ ἐγὼ θέλω ὑπάγει· καὶ ὅπου ἂν σὺ παραμείνῃς, καὶ ἐγὼ θέλω παραμείνει· ὁ λαός σου, λαός μου καὶ ὁ Θεός σου, Θε-

ός μου» (Ρουθ α' 16). Αυτό ήταν. Τότε την έρριξε. 'Αφού πίστεψε και στὸν Γιαχβέ, σου λέει, τότε ἐντάξει, τὴν σκαπουλάραμε. "Αχ βρε ἔρημη. "Ας μὴν ἦταν στὴν μέση τὸ κοκὸ τῆς ἀποκαλύψεως καὶ τὰ λέγαμε.

'Αφού λοιπὸν περπάτησαν ἀρκετά, ἔφτασαν κάποτε καὶ στὴν Βηθλεέμ. Καὶ ἐκεῖ συνέβη τὸ θαῦμα. 'Η προπατόρισσα γνώρισε τὸν νέον ἄντρα τῆς ζωῆς της, τὸν Βοόζ τὸν ἀλωνιστὴ, ποὺ ἦταν καὶ συγγενὴς τῆς Ναομί. 'Η εὐλογία τοῦ Γιαχβέ, γιατί ἡ προπατόρισσα ἀλλαξοπίστησε. Καὶ ἔτσι τῆς λέει ὁ Βοόζ: «ὁ Κύριος νὰ ἀνταμείψῃ τὸ ἔργον σου, καὶ ὁ μισθός σου νὰ εἶναι πλήρης παρὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ τοῦ 'Ισραήλ, ὑπὸ τὰς πτέρυγας τοῦ ὁποίου ἦλθες νὰ σκεπασθῇς» (Ρουθ β' 12). "Αμα ἀνοίξῃ τὰ φτερά του ὁ Γιαχβέ, ἄντε νὰ καταλάβῃς, ἅμα εἶναι, γιὰ νὰ σὲ φάῃ ἢ νὰ σὲ σκεπάσῃ. 'Ωχριοῦν τὰ θαμπίρ μπροστά του.

'Επειδὴ ὁμως ἔπρεπε νὰ τὸν γνωρίσῃ καλύτερα τὸν Βοόζ καὶ δὲν ἤξερε πῶς, νὰ τί σκαρφίστηκε ἡ πεθερὰ της, ἡ γριά Ναομί: «καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν ἡ Ναομί ἡ πενθερὰ αὐτῆς. Θυγάτερ μου, νὰ μὴ ζητήσω ἀνάπανσιν εἰς σὲ διὰ νὰ εὐμερῶς; καὶ τώρα, μήπως δὲν εἶναι ὁ Βοόζ ἐκ τῆς συγγενείας ἡμῶν, μετὰ τῶν κορασίων τοῦ ὁποίου ἦσο; ἰδοὺ αὐτὸς λικμίζει ταύτην τὴν νύκτα τὸ ἀλώνιον τῶν κριθῶν· λούσθητι λοιπὸν καὶ ἀλείφθητι, καὶ ἐνδύθητι τὴν στολὴν σου, καὶ κατὰ δα εἰς τὸ ἀλώνιον· μὴ γνωρισθῇς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἕως οὗ τελειώσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ φάγῃ καὶ νὰ πῇ· καὶ ἐνῶ πλαγιάζει, παρατήρησον τὸν τόπον ὅπου πλαγιάζει, καὶ ἐλθοῦσα σήκωσον τὸ σκέπασμα ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ πλάγιασον· καὶ ἐκεῖνος θέλει σοι εἰπεῖ τί νὰ κάμῃς» (Ρουθ γ' 1-4).

Νάσον ἡ Ναομί. Μὲ τὸ νῖ καὶ μὲ τὸ σῖγμα τὰ ἐξήγησε ὅλα. Μὰ καλὰ αὐτὴ ἡ προπατόρισσα τελειῶς ἄσχετη ἦταν; Μὲ τὸν προηγούμενο ἄνδρα της, αὐτὸν μὲ τὰ χέλια, τί παίζανε; τίς κουμπάρες; Τέλος πάντων ἄς τὸ παραβλέψουμε κι αὐτό, ὅπως καὶ τὴν ὁδύνῃ τῆς Ναομί, ποὺ ἔχασε τὸ παιδί της, τὸν Χελαιών, τὸν πρῶην ἄντρα τῆς προπατόρισσας «μας». 'Αβάσταχτος ὁ πόνος της, δὲν περιγράφεται. Καὶ πράγματι, «ἀφού ὁ Βοόζ ἔφαγε καὶ ἔπινε καὶ εὐφράνθη ἡ καρδιά αὐτοῦ, ὑπῆγε νὰ πλαγιάσῃ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ σωροῦ τοῦ σίτου· ἐκεῖνη δὲ ἦλθε κρυφίως, καὶ ἐσήκωσε τὸ σκέπασμα ἀπὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ ἐπλάγιασε. Καὶ πρὸς τὸ μεσονύκτιον ἐξέστη ὁ ἄνθρωπος καὶ συνεταράχθη· καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐκοιμᾶτο παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ» (Ρουθ γ' 7-8). Τρελλάθηκε ὁ ἄνθρωπος. Τὰ ἔχασε. "Ηταν καὶ μέσα στὸν σταῦλο, ἐκεῖ ποὺ κοιμούνται ὅλοι μαζί στὴν Βηθλεέμ, ἄνθρωποι, γουρουνία, γαϊδούρια, κατσίκες, φοβήθηκε, μήπως καὶ τοῦ τὴν ἔπεσε ὀραδνάτικα κανένα γουρουνοειδὲς μὲ ἄγριες διαθέσεις.

"Οταν δὲ κατάλαβε, ὅτι ἦταν γυναῖκα, εἶπε: «Ποία εἶσαι ἐσύ; 'Εκείνη δὲ ἀπεκρίθη: ἐγὼ ἡ Ρουθ, ἡ δούλη σου· ἄπλωσον λοιπὸν τὴν πτέρυγά σου ἐπὶ τὴν δούλην σου, διότι εἶσαι ὁ πλησιέστερος συγγενὴς μου» (Ρουθ γ' 9-10). Τώρα τὴν λένε «πτέρυγα». Καὶ ὄντως ὁ Βοόζ τὴν ἄπλωσε στὴν «πτέρυγά» του, καὶ ἦταν καὶ μεγάλη. "Ετσι ἱκανοποίησε πλήρως τὴν προπατόρισσα καὶ τὸ ὄραμά της, ὅταν ξεκίναγε ἀπὸ τὴν γῆ τῆς Μωάβ, γιὰ νὰ βοῇ τὴν ἀποκάλυψή της, τὴν ἀποκάλυψη τοῦ Βοόζ. Καὶ ζῆσαν αὐτοὶ καλά, καὶ ἐμεῖς, ὅσο ἀκόμα ἦταν μακριὰ μας, καλύτερα.

Ὁ Ἀπόγονος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ

ΠΕΤΡΑ: Μία πανάρχαια Έλληνική πόλι στὰ βάθη τῆς Ἀραβικῆς ἐρήμου

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Ἡ Πέτρα βρίσκεται στὸ ὄρος Χορέβ = Ἐρεβος μεταξὺ Νεκρᾶς Θαλάσσης καὶ Αἰλανιτικοῦ Κόλπου (Ἀκαμπας) στὰ σύνορα Ἰορδανίας-Ἰσραὴλ στὴν «Πετραία Ἀραβία» τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι μιὰ πόλις λαξευμένη στὸν βράχο, σὲ περιοχὴ κατάξερη, ὅπου ὁμως ἀναβλύζουν πηγές. Σφύζονται ἀκόμη ἐρείπια, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα ἐρείπια ναοῦ, μεγαλοπρεποῦς τριωρόφου ἀνακτόρου, θεάτρου καθὼς καὶ ὑπολείμματα ὑδραγωγείων. Τὸ περιεργό εἶναι, ὅτι τὰ κτίρια ἀποτελοῦν «ὀφθαλμαπάτη», ἀφοῦ εἶναι μόνον προσόψεις, πίσω ἀπὸ τίς ὁποῖες δὲν ὑπάρχει τίποτα!

Ἡ συμβατική ἱστορία θεωρεῖ, ὅτι «ἡ Πέτρα ἰδρύθηκε κατὰ τὸν σ' π.Χ. αἰῶνα, ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῶν ἀραβικῶν φυλῶν τῶν Ἰδουμαίων καὶ Ναβαταίων καὶ προσέλαβε ἑλληνιστικὴ μορφή ἐπὶ Πτολεμαίων καὶ Σελευκιδῶν» (Ἐγκ. «Πάπυρος Λαρούς»).

Θεωρῶ ἀπίθανο, οἱ νομάδες τῆς ἐρήμου νὰ ἐλάξουνσαν πάνω στοὺς ἀπρόσιτους βράχους μιὰ ὑπέροχη πόλι μὲ ναοὺς, θέατρα, τεράστια τριώροφα ἀνάκτορα, πύλες, κίονες, γλυπτά, ὑδραγωγεῖα. Μὲ τί μέσα; Μὲ ποιούς τεχνίτες καὶ καλλιτέχνες; Καὶ γιατί ἔφτιαξαν τὰ κτίρια-προσόψεις; Ἡ ἀπάντησις ὅτι τὰ μέσα τὰ ἀντλήσαν ἀπὸ τὰ καραβάνια (τὰ ὁποῖα ὀδηγοῦσαν, λήστευαν, φορολογοῦσαν), ἂν θεωρηθῇ ἱκανοποιητική, δὲν λύνει τὰ ὑπόλοιπα προβλήματα. Οὔτε ἱκανοποιεῖ ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ μορφή τῆς πόλεως εἶναι τῆς ἐποχῆς τῶν Διαδόχων. Ἄλλωστε τὰ ἀρχαιότερα κτίρια τῆς Πέτρας χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸν 10 π.Χ. αἰῶνα, δηλ. ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς κυριαρχίας τῶν Φιλισταίων σ' ὅλη τὴν Συρο-παλαιστίνη. Θεωρῶ λοιπὸν αὐτοὺς ὡς ἰδρυτὲς τῆς Πέτρας, διότι εἶναι οἱ μόνοι ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῆς περιοχῆς, πού καὶ μποροῦσαν καὶ λόγους εἶχαν νὰ ἰδρῦσουν τὴν πόλι στὸ ὄρεινὸ ἔρεβος τῆς ἀνχμηρῆς ἐρήμου. Τὸ ἔκαναν γιὰ λόγους στρατιωτικούς-οἰκονομικούς-πολιτικούς, δηλ. γιὰ νὰ ἐλέγχουν τὸ πέρασμα τῶν καραβανίων, πού κατευθύνονταν πρὸς τὰ λιμάνια τῆς Φιλιστίας. Ὅσο γιὰ τὰ χωρὶς βάθος κτίρια, αὐτὰ ἴσως ἔγιναν, γιὰ νὰ ἐντυπωσιάσουν ἀπὸ μακριὰ τοὺς ἰθαγενεῖς, στοὺς ὁποίους ἀπαγορευόταν ἡ εἴσοδος. Περισσότερο ὁμως πιστεύω, ὅτι ἔγιναν, γιὰ νὰ χρησιμεύουν γιὰ τὴν μύησι στὰ θρησκευτικὰ μυστήρια –ὁπότε πίσω ἀπὸ τίς προσόψεις θὰ ὑπῆρχαν σήραγγες-λαβύρινθοι μέσα στὸ δουνό. Αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἐνισχύεται ἀπὸ τὸ γεγονός, ὅτι τὸ ἱερὸν ὄρος, στὸ ὁποῖο ὁ Μωυσῆς «συνάντησε τὸν Θεὸ» καὶ πῆρε τοὺς νόμους του, κατὰ γενικὴ παραδοχὴ δὲν ἦταν τὸ Σινᾶ, πού οὐδέποτε ὑπῆρξε ἡφαίστειο, ἀλλὰ τὸ Χορέβ μὲ τοὺς πολλοὺς σθημένους κρατῆρες. Στὴν πρώτη φυγὴ του ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ὁ Μωυσῆς κατέφυγε στοὺς Κεναίους, οἱ ὁποῖοι ζοῦσαν σ' αὐτὴν τὴν περιοχὴ, καὶ πιθανῶς τότε μνηθῆκε ἀπὸ Φιλισταίους ἱεροφάντες.

II. Η ΜΥΗΣΙΣ ΤΟΥ ΜΩΥΣΕΩΣ

Πράγματι, ὅταν ὁ Μωυσῆς καταφεύγῃ στὴν «Γῆ Μαδιάμ», βρίσκει τοὺς κατοίκους τῆς νὰ θεωροῦν τὸ γειτονικὸ τοὺς ὄρος Χορέβ (ἢ Χορήβ) «ἱερό». Ὁ ἄρχιερεὺς τοὺς Ἰσθὸρ τὸν ὀδηγεῖ στὸ ὄρος γιὰ μύησι. Ἐκεῖ τοῦ «ἀποκαλύπτεται» ὁ Θεός: «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ Ὡν ... τοῦτο θέλει εἶσθαι τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἐξοδος Γ 14-15). Ἐκεῖ συναντιέται καὶ μὲ

ἐκεῖνον πού ἔκτοτε παρουσιάζεται ὡς «ἀδελφός» του καί φέρει τὸ ἀποκαλυπτικὸ ὄνομα Ἰσραὴλ = ἄνθρωπος τοῦ ὄρους. Αὐτὸς τὸν συνοδεύει κατὰ τὴν ἐπάνοδό του στὴν Αἴγυπτο καὶ συνήθως ὁμιλεῖ ἀντὶ αὐτοῦ.

Γιατὶ στὴν Πέτρα δέχθηκαν νὰ μῆσουν τὸν Ὁσαρσῆφ - Μωυσῆ; Μὰ ἐπειδὴ ἦταν Αἰγύπτιος πρίγκιψ, μέλος τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας καὶ «ἱερεὺς», δηλαδὴ μορφωμένος. Ἰσως λόγῳ ἀκριβῶς τῆς καταγωγῆς του οἱ μύστες χρησιμοποίησαν γιὰ τὸν Θεὸ τὸ ὄνομα Ὡν ἢ Ὀν, πιθανῶς ἀπὸ τὸ αἰγυπτιακὸ Ἄτ-ὦν. Πιθανῶς ἐκεῖ μετὰ τὴν μῆσι του Ὁσαρσῆφ πῆρε τὸ νέο του ὄνομα ὅπως κάθε μυνόμενος καὶ ἔγινε Μωυσῆς = υἱὸς τοῦ ὕδατος, ὡς βαπτισθεὶς. Ὅμως, ὅταν πίσω στὴν Αἴγυπτο ὁ Μωυσῆς συγκρούεται μὲ τὴν αὐλὴ καὶ γίνεται ἀρχηγὸς Αἰγυπτίων αἰρετικῶν καὶ ἀλλοφύλων, μὲ τοὺς ὁποίους φεύγει σὲ ἀναζήτησι νέας πατρίδας, ἐγκαταλείπει τὸ αἰγυπτιακὸ Ὡν καὶ ὀνομάζει τὸν θεὸ Ἰαχβὲ ἀπὸ τὸν Ἰακχω τῶν Ἑλληνικῶν Μυστηρίων, πού ὁπωσδήποτε διεδραμάτιζε πρῶτο ρόλο στὶς τελετὲς μνήσεως τῆς Πέτρας.

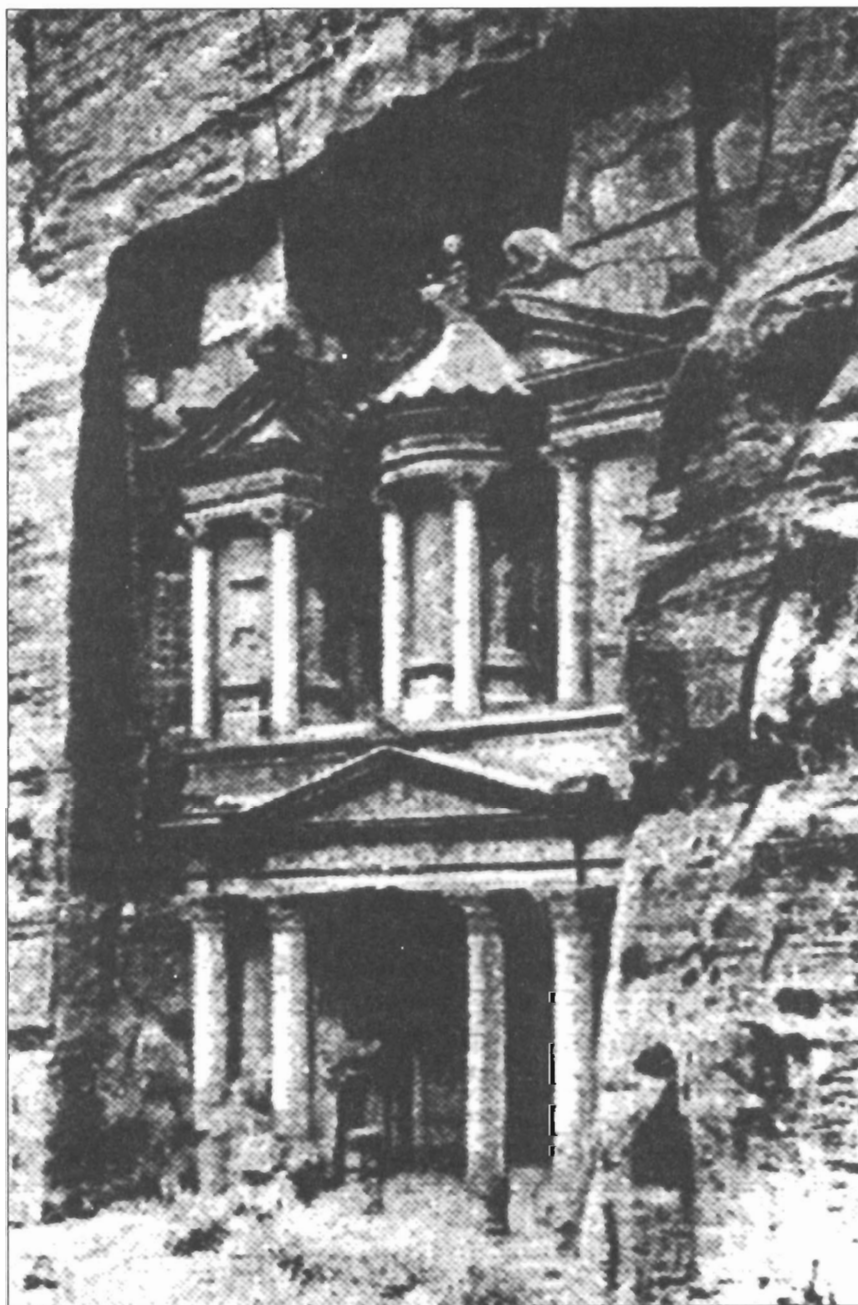
Εἶναι λογικὸ, ὁ Μωυσῆς στὸ δευτέρου πέρασμά του ἀπὸ τὴν περιοχὴ, νὰ ξανανέβηκε στὴν Πέτρα καὶ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ ἐπέστρεψε μὲ τοὺς νόμους του. Ἡ πηγὴ τῆς ἔρρημης πόλεως ὀνομάζεται ὡς σήμερα ἀπὸ τοὺς νομάδες «Πηγὴ τοῦ Μωυσέως». Ἐνας ναὸς τῆς λέγεται «Θησαυροφυλάκιον τοῦ Φαραώ» (Ἄλ-Καζνέχ), πού θὰ μπορούσε νὰ σημαίνει, ὅτι οἱ Φιλιισταῖοι συγκέντρωναν ἐκεῖ τὶς εἰσπράξεις ἀπὸ τὰ καραβάνια, περιλαμβανομένου καὶ τοῦ μεριδίου τοῦ «ἐπικυριάρχου» φαραώ. Τὸ ἴδιο τὸ Χορέβ ἐξακολουθεῖ νὰ ὀνομάζεται «Ὁρος τοῦ Μωυσέως».

Ἄς σημειωθῇ, ὅτι καὶ πρὶν τὸ πέρασμα τοῦ Μωυσέως οἱ φυλὲς ὡς τὴν Χετζάζη καὶ τὴν Δαμασκὸ θεωροῦσαν τὸ Χορέβ ἱερὸ καὶ τὸ εἶχαν τόπο προσκυνήματος, πράγμα πού συνεχίσθηκε ὡς τὴν ἐποχὴ τῶν Ναβαταίων. Στὸ Χορέβ λατρευόταν ὁ Ἰακχω, πού οἱ ἱθαγενεῖς μετωνόμασαν σὲ Ἰαχβὲ-Ἰαχού, καὶ αὐτοῦ τὶς «ἐντολὲς» ἔφερε ὁ Μωυσῆς².

Ὁ Ἡλίας καὶ ὁ Ἰεζεκιήλ τὸ ἀναφέρουν ὡς «ἱερὸν ὄρος». Λέγεται μάλιστα, ὅτι ἐκεῖ μετέφερε καὶ ἔκρυψε ὁ Ἰεζεκιήλ τὴν «κιβωτὸν» κατὰ τὴν ἄλωσι τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τοὺς Βαβυλωνίους (587 π.Χ.) καὶ ὅτι ἴσως αὐτὴ νὰ θρίσκεται ἀκόμη θαμμένη στὴν Πέτρα (Θ. Ἀξιώτης, «Ἀναζητῶντας τὴν χαμένη κιβωτόν»)³. Ἐνα ἄλλο ὄνομα, πού ἔδιναν οἱ ἱθαγενεῖς στὸ Χορέβ, ἦταν Νεμπού, πού πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὸ Ναῦς, πού καὶ ὡς λέξις καὶ ὡς μέσον ταξιδιῶν, μεταναστεύσεων, ἐποικισμῶν συνδέεται μὲ τοὺς Ἕλληνες. Τὸ ὄνομα αὐτὸ χρησιμοποιήθηκε περισσότερο κατὰ τὴν ἐποχὴ τῶν Ναβαταίων (πού καὶ αὐτῶν τὸ ὄνομα ὁ Θ. Ἀξιώτης συνδέει μὲ τὸ Ναῦς), ὅποτε λατρευόταν καὶ ὁ θεὸς Νεμπού.

III. ΟΙ ΝΑΒΑΤΑΙΟΙ

Ὅσο γιὰ τοὺς Ναβαταίους αὐτοὶ ἦσαν νομαδικὴ φυλὴ τῆς Β.Α. Ἀραβίας, πού γειτόνευε μὲ τὸ Χορέβ, ὅπως καὶ οἱ Κεναῖοι καὶ οἱ Χορραῖοι (ἀπὸ τὸ Χορέβ), πού οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς ἔλεγαν Χαρρού. Οἱ Ναβαταῖοι πότε ὀδηγοῦσαν, πότε φορολογοῦσαν καὶ πότε λήστευαν τὰ καραβάνια. Μὲ τὴν παρακμὴ τῶν Φιλισταίων ἀπέκτησαν μεγαλύτερη δύναμι καὶ κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικὸς χρόνους κυριάρχησαν στὴν περιοχὴ. Οἱ Ρωμαῖοι σκέφθηκαν νὰ τοὺς χρησιμοποιήσουν, ὅπως ἄλλοτε οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς Φιλισταίους, καὶ ἀνέθεσαν στοὺς φυλάρχους τοὺς τὴν διοίκησι τῆς χώρας ἀπὸ τὴν βόρειο Ἀραβίαν ὡς τὴν Δαμασκὸ. Τότε οἱ Ναβαταῖοι ἔγιναν κύριοι τῆς Πέτρας καὶ τῆς Αἰλάνης (Ἐιλὰτ) στὸν Αἰλανιτικὸν Κόλπο (τῆς Ἀκαμπας). Τὸ 106 π.Χ. ἐπὶ Τραϊανοῦ οἱ Ρωμαῖοι διέλυσαν τὸ ἐφήμερο «κράτος» τῶν Ναβαταίων καὶ τὸ προσάρτησαν στὴν ἐπαρχία τῆς Πετραίας Ἀραβίας. Οἱ Να-

Ένα ἀπὸ τὰ περίεργα «κτίρια-προσόψεις» τῆς Πέτρας. Ἡ ἐλληνικὴ ἀρχιτεκτονικὴ τεχνοτροπία εἶναι ὀλοφάνερη.

βαταῖοι μιλοῦσαν ἀραβικὴ διάλεκτο καὶ ἔγραφαν μὲ τὴν ἀραμαϊκὴ γραφὴ, ἐνῶ στὴν τέχνη τους μιμήθηκαν τοὺς Ἕλληνες (ὁ «*ναβαταῖος κίων*» ἔχει κορινθιακὸ κιονόκρανο). Ὅλα τὰ κείμενά τους εἶναι ἀπὸ τὸν 4^ο π.Χ. ὡς τὸν 6^ο μ.Χ. αἰῶνα –παλαιότερα δὲν ἔχουν βρεθῇ.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συνοψίζοντας:

- Ἡ Πέτρα ἔχει ὄνομα ἑλληνικόν. (Εἶναι ἀξιοσημείωτο, ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ Πέτρα λεγόταν καὶ Σέλα, προφανῶς ἀπὸ τὸ Σελλοί).

- Τὰ τεῖχη της εἶναι πελασγικά.

- Ὁ μεγάλος ναὸς της (Ἄλ-Ντεῖρ = τὸ μοναστήρι) εἶναι ἑλληνικώτατος.

- Ἑλληνικὸ καὶ τὸ μεγάλο ἀμφιθέατρό της.

- Ἑλληνικὲς οἱ δύο «στήλες τῶν θυσιῶν» ὕψους ἑπτὰ μέτρων.

- Ἑλληνικὸς ὁ «τύμβος τοῦ Κορινθίου».

- Ἑλληνικὸς καὶ ὁ «τύμβος τοῦ Οὐρν», ποὺ πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὸ «*Οὐρανός*».

- Εἶναι βέβαιον, ὅτι πίσω ἀπὸ τὸν μεγάλο ναὸ (Ἄλ-Ντεῖρ) ὑπῆρχε μυστικὸ ἐσωτερικόν. Τὸ ἴδιο θὰ πρέπει νὰ ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ ἄλλα κτίρια-προσόψεις. Τὸ μυστικὸ ἐσωτερικὸ δὲν μπορεῖ νὰ χρησίμευε παρὰ μόνον γιὰ μνῆσεις στὰ Μυστήρια τοῦ Ἰάκχου, ποὺ οἱ ἰθαγενεῖς μετέβαλαν σὲ Ἰαχού, Ἰαχβέ⁴.

- Τὸ ἴδιο τὸ ὄρος Χορέβ ὀνομάζεται ἔτσι ἀπὸ τὶς ἑλληνικὲς λέξεις Ὕρος ἢ Ἐρεβός⁵.

Σημειώσεις

1. Πόλεις μὲ τὸ ἴδιο ἑλληνικὸ ὄνομα «Πέτρα» ὑπῆρχαν στὴν Σικελία, στὴν Θράκη, στὴν Πιερίδα καὶ ὑπάρχουν σήμερα 12 χωριά στὴν Ἑλλάδα καὶ ἓνα στὴν Κύπρο. Τὸ ἴδιο ὄνομα φέρουν ἡ στενὴ διόδος τῆς Βοιωτίας κοντὰ στὴν Κωπαῖδα, ὅπου δόθηκε ἡ τελευταία μάχη τοῦ Ἀγῶνος στίς 12 Σεπτεμβρίου 1829, καθὼς καὶ πολλὲς τοποθεσίαι στὴν Σαλαμίνα, στὴν Σάμο καὶ στὴν Κύπρο, ὅπως καὶ ἓνα νησάκι στὴν τελευταία. Ἀκόμη ὑπάρχουν σὲ διάφορα σημεῖα τῆς Ἑλλάδος χωριά Πετράδες, Πέτραι, Πετραῖα, Πετραῖα. Ἡ ἀρχαιότερη Πέτρα εἶναι στὴ Μακεδονία, βορείως τοῦ Ὀλύμπου, κοντὰ στὸν Ἀλιάκμονα. Ὅλη ἡ παραλία ἀπὸ τὴν ἔξοδο τῶν Τεμπῶν ὡς τὶς εἰσοδολὲς τοῦ Ἀξιοῦ λεγόταν «ἀκτὴ τῆς Πέτρας» καὶ ἦταν πανάρχαιο κέντρο λατρείας τοῦ Ποσειδῶνος. Κατὰ τὸν G. Tomson ἡ Πέτρα εἶναι κάτι ἀνάλογο πρὸς τὴν Δωδώνη, τὸ ἀνατολικὸ της ἀντίστοιχο («*Τὸ Προϊστορικὸ Αἰγαῖο*»). Ἀρα τὸ ὄνομα «Πέτρα» συνδέεται ἐξ ἀρχῆς μὲ μαντεῖα - τόπους ἱερᾶς μνήσεως.

2. Στὴν Αἴγυπτο ὁ υἱὸς τῆς Ἀθώρ καὶ τοῦ Ὄρου λεγόταν Ἰχί (= ὁ ποιητὴς τοῦ σεισμοῦ), ποὺ εἶναι φανερό, ὅτι συνδέεται μὲ τὴν ἑλληνικὴ λέξι *ἰαχή* (ἰαχή), ἀπ' ὅπου καὶ Ἰαχχος. *Ἥχώ*, *Ἰάχη*, ἀλλὰ καὶ ὁ αἰγυπτιακὸς θεὸς Ἀχού καὶ ὁ Ναναναῖος Ἰαχού = Γιαχβέ: «*Ἰχ*», «*ἄχ*», «*ἔχ*» ἦσαν οἱ ἰαχὲς τῆς Διωνυσιακῆς λατρείας, τὶς ὁποῖες χρησιμοποιοῦν καὶ οἱ σημερινοὶ πυροσφάτες (Ἀναστενάρηδες) τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας. Μὲ τὴν ἄνοδο τοῦ Μωυσέως στὸ Χορέβ μετὰ ἀπὸ τὴν ἐκεῖ προγενέστερη μνήσιν του καὶ τὴν παραλαβὴν τῶν «Ἐντολῶν» ἀπὸ τὸν ναὸ τῆς Πέτρας, τὸ ὄρος ἔγινε ἱερὸς τόπος καὶ γιὰ τοὺς Ἑβραίους (Ἑσδρας 10, 2· Βασ. Γ 19· Ἰεζεκιήλ 40-18, 41-1).

3. Κατὰ τὸν J. Holzner ὁ Παῦλος (ποὺ καταγόταν ἀπὸ Φιλισταίους καὶ Ναβαταίους) κατέφυγε στὴν Δαμασκὸν, ὅπου διέμεναν πολλοὶ Ναβαταῖοι καὶ ὁ βασιλεὺς τοὺς Ἀρέτας, «*σὲ ἀνάμνησιν τῆς ἐντολῆς τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν Ἥλία, στὸ ὄρος Χορέβ*» («*Παῦλος*»). Ὅταν καταδιώχθηκε στὴν Δαμασκὸν, ὁ Παῦλος κατέφυγε στὴν Πέτρα, ὅπου ἔμεινε τρία χρόνια.

4. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Παῦλον στὴν «Ἀραβία» ταξίδευσε καὶ ὁ Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς (4^{ος} μ.Χ. αἰών). Ἐκεῖ «*ἔμαθε τὴν γλῶσσα τῶν ζώων καὶ τῶν πτηνῶν*», πράγμα ποὺ ὑποδηλώνει μνῆσιν στὰ μυστήρια τοῦ σύμπαντος. Ἀρα λογικὸ εἶναι νὰ συμπεράνουμε, ὅτι «Ἀραβία» σημαίνει στὴν προκειμένη περίπτωσιν τὴν Πέτρα, ὅπου ὁ Ἀπολλώνιος μνήθηκε, ὅπως δεκατρεῖς αἰῶνες πρωύτερα ὁ Μωυσῆς.

5. Ἐρεβός σημαίνει ὑποχθόνιον σκότος (τοῦ Ἄδου). Σχετίζεται μὲ τὸ *ἐρέφω* = στεγάζω (ἄρα ἐμποδίζω τὸ φῶς), ἀπ' ὅπου καὶ *ὀροφή*. Ὀρφνὴ εἶναι τὸ νυκτερινὸ σκότος, *ὀρφνός* ὁ μέλας, *ἐρεμνός* ὁ κατάμαυρος. Ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ *ἐρεβός* ἐφτιάζαν οἱ Σημίτες τὸ δικό τους *ἐρεμπ*.

Ἡ πυρπόληση πλοίων τοῦ Στόλου ἀπὸ τὸν Μιαούλη καὶ ἡ δολοφονία τοῦ κυβερνήτου Ἰωάννη Καποδίστρια

Τὴν 1η Αὐγούστου 1831 ὁ Καποδίστριας ὑπέγραφε τὸ διάταγμα γιὰ τὴν σύγκλησιν τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως στὸ Ἄργος· στίς 8 Σεπτεμβρίου τοῦ ἴδιου ἔτους δύο ἐκρήξεις συνεκλόνησαν τὸ λιμάνι τοῦ Πόρου. Ὁ ναύαρχος Ἀνδρέας Μιαούλης ἀνετίναξε τὴν φρεγάταν «Ἑλλάς» καὶ τὴν κορβέταν «Υδρα», τὸ δὲ ἀτμοκίνητον πλοῖο «Καρτερία» καὶ ἡ κορβέτα «Ἐμμανουήλ» ἐσώθησαν τὴν τελευταία στιγμή λόγῳ τῆς αὐτοθυσίας δύο ἀπλῶν ἀγωνιστῶν, ποὺ μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς τους ἀπέσυραν τὰ φυτίλια. Ὁ ἀντικαποδιστριακὸς ἀγῶνας τῶν στασιαστῶν τῆς Ὑδρας ἔφτανε σὲ ἀκραίως ἐκδηλώσεις. Ὁ Κ. Κανάρης τὸ ἴδιο πρωὶ ἔγραψε στὸν Καποδίστρια, γιὰ νὰ τοῦ ἀναγγεῖλῃ τὸ γεγονός: «Ὁ Μιαούλης παρέδωκεν εἰς τὰς φλόγας τὴν “Ἑλλάδα” καὶ τὴν κορβέταν “Υδρα”. Εἴθε παραδοθῇ τὸ ὄνομα τοῦ αὐτουργοῦ τοιαύτης πράξεως θαρραλωτάτης εἰς αἰῶνιον ἀνάθεμα».

Τὴν μυσαρῳτάτην αὐτὴν πράξιν, ποὺ ὁ ἀπλὸς λαὸς κατεδίκασε, τὴν ὑπερασπίσθηκε μὲ διάγγελμά της ἡ ἐπαναστατικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ὑδρας, ποὺ τὴν χαρακτηρίζει «όλο-καύτωμα τῆς προσωπικῆς καὶ πολιτικῆς ἐλευθερίας» (τους). Τὰ αἷτια τοῦ ἀντικαποδιστριακοῦ ἀγῶνος πρέπει μᾶλλον ν’ ἀναζητηθοῦν σὲ ἰδιοτελεῖς προσδοκίαις τῶν στασιαστῶν καὶ ὀλιγώτερον στὴν ἄρνησιν τοῦ κυβερνήτου νὰ δεχθῇ τὴν θέσπισιν Συντάγματος. Εἶναι πικρὴ ἀλήθεια, ὅτι παρ’ ὅλον τὸν γενναιότατον ἀγῶνα τους οἱ ἡγήται τῆς Ἐπαναστάσεως ἀπέδλεπον στὴν κατάληψιν τῆς ἐξουσίας γιὰ λογαριασμὸν τους. Κάτι, ποὺ εἶχε ἐπισημάνει ἀπὸ τὸ 1825 καὶ ὁ Κοραῆς, ποὺ κατὰ πρόσωπον τοὺς κατηγορήσε γι’ αὐτὸ σ’ ἐπιστολῇ, ποὺ ἔστειλε στὸν Κουντουριώτη.

Ὅταν ὁ Καποδίστριας ἔθεσε στόχον τὴν δημιουργίαν συγχρόνου κράτους, ὅπου μὲ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας θὰ ἐξάλειφε τὸ φαινόμενον τῆς (ἀνεξέλεγκτης) τοπαρχίας, ἦλθε σὲ σύγκρουσιν μὲ τοὺς παλιούς προὔχοντες. Ὅπως μᾶς διασώζει ὁ Ν. Δραγούμης στίς *Ἱστορικὲς Ἀναμνήσεις* του, ὁ Καποδίστριας ἔγραφε τὸν Ἰούνιο τοῦ 1831: «οἱ προὔχοντες, ἔνεκα συμφερόντων καὶ παθῶν συννενοούμενοι, θὰ παραλύωσι ραδιοουργοῦντες πᾶσαν οἰανδήποτε τάξιν πραγμάτων, οὐδέποτε δὲ θὰ ὑποστηρίξωσι καί, τὸ χεῖριστον, οὐδέποτε θὰ δημιουργήσωσι κυβέρνησιν». Τὰ ὅσα εἶχαν προηγηθῇ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καποδίστρια καὶ τὰ ὅσα ἡκολούθησαν τὴν δολοφονίαν του ἀπέδειξαν κατὰ τραγικὸν τρόπον τὴν ἀνωτέρω πρόβλεψιν τοῦ κυβερνήτου. Πίστευε δέ, ὅτι, εὐθύς ὡς ἡ γενεὰ αὐτὴ θὰ ἐξέλειπεν, ἡ κατάστασις θὰ ὁμαλοποιεῖτο. Πάνω σ’ αὐτὸ ὁ Ν. Δραγούμης γράφει: «Ἠμάρτησεν ὁμως καὶ κατὰ τι ἄλλο, κατὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι μόνη ἡ πρώτη γενεὰ θὰ παρέλκε πᾶσαν οἰανδήποτε τάξιν πραγμάτων· διότι καὶ ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη ἐξήλωσαν τὰ παραδείγματα ἐκείνης», (ἐνθ’ ἀνωτ., τόμος Α’, σελ. 198). Τὴν ἀντίθεσιν τοῦ πρὸς τοὺς προὔχοντες καὶ τοὺς ὀπλαρχηγούς, ποὺ ἔθεωροῦσαν τίς ἐπαρχίαις τους «τσιφλίκια», τὴν ἐπλήρωσε τελικὰ ὁ Καποδίστριας μὲ τὴν ζωὴν του. Οἱ Ὑδραῖοι ἐξήτουν πολεμικὰς ἀποζημιώσεις, τὰ ὅσα ἐξόδευσαν στὸν ἀγῶνα κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς τους. Οἱ Μανιάτες δὲν ἤθελαν νὰ πληρῶνουν φόρους. Ὁ Σπ. Μαρκεζίνης γράφει γι’ αὐτὸ στὴν *Πολιτικὴν Ἱστορίαν τῆς Νεωτέρας Ἑλλάδος*: «Ὁὐδέποτε (ἔλεγον οἱ Μανιάται) ἐπλήρωσεν ἡ Μάνη, καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ καθιερωθῇ τοιαύτη κακὴ συνήθεια», στασιάζαντες δὲ διήρπασαν καὶ τὰ δημόσια ταμεῖα».

Ἡ πολιτικὴ τοῦ Καποδίστρια δὲν εἶχε δυσαρεστήσει μόνον τοὺς προὔχοντες καὶ τοὺς

όπλαρχηγούς. Τὸ ἴδιο δυσαραεστημένες ἦταν καὶ οἱ μεγάλες δυνάμεις, ἰδίᾳ δὲ ἡ Βρεταννία καὶ ἡ Γαλλία, ποὺ εἴτε φανερά εἴτε κρυφὰ ἐνίσχυναν τοὺς στασιαστές. Ἐγραφε δὲ ὁ Καποδίστριας γιὰ τὴν πολιτικὴν τοὺς ἀπέναντί του: «Γιὰ νὰ φτιάξουν τὰ ἐσωτερικά, πρέπει νὰ μᾶς ἀφήσουν ἡσυχους τὰ ἐξωτερικά. Λέγω δὲ ἐξωτερικά, γιατί τὰ δικά μας μικρὰ ἐπαναστατικὰ κινήματα εἶναι ἀκολουθήματα εὐθέα καὶ ἄμεσα ἐκείνων καὶ καρποὶ τῶν ἀγώνων ἀνθρώπων ἐργολαβούντων αὐτὰ χάριν τοῦ ἰδικοῦ των συμφέροντος. Καὶ δὲν εἶναι μόνον οἱ ἀποτελοῦντες τὴν φατρίαν τῆς Ὑδρας, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ποὺ θρῖσκονται ἐδῶ εἰς τὸ Ναύπλιον (σ.σ. ἐννοεῖ τοὺς πρέσβεις τῶν ξένων δυνάμεων) καὶ ὠθοῦν ἐκείνους. Ἀπὸ τούτους ἔπρεπε νὰ μᾶς ἐλευθερώσουν αἱ ἐξωτερικαὶ ἐπεμβάσεις, διαφορετικὰ δὲν ὑπάρχει σωτηρία διὰ τὸν δυστυχή τούτον τόπον». Εἶχαν δὲ τόσοσιν ἀναμιχθῇ στὰ ἐσωτερικά μας, ὥστε ὑπέβαλαν στὸν κυβερνήτη οἱ στασιαστές αἰτήματα μέσῳ τῶν πρέσβεων. Αὐτὸ ἠνάγκασε τὸν Καποδίστρια νὰ γράψῃ στὸν Βρεταννὸ πρέσβη Ντῶκινς: «Ὑπερπλεονάσατε τὴν πρόφρονα ἐπιμέλειαν ἀναγγέλοντές μοι διὰ τοῦ χθεσικοῦ γράμματός σας τὰ ἀξιούμενα παρὰ τῶν κυρίων Κουντουριώτη, Μιαούλη καὶ Μανροκορδάτου. Δὲν ἀγνοεῖτε, κύριε πρέσβη, ὅτι οἱ κύριοι αὐτοὶ δὲν προσήλθον πρὸς τὴν κυβέρνησιν των, καὶ προσθέτω, ὅτι καὶ οὐδέποτε ἀπηύθυνον οὐδεμίαν οὔτε προφορικὴν οὔτε ἔγγραφον παραστάσιν περὶ τῶν λεγομένων παραβάσεων τῶν ψηφισάντων τῆς ἐν Ἀργεῖ συνόδου».

Μὲ τὴν συμπαράστασιν τῶν Γάλλων καὶ τῶν Βρεταννῶν οἱ ἐπιτροπὲς τῆς Ὑδρας καὶ τῆς Σύρου κατατρομοκρατοῦσαν τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου. Ἡ Κύθος καὶ ἡ Κέα ἐδέχθησαν ἐπίθεσιν τῶν ὑδραίων πλοίων, διότι ἐζήτησαν τὴν προστασίαν τοῦ ἐθνικοῦ στόλου. Στὴν Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τῆς «Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν» γράφεται γιὰ τὶς ἐνέργειες τῶν στασιαστῶν στὸ Αἶγαϊο: «Ἡ τρομοκρατία ποὺ ἀσκούσε σὲ ὅλα τὰ νησιὰ ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Σύρου καὶ τῆς Ὑδρας ἦταν τόση, ὥστε οἱ πιστοὶ στὸν Καποδίστρια κατοικοὶ δὲν τολμοῦσαν νὰ ἐκδηλωθοῦν ἐνεργὰ ἐναντίον τοῦ ἀντικαποδιστριακοῦ κινήματος» (τόμος IB', σελ. 559). Ὅμως ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν Καποδίστρια ἦταν μεγάλη. Τὸ στασιαστικὸ κίνημα δὲν ἀπέκτησε ποτὲ λαϊκὸν ἔρεισμα καὶ γιὰ τὸν λόγον αὐτὸν δὲν ἀνεπτύχθηκε σὲ ἐπανάστασιν. Ὁ πιστὸς στὸν κυβερνήτη Κολοκοτρώνης περιώρισε τὴν δράσιν τῶν στασιαστῶν στὴν Μάνη μὲ 1.500 μόνον ἄνδρες. Τὴν ἐπανάστασιν προσεπάθησαν νὰ τὴν ἐξαπλώσουν ἀπὸ τὴν Μάνη πρὸς τὸ Ναύπλιον. Ὅμως οἱ Μανιάτες δὲν ὑπῆκουσαν καὶ μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν Γάλλων κατέλαβαν τὴν Καλαμάτα. Ὅταν δὲ ὁ Καποδίστριας ἐζήτησε ἀπὸ τὸν Γάλλον στρατηγὸν Γκεενέκ νὰ παραδώσῃ τὴν πόλιν στὴν κυβέρνησιν, αὐτὸς ἤρνηθη. Παρ' ὅλην ὅμως τὴν βοήθειαν οἱ στασιαστές περιορίσθησαν στὴν περιοχὴν τῆς Μάνης καὶ τῆς Καλαμάτας. Οἱ δὲ ἐκλογές γιὰ τὴν ἐθνοσυνέλευσιν ἐδίδναν συντριπτικὴ πλειοψηφίαν στὸν Καποδίστρια. Αὐτὸ ἐθορόδησε στασιαστές καὶ πάτρωνες.

Τὸ μόνον ποὺ ἀπέμενε πλέον ἦταν ἡ δολοφονία τοῦ κυβερνήτου. Κι αὐτὸ τὸ ἐπραγματοποίησαν διὰ τῶν χειρῶν τῶν Κ. καὶ Γ. Μαυρομιχάλη. Γιὰ τὴν ἠθικὴν αὐτουργίαν τῆς δολοφονίας ὁ Κολοκοτρώνης εἶπε ἀπροκάλυπτα, ὅτι, ἐὰν δὲν εἶχαν διαβεβαιώσεις οἱ Μαυρομιχάληδες, ὅτι θὰ ἔμεναν ἀτιμώρητοι, δὲν θὰ ἐπεχείρουν τὸ ἐγχείρημά τους. Τὸ ποιοὶ ἔδωσαν αὐτὲς τὶς διαβεβαιώσεις δὲν χρειάζεται ἰδιαίτερη ἔρευνα, ὥστε νὰ γίνῃ ἀντιληπτό. Μὲ τὴν δολοφονίαν τοῦ Καποδίστρια στίς 27 Σεπτεμβρίου 1831 ἐκλείσει ἓνα τραγικὸν δίμηνο (ἀπὸ τὴν 1η Αὐγούστου), ποὺ ἐσηματοδότησε τὴν φαλκίδευσιν τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τὴν ἐξάρτησιν τῆς χώρας ἀπὸ τὰ ξένα κέντρα.

Ἀκροῦς

ΠΑΝ. Α. ΚΟΥΒΑΛΑΚΗΣ

**Γιουρούκοι - Γραικοί: Ένα πανάρχαιο
έλληνικό φύλο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας**

I. ΓΕΝΙΚΑ

Πρὶν ἀπὸ ἑνα περίπου αἰῶνα ὁ Ἕλληνας κοινωνικὸς ἀνθρωπολόγος σὲρ E. Taylor χρησιμοποίησε τὸν ὄρο «πολιτιστικὲς ἐπιβιώσεις» (cultural survivals), θέλοντας νὰ ἀποδώσῃ μ' αὐτὸν τὰ πολιτιστικὰ στοιχεῖα ἐνὸς ἔθνους ἢ μιᾶς φυλῆς (θρησκευτικὲς ἀντιλήψεις, δοξασίες, ἥθη, ἔθιμα κ.ἄ.), ποὺ ἐπεβίωσαν ἀπὸ παλαιότερες ἐποχὲς τῆς ἱστορίας καὶ μαρτυροῦν ἔτσι σήμερα ἕναν ἀρχαιότερο –καὶ συχνὰ ἐντελῶς διαφορετικὸ– πολιτισμό. Τὸ πλῆθος καὶ ἡ σημασία τέτοιων πολιτιστικῶν «καταλοίπων» ἐξαρθρῶνται κυρίως ἀπὸ τὴν γεωγραφία τοῦ χώρου, στὸν ὁποῖο ζοῦσε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ μιὰ ἐθνικὴ ὁμάδα, καθὼς καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν τρόπο ζωῆς τῆς. Γιὰ παράδειγμα οἱ νομαδικὲς ποιμενικὲς φυλὲς διατηροῦν εὐκολώτερα στοιχεῖα τοῦ παρελθόντος, ἀφοῦ ζοῦν σὲ ὄρεινὲς περιοχὲς καὶ σχεδὸν ἀπομονωμένες ἀπὸ τοὺς ὑπολοίπους πληθυσμοὺς τῆς εὐρύτερης γεωγραφικῆς περιοχῆς. Ἀνάλογα συμπεράσματα λαμβάνονται καὶ ἀπὸ τὸν χώρο τῆς φυσικῆς ἀνθρωπολογίας. Οἱ ἀπομονωμένοι λαοὶ ἀποφεύγουν γενικευμένες ἐπιμειξίες καὶ διατηροῦν σὲ μεγάλο ὅ βαθμὸ τὰ μορφολογικὰ γνωρίσματα τῶν προγόνων τους, ποὺ ἔζησαν αἰῶνες ἢ καὶ χιλιετίες πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς (βλ. Ἔρη Πουλιανοῦ, *Οἱ Σαρακατσάνοι*).

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὴν σαρωτικὴ καὶ διὰ τῆς σπάθης ἐξάπλωση ἀρχικὰ τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τρεῖς αἰῶνες ἀργότερα τοῦ ἰσλαμισμοῦ στὸν εὐρύτερο ἑλληνικὸ κόσμον ἀπέφυγαν σὲ πρώτη τοῦλάχιστον φάσιν ὠρισμένες ὁρεσιδίαι, δυσπρόσιτες ἀγροτοποιομενικὲς κοινότητες, καθὼς καὶ κάποιοι νομαδικοὶ πληθυσμοί. Σὲ πολὺς μάλιστα περιπτώσεις τέτοιου εἴδους κοινότητες δημιουργήθηκαν ἀπὸ τὴν διαφυγὴ στὰ ὄρη πεδινῶν κατοίκων, ποὺ ἀρνήθηκαν τὸν βίαιον προσηλυτισμὸν καὶ παρέμειναν πιστοὶ στὰ πατρώα ἥθη. Ἀρκετὰ ἐθιμικὰ στοιχεῖα, ποὺ μαρτυροῦν τὴν ἐπιβίωσιν τῆς ἀρχαιοελληνικῆς θρησκείας σὲ τελετουργικὸ ἄλλα καὶ σὲ ἠθολογικὸ ἐπίπεδον κατὰ τὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας, καί, ἀποδυναμωμένα, ἕως σήμερα εὐρίσκονται διάσπαρτα σὲ πολλὰ σημεῖα τῆς ὄρεινῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τὴν ὄρεινὴν Κρήτη, τὴν Ἀρκαδίαν, τὴν Λακωνίαν, ἕως τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Θράκην.

Ἀνάλογες περιπτώσεις ἐπιβίωσης ἀρχαιοελληνικῶν στοιχείων ἐντοπίζονται καὶ στὴν ὄρεινὴν Μικρὰ Ἀσίαν, ἰδίως στὴν δυτικὴν-βορειοδυτικὴν τῆς πλευρᾶς, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἔτυχαν ἕως σήμερα συστηματικῆς ἐθνογραφικῆς καταγραφῆς. Ἐντυπωσιακώτερη ὅλων εἶναι ἡ περίπτωσις τῆς φυλῆς τῶν Γιουρούκων (Yürük), μιᾶς νομαδικῆς φυλῆς τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ποὺ στίς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνα λάτρευαν στοὺς ἐρειπωμένους ἀρχαίους ναοὺς τὴν Ἄρτεμιν καὶ τὸν Ἡρακλῆ καὶ ἦταν περὶ φανοὶ γιὰ τὴν ἑλληνικὴν τους καταγωγὴν.

II. ΟΙ ΓΙΟΥΡΟΥΚΟΙ - ΓΡΑΙΚΟΙ

Στήν τουρκική γλώσσα ή λέξη *yürük* (γιουρούκ) σημαίνει πλέον τὸν νομάδα καὶ ἐνίοτε χρησιμοποιεῖται ὡς ἐπίθετο, γιὰ νὰ δηλώσῃ τὸν γρήγορο στὸ περπάτημα, τὸν ταχύποδα. Ὡστόσο ἀπουσιάζουν ἄλλες λέξεις παράγωγες ἢ παράγουσες αὐτῆς, ὥστε νὰ πιστοποιοῦν τὴν ὑπαρξὴ γλωσσικῆς ρίζας «*yürük*». Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ στὸν νομὸ Φλωρίνης ἐντὸς τῆς κοινότητος Ἀχλάδας ὑπάρχει τὸ χωριὸ Γιουρούκι, ὅπως καὶ στὸν νομὸ Δράμας ἡ παλαιὰ ὀνομασία τοῦ χωριοῦ Μαυρόπρινος, ποὺ ἦταν Γιουρούκηδες. Σημειωτέον, ὅτι καὶ στοὺς δύο αὐτοὺς νομοὺς ἀκόμη καὶ σήμερὰ ἡ ἐπιβίωση ἀρχαιοελληνικῶν στοιχείων εἶναι ἰδιαίτερα ἐμφανής. Ἀποκαλυπτικὸ στοιχεῖο τῆς προσπάθειας ἐτυμολόγησης τῆς ἐν λόγω λέξεως εἶναι τὸ χωριὸ Γιουρούκ («Ἑλληνικόν» πρὶν τὴν ἀνταλλαγὴ τοῦ 1922) τῆς περιφέρειας Μαλγάρων τοῦ τουρκικοῦ νομοῦ Ραιδεστοῦ τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης. Κατὰ τὴν τελευταία ἐλληνικὴ κατοχὴ (1919-1922) τὸ παραπάνω χωριὸ ἐξελληνιζόμενον ὀνομάσθηκε Γραικὸν ἢ Γραϊκόν. Καὶ ἀπὸ τὸ 1922 οἱ Τοῦρκοι ἐπανάφεραν ὡς ἐπίσημη ὀνομασία του τὸ «Γιουρούκ». Οὐσιαστικὰ ὁ ἐλληνόφωνος πληθυσμὸς τῆς περιοχῆς πάντοτε ἀποκαλοῦσε τὸ χωριὸ Γραικὸν καὶ ὁ ἀντίστοιχος Τουρκόφωνος Γιουρούκ.

Εἶναι λοιπὸν οἱ Γιουρούκοι τῆς Μ. Ἀσίας Γραικοί, δηλ. Ἕλληνες, καί, ἂν εἶναι, τί διαφορετικὸ παρουσιάζουν, ὥστε νὰ μὴν κατατάσσωνται ἀπὸ τοὺς Τούρκους στοὺς Ροῦμ/Ρωμιοὺς; Καὶ ποιά τελικῶς εἶναι ἡ σχέση τῶν διασωθέντων Γραικῶν μὲ τοὺς νομάδες; Ἡ ἀπάντηση στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ δίδεται ἀπὸ τὸν Σμυρναῖο δημοσιογράφου καὶ ἱστορικοῦ Δ. Ἀκρίτα στὸ ἔργο του «*Τσακιτζῆς: ὁ ἥρωικὸς Γιουρούκος καὶ θρύλος τοῦ Ἀιδινίου*», στὸ ὁποῖο πραγματεύεται τὴν ζωὴ καὶ τὰ θρυλικά κατορθώματα –γνωστὰ καὶ στὴν Ἑλλάδα– τοῦ Τσακιτζῆ [*τσακί* (*çaki*) = μαχαίρι, *τσακιτζῆς* (*çakici*) = ὁ φέρων πάντοτε μαχαίρι], τοῦ Γιουρούκου ἀντάρτη τοῦ Ἀιδινίου, ποὺ ἔδρασε τὴν πρώτη δεκαετία τοῦ αἰῶνα. Ὁ Τσακιτζῆς καὶ τὰ γενναῖα παληκάρια του ἔσπερναν τὸν τρόμο στοὺς καταπιεστῆς τῶν φτωχῶν ἀγάδες, στὶς ληστρικὲς ὁμάδες τῶν Ἀρβανιτῶν καὶ στὰ ἀστυνομικά καὶ στρατιωτικά ἀποσπάσματα τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους. Ἡ ἱστορικὴ μελέτη τοῦ Δ. Ἀκρίτα στηρίζεται κυρίως στὶς μαρτυρίες τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀγγλικοῦ Προξενείου τῆς Σμύρνης, μὲ τοὺς ὁποίους συνδέθηκε μὲ στενὴ φιλία ὁ Τσακιτζῆς.

Γράφει λοιπὸν στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ ἔργου του: «*Οἱ Γιουρούκοι δὲν εἶναι Τοῦρκοι. Κάθε ἄλλο μάλιστα. Εἶνε κατ' εὐθείαν ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων κατοίκων τῆς πολυπαθοῦς ἐκείνης χώρας, οἱ ὅποιοι δὲν ἠθέλησαν νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς διαφόρους κατακτητὰς καὶ ἐλευθερωτὰς τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐλευθερίαν των τὴν εὐρίσκουν μόνον ἐπάνω εἰς τὰ ἀπάτητα βουνά, ἀφῆκαν τὰς πόλεις καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βουνῶν, ὅπου ἡμποροῦν νὰ λατρεύουν τοὺς θεοὺς των, τοὺς ὁποίους καταδιώκουν Τοῦρκοι καὶ χριστιανοί. Οἱ Γιουρούκοι εἶνε εἰδωλολάτραι. Εἰς τὸ φανερόν καὶ διὰ νὰ μένουν ἀνενόχλητοι, ὑποκρίνονται ὅτι πιστεύουν εἰς τὸν Μωάμεθ. Εἰς τὸ κρυπτόν ὅμως εἶνε εἰδωλολάτραι, λατρεύοντες ἀκόμη τοὺς ἀρχαίους Ὀλυμπίους Θεοὺς καὶ ἰδι-*

**Ὁ Τσακιτζής, ὅπως τὸν ὑποδύεται ὁ Τοῦρκος ἠθοποιὸς Μπουλέντ Οὐφούκ στὸ
ὁμώνυμο ἔργο. Στὸ βάθος τὸ πρωτοπαλῆκαρό του «Χατζῆ Μουσταφᾶς»
(Καπετὰν Ἀλέξης).**

αιτέρως τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν παρθένον Ἄρτεμιν. Τὰ σεπτὰ ἐρείπια τῶν ἀρχαίων ἱερῶν, ὅσα δὲν τὰ κατέστρεψεν ὁλοτελῶς ὁ φανατισμὸς τῶν χριστιανῶν τῶν πρώτων αἰώνων, θεωροῦνται ἀπὸ τοὺς Γιουρούκους ὡς πολύτιμος κληρονομία τῶν προγόνων αὐτῶν, ἐντὸς δὲ τῶν ἐρειπίων τούτων τελοῦνται εἰς ὠρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους καὶ μυστικαὶ εἰδωλολατρικαὶ τελεταί, αἱ ὁποῖαι εἶνε συνέχεια τῶν Ἐλευσινίων μυστηρίων καὶ τῶν Κρονίων».

Οἱ ἀπρόσιτοι καὶ ἀπροσκύνητοι λοιπὸν Ἕλληνες τῶν Μικρασιατικῶν δουνῶν δὲν μποροῦσαν νὰ ὀνομασθοῦν Ροῦμ (Ἕλληνες χριστιανοὶ) ἀλλὰ μόνο Γραικοί. Καὶ ἐπειδὴ μόνο μὲ τὴν ὀρεσίβια καὶ νομαδική ζωὴ διασφύζονται τὰ πατρῶα ἡθῆ, «νομάς» καὶ «Γραικός» κατέληξε νὰ ἔχη γιὰ τοὺς Τούρκους τὸ ἴδιο νόημα. Ἐπίσης οἱ νομαδικοὶ λαοὶ φημίζονται γιὰ τὸ γοργό τους περπάτημα, ποὺ ἀποκτᾶται κυρίως ἀπὸ τὴν προσπάθεια συγκέντρωσης τῶν ποιμνίων. Ἔτσι τὸ «Γιουρούκ» ἀπέκτησε τὸ ἴδιο νόημα μὲ τὸ «ταχύς». Ἀκόμη ἕως καὶ σήμερα σὲ χριστιανούς καὶ μουσουλμάνους ὁ χαρακτηρισμὸς ἐνὸς ἀνθρώπου ὡς «γιουρούκου» ἔχει ἀρνητικὴ φόρτιση: ἀποτελεῖ ὕβριν σημαίνουσα τὸν ἄξεστο καὶ ἀπολίτιστο. Πραγματικὰ ἡ ἀρνησιμὴ τῶν Γιουρούκων-Γραικῶν νὰ ἀσπασθοῦν τὴν μία ἢ τὴν ἄλλη θρησκεία ὁδήγησε στὴν κατακραυγὴ τῶν πιστῶν τῆς Βίβλου χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων (ὅπως ἄλλωστε αὐτὴ ἡ στάσις ἐπαναλήφθηκε καὶ σὲ ὅλους τοὺς ἄλλους «ἀπολίτιστους» λαοὺς τοῦ Πλανήτη). Τὴν ἐλληνικὴ τους καταγωγὴ τὴν δέχονται καὶ οἱ ἴδιοι οἱ Γιουρούκοι. Σὲ ἄλλο σημεῖο τοῦ ἴδιου ἔργου τοῦ Δ. Ἀκριτά ἀναφέρεται: «Καὶ τώρα ἀκόμη, ὅταν ἐρωτηθῇ οἷοσδήποτε Γιουρούκος εἰς ποίαν φυλὴν ἀνήκει, θὰ λάβῃ τὴν περὶ φανον ἀπάντησιν: – Μὲν Ἑλλένικος (εἶμαι Ἕλλην)».

Κι αὐτοὶ οἱ ἐλάχιστοι μελετητές, ποὺ ἀσχολήθηκαν μὲ τὴν φυλετικὴ καὶ πολιτισμικὴ ὑπόστασις τῶν Γιουρούκων, δυσκολεύθηκαν νὰ κατανοήσουν τὴν «διαφορετικότητά» τους· καὶ ἔτσι ἄλλοι τοὺς ὀνόμαζαν «κρυπτοχριστιανούς» καὶ ἄλλοι «μισότουρκους». Στὸ σχετικὸ λήμμα τῆς Ἑγκυκλοπαίδειας τοῦ Π. Δρανδάκη ἀναφέρονται τὰ ἀκόλουθα: «Οἱ Γιουρούκοι εἶναι ἴσως ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Φρυγῶν ἢ καὶ ἄλλων γηγενῶν πληθυσμῶν, πιθανῶς δὲ οἱ “Ἀστατοι” τῶν Βυζαντινῶν. Καίτοι δὲ οἱ Γιουρούκοι οὗτοι προσποιοῦνται ἐν τῷ φανερῷ, ὅτι πρεσβεύουσι τὴν μουσουλμανικὴν θρησκείαν, φαίνεται, ὅτι εἶναι ἀπλῶς μουσουλμανοφανεῖς, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κρυπτοχριστιανῶν. Ἴσως νὰ ἐδιώχθησαν ἐπὶ Βυζαντινῶν ὡς αἱρετικοὶ καὶ εἰκονοκλάσται. Πάντως περιφρονοῦσι τοὺς Τούρκους, τοὺς ὁποίους καλοῦσιν ὕβριστικῶς “Τούρκ ὀγλοῦ Τούρκ!”, οὔτινες ἐπίσης ὕβριζοντες αὐτοὺς ὀνομάζουσι κιοπέκ (σκύλλοι) καὶ τὰ χωρία αὐτῶν κιοπέκιοϊ (σκυλλοχώρια) ἢ κυνοχώρια, ἐξ οὗ καὶ οἱ κάτοικοι Κυνοχωρῖται». Ἡ ἴδια ἐγκυκλοπαίδεια στὸ λήμμα Ταχτατζήδες (ὑλοτόμοι καὶ σανιδοποιοὶ Γιουρούκοι) εἶναι περισσότερο ἀκριβής: «Δὲν συγχάζουσιν εἰς τὰ μουσουλμανικὰ τεμένη οὐδὲ καὶ εἰς τοὺς χριστιανικοὺς ναοὺς. Κατὰ τινὰς φήμας σέβονται τὰ μέγιστα τὰ γεννητικὰ μόρια τῆς γυναικός, ἔχουσι δὲ ὡς θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν “μεγάλην ἰέρειαν”, ἥτις συναθροίζει αὐτοὺς ἅπαξ τοῦ ἔτους...» κ.λπ.

Ὁ Α. Σουλιώτης στὸ ἔργο του «Οἱ κάτοικοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας» (1921) ἀνα-

φέρει, ότι οι Ζεϊμπέκηδες (έξιολαμισθέντες "Έλληνες του 'Αιδινίου και του Τμώλου, συγγενική φυλή των Γιουρούκων ή παρακλάδι τους) «είνε δέδαιον κατά τὰ χαρακτηριστικά αὐτῶν, ὡς καὶ τὰ ἦθη καὶ τὰ ἔθιμα, ὅτι δὲν εἶνε Τοῦρκοι. Δύναται τις νὰ τοὺς θεωρήσῃ, χωρὶς ν' ἀπατηθῇ μεγάλως, ὡς λείψανα ἀρχαίων ἰθαγενῶν. Κατὰ τὸν *Cuinet* εἶνε ἀπόγονοι Θρακῶν, κατὰ τὴν *Encyclopedia Britannica* ἀρχαίων Καρῶν». (Δὲς καὶ Κ. Σκαβάντζου, «'Αρχαιοελληνικός ὁ ρυθμός τοῦ Ζεϊμπέκου», "Δαυλός", τ. 185). Στὸ ἴδιο ἔργο ὁ Α. Σουλιώτης ἀναφέρει: «Κατὰ τὸν *Dr. Rudolf Fitzner* οἱ Γιουρούκοι ἀνθρωπολογικῶς παρουσιάζουσι τὸν τύπον τοῦ μεσημβρινοῦ "Έλληνας". Ὁ Δ. 'Ακρίτας στὸ προαναφερθὲν ἔργο του μεταφέρει ἕναν διάλογο μεταξὺ τοῦ "Αγγλου λόρδου Στιούαρτ καὶ τοῦ Τσακιτζή: «— Δὲν εἶσθε Τοῦρκοι;» Ἐρωτᾷ ὁ λόρδος. Καὶ ὁ Πόρσερ μεταφράζει. — 'Ελλένικος, ἀπαντᾷ ὑπερφάνως ὁ Τσακιτζής». Ὁ ἴδιος συγγραφέας γράφει περιγράφοντας τὶς γυναῖκες τῶν Γιουρούκων: «Εἶχαν τὰ ἡλιοκαῆ ὥραϊα πρόσωπά των ἐντελῶς ἀκαλυπτα καὶ καθὼς ὁ ἀέρας ἀνέμιζε τὰ ξανθὰ μαλλιά των, ἐνόμιζε κανεῖς, ὅτι παρευρίσκεται εἰς συνάθροισιν τῶν θεραπαινίδων τῆς θεᾶς τῶν δρυμῶν 'Αρτέμιδος».

III. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σήμερα πλέον ἡ φυλή τῶν Γιουρούκων-Γραικῶν σταδιακὰ ἐγκαθίσταται σὲ μόνιμους τόπους καὶ ἐπιδίδεται στὴν γεωργία, ἀφοῦ τὸ τουρκικὸ κράτος, γιὰ νὰ τοὺς ἐνσωματώσῃ, ἀναγκάστηκε νὰ τοὺς παραχωρήσῃ ἀγροτικὲς γαῖες. Ἐλάχιστες νομαδικὲς ποιμενικὲς οἰκογένειες ἔχουν ἀπομείνει, μνημεῖα ἀκέραια τῆς ἀντίστασης τῆς φυλῆς τοὺς στὸν ἐξ 'Ανατολῶν θεοκρατικὸ δόρυδρο. Μιὰ ἀντίσταση, πού κράτησε δύο σχεδὸν χιλιετίες. Ἡ μνήμη της ὅμως θὰ παραμένῃ ὅσο τὰ σημερινὰ χωριά τῶν Γιουρούκων-Γραικῶν συνεχίζουν νὰ ὀνομάζωνται «Γιουνὰν κιόι» (= ἑλληνικὰ χωριά) καὶ ὁ θρύλος τοῦ τελευταίου μεγάλου ἀρχηγοῦ τους, τοῦ Τσακιτζή, πού ἔγινε γνωστὸς σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση, ἐξακολουθεῖ νὰ τραγουδιέται ἀπ' τοὺς πολυπαθoὺς λαοὺς ἔνθεν καὶ ἔνθεν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Ἕνα ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ τραγούδι αὐτὸ (στὴν Λεσβιακὴ παραλλαγή):

Ἄμὰν ἄμὰν, Τσακιτζῆ
μὲ τὰ παληκάρια σου,
δὲν ξεχνᾶνε τὰ καλά σου,
τὴν παληκαριά σου,
Σμύρνη καὶ Ἀγιά Σοφιά.

Τσακιτζῆ μου, πού γυρίζεις
μὲς στῆς Σμύρνης τὰ χωριά,
πέρασε κι ἀπ' τὴν Ἑλλάδα
νὰ παντρέψεις ὀρφανά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Δ. 'Ακρίτας, *Τσακιτζῆς: Ὁ θρύλος τοῦ 'Αιδινίου*, ἐφημερίδα «Ἡμερήσιος Κήρυξ», 1933.
2. Ἰσὴλ Μαγιόγλου, *Ὁ Τσακιτζῆς*.
3. Α. Σουλιώτης, *Οἱ κάτοικοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας*, 1921.
4. Ἐγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη, λήμματα Ἀδανα, Γιουρούκοι.
5. Ἐγκυκλοπαίδεια «Ύδρεια», λήμμα Γιουρούκοι.
6. E. Tylor, *Ancient and Modern*.
7. Α. Πουλιανός, *Σαρακατσάνοι*.

Γιατί μόνο στην Ελλάδα υπήρξε φιλοσοφία

Οταν μιλάμε για φιλοσοφία, έννοούμε, και πρέπει να έννοούμε, μόνο την Έλληνική· μιὰ «τέχνη», πού άνθισε μόνο μέσα στα πλαίσια του Έλληνικού Κόσμου (Νότια Ίταλία, Έλληνική Χερσόνησος, Μικρασιατική παρალიά. Ίόνιο δηλαδή και Αίγαίο). Άλλά ό ισχυρισμός αυτός χρειάζεται διπλή ύποστήριξη: Νά δειχθῇ πρώτα, γιατί κραταιές αυτοκρατορίες τῆς Άνατολῆς, πού διήρκεσαν τρεῖς χιλιάδες χρόνια, όπως ἡ Αἰγυπτιακή ἢ τὰ ἀλληλοδιάδοχα βασίλεια τῆς Μεσοποταμίας (ἀπὸ τῶν Σουμερίων μέχρι τῶν Περσῶν), δὲν κατόρθωσαν ποτὲ νὰ παρουσιάσουν οὔτε ἴχνος αὐτῆς τῆς δουλειᾶς· κι ὕστερα νὰ δειχθῇ, ὅτι ἡ θεωρούμενη «Δυτική Φιλοσοφία» τῶν νεώτερων χρόνων, μετὰ τὴν Ἀναγέννηση (τῶν Ντεκάρτ, Τζῶν Λόκ, Λάιμπνιτς καὶ τῶν διαδόχων τους), δὲν ἦταν παρὰ ἓνα ξαναξεσταμένο καὶ ἄνοστο φαῖ χωρὶς ἴχνος πρωτοτυπίας: ἀποτέλεσμα ζήλειας καὶ μίμησης. Βέβαια τὸ τελευταῖο αὐτὸ εἶναι ἐπίσημα τοῦλάχιστον ἐλάχιστα ἀποδεκτὸ ἀπὸ τὰ ἔθνη τῆς Δύσης (Ἀγγλία, Γαλλία, Γερμανία) γιὰ λόγους ἐθνικῆς τους εὐθιξίας καὶ προβολῆς. Καὶ σ' ἓνα βαθμὸ ἡ ἐθνικιστικὴ αὐτὴ στάση τῶν κρατῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης καὶ τῶν ἐγωιστικῶν τους προπαγανδῶν μὲ τὰ τεράστια μέσα ἐπηρεάζει κι ἐμᾶς τοὺς νεώτερους "Ἕλληνες μέσω τῶν σπουδασμένων ἐνυπορώτερων νέων μας στὸ ἐξωτερικὸ καὶ γιὰ τοῦτο «φωτισμένων» ἀπὸ τοὺς Δυτικούς. "Όταν ἐπὶ παραδείγματι ὁ «μεγάλος» Γερμανὸς φιλόσοφος Ἑμμανουήλ Κάντ κατασκευάζει μιὰ «καζονιῶστικὴ» μελέτη κάτω ἀπὸ τὸν μελαγχολικὸ οὐρανὸ τῆς πατρίδας του, γιὰ ν' ἀποδείξῃ, ὅτι ἡ ἀνθρώπινη λογικὴ μας εἶναι ἐκ κατασκευῆς ἀνίκανη νὰ μᾶς λύσῃ τὸ μεταφυσικὸ μας μυστήριον, ἐμεῖς οἱ νεο῔λληνες ἐδῶ διαστᾶζουμε ν' ἀναγνωρίσουμε στὴν ἐργασία του αὐτὴ μιὰ ἐπανάληψη τοῦ σκεπτικοῦ τῶν ἀρχαίων σοφιστῶν μας (τοῦ Γοργία καὶ τῶν λοιπῶν). Καὶ ὑποδεχόμαστε μετὰ πολλῶν ἐπαίνων τὸ «πρωτότυπο» αὐτὸ ἐπιτεύγμα.

Αλλὰ τί εἶναι φιλοσοφία; Εἶναι πρώτα καὶ κύρια μεταφυσική. "Όχι ὅμως μιὰ μεταφυσική, ὅπως τὴν φαντάζονται σήμερα μερικοὶ σὰν «σουρσίματα» ἀπὸ ἀλυσίδες στὰ ὑπόγεια κάποιων ἐρειπωμένων πύργων ἢ σὰν ἐπικοινωνία μὲ τοὺς μακαρίτες συγγενεῖς μας μέσω τοῦ ρυθμικοῦ χτυπήματος, πού κάνει ἓνα «ἔμψυχο τραπεζάκι» σὲ μιὰ συνεδρίαση ὑπνωτιστῶν, ἀλλὰ ἡ μεταφυσικὴ τότε, ἡ Ἑλληνικὴ Μεταφυσικὴ, ἦταν ἀπάντηση σὲ θεμελιώδη ζητήματα: Γιὰ τὴν βαθύτερη ποιότητα τοῦ Κόσμου, γιὰ τὴν πραγματικὴ του ὑπόσταση, γιὰ τὴν προέλευσή του. Κοσμολογία καὶ κοσμογονία. Αὐτὴ ἦταν ἡ μεταφυσικὴ. Ἡ ἐξακριβὼση τοῦ μυστικοῦ τῆς ὑπαρξης. Ἡ «οὐσία» καὶ τὸ «ὄντως ὄν». Ἐξω καὶ πάνω ἀπ' τὰ συναισθήματα καὶ τίς ἐντυπώσεις μας. Πιο πέρα ἀπ' τὴν καθημερινὴ φυσικὴ μας ἀντίληψη. "Όλες οἱ λοιπὲς διακρίσεις τῆς φιλοσοφίας ὀφείλονται στὶς σχολαστικὲς διερευνήσεις τῶν Δυτικῶν τῆς νεώτερης ἐποχῆς (γνωσιολογία, ἠθικὴ, αἰσθητικὴ κ.λπ.). "Αν κάτι εἶναι «καινούργιο» στὴ νεώτερη φιλοσοφία, εἶναι μόνο ἡ ἰσχυρὴ τάση νὰ ρυμουλκηθῇ πρὸς τίς ἐβραϊκὲς πηγές: 1) Μία ἄκρα ὑποκειμενιστικὴ θεωρία, πού ἐκλείνει στὸν θεὸ τὰ πάντα («Σολιψισμός»). 2) Μία σκοτεινὴ δουλειασαρχία, πού ἦταν μιὰ τάση, πού ἀπόφευγαν πάντοτε οἱ Ἕλληνες, ὄντας ἐντονα νοησιαρχικοί. 3) "Ενας «διωματικὸς» στοχασμός, μιὰ ὑπαρξιακὴ ἐνδοσκόπηση, πού οἱ Ἕλληνες δὲν τὴν θεωροῦσαν γνήσιο ἀντικείμενον τῆς φιλοσοφίας, ἀλλὰ μόνο τῆς τέχνης (τραγωδία).

Κατὰ δάθος ἡ φιλοσοφία ζητάει νὰ φτάσῃ στὴν ἀπόλυτη γνώση μ' ἓνα μόνο ἀλλὰ γιγά-

ντιο πῆδημα. Καί μέσα στά πλαίσια τῆς ζωῆς ἑνὸς μόνο ἀνθρώπου. Τοῦ κάθε φορὰ συγκεκριμένου φιλόσοφου. Ἐνῶ ἡ ἐπιστήμη δέχεται νά προχωρήει σιγά-σιγά πρὸς τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια. Καί μὲ τίς γενιές. Στὴν ἀρχὴ ἦταν ἐνωμένες. Ἐπιστήμη καὶ φιλοσοφία δὲν διακρίνονταν μεταξύ τους, γι' αὐτὸ καὶ ὑπῆρχε μόνο «φιλοσοφία». Ἀλλὰ ἀπὸ τὴν διαφορὰ τῆς μεθόδου τους καὶ τὴν ἀπογοήτευση τῆς φιλοσοφίας νά κατακτήσῃ ὀριστικά τὸ ἀντικείμενό της ξεχώρισαν. Εἶναι βέβαια καὶ οἱ δύο (ἐπιστήμη καὶ φιλοσοφία) ἀλυσιτελεῖς. Καί στὸν τελικό τους στόχο καταδικασμένες. Ἀλλὰ ἡ ὠφέλειά τους ὑπῆρξε μοναδική γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἀπ' τὴν ἐν τῷ μεταξύ ἐξέλιξή τους. Κάθε οὐσιαστικὴ πρόοδος ποὺ σημειώθηκε, σὲ τελικὴ ἀνάλυση βγαίνει, ὅτι σ' αὐτές ἀποκλειστικά ἀνάγεται. Ἱστορικά ἡ ἐπιστήμη ἔκανε τὴν μεγαλειώδη «πρεμιέρα» τῆς μέσα ἀπ' τὴν φιλοσοφία. Ἀργότερα μὲ τὸ παρακλάδι τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ καὶ στὴν συνέχεια τοῦ Ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ μπόρεσε νά περάσῃ στὴν μεσαιωνικὴ Εὐρώπη, ὅπου ἐμφανίσθηκε σὰν σύγχρονος ἐπιστημονικοτεχνικός πολιτισμός. Εἶναι ὁ «δυτικὸς» πολιτισμός μας, ποὺ εἶναι πιά παγκόσμιος.

Εἶπαν ἐπίσης, ὅτι ἡ φιλοσοφία εἶναι «*ἡ τέχνη τῶν τεχνῶν*». Πραγματικά στα διάφορα φιλοσοφικά «*συστήματα*» ὑπάρχει μεγάλῃ ἐσωτερικὴ ἁρμονία, μιά ἁρμονία νοηματική, ποὺ θυμίζει ἕνα ὠραῖο ἀρχιτεκτόνημα, ἕναν καθεδρικό ναό. Ἀλλὰ ὑπάρχει φυσικὰ μεγάλῃ διαφορὰ στο ἀντικείμενο ποὺ βάζει μπροστά της ἡ γνώση καὶ στο ἀντικείμενο ποὺ βάζει ἡ τέχνη. Ἡ πρώτη ἀποβλέπει στὴν διάνοια, ἡ δεύτερη στο συναισθημα.

Ἀλλὰ πὶὸ ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ ἐρώτημα πάνω στο τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ προκάλεσε ὅλη αὐτὴ τὴν ἀνθιση (μᾶλλον ἔκρηξη θὰ πρεπε νά ποῦμε) τοῦ φιλοσοφικοῦ στοχασμοῦ στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα σὲ ὅλα τὰ εἶδη τῶν «*συστημάτων*» καὶ τῶν «*σχολῶν*» μὲ τὸν μεγάλο σχετικὰ ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν, ποὺ μαζεύτηκαν ἐθελοντικά στὶς σχολές αὐτές. Εἶναι γοητευτικός ὁ πειρασμός νά ἀναγάγουμε τὸ φαινόμενο αὐτὸ στο «*κλίμα*» ἢ στὴν «*φυλὴ*». Μιλᾶμε μὲ οἶστρο γιὰ τὸν «*γαλανὸ οὐρανὸ*» τῆς πατρίδας μας, λὲς καὶ τ' ὠραῖο χρῶμα εἶναι προνόμιο μόνο αὐτῆς τῆς περιοχῆς τῆς βορειοανατολικῆς Μεσογείου καὶ ὅχι μιᾶς ὁλόκληρης ζώνης τοῦ ἴδιου γεωγραφικοῦ πλάτους, ποὺ περιτριγυρίζει ὅλο τὸν πλανήτη. Καὶ ὅμως ἄλλοῦ, σὲ ἄλλα μήκη τῆς ἴδιας ζώνης, δὲν συναντᾶμε σημάδια της. Κι ἔπειτα, γιατί ὅχι πρὶν ἀπ' τὸν ἕκτο αἰῶνα π.Χ. καὶ γιατί ὅχι μετὰ τὸν δεύτερο μ.Χ.; Γιατί ὅχι καὶ σήμερα, μετὰ ἀπὸ 170 χρόνια ἐλεύθερου βίου, τίποτα νά μὴν ἀνθίξῃ; Χάλασε τὸ «*κλίμα*» ἀπὸ τότε; Εἶναι ἄσκεπτες ἀπόψεις αὐτές, στὶς ὁποῖες δὲν πρέπει νά ἐπιμένουμε. Ἀλλὰ μιλᾶμε ἐπίσης καὶ γιὰ «*φυλὴ*». Γιὰ μιὰ «*σφραγίδα τῆς δωρεᾶς*», ποὺ ὁ Δίας, ἢ ὁ θεὸς τῆς *Γραφῆς*, μᾶς κόλλησε μεροληπικά στο κούτελο, ἐπειδὴ τάχα μᾶς ἀγάπησε πάρα πολὺ γιὰ ἄγνωστους λόγους. Κάτι τέτοιο θὰ ἦταν βέβαια πολὺ κολακευτικό καὶ παρήγορο ἀλλὰ πάρα πολὺ ὁμορφο, γιὰ νά εἶναι ἀληθινό. Δὲν ἐξηγεῖ δὲ ἐπίσης τὴν ἀπότομη ἐξάλειψη αὐτῆς τῆς «*τέχνης*» ἀπὸ τὸν δεύτερο αἰῶνα μ.Χ. παρὰ μόνο μὲ τὴν ὑπόθεση τῆς ἐξαφάνισης αὐτῆς τῆς «*φυλῆς*». Ἄν ἦταν φυλετικοὶ οἱ λόγοι τῆς δημιουργίας της, φυλετικοὶ θὰ πρέπει νά ἦταν καὶ οἱ λόγοι τῆς ἐξαφάνισής της. Ὅτι δηλαδὴ κατὰ τὸν δεύτερο ἐκεῖνο αἰῶνα ἡ «*φυλὴ*» μپασταρδεύτηκε σὲ τέτοιο βαθμὸ ἀπὸ τυχόν δάρδαρας ἐπιμιξίες, ποὺ ἔχασε τίς ιδιότητές της· τὴν δυνατότητα δηλαδὴ φιλοσοφικῆς θεώρησης τοῦ Κόσμου καὶ τῆς Ζωῆς.

Ὡστε λοιπὸν ἡ ἐξήγηση τοῦ «*θαύματος*» ἐκείνου πρέπει νά θοῖσκειται ἄλλοῦ. Καὶ θὰ τὴν δοῦμε κυττάζοντας ἀντίθετα: πρὸς τίς αυτοκρατορίες τῆς Μέσης Ἀνατολῆς· τίς ἐκτεταμένες ἐπικράτειες τῆς Σουμερίας, τῆς Βαβυλώνας καὶ τῆς κοιλάδας τοῦ Νείλου τῶν Φαραώ. Ἐκεῖνες οἱ εὐφορώτατες πεδιάδες μὲ τὴν μεγάλη παραγωγὴ ἐπέτρεπαν τὴν ἀνάπτυξη

ίσχυρῶν μοναρχιῶν μὲ πολυπλόκαμες γραφειοκρατίες (γιά τὴν κάρπωση καὶ διαχείριση τοῦ ἐθνικοῦ πλούτου), ποὺ ἦταν ταυτόχρονα θρησκευτικὲς ὁργανώσεις δογματικῆς ἰδεολογικῆς προπαγάνδας καὶ ἄγρυπνοι φρουροὶ τῆς κοινωνικῆς πειθαρχίας. Μέσα σ' ἓνα τέτοιο κοινωνικὸ καὶ πολιτειακὸ κλίμα ἦταν ἀδύνατο ν' ἀναπτυχθῇ κάθε διαφορετικὴ σκέψη, κάθε ποικίλουσα ἀποψη. Ὁ Φαραὼ δὲν πατοῦσε στὴν γῆ. Τὸν κουβαλοῦσαν στοὺς ὤμους. Ἦταν οὐράνιος! Ἦταν θεός! Δὲν ὑπῆρχαν νόμοι νὰ περιορίσουν τὶς ἀρμοδιότητές του. Ἐκτὸς ἀπὸ διαλείμματα ἐξωτερικῶν κατακτήσεων (Ὑκσῶς, Ἀσσύριοι, Πέρσες) καὶ ἐσωτερικῶν ἐπανάστασεων (τότε ποὺ ὁ Μέγας Λιμὸς ἐπικάλυψε τὴν χώρα) τὸ καθεστῶς-μούμια ἔμενε ἀναλλοίωτο γιὰ τρεῖς χιλιάδες χρόνια. Ἐχτιζε τεράστιες πυραμίδες, ἀπορροφώντας σ' αὐτές ὅλη τὴν ὑπεραξία τῆς χώρας, τὸν οἰτοβολῶνα αὐτὸν τοῦ Κόσμου.

Ἐκεῖ, στὴν Μέση Ἀνατολή, θὰ δοῦμε λοιπόν, γιατί δὲν ἐμφανίσθηκε καθόλου φιλοσοφία καὶ θὰ καταλάβουμε κατ' ἀντιδιαστολή, γιατί ἐδῶ ἀνοίξε τὰ πολυχρῶμα πέταλά της σὰν ὑπερκόσμοιο λουλούδι τὸ λαμπρότερο αὐτὸ πολιτιστικὸ ἐπίτευγμα ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὅλων τῶν τόπων. Τὸ ἀπόλυτο μοναρχικὸ πολίτευμα, ἡ ἐκτεταμένη ἐπικράτεια, τὸ ἀτεγκτὸ πλέγμα τῆς κληρικοκρατίας ἦταν συνθήκες ἀπαγορευτικές. Καὶ ἐκεῖ, στὴν Μέση Ἀνατολή, θὰ ἐννοήσουμε (*a contrario*), γιατί ἀναπτύχθηκε ἐδῶ ἡ «ἐπιστήμη τῶν ἐπιστημῶν». Χρειάστηκε ἡ διασπασμένη γῆ λόγῳ τοῦ ὀρεινοῦ τοῦ ἐδάφους, ποὺ ἐπέφερε τὴν δημιουργία μικρῶν ἀνεξάρτητων κρατῶν (δηλαδή στὰ ἐδάφη τῆς Ν. Ἰταλίας, τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου καὶ τῆς Μικρασιατικῆς παραλίας). Χρειάστηκε ἓνα διαφορετικὸ κοινωνικὸ καὶ πολιτικὸ σύστημα, τῶν θαλασσινῶν ἐμπορικῶν καὶ δημοκρατικῶν πόλεων, γιατί τὸ ναυτικὸ ἐμπόριο ἔφερνε σ' ἐπαφὴ λαοὺς μὲ διαφορετικὲς συνθῆκες ζωῆς καὶ συνήθειες καὶ βοηθοῦσε στὸν συγκρητισμὸ ἐνῶ ἡ δημοκρατία ὀδηγοῦσε στὸ ἐλεύθερο νὰ καταγγέλλῃ καθέννας τὰ πάντα καὶ ν' ἀμφισβητῇ τὰ πάντα. Ἐχει δίκιο λοιπόν ὁ νεώτερος Νίτσε, ὅταν βεβαιώνει, ὅτι «πολιτισμὸς καὶ κράτος εἶναι ἀνταγωνιστές. Τὸ ἓνα ζῇ σὲ θάρος τοῦ ἄλλου. Τὸ ἓνα ἀκμάζει σὲ θάρος τοῦ ἄλλου. Ὅ,τι εἶναι μεγάλο ἀπὸ ἀποψη πολιτισμοῦ ἦτανε πάντοτε ἀντιπολιτικόν». Καὶ τονίζει, ὅτι ἐπάνω σ' αὐτὸ «δὲν πρέπει νὰ ἀπατᾶται κανένας».

Πρὸ παντὸς λοιπόν ἡ ἔλλειψη ἰσχυροῦ ἱερατείου ἦταν ὁρος γιὰ τὴν γέννηση τῆς νέας αὐτῆς «τέχνης», τῆς φιλοσοφίας. Μποροῦσε καθέννας νὰ λοιδορῇ τοὺς θρησκευτικοὺς μύθους (ποὺ θέλανε ἀποιοῦν «θεὸ» δημιουργὸ τῆς Φύσης) καὶ νὰ πῇ, ὅπως ὁ Ξενοφάνης στὴν Νότια Ἰταλία, ὅτι, ἂν καὶ οἱ γαῖδαροι εἶχαν θεοὺς, θὰ τοὺς εἰκόνιζαν σὰν ὡραίους γαϊδάρους, χωρὶς καμμία συνέπεια. Ἡ, ὅπως ὁ Πρωταγόρας ἐδῶ, στὴν Ἀθήνα, ὅτι δὲν θέλει νὰ τὸν ρωτᾶνε γιὰ θεοὺς καὶ τέτοια καὶ νὰ πᾶψουν τὶς ἀνοησίες, γιατί εὐκόλα μποροῦν νὰ καταλάβουν, ὅτι εἶναι φυσικὸ νὰ μὴν ἔχῃ ἰδέα, ἂν ὑπάρχουν ἢ ὄχι, ἀφοῦ δὲν τοὺς συνάντησε ποτὲ στὸν δρόμο, γιὰ νὰ ξέρῃ, ἂν ὑπάρχουν ἢ ὄχι. Μποροῦσε νὰ πῇ (κατοικώντας στὴν Μικρασιατικὴ παραλία, ὅπως ὁ Ἡράκλειτος), ὅτι τὸν κόσμο «κανένας θεὸς δὲν τὸν ἐφτιαξε, ἀφοῦ ὑπῆρχε ἀνέκαθεν».

Ἀς κυττάξουμε ὅμως καὶ μεταγενέστερους ἄλλους μακρυνοὺς πολιτισμοὺς. Πῶς ν' ἀναπτυχθῇ στοὺς Ἀζτέκους φέρ' εἰπεῖν τοῦ δόρειου Μεξικοῦ συζήτηση «περὶ τοῦ ὄντος» (ποὺ περιλαμβάνει καὶ συζήτηση γιὰ τὴν ὑπαρξὴ τοῦ θεοῦ ἢ ὄχι), τὴν ὥρα ποὺ θυσιάζαν μέσα σὲ μία μέρα, στὴν γιορτῇ τοῦ θεοῦ τους, τοῦ Ἡλίου, 5000 θύματα ξεριζώνοντας τὴν καρδιά τους μὲ ἀστραπιαία κίνηση καὶ ὑψώνοντάς τὴν στὸ φῶς του; Πῶς νὰ γίνῃ συζήτηση κάτω ἀπ' τὸ μαχαίρι τοῦ φονιά;

Καὶ τέλος ἂς πᾶμε καὶ στὴν Κίνα, ὅπου ἔγινε ἡ μεγαλύτερη ἀρχαιολογικὴ ἀνακάλυψη τοῦ αἵωνα. Ὅταν ξεθάφτηκαν οἱ ἑφτά χιλιάδες πῆλινι στρατιῶτες μὲ τὰ ἄλογα καὶ τὰ ἄρματα

τους, οί τέλεια πλασμένοι και χρωματισμένοι σέ φυσικό μέγεθος ἄψυχοι ἄνθρωποι, πού στόλιζαν τόν τάφο τοῦ Κινέζου αὐτοκράτορα Κουάγκ Τί, κανένας δέν κατάλαβε, τί μεγάλη πρόοδος ἦταν αὕτη: Παλιότερα τοὺς ἔθαβαν... ζωντανούς! Ὁ πηλὸς εἶχε ἀντικαταστήσει τὴν σάρκα· ἡ τέχνη τὴν ἀγωνία καὶ τὸν πόνο τους. Ἀλλὰ βρισκόμαστε στὸ 200 π.Χ., ὅταν τέλειωνε ἡ μεγάλη ἐποχὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ ἡ Ἑλλάδα ἐπεφτε στὴν σκληρὴ στρατιωτικὴ κατοχὴ τῶν Ρωμαίων. Μόλις τότε οἱ Κινέζοι ἄρχιζαν, γιὰ νὰ μὴν φτάσουν ἄλλωστε πουθενά. Οἱ μεγάλες αὐτοκρατορίες λοιπὸν ποτὲ δέν μπόρεσαν νὰ ὑψώσουν ἐπίσης μεγάλους πολιτισμούς. Ἡ προσπάθεια γιὰ τὴν συντήρησή τους πάνω σὲ βάρβαρους λαοὺς ξόδευε ὅλη τους τὴν ἐνεργητικότητα.

Τὸ Βυζάντιο δέν ἦταν ἑλληνόστροφο. Ἀπὸ τὴ μιά ἡ Ρωμαϊκὴ στρατοκρατία, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Αἰγυπτιακὴ θρησκοληψία, πού ἐνσωμάτωσε μέσα του, ἐνέργησαν σὰν ἓνα ὑδραυλικὸ πιεστήριο, κάτω ἀπὸ τὸ ὁποῖο συνθλιβόταν κάθε ἀρχαία ἑλληνικὴ παράδοση μὲ ἱστορικοὺς σταθμοὺς τὸ διάταγμα τοῦ Ἀρκαδίου («ἐς ἔδαφος φέρειν» ὅλα τὰ ἀρχαία μνημεῖα) καὶ τὸ διάταγμα τοῦ Ἰουστινιανοῦ (νὰ κλείσουν οἱ φιλοσοφικὲς σχολὲς τῆς Ἀθήνας καὶ νὰ συλληφθοῦν οἱ καθηγητὲς σὰν ἔνοχοι ἀντικρατικῆς προπαγάνδας). Ἐνα πρότυπο, πού ἀκολούθησε μὲ συνέπεια ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἑλλειψὴ κάθε φιλοσοφίας. Μοναδικὴ ἐξαίρεση (τὴν τελευταία στιγμὴ τῆς πώσης της) ἡ μεγάλη μορφή τοῦ Γεωργίου Πλήθωνα-Γεμιστοῦ. Τὸ Βυζάντιο ἦταν μιὰ πολυεθνικὴ αὐτοκρατορία δεσποτικὴ καὶ κληρικοκρατικὴ, μιὰ πολιτιστικὴ «κονσέρβα» μὲ δυνατό συντηρητισμό, ὥστε νὰ διαρκέσει περισσότερο ἀπὸ χίλια χρόνια. Ἀφῆσε ἔντονα τὰ σημάδια της στὸν νεώτερο Ἑλληνισμό: 1) τὴν Μεγάλῃ Ἰδέᾳ (ἐννοούμενῃ σὰν ἀποκατάσταση τοῦ μεσαιωνικοῦ κράτους μὲ ἔδρα ὄχι τὴν Ἀθῆνα ἀλλὰ τὴν Κωνσταντινούπολη· 2) τὴν μοναρχικὴν ἰδεολογίαν· 3) τὴν ἔνωση Ἐκκλησίας καὶ Κράτους κάτω ἀπὸ εἰδικὸ ὑπουργεῖο («θρησκευμάτων»)· 4) τὴν μίξι τῆς Ἑλληνικότητος μὲ τὴν θεωρίαν τῆς τάχα ἀγαστῆς σύμπωσής της μὲ τὸν καλογεριστικὸ μεσαιωνικὸ πολιτισμό (σὲ ἓνα ἀμάλαμα τοῦ τύπου «Ἑλλὰς Ἑλλήνων Χριστιανῶν»)· 5) τὴν ἐγκατάλειψιν ἀπὸ τὴν Ἐκπαίδευσιν στὸ νέο κράτος τῶν ἀρχαίων σπουδῶν (σὰν γλώσσας καὶ νοήματος). Ὅλ' αὐτὰ ἔκαναν καὶ κάνουν πολὺ προβληματικὴ τὴν σύνδεσίν μας μὲ τὸ ἀρχαῖο πνεῦμα τῆς Ἑλληνικότητος σὰν δημοκρατίας, ἐλεύθερης ἀναζήτησης τῆς ἀλήθειας καὶ ἐπικράτησης τοῦ ἐπιστημονικοῦ πνεύματος (πού ἐμεῖς τὸ ξεγεννήσαμε). Ἐν τῷ μεταξύ χωρὶς πολλὰ πολλὰ λόγια οἱ ὑπῆκοοι τοῦ νέου κράτους ἔχουμε χωριστὴ σὲ δύο κατηγορίες, πού ἀντιμάχονται μεταξύ τους «στὰ μουγκά». Τοὺς Βυζαντινίζοντες καὶ τοὺς Ἑλληνίζοντες. Οἱ πνευματικοὶ μας ἐκπρόσωποι παρουσιάζουν ἀνάγλυφα αὕτη τὴν διαίρεση. Ἐχουμε π.χ. τὸν Κόντογλου καὶ τὸν Παπαδιαμάντη· κι ἀπ' τὴν ἄλλη ἔχουμε τὸν Ροῖδη καὶ τὸν Καδάφη. Ἡ πάλιν αὕτη βρίσκεται σὲ ἐξέλιξιν καὶ θὰ συνεχίζεται καὶ στὸ μέλλον μέχρι τὴν ὀριστικὴ νίκη τῆς μᾶς ἀπ' τὶς δυὸ μερίδες. Ἡ μέχρι νὰ μᾶς καταπιῇ ἐντελῶς ἡ Εὐρώπη, ὅπου θὰ βροῦμε ἓνα ἥσυχο νεκροταφεῖο.

Ἄν καὶ θὰ μπορούσε νὰ πῇ κανένας, ὅτι ἡ σκυτάλη τῆς Ἑλληνικότητος βρίσκεται ἀπὸ καιρὸ στὰ χεῖρα τῆς Εὐρώπης, καὶ πᾶ δέν ἀξίζει νὰ μάχεται κανένας ἐδῶ... ὅτι εἶναι μικρὸς ὁ τόπος μας μέσα στὴν σημερινὴ παγκοσμιότητα... Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ ἀποψη Νεοελληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ κατεϋθύνσεως εἶναι τὸ σοβαρώτερον ζήτημα. Ἀλλὰ τὸ ἀντικαταστήσαμε πάντοτε μὲ ρητορικοὺς θερηματισμούς καὶ ἄδειες ἀπὸ περιεχόμενον λεκτικὲς γαργάρες.

Γ.Δ. Δέπος

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Γ.Λ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, *Τὰ Ὀμηρικὰ Ἔπη καὶ τὸ
πραγματικὸ βασίλειο τοῦ Ὀδυσσεά*

Εἶναι εὐχάριστο, ὅτι τὸ ἐρευνητικὸ ἐνδιαφέρον τῶν μελετητῶν γιὰ τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου συνεχίζεται ἀπὸ τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς. Ἔτσι στὸν συντασσόμενον βιβλιογραφικὸ πίνακα τῶν 813 Ἑλλήνων καὶ ξένων συγγραφέων, ποὺ μὲ τὰ 1.155 ἔργα τους ἀσχολήθηκαν μὲ τὸν Ὀμηρὸ καὶ τὰ ἔργα του, ἔχω τὴν τιμὴν νὰ συμπεριλάβω καὶ τὸν κ. Παπακωνσταντίνου μὲ τὸ ἀνωτέρω ἔργο του.

Στὸ ἐξ 150 σελίδων ἔργο τοῦ κ. Γ.Λ. Παπακωνσταντίνου παρουσιάζεται μία νέα διάσταση τοῦ Ὀμηρικοῦ προολήματος, ποὺ ἔχει σχέση μὲ τὸν ἐντοπισμὸ τῆς Ὀμηρικῆς Ἰθάκης, καὶ κολακεύομαι ποὺ συμφωνεῖ μὲ τὴν ἀποψή μου, ὅτι ἡ Ὀμηρικὴ Ἰθάκη εἶναι ἡ σημερινὴ Λευκάδα. Στὸ συμπέρασμα αὐτὸ καταλήγει ὁ κ. Π. ἀνάλυντας κατὰ τὸν προσωπικὸ του τρόπο, ὅπως ἄλλωστε γίνεται καὶ ἀπὸ κάθε μελετητῇ, τὰ ἴδια γιὰ ὅλους πρωτογενῇ ὕλικά τοῦ Ὀμήρου. Ἡ κάθε ἐρμηνεία καὶ ἀνάλυση εἶναι ἐπικοδομητικὴ καὶ προσθέτει ἕναν ἀκόμη «δόμον», ὅπως γράφει στὴν σελίδα 139, στὸ ἀτελείωτο οἰκοδόμημα τῆς ἐρευνας τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν. Οἱ παρατηρήσεις μου ἐντοπίζονται σὲ μερικὰ βασικά σημεῖα καὶ δὲν ἔχουν σκοπὸ νὰ μειώσουν τὸ ἔργο τοῦ συγγραφέα, ἀλλὰ νὰ δώσουν μίαν ἀκόμη διάσταση πρὸς ὄφελος τῶν μελλοντικῶν ἐρευνητῶν.

Ἡ χρονολόγηση τῆς διεξαγωγῆς τοῦ Τρωικοῦ πολέμου: Τὴν περιορίζει στὰ δεδομένα τῶν παραδοσιακῶν χρονολογήσεων τοῦ σήμερα, τὰ ὁποῖα βασίσθησαν στὰ στοιχεῖα τοῦ Ἡροδότου. Κι ἐνῶ ἀναφέρεται στὴν βιβλιογραφία του στὸ ἔργο «*Ἰλιάς καὶ Ἱστορία*» τοῦ D.L. Page, δὲν πρόσεξε, ὅτι στὴν σελίδα 159 γράφει: «οἱ παραδοσιακὲς χρονολογήσεις

Τὸ Ἀττικὸ Ἡμερολόγιο

(Μιὰ πρόταση γιὰ τὴν εὐχρηστικὴ καθιέρωσή του)

[...] Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους διέφερε στίς Ἑλληνικὰς πόλεις. Γιὰ τὴν Σπάρτη καὶ τὴν Θήβα εἶναι βέβαιον, ὅτι ξεκινοῦσε μετὰ ἀπὸ νομηνία (νέα Σελήνη) μετὰ τὴν φθινοπωρινὴν ἰσημερίαν καὶ τὸ χειμερινὸ ἡλιοστάσιον ἀντίστοιχα. Γιὰ τὸ Ἀττικὸ ἡμερολόγιον (τὸ ὁποῖον, συμφωνῶ καὶ ἐγώ, ὅτι πρέπει νὰ προτιμηθῇ) δὲν εἶμαι ἀπόλυτος βέβαιος ἀπὸ τὴν ἐρευνά μου, ὅτι μετὰ τὴν μετατροπὴν τοῦ Σόλωνος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν νομηνία μετὰ τὸ θερινὸ ἡλιοστάσιον καὶ ὄχι ἀμέσως μετὰ ἀπὸ αὐτό. Πολλὰς πηγὰς πάντως (μεταξὺ αὐτῶν καὶ ὁ ἀξιόπιστος Ἀθ. Σταγειρίτης στὴν *Ὠγνγία* του) ἐπιβεβαιώνουν τὴν πρώτην ἐκδοχήν, καὶ δὲν εἶμαι σὲ θέσιν νὰ ἐπιχειρηματολογήσω γιὰ τὸ ἀντίθετον. Μὲ ἀποδεκτὴ ὁμῶς αὐτὴν ὡς ἰσχύουσα ἀποψὴν θὰ κάνω κάποιους συλλογισμοὺς καὶ μίαν πρότασιν.

Εἶναι γνωστὸ ἱστορικῶς, ὅτι εἶχαν ἐντοπισθῇ ἀπὸ πολὺ νωρὶς οἱ ἀδυναμίαι καὶ μερικὲς φορὲς ἀδιέξοδα στὴν ἀξιολογίαν αὐτοῦ τοῦ ἡμερολογίου. Οἱ ἀδυναμίαι προέκυπταν ἀπὸ τὰ σεληνιακὰ στοιχεῖα μιᾶς παραδοσιακῆς ἢ θρησκευτικο-τελετουργικῆς συ-

είναι καθαρά θεωρητικές εικασίες, πού στην καλύτερη περίπτωση βασίστηκαν σ' επιπολαιοι και αμφιλεγόμενες γενεαλογικές παραδόσεις... όμως και αυτή πού δίνει ο Έρατοσθένης δέν είναι παρά μία εικασία βασισμένη σέ χαλαρές υποθέσεις». Έπομένως είμεθα υποχρεωμένοι ν' αναζητήσουμε κάποια άλλη χρονολογία, αν τελικά δέν γίνη αποδεκτή αυτή πού εισηγήθηκα στο «Α' Διεθνές Συνέδριο γιά τήν Έλληνική Μυθολογία/Προϊστορία» τοῦ Ὀλοσταντ τῆς Γερμανίας (9-12 Δεκ. 1994), κατά τὸ ὁποῖον ἀποδείχθηκε ἐξ ἀστρονομικῶν στοιχείων τοῦ ἰδίου τοῦ Ὀμήρου, ὅτι ὁ πόλεμος ἔγινε ἀπὸ τὸ 3.087 μέχρι τὸ 3.078 πρὸ Χριστοῦ.

Στὴν σελ. 46 σημειώνει, ὅτι «εἶναι σχεδὸν βέβαιον, ὅτι πρὸ 3.000 καὶ πλέον ἐτῶν (δηλ. περὶ τὸ ἔτος 1.000 π.Χ.) πρέπει ἡ Μεσόγειος καὶ ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα νὰ ἐπικοινωνοῦσαν ἐλευθέρως, διότι τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου ἦτο ἀκόμη ἡμισχηματισμένο ἢ καὶ παλαιότερα τελείως ἀσχημάτιστο». Ἡ πραγματικότητα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου εἶναι, ὅτι τὸ Δέλτα τοῦ Νείλου ἄρχισε νὰ δημιουργῆται, ὅπως ὑπολογίζεται στὴν μελέτη μου «Ἡ Χρονολόγηση τῆς Ἑλληνικῆς Προϊστορίας ἀπὸ τοπογραφικά - ἀστρονομικά καὶ ἱστορικά στοιχεία» (ἔκδ. «Δελτίου ΓΥΣ», τ. 131/1987), ἀπὸ τὸ ἔτος 3.934 π.Χ. Περὶ τὸ ἔτος 1.000 π.Χ. οἱ προσχώσεις τοῦ Νείλου εἶχαν δημιουργήσει ἔδαφος γιά τὴν ἰδρυση τῆς Αἰγυπτιακῆς πόλεως Σαΐδως, τὴν ὁποῖαν ἐπεσκέφθη ὁ Σόλων περὶ τὸ 600 π.Χ.

Στὴν σελ. 49 ἀναφέρει: «Πολικὸς ἀστὴρ σήμερα εἶναι ὁ ἄλφα τῆς Μικρᾶς Ἀρκτοῦ. Τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὀμήρου δέν ἦτο». Γιατί ἀγνοεῖται καὶ παραμερίζεται τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἀρκτος, πού οἱ εἰδικοὶ τῆς ὁμηρικῆς ἐποχῆς τὴν λέγανε καὶ Ἀμαξα, ἀποτελοῦσε γιά τὸν Ὀδυσσέα ἕνα συγκεκριμένο οὐράνιο σημεῖο προσανατολισμοῦ κατὰ τὸ πολὺήμερο ταξίδι τοῦ ἀπὸ τὴν Ὠγυγία μέχρι τὴν Σχερία; Πολλοὶ ἐρευνητὲς συγχέουν τὴν Ἀρκτο τοῦ Ὀμήρου μὲ τὴν Μεγάλην Ἀρκτο, καὶ παραγνωρίζεται, ὅτι αὐτὴ περιφέρεται γύρω ἀπὸ τὸν Πόλο, ἐνῶ ἡ Μικρὴ περιστρέφεται ἐπὶ τόπου, ὅπως λέγει καὶ ὁ Ὀμηρος (Ὀδύσεια ε 271-275).

Καὶ ἐρχόμεθα στοὺς πολυθρύλητους στίχους τῆς Ὀδύσειας ι 21-26, γιά τοὺς ὁποῖους ὁ κ. Π. λέγει στὴν σελ. 65: «Τὸ χωρίο αὐτὸ νομίζω, ὅτι εἶναι θεμελιώδους ἀξίας γιά τὸν προσδιορισμὸ τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν περὶ νήσων, καὶ οἱ πληροφορίες του πολὺτιμες». Πραγματικά εἶναι θεμελιώδους ἀξίας, ἀλλὰ ὁ στίχος ι 25 ἔχει δεινοπαθῆσαι ἀπὸ ἀπόψεως με-

νέπειας καὶ τὴν ἀδυνατότητα ἀκριβοῦς ἔνταξής τους σὲ ἕνα ἡλιακὸ ἡμερολόγιο, προϊόν μιᾶς ἐπιστημονικῆς ἀστρονομικῆς προσέγγισης. Ἐγιναν κατὰ καιροὺς πάρα πολλὲς προσπάθειες βελτίωσης ἀπὸ τοὺς Σόλωνα, Μέτωνα, Εὐκτῆμονα, Κάλλιππο, Ἰππάρχου καὶ τελικὰ τὸν Σωσιγένη (45 π.Χ.), ὁ ὁποῖος καὶ ἀφῆρεσε τὰ σεληνιακὰ προβλήματα. Οἱ μετατροπές, πού ἀπέβλεπαν σὲ μία ἐξέλιξη, δέν θεωροῦνταν ποτὲ οὔτε προσβλητικὲς οὔτε βλάσφημες τῆς παράδοσης ἀπὸ τὴν ἀδογμάτιστη καὶ δημιουργικὴ Ἑλληνικὴ σκέψη. Ὅλες οἱ προσπάθειες ἀπέβλεπαν στὸν ἀκριβέστερο συγχρονισμό τοῦ σεληνιακοῦ μὲ τὸ ἡλιακὸ ἡμερολόγιο. Ὁ ἐμβόλιμος μῆνας, πού προσετίθετο (μὲ ἀπλὲς προσθήκες κάθε 2 ἢ 8 ἔτη ἢ πιὸ πολὺπλοκες ἐπεμβάσεις κάθε 16 ἢ 19 ἢ 64 ἢ 76 ἢ ἀκόμη καὶ 304 ἔτη), διώρθωνε τὸ πρόβλημα σὲ τακτὰ διαστήματα, ἀλλὰ προκαλοῦσε διαφοροποιήσεις ἐνδιάμεσα στὴν σταθερότητα τῆς σχέσης σεληνιακῶν φάσεων καὶ σεληνιακῶν μηνῶν. Ἡ ἀρχὴ τῶν μηνῶν καὶ τοῦ ἔτους ἀπὸ νομηνία μετέτρεπε στὴν πράξη ὅλες τίς ἑορτὲς καὶ ἐπετεῖους σὲ κινητὲς ἀντὶ τῆς ὀρθότητος τῶν σταθερῶν, τοῦλάχιστον γιά ὅσες εἶναι γενέθλιες, ὅπως αὐτὴ τοῦ Ἀπόλλωνος τὴν 7η Ἰαργηλιῶνος. Ἀποψή μου εἶναι, ὅτι κάποτε ἡ ἀνάγκη ἀποφυγῆς τῶν λαθῶν θὰ ἔδινε -ἂν ἡ ροὴ τοῦ πολιτισμοῦ δέν ἀποκοπτόταν- λύση, ἢ ὁποία δέν μπορεῖ νὰ εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν πα-

ταφράσεως. Λέγει ο Ὅμηρος: «*Αὐτὴ δὲ χθαμαλὴ παννυπερτάτῃ εἰν ἀλὶ κεῖται πρὸς ζόφον*». Ἔχουν δοθῇ ἄπειρες μεταφράσεις, ἀλλὰ ἐδῶ μεταφέρεται ἡ δική μου: «*Αὐτὴ δὲ (ἡ πόλη) ἐπίπεδη (σὲ ἰσῳμα) εἶναι ὑπεράνω τῆς θαλάσσης κειμένη πρὸς τὴν δύση*». Ἡ λέξις «*χθαμαλὴ*» ἀνταποκρίνεται καλύτερα πρὸς τὸ «*ἐπίπεδη*» ἢ τὸ «*ἰσῳμα*», δεδομένου ὅτι χρησιμοποιοεῖται καὶ στὸν στίχο λ 194 τῆς Ὀδύσσειας καὶ ἔχει σχέση «*μὲ τὸ ἐπίπεδον τῶν πεσμένων φύλλων τῆς ἀμπέλου*». Ἡ λέξις «*παννυπερτάτῃ*» ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ «*ὑπεράνω ὄλων*», δηλαδή «*ἄνωθεν ἢ ὑψηλότερα τῆς θαλάσσης*», γιὰ τὴν ἐξηγεῖται καὶ ἐπαληθεύεται «*τὸ κατέβασμα πρὸς τὸ λιμάνι τῆς πόλεως τῆς Ἰθάκης*» (Ὀδύσεια ὅ 407 καὶ ἄλλου), ὅσο καὶ ὁ στίχος γ 81 τῆς Ὀδύσσειας, κατὰ τὸν ὁποῖον «*ἡ Ἰθάκη εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ Νῆιον*», ἄρα πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴν θάλασσα.

Στὴν σελ. 70 ὁ κ. Π. ἀναφέρεται στὸ θέμα τῆς Σχερίας καὶ διατυπώνει τὴν ἄποψιν, ὅτι: «*ἐκ τοῦ ἀσφαλούς λοιπὸν καὶ ἀπὸ ἀνυπέρβλητα δεδομένα τοῦ ἔπους ἡ Σχερία εἶναι νῆσος τοῦ Αἰγαίου Πελάγους*», προσθέτοντας μία ἀκόμη ἄλλοπρὸς ἄλλη θέση, ὅπως γράφει στὴν συνέχεια. Τὴν χαρακτηρίζει ὡς νῆσο, ὑασιζόμενος στοὺς στίχους η 6-10 τῆς Ὀδύσσειας, ἀλλὰ κάτι τέτοιο μὲ καμμία δύναμη δὲν προκύπτει. Ἀντίθετα ἡ χώρα τῆς Σχερίας, ποῦ ἦταν στὴν Πορτογαλία, ἐβρέχετο στὰ δυτικά παράλια τῆς ἀπὸ τὴν θάλασσα τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπως πρέπει ν' ἀποδεικνύη ὁ κ. Ζ. Πετρίδης μὲ τὴν ἐργασία του «*Ὀδύσεια. – Μία ναυτικὴ ἐποποιΐα προϊστορικῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἀμερικὴν*», τὸν ὁποῖον καὶ ἀναφέρει στὴν βιβλιογραφία του, καὶ ὅπως ἀποδεικνύεται καὶ στὴν δική μου μελέτη «*Ἡ Ὅμηρικὴ Σχερία τῶν Φαιάκων*», ἔκδ. «*Δελτίου*» Γεωγρ. Ὑπηρ. Στρατοῦ, τ. 139/1991.

Στὴν σελ. 108 παρατίθεται ἕνας χάρτης, στὸν ὁποῖο τὰ Ἀκαρνανικὰ ὄρη ἀπὸ τὸν Ἀμβρακικὸ κόλπο πρὸς ὕψος μέχρι τὸν Ἀστακὸ καὶ τὴν λιμνοθάλασσα τοῦ Μεσολογγίου πρὸς νότον ἀποτελοῦν κατὰ τὴν γνώμην του τὸ ὁμηρικὸ νηοὶ τοῦ Δουλιχίου, καθ' ὅσον ἡ θάλασσα τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου διὰ τῶν σημερινῶν λιμνῶν τῆς Ἀμβρακίας, τῆς Ὀζερού καὶ τῆς Λυσιμαχίας ἐνώνοντο μὲ τὴν θάλασσα τοῦ Μεσολογγίου. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι φυσικῶς ἀδύνατη, διότι τὸ ἐνδιάμεσο ἔδαφος μεταξὺ τῆς λίμνης Ὀζερού καὶ τῆς λίμνης Ἀμβρακίας, καὶ 1250 μέτρα βορείως τοῦ σημερινοῦ χωριοῦ Κουβαράς, ἔχει ὑψόμετρο περίπου 90 μέτρων ἄνω τῆς στάθμης τῆς θαλάσσης. Ἦταν λοιπὸν ἀδύνατον στὴν θάλασσα

ράκαμψη τῶν νομνηνῶν. Μόνο ἔτσι, μὲ τὴν προσθήκην τῶν ἐμβόλιμων ΙΙ (12 κάθε δίσεκτο) ἡμερῶν κάθε χρόνο, κάθε ἑορτὴ ἢ ἐπέτειος θὰ ἔτεφε τὴν ἴδια κατ' ἔτος ἡλιακὴ ἡμέρα. Εἶναι ἡ μόνη λύσις πιστὴ στὴν παράδοσιν (διαχρονίζοντας τὸ ἀνὰ δεκαεννεαετία περίπου ἔτος, ὅπου ἡ νομνηνία καὶ τὸ θερινὸ ἡλιοστάσιον συμπίπτουν) καὶ στὸ ἑορολόγιον ἀφ' ἐνὸς καὶ ἐφαρμόσιμη γιὰ τὴν σημερινὴν πραγματικότητά τῆς ἀναγκαίας ἀκρίδειας ἀφ' ἑτέρου. Μὲ τὴν τήρησιν τῶν νομνηνῶν τὸ ἡμερολόγιον γίνεται σχεδὸν ἀπαγορευτικὰ δύσχρηστο ἀκόμη καὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐνθερμούς ὑποστηρικτὰς του. Εἶναι κατὰ τὴν ἄποψίν μου πιὸ σημαντικὸ νὰ ἔχουμε γνώσιν συγκεκριμένων ἡμερομνηνῶν, εὐκόλως συγχρονιζόμενων μὲ τὸ ἰσχυρὸν διεθνὲς ἡμερολόγιον, ἀπὸ τὴν τόσο ἀπόλυτη προσήλωσιν στὴν παράδοσιν. Μία παράδοσις ἄλλωστε, ποῦ ἦταν διαφορετικὴ (ἄρα ὄχι ἀπόλυτη) ἀπὸ πόλιν σὲ πόλιν καὶ ποῦ οἱ ἴδιοι οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχαν δισταγμὸ συχνὰ νὰ μετατρέπουν. Ἄν ἐκεῖνοι θεωροῦσαν ἐάντοὺς ἐλεύθερους καὶ συνεπεῖς πρὸς τὴν δημοιοργικὴν, ἀείζων καὶ ἀέναντον Ἑλληνικὴν σκέψιν, νὰ πράττουν κάτι τέτοιο, γιὰ τὴν ἐμεῖς θὰ πρέπει νὰ εἰμαστε ἑλληνόξενα δογματικοί; Μήπως ἐπειδὴ «*καὶ ἡ κάμε*» ἀπὸ τὶς πλαστογραφήσεις καὶ τὶς παραχαράξεις, πρέπει «*νὰ φυσοῦμε τὸ γιαιούρτι*»;

Ἡ πρότασις λοιπὸν πρὸς ὅλους τοὺς φορεῖς, ποῦ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν τιμὴ καὶ ἀνα-

του Ἀμβρακικοῦ κόλπου νὰ ὑπερβῇ αὐτὸ τὸ ὑψόμετρο, γιὰ νὰ ἐνωθῇ μὲ τὴν θάλασσα τοῦ Μεσολογγίου, δεδομένου ὅτι τὸ σημερινὸ βάθος τῆς Ἀμβρακίας εἶναι μόλις 20 μέτρα. Ἐκτὸς ὅμως τούτου ὁ Ὅμηρος στὴν *Ὀδύσσεια* (τ 292) λέγει, ὅτι τὸ Δουλίχιον παρῆγε πολλὰ σιτάρια, κι ἓνας τέτοιος ρόλος δὲν ταιριάζει καθόλου στὴν περιοχὴ τῶν Ἀκαρνανικῶν ὀρέων.

Εἶναι γεγονός, ὅτι ὁ χῶρος τοῦ Ἀγρινίου κάποτε ἦταν μία μεγάλη λίμνη χωρὶς διέξοδο πρὸς τὴν θάλασσα, διότι ἐφράζετο στὸ ὕψος τῶν σημερινῶν χωρίων Ἀγγελοκάστρου καὶ Ρήγανης, ὅπου ἡ φυσικὴ μορφολογία τοῦ ἐκατέρωθεν ἐδάφους ἔχει ὑψόμετρο 100 μέτρων καὶ ἄνω. Στὸ σημεῖον αὐτὸ ἐγίνε ἡ ἐπέμβαση τοῦ Ἡρακλέους, ὅταν τὰ νερά τῆς ἐσωτερικῆς λίμνης τοῦ Ἀγρινίου ἐφθάναν σὲ ὕψος ὑπερχειλίσως. Τὸ θέμα ἀναλύεται στὴν μελέτη μου *«Δείγματα προϊστορικῆς τοπογραφίας»* δημοσιευθεῖσα στὸ «Δελτίο» τῆς Γεωγρ. Ὑπῆρ. Στρατοῦ, τ. 126/1984.

Ἀσχετα πρὸς τίς παραπάνω παρατηρήσεις, οἱ ὁποῖες νομίζω, ὅτι εἶναι οὐσιώδεις γιὰ κάποιον νεώτερο ἐρευνητὴ, τὸ ἔργο τοῦ κ. Π. εἶναι ἀξιόλογο, γιατί παρέχει πολλές νέες ιδέες καὶ ἀπόψεις, πὺν μποροῦν νὰ βοηθήσουν τόσο τοὺς μελετητὲς τοῦ Ὀμήρου ὅσο καὶ τοὺς ἀπλοὺς ἀναγνώστες τοῦ βιβλίου του.

Κων. Β. Κουτρουβέλης

Γ. ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ, *Πῶς θεμελιώθηκε ἡ Pax Americana*

Ἔργο πὺν εἶναι βέβαιο, ὅτι θὰ λάβῃ τὴν θέση πὺν τοῦ ἀναλογεῖ στὴν βιβλιογραφία τῆς ἱστορίας τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. Ἡ πέννα τοῦ συγγραφέα ξεδιπλώνει τὸ σημαντικώτερο πολιτικοστρατιωτικὸ ἀποτέλεσμα τοῦ αἰῶνα, πὺν διανύουμε: τὴν θεμελίωση τῆς Ἀμερικανικῆς Πλανηταρχίας, τῆς Ἀμερικανικῆς Εἰρήνης (*Pax Americana*). Ψυχογραφεῖ μὲ γλαφυρότητα τὸ πρόσωπο, πὺν πρωτοστάτησε στὴν καθιέρωση τῆς «Νέας Τάξης», τὸν

βίωση τῶν πατρῶν ἀξιῶν, καὶ ἰδιαίτερα πρὸς τίς Ἐκδόσεις Γεωργιάδη, πὺν ἐλπίζουμε, ὅτι θὰ ἐπαναλάβουν τὴν φιλότιμη ἔκδοσή τους, εἶναι: α) *Νὰ τηρηθοῦν οἱ Ἀττικοὶ μῆνες, μὲ τὴν σειρὰ καὶ τὴν διάρκεια πὺν εἶχαν καὶ τίς ἐορτὲς καὶ ἐπετεῖους τους.* β) *Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους ὅμως, ἡ 1η Ἐκατομύαιωνος, ἐορτὴ τῶν Εἰσιτηρίων, νὰ εἶναι σταθερὴ, καὶ νὰ ὀρισθῇ ἡ 1η ἡμέρα μετὰ τὸ θερινὸ ἡλιοστάσιο, ἡ 22α Ἰουνίου, ἡμέρα πὺν κάθε δεκαεπνέα χρόνια συμπίπτει καὶ μὲ νομηνία σύμφωνα καὶ μὲ τὴν ἀπόλυτη παράδοση. Αὐτὸ συνέβη τὸ 1982 καὶ θὰ ξανασυμβῇ τὸ 2001. Ἡ περίοδος αὐτὴ μπορεῖ νὰ ὀνομάζεται «Μέγας Ἐνιαυτός».* γ) *Τὸ σφάλμα πὺν προκύπτει εἶναι τὸ ἴδιο μὲ αὐτὸ τοῦ ἰσχύοντος διεθνῶς Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου καὶ διορθῶνεται εὐκόλα μὲ τὴν προσθήκη μιᾶς ἡμέρας σὸν ἐμβόλιμο Ποσειδεῶνα Β' (τῶν 11 ἡμερῶν) κάθε 4 χρόνια. Οἱ ἀντιστοιχίες τῶν δύο ἡμερολογίων, Ἀττικοῦ καὶ Γρηγοριανοῦ, θὰ εἶναι ἀπόλυτα σταθερές καὶ τὸ Ἑλληνικὸ ἐορτολόγιο θὰ εἶναι εὐχρηστο καὶ σαφές.* δ) *Τὸ ἡμερολόγιο αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ προβλῇ ἀπ' ὅλα τὰ μέσα πὺν διαθέτει ὁ ἀρχαιοφίλος κόσμος μὲ στόχο τὴν εὐρεῖα καὶ ὄχι «ἐλιτίστικη» χρῆση του καὶ τὴν καθιέρωση τῆς παράλληλης ἀναφορᾶς καὶ ἐορτολόγησής στα ἐκδιδόμενα μεγάλης κυκλοφορίας ἡμερολόγια. Ἐμεῖς εἴμαστε πάντα ἀνοικτοὶ σὲ κάθε συζήτηση καὶ γενικὰ κάθε βελτίωση στὴν πρότασή*

Φραγκλῖνο Ροῦσβελτ, τὸν «χαμογελαστό Χίτλερ», ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ: «Ὁ κόσμος μας εἶναι αὐτός, ὃν ὁποῖο σχεδίασε, ἐπεδίωξε καὶ θεμελίωσε ὁ Ροῦσβελτ. Αὐτὸς θρῖσκεται πίσω ἀπὸ τὰ τζήν πού φοροῦμε, τὴν μουσικὴ πού ἀκοῦμε, τοὺς χοροὺς πού χορεύουμε, τὰ τηλεοπτικὰ σήριαλ πού παρακολουθοῦμε, τίς κινηματογραφικὲς ταινίες πού βλέπουμε, τὰ κόμικς πού “διαβάζουμε” καὶ τὰ φάστ-φούντ πού τρῶμε. Διότι ὅλα αὐτὰ εἶναι ὁ Ἀμερικανικὸς Τρόπος Ζωῆς, στὸν ὁποῖο αὐτὸς ἄνοιξε τοὺς δρόμους τοῦ πλανήτη. Ὁ Ροῦσβελτ ζῇ στοὺς ἀμερικανικοὺς στόλους, οἱ ὁποῖοι διαπλέουν ὠκεανούς καὶ θάλασσες, στίς παντοῦ παροῦσες ἀμερικανικὲς δάσεις, στὰ ἀμερικανικὰ ἀεροπλάνα καὶ στοὺς δορυφόρους, οἱ ὁποῖοι ἐποπτεύουν τὴν ὑδρόγειο. Διότι ὅλα αὐτὰ συνιστοῦν τὴν *Pax Americana*, τὴν ὁποία αὐτὸς ἐπέβαλε σ’ ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς γῆς. Ὁ Ροῦσβελτ εἶναι παρὼν μὲ τὰ δημιουργήματά του: τὸν ΟΗΕ, τὴν Διεθνή Τράπεζα, τὸ Διεθνὲς Νομισματικὸ Ταμεῖο, τὴν “δοῆθαια πρὸς τὸ ἐξωτερικόν”, τὸ ἀποθεματικὸ δολλάριο, τὴν ἀτομικὴ δόμδα».

Παράλληλα πρὸς αὐτὴν τὴν προσωπικότητα ψυχογραφοῦνται καὶ συγκρίνονται καὶ οἱ ἄλλοι πρωτοστατήσαντες: ὁ Χίτλερ, ὁ Τσῶρτσιλ, ὁ Στάλιν. Ἀκόμη περιγράφονται οἱ ἀντικειμενικὲς συνθήκες, ὁ συσχετισμὸς τῶν δυνάμεων καὶ οἱ πραγματικὲς δυνατότητες τῶν πρωταγωνιστριῶν χωρῶν, ὅπως καὶ τὸ διπλωματικὸ παρασκήνιο τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, στὸ ὁποῖο δέσποζε ἡ καταλυτικὴ παρουσία τοῦ Φραγκλῖνου Ροῦσβελτ. Ὁ Ροῦσβελτ πίστευε, ὅτι «γιά νὰ ὀλοκληρωθῇ ἡ ἐκμηδένιση τῆς Εὐρώπης, πρέπει νὰ δυναμώσῃ ὅσο γίνεται ἡ ΕΣΣΔ. Αὐτὴ ὑποδουλώνοντας ἓνα τμήμα τῆς γηραιᾶς ἡπείρου καὶ δημιουργώντας μόνιμη, ἄμεση ἀπτή ἀπειλὴ γιά τὸ ὑπόλοιπο, θὰ τὸ ὑποχρεώσῃ νὰ τεθῇ κάτω ἀπὸ τὴν προστασία-ἐπικυριαρχία τῶν ΗΠΑ». Ἔτσι μετὰ ἀπὸ μία ἔνδοξη ἱστορία αἰῶνων ἡ Γηραιὰ Ἠπειρος μετὰ τὸ τέλος τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, συντετριμμένη καὶ ἀνίσχυρη, παραδίδει τὰ ἥνιά τῆς ἀνθρωπότητας στίς ΗΠΑ, καὶ μαζί τῆς ὁ ἰδεαλισμὸς ὑποδουλώνεται στὸν πραγματισμό. Ἡ οἰκειότητα πού δείχνει νὰ διαθέτῃ ὁ συγγραφέας ἔναντι τῶν νόμων τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς, τοῦ ἐπιτρέπουν νὰ μεταχειρίζεται μὲ ἰδιαιτέρη ἄνεση τὰ ἱστορικὰ τεκμήρια, νὰ «πλαστικοποιῇ» τὰ δεδομένα, νὰ τὰ συνθέτῃ καὶ νὰ τὰ ἀποδίδῃ μὲ τὸν ἀπλούστερο καὶ κατανοητὸ τρόπο.

Παν. Α. Κουβαλάκης

μας, ὥστε ὅλοι οἱ φορεῖς νὰ συμφωνήσουν καὶ νὰ προβάλλουν τὴν τήρηση τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ἡμερολογίου σὰν ἓνα ἀπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀνυπέρβλητου πολιτισμοῦ μας, πού ὀφείλουμε νὰ ἀναδιώσουμε, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐξελίξουμε.

Ἐπαμεινώνδας Παντελεμίδης

«Ὁ Δαυλὸς» στὸ «Ἴντερνέτ»

- Ἀνακοινώνουμε στὸ ἀναγνωστικὸ μας κοινό, ὅτι ἀπὸ τίς 15 Σεπτεμβρίου 1997 ὁ «Δαυλὸς» ἀποκτᾷ τὴν δική του τοποθεσία στὸν παγκόσμιον ἴστό τοῦ Διαδικτύου («Internet»). Ἀπὸ τὴν ἐν λόγω ἡμερομηνία καὶ μετὰ μπορεῖτε νὰ μᾶς βρῖσκετε στὴν τοποθεσία:

<http://www.davlos.gr>

καὶ νὰ μᾶς στέλνετε ἠλεκτρονικὴ ἀλληλογραφία («e-mail») στὴν ἠλεκτρονικὴ διεύθυνση:

davlos@otenet.gr